CRIV 55 **PLEN 185**

DE KAMER BE
LA CHAMBRE BE

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG

Séance plénière

Plenumvergadering

Jeudi

09-06-2022

Après-midi

Donderdag

09-06-2022

Namiddag

N-VA	*Nieuw-Vlaamse Alliantie*
Ecolo-Groen	*Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen*
PS	*Parti Socialiste*
VB	*Vlaams Belang*
MR	*Mouvement Réformateur*
CD&V	*Christen-Democratisch en Vlaams*
PVDA-PTB	*Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique*
Open Vld	*Open Vlaamse Liberalen en Democraten*
Vooruit	*Vooruit*
Les Engagés	*Les Engagés*
DéFI	*Démocrate Fédéraliste Indépendant*
INDEP-ONAFH	*Indépendant - Onafhankelijk*

Abréviations dans la numérotation des publications :		*Afkortingen bij de nummering van de publicaties :*	
DOC 55 0000/000	*Document parlementaire de la 55e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif*	*DOC 55 0000/000*	*Parlementair stuk van de 55e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer*
QRVA	*Questions et Réponses écrites*	*QRVA*	*Schriftelijke Vragen en Antwoorden*
CRIV	*Version provisoire du Compte Rendu Intégral*	*CRIV*	*Voorlopige versie van het Integraal Verslag*
CRABV	*Compte Rendu Analytique*	*CRABV*	*Beknopt Verslag*
CRIV	*Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)*	*CRIV*	*Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)*
PLEN	*Séance plénière*	*PLEN*	*Plenum*
COM	*Réunion de commission*	*COM*	*Commissievergadering*
MOT	*Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)*	*MOT*	*Moties tot besluit van interpellaties (op beigekleurig papier)*

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
e-mail : publications@lachambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Ordre des travaux 1
Orateurs: **Barbara Pas**, présidente du groupe VB, **Peter De Roover**, président du groupe N-VA, **Georges Gilkinet**, vice-premier ministre et ministre de la Mobilité

QUESTIONS 2

Questions jointes de 3
- Kurt Ravyts à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les regrets exprimés par le Roi concernant les exactions au Congo" (55002626P) 3
- Jan Briers à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les regrets exprimés par le Roi concernant les exactions au Congo" (55002629P) 3
- Marco Van Hees à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le discours du Roi au Congo" (55002631P) 3
- Vicky Reynaert à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les regrets exprimés par le Roi au Congo" (55002636P) 3
- Jasper Pillen à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les regrets exprimés par le Roi à l'occasion de sa visite au Congo" (55002637P) 3
- Guillaume Defossé à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le discours du Roi au Congo" (55002638P) 3
- Tomas Roggeman à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La visite au Congo" (55002644P) 3
Orateurs: **Kurt Ravyts**, **Jan Briers**, **Marco Van Hees**, **Vicky Reynaert**, **Jasper Pillen**, **Guillaume Defossé**, **Tomas Roggeman**, **Georges Gilkinet**, vice-premier ministre et ministre de la Mobilité

Questions jointes de 11
- Peter Mertens à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "La SNCB et les trusts du Delaware" (55002622P) 11
- Frank Troosters à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "La SNCB et les trusts au Delaware" (55002627P) 11
- Josy Arens à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "La SNCB et les trains belges détenus par des trusts du Delaware" (55002632P) 11
Orateurs: **Peter Mertens**, **Frank Troosters**, **Josy Arens**, **Georges Gilkinet**, vice-premier ministre et ministre de la Mobilité

Question de Florence Reuter à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "L'étude d'incidence d'Envisa" (55002633P) 15
Orateurs: **Florence Reuter**, **Georges Gilkinet**, vice-premier ministre et ministre de la Mobilité

Question de Chanelle Bonaventure à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Le succès du ticket forfai- 17

INHOUD

Regeling van de werkzaamheden 1
Sprekers: **Barbara Pas**, voorzitster van de VB-fractie, **Peter De Roover**, voorzitter van de N-VA-fractie, **Georges Gilkinet**, vice-eersteminister en minister van Mobiliteit

VRAGEN 2

Samengevoegde vragen van 2
- Kurt Ravyts aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De spijtbetuigingen van de Koning over de wandaden in Congo" (55002626P) 2
- Jan Briers aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De spijtbetuigingen van de Koning over de wandaden in Congo" (55002629P) 2
- Marco Van Hees aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De toespraak van koning Filip in Congo" (55002631P) 2
- Vicky Reynaert aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De spijtbetuiging van de Koning in Congo" (55002636P) 2
- Jasper Pillen aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De spijtbetuiging van de Koning naar aanleiding van zijn bezoek aan Congo" (55002637P) 2
- Guillaume Defossé aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De toespraak van koning Filip in Congo" (55002638P) 2
- Tomas Roggeman aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het bezoek aan Congo" (55002644P) 3
Sprekers: **Kurt Ravyts**, **Jan Briers**, **Marco Van Hees**, **Vicky Reynaert**, **Jasper Pillen**, **Guillaume Defossé**, **Tomas Roggeman**, **Georges Gilkinet**, vice-eersteminister en minister van Mobiliteit

Samengevoegde vragen van 10
- Peter Mertens aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De NMBS en de Delawaretrusts" (55002622P) 10
- Frank Troosters aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De NMBS en de Delawaretrusts" (55002627P) 10
- Josy Arens aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De NMBS en Belgische treinen die eigendom zijn van trusts in Delaware" (55002632P) 10
Sprekers: **Peter Mertens**, **Frank Troosters**, **Josy Arens**, **Georges Gilkinet**, vice-eersteminister en minister van Mobiliteit

Vraag van Florence Reuter aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De milieueffectenstudie van Envisa" (55002633P) 15
Sprekers: **Florence Reuter**, **Georges Gilkinet**, vice-eersteminister en minister van Mobiliteit

Vraag van Chanelle Bonaventure aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "Het succes van het maandticket tegen een vaste prijs van de Duitse 17

taire mensuel pour les chemins de fer en Allemagne" (55002642P)
Orateurs: **Chanelle Bonaventure**, **Georges Gilkinet**, vice-premier ministre et ministre de la Mobilité

Question de Kris Verduyckt à Zakia Khattabi (Climat, Environnement, Développement durable et Green Deal) sur "L'abandon progressif de l'incorporation de plantes agricoles dans les biocarburants" (55002634P) 18
Orateurs: **Kris Verduyckt**, **Georges Gilkinet**, vice-premier ministre et ministre de la Mobilité

Question de Dieter Vanbesien à Zakia Khattabi (Climat, Environnement, Développement durable et Green Deal) sur "Les changements climatiques et les risques pour le secteur financier" (55002639P) 20
Orateurs: **Dieter Vanbesien**, **Georges Gilkinet**, vice-premier ministre et ministre de la Mobilité

Questions jointes de 22
- Vincent Scourneau à Vincent Van Peteghem (VPM Finances) sur "Le plan relatif à la procédure fiscale" (55002635P) 22
- Servais Verherstraeten à Vincent Van Peteghem (VPM Finances) sur "La fraude fiscale et la fraude au domicile" (55002641P) 22
Orateurs: **Vincent Scourneau**, **Servais Verherstraeten**, président du groupe cd&v, **Sammy Mahdi**, secrétaire d'État à l'Asile et la Migration, chargé de la Loterie Nationale, adjoint à la ministre de l'Intérieur, des Réformes institutionnelles et du Renouveau démocratique

Question de Kathleen Depoorter à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "Le remboursement des consultations auprès d'un psychologue" (55002624P) 25
Orateurs: **Kathleen Depoorter**, **Frank Vandenbroucke**, vice-premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique

Question de Kathleen Verhelst à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La pénurie sur le marché de l'emploi" (55002628P) 27
Orateurs: **Kathleen Verhelst**, **Karine Lalieux**, ministre des Pensions et de l'Intégration sociale, chargée des Personnes handicapées, de la Lutte contre la pauvreté et de Beliris

Question de Jean-Marc Delizée à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Le salaire minimum européen" (55002640P) 28
Orateurs: **Jean-Marc Delizée**, **Karine Lalieux**, ministre des Pensions et de l'Intégration sociale, chargée des Personnes handicapées, de la Lutte contre la pauvreté et de Beliris

Questions jointes de 30

spoorwegen" (55002642P)
Sprekers: **Chanelle Bonaventure**, **Georges Gilkinet**, vice-eersteminister en minister van Mobiliteit

Vraag van Kris Verduyckt aan Zakia Khattabi (Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal) over "De uitfasering van het gebruik van landbouwgewassen in biobrandstoffen" (55002634P) 18
Sprekers: **Kris Verduyckt**, **Georges Gilkinet**, vice-eersteminister en minister van Mobiliteit

Vraag van Dieter Vanbesien aan Zakia Khattabi (Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal) over "De klimaatverandering en de risico's voor de financiële sector" (55002639P) 20
Sprekers: **Dieter Vanbesien**, **Georges Gilkinet**, vice-eersteminister en minister van Mobiliteit

Samengevoegde vragen van 22
- Vincent Scourneau aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën) over "Het plan betreffende de fiscale procedure" (55002635P) 22
- Servais Verherstraeten aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën) over "Fiscale fraude en domiciliefraude" (55002641P) 22
Sprekers: **Vincent Scourneau**, **Servais Verherstraeten**, voorzitter van de cd&v-fractie, **Sammy Mahdi**, staatssecretaris voor Asiel en Migratie, belast met de Nationale Loterij, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing

Vraag van Kathleen Depoorter aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "De terugbetaling van de zorgverstrekking door een psycholoog" (55002624P) 25
Sprekers: **Kathleen Depoorter**, **Frank Vandenbroucke**, vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid

Vraag van Kathleen Verhelst aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De krapte op de arbeidsmarkt" (55002628P) 27
Sprekers: **Kathleen Verhelst**, **Karine Lalieux**, minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, belast met Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris

Vraag van Jean-Marc Delizée aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "Het Europese minimumloon" (55002640P) 28
Sprekers: **Jean-Marc Delizée**, **Karine Lalieux**, minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, belast met Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris

Samengevoegde vragen van 30

- Sander Loones à Annelies Verlinden (Intérieur et Réformes institutionnelles) sur "La consultation citoyenne" (55002625P) 30
- Sophie Rohonyi à Annelies Verlinden (Intérieur et Réformes institutionnelles) sur "Les résultats de la consultation citoyenne "Un pays pour demain"" (55002630P) 30
- Barbara Pas à Annelies Verlinden (Intérieur et Réformes institutionnelles) sur "La consultation citoyenne en ligne" (55002643P) 30
Orateurs: **Sander Loones**, **Sophie Rohonyi**, **Barbara Pas**, présidente du groupe VB, **Annelies Verlinden**, ministre de l'Intérieur, des Réformes institutionnelles et du Renouveau démocratique

Ordre du jour 35

PROJETS DE LOI ET PROPOSITIONS 35

Proposition de résolution visant à reconnaître la survenance d'adoptions illégales en Belgique, à conférer aux personnes concernées le statut de victimes et à entamer une enquête sur le sujet (2151/1-7) 35

Discussion 35
Orateurs: **Michel De Maegd**, **Yngvild Ingels**, **Guillaume Defossé**, **Els Van Hoof**, **Steven De Vuyst**, **Marianne Verhaert**, **Vicky Reynaert**

Projet de loi modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers en ce qui concerne la détermination du modèle de certificat médical devant être utilisé obligatoirement lors de l'introduction d'une demande d'autorisation de séjour sur base de l'article 9ter (2704/1-3) 47

Discussion générale 47
Orateurs: **Theo Francken**, **Sander Loones**

Proposition de résolution sur la poursuite du déploiement de la European Disability Card (2300/1-6) 49

Discussion 49
Orateurs: **Tania De Jonge**, rapporteur, **Jean-Marc Delizée**, **Ellen Samyn**, **Christophe Bombled**, **Valerie Van Peel**, **Nahima Lanjri**, **Gaby Colebunders**, **Gitta Vanpeborgh**, **Catherine Fonck**, présidente du groupe Les Engagés

Projet de loi modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers en ce qui concerne la détermination du modèle de certificat médical devant être utilisé obligatoirement lors de l'introduction d'une demande d'autorisation de séjour sur base de l'article 9ter (2704/1-3) 57

- Sander Loones aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen) over "De burgerbevraging" (55002625P) 30
- Sophie Rohonyi aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen) over "De resultaten van de burgerbevraging 'Een land voor de toekomst'" (55002630P) 30
- Barbara Pas aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen) over "De onlineburgerbevraging" (55002643P) 30
Sprekers: **Sander Loones**, **Sophie Rohonyi**, **Barbara Pas**, voorzitster van de VB-fractie, **Annelies Verlinden**, minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische vernieuwing

Agenda 35

WETSONTWERPEN EN VOORSTELLEN 35

Voorstel van resolutie betreffende de erkenning dat kinderen in België illegaal werden geadopteerd, de toekenning van de status van slachtoffer aan de betrokkenen alsook het instellen van een onderzoek dienaangaande (2151/1-7) 35

Bespreking 35
Sprekers: **Michel De Maegd**, **Yngvild Ingels**, **Guillaume Defossé**, **Els Van Hoof**, **Steven De Vuyst**, **Marianne Verhaert**, **Vicky Reynaert**

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen wat betreft de bepaling van het model van medisch getuigschrift dat verplicht moet worden gebruikt bij de indiening van een aanvraag om machtiging tot verblijf op grond van artikel 9ter (2704/1-3) 47

Algemene bespreking 47
Sprekers: **Theo Francken**, **Sander Loones**

Voorstel van resolutie betreffende de verdere uitrol van de European Disability Card (2300/1-6) 49

Bespreking 49
Sprekers: **Tania De Jonge**, rapporteur, **Jean-Marc Delizée**, **Ellen Samyn**, **Christophe Bombled**, **Valerie Van Peel**, **Nahima Lanjri**, **Gaby Colebunders**, **Gitta Vanpeborgh**, **Catherine Fonck**, voorzitster van de Les Engagés-fractie

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen wat betreft de bepaling van het model van medisch getuigschrift dat verplicht moet worden gebruikt bij de indiening van een aanvraag om machtiging tot verblijf op grond van artikel 9ter (2704/1-3) 57

Reprise de la discussion générale 57
Orateurs: **Sander Loones**, **Theo Francken**, **Sammy Mahdi**, secrétaire d'État à l'Asile et la Migration, chargé de la Loterie Nationale, adjoint à la ministre de l'Intérieur, des Réformes institutionnelles et du Renouveau démocratique, **Wouter De Vriendt**, président du groupe Ecolo-Groen, **Éric Thiébaut**, **Servais Verherstraeten**, président du groupe cd&v

Discussion des articles 66

Proposition de loi modifiant la loi-programme (I) du 27 décembre 2006 en vue de reconnaître le cancer de l'ovaire comme maladie indemnisable par le Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante (2434/1-4) 67

Discussion générale 67
Orateurs: **Valerie Van Peel**, **Chanelle Bonaventure**, **Hans Verreyt**, **Florence Reuter**, **Nathalie Muylle**, **Sofie Merckx**, présidente du groupe PVDA-PTB, **Tania De Jonge**, **Anja Vanrobaeys**, **Catherine Fonck**, présidente du groupe Les Engagés, **Sophie Rohonyi**, **Marie-Colline Leroy**

Discussion des articles 75

Projet de loi relatif aux dispositifs médicaux de diagnostic in vitro (2656/1-8) 75

Discussion générale 75
Orateurs: **Kathleen Depoorter**, **Dominiek Sneppe**, **Sofie Merckx**, présidente du groupe PVDA-PTB, **Catherine Fonck**, présidente du groupe Les Engagés, **Frank Vandenbroucke**, vice-premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique

Discussion des articles 87

Proposition de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le défaut (353/1-4) 88

Discussion générale 88

Discussion des articles 88

Proposition de résolution visant à simplifier et à stimuler les travaux d'efficience énergétique dans les immeubles à appartements en copropriété forcée (2202/1-5) 89

Discussion 89
Orateurs: **Bert Wollants**, **Kim Buyst**, **Daniel Senesael**, **Kurt Ravyts**, **Christophe Bombled**, **Leen Dierick**, **Thierry Warmoes**, **Kris Verduyckt**, **Georges Dallemagne**

Hervatting van de algemene bespreking 57
Sprekers: **Sander Loones**, **Theo Francken**, **Sammy Mahdi**, staatssecretaris voor Asiel en Migratie, belast met de Nationale Loterij, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing, **Wouter De Vriendt**, voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, **Éric Thiébaut**, **Servais Verherstraeten**, voorzitter van de cd&v-fractie

Bespreking van de artikelen 66

Wetsvoorstel tot wijziging van de programmawet (I) van 27 december 2006, teneinde eierstokkanker toe te voegen aan de lijst van de ziekten die door het Asbestfonds worden vergoed (2434/1-4) 67

Algemene bespreking 67
Sprekers: **Valerie Van Peel**, **Chanelle Bonaventure**, **Hans Verreyt**, **Florence Reuter**, **Nathalie Muylle**, **Sofie Merckx**, voorzitster van de PVDA-PTB-fractie, **Tania De Jonge**, **Anja Vanrobaeys**, **Catherine Fonck**, voorzitster van de Les Engagés-fractie, **Sophie Rohonyi**, **Marie-Colline Leroy**

Bespreking van de artikelen 75

Wetsontwerp betreffende medische hulpmiddelen voor in-vitrodiagnostiek (2656/1-8) 75

Algemene bespreking 75
Sprekers: **Kathleen Depoorter**, **Dominiek Sneppe**, **Sofie Merckx**, voorzitster van de PVDA-PTB-fractie, **Catherine Fonck**, voorzitster van de Les Engagés-fractie, **Frank Vandenbroucke**, vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid

Bespreking van de artikelen 87

Wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek wat het verstek betreft (353/1-4) 88

Algemene bespreking 88

Bespreking van de artikelen 88

Voorstel van resolutie tot vereenvoudiging en stimulering van energetische ingrepen in appartementsgebouwen in gedwongen mede-eigendom (2202/1-5) 89

Bespreking 89
Sprekers: **Bert Wollants**, **Kim Buyst**, **Daniel Senesael**, **Kurt Ravyts**, **Christophe Bombled**, **Leen Dierick**, **Thierry Warmoes**, **Kris Verduyckt**, **Georges Dallemagne**

SCRUTIN 99

Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains – Renouvellement d'un tiers des mandats de membres effectif et suppléant 99

Demande d'urgence émanant du gouvernement 101
Orateur: **Sarah Schlitz**, secrétaire d'État à l'Égalité des genres, à l'Égalité des chances et à la Diversité, adjointe au ministre de la Mobilité

Prise en considération de propositions 102

VOTES NOMINATIFS 102
Orateur: **Anneleen Van Bossuyt**

Motions déposées en conclusion de l'interpellation de M. Reccino Van Lommel sur "La situation économique" (n° 284) 102
Orateur: **Reccino Van Lommel**

Motions déposées en conclusion des interpellations de: 103

- M. Steven De Vuyst sur "Les crimes de guerre du régime d'apartheid israélien" (n° 286) 103

- M. Nabil Boukili sur "Les expulsions à Masafer Yatta" (n° 287) 104
Orateurs: **Steven De Vuyst**, **Nabil Boukili**

Motions déposées en conclusion de l'interpellation de Mme Annick Ponthier sur "L'objectif des 2 % du PIB fixés comme norme par l'OTAN" (n° 290) 106
Orateurs: **Annick Ponthier**, **Theo Francken**

Amendements réservés à la proposition de résolution visant à reconnaître la survenance de cas d'adoptions illégales en Belgique, à reconnaître les personnes concernées comme des victimes et à entamer une enquête administrative sur le sujet (nouvel intitulé) (2151/1-7) 107

Orateur: **Annick Ponthier**

Proposition de résolution visant à reconnaître la survenance de cas d'adoptions illégales en Belgique, à reconnaître les personnes concernées comme des victimes et à entamer une enquête administrative sur le sujet (nouvel intitulé) (2151/6) 110

Projet de loi modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers en ce qui concerne la détermination du modèle de certificat médical devant être utilisé obligatoirement lors de l'introduction d'une demande d'autorisation de séjour sur la base de l'article 9ter (nouvel intitulé) (2704/3) 110

GEHEIME STEMMING 99

Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens – Hernieuwing van één derde van de mandaten van effectief en plaatsvervangend lid 99

Urgentieverzoek van de regering 101
Spreker: **Sarah Schlitz**, staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit, toegevoegd aan de Minister van Mobiliteit

Inoverwegingneming van voorstellen 102

NAAMSTEMMINGEN 102
Spreker: **Anneleen Van Bossuyt**

Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van de heer Reccino Van Lommel over "De economische toestand" (nr. 284) 102
Spreker: **Reccino Van Lommel**

Moties ingediend tot besluit van de interpellaties van: 104

- de heer Steven De Vuyst over "De oorlogsmisdaden van het Israëlische apartheidsregime" (nr. 286) 104

- de heer Nabil Boukili over "De uitzetting van Palestijnen uit Masafer Yatta" (nr. 287) 104
Sprekers: **Steven De Vuyst**, **Nabil Boukili**

Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van mevrouw Annick Ponthier over "De doelstelling van de NAVO-norm van 2 % van het bbp" (nr. 290) 106
Sprekers: **Annick Ponthier**, **Theo Francken**

Aangehouden amendementen op het voorstel van resolutie betreffende de erkenning dat kinderen in België illegaal werden geadopteerd, betreffende de erkenning van de betrokkenen als slachtoffer, alsook betreffende de instelling van een administratief onderzoek dienaangaande (nieuw opschrift) (2151/1-7) 107
Spreker: **Annick Ponthier**

Voorstel van resolutie betreffende de erkenning dat kinderen in België illegaal werden geadopteerd, betreffende de erkenning van de betrokkenen als slachtoffer, alsook betreffende de instelling van een administratief onderzoek dienaangaande (nieuw opschrift) (2151/6) 110

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen wat betreft de bepaling van het model van medisch getuigschrift dat verplicht moet worden gebruikt bij de indiening van een aanvraag om machtiging tot verblijf op grond van artikel 9ter (2704/3) 110

Proposition de résolution sur la poursuite du déploiement de la European Disability Card (2300/6)	110	Voorstel van resolutie betreffende de verdere uitrol van de European Disability Card (2300/6)	110
Proposition de loi modifiant la loi-programme (I) du 27 décembre 2006 en vue de reconnaître le cancer de l'ovaire comme maladie indemnisable par le Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante (2434/4)	111	Wetsvoorstel tot wijziging van de programmawet (I) van 27 december 2006, teneinde eierstokkanker toe te voegen aan de lijst van de ziekten die door het Asbestfonds worden vergoed (2434/4)	111
Amendements et articles réservés du projet de loi relatif aux dispositifs médicaux de diagnostic in vitro (2656/1-8) *Orateur:* **Sophie Rohonyi**	111	Aangehouden amendementen en artikelen van het wetsontwerp betreffende medische hulpmiddelen voor in-vitrodiagnostiek (2656/1-8) *Spreker:* **Sophie Rohonyi**	111
Ensemble du projet de loi relatif aux dispositifs médicaux de diagnostic in vitro (2656/4)	113	Geheel van het wetsontwerp betreffende medische hulpmiddelen voor in-vitrodiagnostiek (2656/4)	113
Proposition de loi modifiant l'article 805, alinéa 2, du Code judiciaire en ce qui concerne le défaut (nouvel intitulé) (353/4)	113	Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 805, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek wat het verstek betreft (nieuw opschrift) (353/4)	113
SCRUTIN (CONTINUATION)	114	GEHEIME STEMMING (VOORTZETTING)	114
Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains – Nomination des membres effectifs francophones du Conseil d'administration – Résultat du scrutin	114	Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens – Benoeming van de Franstalige effectieve leden van de Raad van bestuur – Uitslag van de geheime stemming	114
Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains – Nomination des membres effectifs néerlandophones du Conseil d'administration – Résultat du scrutin	114	Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens – Benoeming van de Nederlandstalige effectieve leden van de Raad van bestuur – Uitslag van de geheime stemming	114
VOTE NOMINATIF (CONTINUATION)	116	NAAMSTEMMING (VOORTZETTING)	116
Proposition de résolution visant à simplifier et à stimuler les travaux d'efficience énergétique dans les immeubles à appartements en copropriété forcée (2202/5)	116	Voorstel van resolutie tot vereenvoudiging en stimulering van energetische ingrepen in appartementsgebouwen in gedwongen mede-eigendom (2202/5)	116
Adoption de l'ordre du jour	117	Goedkeuring van de agenda	117
DÉTAIL DES VOTES NOMINATIFS	119	DETAIL VAN DE NAAMSTEMMINGEN	119

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 55 PLEN 185 annexe.

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 55 PLEN 185 bijlage.

SÉANCE PLÉNIÈRE

du

JEUDI 9 JUIN 2022

Après-midi

PLENUMVERGADERING

van

DONDERDAG 9 JUNI 2022

Namiddag

La séance est ouverte à 14 h 19 et présidée par Mme Eliane Tillieux, présidente.
De vergadering wordt geopend om 14.19 uur en voorgezeten door mevrouw Eliane Tillieux, voorzitster.

La **présidente**: La séance est ouverte.
De vergadering is geopend.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans le compte rendu intégral de cette séance ou son annexe.
Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. U kan deze terugvinden op de webstek van de Kamer en in het integraal verslag van deze vergadering of in de bijlage ervan.

Ministre du gouvernement fédéral présent lors de l'ouverture de la séance:
Aanwezig bij de opening van de vergadering is de minister van de federale regering:
Georges Gilkinet.

01 Ordre des travaux
01 Regeling van de werkzaamheden

01.01 **Barbara Pas** (VB): Mevrouw de voorzitster, het werd gisteren al terecht aangehaald in de Conferentie van voorzitters, maar ik wil het graag ook in de openbare vergadering hekelen. Ik zou willen vragen of u, namens de Kamer, een boodschap wilt overbrengen aan de vivaldiregering. Deze vivaldiregering doet haar naam immers alle eer aan.

Als de collega's namelijk op Wikipedia naar de componist Vivaldi kijken, zullen ze lezen dat hij een veelvuldig reiziger was. Als ik dan nu de lijst van de afwezige ministers bekijk, zie ik dat premier De Croo samen met minister Kitir en staatssecretaris Dermine in Congo is. Minister Dermagne is in Genève en minister Van Peteghem is in Parijs. Minister Van Quickenborne is dan weer in Luxemburg en minister Clarinval zit in de Verenigde Staten. Tinne Van der Straeten is ook nog in Jordanië. Dat is letterlijk, mevrouw de voorzitster, van Afrika tot in Amerika. De Himalaya is er nog net niet bij, maar het is wel tot in de woestijn. Acht van de vijftien ministers en een staatssecretaris zijn afwezig, mevrouw de voorzitster. Dat is toch wel heel veel en getuigt van niet al te veel respect voor dit Huis.

Ik begrijp dat er in het buitenland vaak interessante conferenties zijn, waar men niet mag ontbreken. Ik zou u wel wil vragen om aan de regeringsleden voor te stellen dat ze hun agenda's toch een beetje op elkaar afstemmen. Ze hebben namelijk ook hier nog wat onderling te bespreken over hun geblokkeerde dossiers. Er zijn vandaag genoeg digitale mogelijkheden om wat meer respect te tonen en om geen negen afwezige excellenties te hebben op een zitting.

01.01 **Barbara Pas** (VB): Le problème a déjà été évoqué à juste titre hier lors de la Conférence des présidents, mais je tiens à le dénoncer également en séance plénière. La liste des ministres absents est très longue. Le premier ministre De Croo est au Congo avec la ministre Kitir et le secrétaire d'État Dermine, le ministre Dermagne est à Genève, le ministre Van Peteghem à Paris, le ministre Van Quickenborne au Luxembourg, le ministre Clarinval aux États-Unis et la ministre Van der Straeten en Jordanie. Huit des quinze ministres et un secrétaire d'État sont absents. Cela ne témoigne pas d'un grand respect pour la Chambre. Je comprends qu'il y a souvent des conférences intéressantes, mais je demande aux membres du gouvernement d'accorder leurs agendas.

01.02 **Peter De Roover** (N-VA): Ik dank collega Pas om te refereren aan wat ik gisteren heb gezegd tijdens de Conferentie van voorzitters, waar ik inderdaad dit probleem heb aangeraakt. Het Parlement blijft toch, in eerste instantie, nog altijd de controleur van de regering.

We moeten dat echter uiteraard genuanceerd en op een correcte manier bekijken. Ik denk bijvoorbeeld aan de premier, die de reis naar Congo begeleidt. We hebben alle respect daarvoor en dat moet mogelijk zijn. De getallen worden echter wat buitensporig.

Ik heb nu de kans om dat tijdens de plenaire vergadering te herhalen, waardoor het in het verslag kan worden opgenomen, hetgeen niet mogelijk is in de Conferentie van voorzitters. Ik ga ervan uit dat minister Gilkinet het er mee eens is dat de vertegenwoordiger van de regering in de Conferentie van voorzitters, staatssecretaris Michel, daar gisteren bevestigd heeft dat hij die boodschap aan de regering zou overbrengen. Ik mag erop rekenen, minister Gilkinet, dat u ook aan de regering zal doorgeven dat er een zeker evenwicht moet worden bewaard tussen onze vertegenwoordigers in het buitenland en zij die beschikbaar zijn voor het Parlement.

Mijnheer de minister, u bent vandaag het slachtoffer van dienst. U moet ongeveer alle vragen beantwoorden, terwijl die tot nu toe bijna allemaal aan de eerste minister waren gericht. U waant zich op dit ogenblik zowat eerste minister en dat is u absoluut gegund. Het feit dat u de eerste minister mag vervangen is een hoogtepunt in de geschiedenis van Ecolo-Groen. Even serieus, gelieve dat effectief mee te geven, want de schraalheid dreigt anders te groot te worden.

01.02 **Peter De Roover** (N-VA): J'ai effectivement dénoncé ce problème hier. Le Parlement reste le contrôleur du gouvernement. Je suis également nuancé et j'ai du respect, par exemple, pour la présence du premier ministre au Congo. Cependant, le nombre d'absences devient excessif. J'espère que le secrétaire d'État Michel a transmis le message au gouvernement hier. Et j'espère que le vice-premier ministre Gilkinet, qui est ici présent et répondra dans un instant à la quasi-totalité des questions, fera également passer le message qu'un équilibre doit être maintenu entre nos représentants à l'étranger et les membres du gouvernement qui sont disponibles pour le Parlement.

01.03 Minister **Georges Gilkinet**: Mevrouw de voorzitster, ik ben hier aanwezig om de vragen van de Kamerleden te beantwoorden. Het is belangrijk dat de regering ook in het buitenland aanwezig is. Het gaat hier over het staatsbezoek aan Congo, waarop wij nog zullen terugkomen, en over een belangrijke economische missie in de Verenigde Staten. Er moet een evenwicht zijn, maar in de coronaperiode was het niet altijd mogelijk om naar het buitenland te gaan. Ik ben echter trots te behoren tot een regering die onze kleuren ook in het buitenland kan tonen.

01.03 **Georges Gilkinet**, ministre: Il est important que le gouvernement soit également présent à l'étranger, notamment dans le cadre de visites d'État et de missions économiques majeures. Je suis fier de faire partie d'un gouvernement qui peut représenter nos couleurs à l'étranger.

Questions
Vragen

02 Samengevoegde vragen van
- Kurt Ravyts aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De spijtbetuigingen van de Koning over de wandaden in Congo" (55002626P)
- Jan Briers aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De spijtbetuigingen van de Koning over de wandaden in Congo" (55002629P)
- Marco Van Hees aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De toespraak van koning Filip in Congo" (55002631P)
- Vicky Reynaert aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De spijtbetuiging van de Koning in Congo" (55002636P)
- Jasper Pillen aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De spijtbetuiging van de Koning naar aanleiding van zijn bezoek aan Congo" (55002637P)
- Guillaume Defossé aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De toespraak van koning Filip in Congo" (55002638P)
- Tomas Roggeman aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het bezoek aan Congo" (55002644P)

02 Questions jointes de
- Kurt Ravyts à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les regrets exprimés par le Roi concernant les exactions au Congo" (55002626P)
- Jan Briers à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les regrets exprimés par le Roi concernant les exactions au Congo" (55002629P)
- Marco Van Hees à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le discours du Roi au Congo" (55002631P)
- Vicky Reynaert à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les regrets exprimés par le Roi au Congo" (55002636P)
- Jasper Pillen à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les regrets exprimés par le Roi à l'occasion de sa visite au Congo" (55002637P)
- Guillaume Defossé à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le discours du Roi au Congo" (55002638P)
- Tomas Roggeman à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La visite au Congo" (55002644P)

02.01 **Kurt Ravyts** (VB): Mijnheer Gildecroo, de spijt die de Koning gisteren heeft betuigd, is niet meer dan een morele evaluatie. Hij heeft natuurlijk niet de morele evaluatie gemaakt van de rol die zijn voorvader Leopold II gespeeld heeft in Congo-Vrijstaat. Het ging om een systeem gebaseerd op racisme, discriminatie en paternalisme. Dienaangaande is er in de Kamer geen enkele negationist, zo veronderstel ik althans.

Straks zullen wij echter horen, mijnheer Gilkinet, dat niet iedereen in het Parlement tevreden zal zijn. Ik herken de verschillende vogeltjes in het Parlement aan hun fluiten. Heel wat partijen willen hier immers de deur op een kier zetten voor wat men gemakshalve herstelbetalingen noemt. Ik kan u echter zeggen dat de Belgen, Vlamingen en Walen, in de voorbije zestig jaar al heel wat herstelbetalingen hebben betaald, met name miljarden euro's aan ontwikkelingssamenwerking, en dat aan een republiek waar tot vandaag de corruptie, de persoonlijke verrijking en het grabbelen in de staatskas nog steeds verder gaan.

De politieke agenda van de bijzondere commissie Congo wordt bovendien bepaald door een aantal zetbazen. Men noemt die de diaspora, ik noem ze de Belgische versie van Black Lives Matter. De aap zal uit de mouw komen na deze zomer, met pleidooien voor collectieve regularisatie, het weghalen van standbeelden en overal bordjes om te beklemtonen hoe slecht de Belgen wel zijn omgegaan met (…)

02.01 **Kurt Ravyts** (VB): Les regrets exprimés par le Roi hier ne sont qu'une évaluation morale. Personne ici ne nie le système de racisme, de discrimination et de paternalisme du passé. Nous apprendrons bientôt que tous les membres du Parlement ne sont pas satisfaits. En effet, certains partis veulent laisser la porte entrouverte aux réparations. Pourtant, au cours des 60 dernières années, les Belges ont déjà payé de nombreuses réparations, sous la forme de milliards d'euros pour la coopération au développement à une république où la corruption sévit encore aujourd'hui. L'agenda politique de la commission spéciale Passé colonial est déterminé par la "diaspora" et, après l'été, elle demandera une régularisation collective, le retrait des statues et l'installation de panneaux pour souligner à quel point les Belges ont mal traité les Congolais.

De **voorzitster**: Mijnheer Ravyts, uw spreektijd zit erop.

02.02 **Jan Briers** (CD&V): Mijnheer de minister, in de bijzondere commissie over ons koloniaal verleden werken wij allen samen, meerderheid en oppositie. We mogen bovendien wel zeggen dat wij goed samenwerken. Wij werken aan een toekomstgericht verhaal voor onze relaties met Congo, Rwanda en Burundi.

Terecht drukte de Koning zijn spijt uit over de uitbuiting, de onderdrukking en het racisme onder het koloniaal regime. De Congolezen stellen dit zeker op prijs, maar verwachten van ons ook concrete acties voor hun en onze gezamenlijke toekomst. Het is mooi dat de regering net een overeenkomst ondertekende om jonge Congolezen te betrekken bij hun cultuur uit het verleden en de toekomst. Voorziet de regering nog in andere acties op het vlak van culturele ontwikkeling en samen-

02.02 **Jan Briers** (CD&V): En commission spéciale, la majorité et l'opposition planchent ensemble sur un récit axé vers l'avenir en ce qui concerne nos relations avec la République démocratique du Congo, le Rwanda et le Burundi. Le Roi a, à juste titre, exprimé ses regrets. Les Congolais apprécient sans aucun doute son initiative, mais ils attendent également des actions concrètes. Le gouvernement vient de signer un accord vi-

werking dan de teruggave van roofkunst? Hoe ziet u de rol van de intergouvernementele ontwikkelingssamenwerking? Zullen wij de 0,7 % van ons bni bereiken?

Sinds de onafhankelijkheid slonk het aantal volwaardige bedrijven in Congo van 10.000 tot 500. Nochtans staan Belgische investeerders uit de economie, de gezondheidszorg, het onderwijs, de klimaatactie, de mobiliteit en noem maar op klaar om de Congolezen te helpen hun land opnieuw op te bouwen en het een nieuwe toekomst te geven.

Naast de problematiek van de corruptie moet echter eerst de wrede, helse, oorlog in Oost-Congo een einde kunnen krijgen. Vergeet trouwens niet dat die oorlog al twintig jaar duurt. Wij Belgen zijn Oekraïne terecht gaan steunen. Wat doen wij nu om de fel geteisterde Congolese bevolking te steunen? (…)

sant à associer les jeunes Congolais à leur culture passée et future. D'autres actions gouvernementales sont-elles prévues? Quel rôle le gouvernement envisage-t-il pour la coopération intergouvernementale au développement?

Depuis l'indépendance, le nombre d'entreprises est passé de 10 000 à 500 au Congo. Pourtant, les investisseurs belges sont disposés à aider les Congolais à offrir un nouvel avenir à leur pays. La guerre impitoyable qui sévit à l'Est du Congo doit toutefois cesser. La Belgique a raison de soutenir l'Ukraine, mais que fait-elle pour soutenir la population congolaise, durement touchée?

De **voorzitster**: Mijnheer Briers, uw spreektijd zit erop.

02.03 **Marco Van Hees** (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, le roi Philippe, portant la parole du gouvernement, a prononcé un discours remarqué hier au Congo. Il a reconnu ce que tous les historiens admettent, à savoir que le régime colonial était basé sur des relations inégales, injustifiables, sur la domination, le racisme. Il a donné lieu à des humiliations, à des exactions.

Ce discours était très éloigné de celui de son oncle Baudouin il y a 62 ans, au moment de l'indépendance. Il avait alors vanté le génie de Léopold II, il avait vanté la mission civilisatrice de la colonisation belge au Congo.

Le discours de Philippe est plus proche de celui de Lumumba qui, en 1960, dénonçait la colonisation. On sait que Lumumba a été le premier premier ministre du Congo mais il a été assassiné avec la complicité active de la Belgique.

Dans le discours du roi, il manque le pourquoi, le but premier de la colonisation. Le but premier était l'exploitation économique du peuple congolais et de ses immenses ressources naturelles. Qui a profité de la colonisation? Pas la population belge puisque les travailleurs belges étaient exploités par les mêmes sociétés qui surexploitaient les travailleurs congolais et les ressources naturelles au Congo. Ceux qui en ont profité, ce sont les grandes sociétés comme la Société Générale, Umicore, Unilever et les riches familles belges comme les Boël, les Solvay, les Lippens, qui sont toujours au firmament de la richesse chez nous.

Monsieur le ministre, le gouvernement va-t-il enfin reconnaître ce rôle de la colonisation? Va-t-il aider le gouvernement à combattre les multinationales qui (…)

02.03 **Marco Van Hees** (PVDA-PTB): Koning Filip heeft in Congo erkend waar alle historici het vandaag over eens zijn: het koloniale regime was gestoeld op heerszucht en racisme, wat geleid heeft tot vernederingen en wandaden. Wat hij zei; is mijlenver verwijderd van de toespraak van Boudewijn, waarin de beschavingsmissie van de Belgische kolonisatie in Congo werd bejubeld, en leunt meer aan bij de woorden van Lumumba.

Toch wordt hierin het belangrijkste doel van de kolonisatie over het hoofd gezien: de economische exploitatie van het Congolese volk en de immense natuurlijke rijkdommen van het land ten profijte van de grote ondernemingen en de rijke Belgische families.

Zal de regering nu eindelijk deze rol van de kolonisatie onder ogen zien en helpen in de strijd tegen de multinationals die nog altijd dezelfde doelen nastreven?

02.04 **Vicky Reynaert** (Vooruit): Mevrouw de voorzitster, mijnheer de minister, collega's, de Koning heeft gisteren in Congo zijn diepste spijt betuigd over een bijzonder donkere bladzijde uit onze geschiedenis.

02.04 **Vicky Reynaert** (Vooruit): Hier, le Roi a exprimé ses plus profonds regrets au sujet d'une page particulièrement sombre de notre

Die spijtbetuiging van gisteren is een belangrijk statement. De wandaden uit het verleden moeten worden benoemd. Dat heeft de Koning duidelijk gedaan. Hij heeft onomwonden en heel duidelijk gezegd waarop het staat, namelijk dat het koloniale regime gebaseerd was op uitbuiting en overheersing, dat het regime stoelde op ongelijkheid en dat het regime gekenmerkt was door paternalisme, discriminatie en racisme.

Collega's, dat erkennen is belangrijk. De waarheid van het verleden onder ogen zien is belangrijk, om naar de toekomst te kunnen kijken. Al te lang werden de wandaden uit het verleden onder de mat geveegd. Al te lang werd ontkend dat de ongelijkheid van het koloniale regime mee aan de basis ligt van racisme en discriminatie vandaag en tot op de dag van vandaag in ons land. Die tijd is nu voorbij: gedaan met het ontkennen of wegkijken. Dat is ook de opdracht voor de bijzondere commissie hier in het Parlement. Dat is ook de boodschap die de Koning gisteren bracht.

Mijnheer de minister, ik heb een vraag voor u. Welke stappen plant uw regering nog met het oog op een verdere toenadering en toekomstige samenwerking met Congo?

02.05 **Jasper Pillen** (Open Vld): Mevrouw de voorzitster, mijnheer de minister, een historische mijlpaal, dat was de analyse van de experten over de toespraak van onze Koning. De Koning heeft zijn diepste en oprechte spijt betuigd en het koloniale regime publiekelijk veroordeeld. Hij deed dat als eerste Belgische vorst en hij deed dat daarenboven ter plaatse, en terecht. Over uitbuiting, racisme, de manier waarop die samenleving georganiseerd was, kan je alleen maar spijt hebben en spijt betuigen.

Die spijtbetuiging is essentieel om dit gemeenschappelijke verleden te erkennen en om nu te focussen op onze gemeenschappelijke toekomst. In dit Parlement lopen de werkzaamheden van de Congocommissie. Daar zijn een aantal aanbevelingen gedaan die nuttig kunnen zijn in de toekomstige relaties tussen onze beide landen.

Laten we duidelijk zijn, de Belgen van vandaag treffen geen schuld over dat verleden. De Belgen van vandaag kunnen dus ook niet betalen voor dat verleden. Voor de Open Vld kan van herstelbetalingen geen sprake zijn. De Belgisch-Congolese relatie moet er wel een zijn van internationale partners, die een belangrijk verleden samen hebben en die deze belangrijke historische band ook in de toekomst moeten gebruiken.

Op welke manier zal de regering inzetten op een versterkte bilaterale relatie met Congo, maar ook met de andere kolonies?

02.06 **Guillaume Defossé** (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, je ne suis pas coupable, vous n'êtes pas coupable et les Belges d'aujourd'hui ne sont pas coupables du passé colonial de la Belgique. C'est vrai. Mais la Belgique a hérité d'une relation avec trois autres pays, basée sur le racisme, sur la discrimination, sur les violences structurelles, sur l'exploitation et la domination, contrairement à ce que disait,

histoire. Ce geste est important: les dérives du passé doivent être dénoncées. Le Roi a déclaré sans ambages que le régime colonial était fondé sur l'exploitation, la domination, l'inégalité, le paternalisme, la discrimination et le racisme.

La commission spéciale de la Chambre a également pour mission de mettre en lumière la vérité sur le passé colonial. Ces travaux sont aussi importants pour l'avenir, car les inégalités du passé sont en partie à l'origine du racisme et de la discrimination d'aujourd'hui.

Quelles initiatives le gouvernement prendra-t-il afin d'encore améliorer la coopération avec le Congo à l'avenir?

02.05 **Jasper Pillen** (Open Vld): Hier au Congo, le roi Philippe est le premier souverain belge à avoir exprimé ses regrets sincères et condamné publiquement le régime colonial: il s'agit d'un tournant historique. La reconnaissance de notre passé commun est également essentielle pour pouvoir ensuite construire notre avenir commun. En commission spéciale de la Chambre, une série de recommandations visant à renforcer nos relations futures avec le Congo sera formulée à cet égard.

Les Belges d'aujourd'hui ne sont toutefois nullement responsables et ne doivent donc pas non plus assumer les conséquences financières de ce passé. Pour mon parti, il ne peut être question de réparations.

Comment le gouvernement entend-il renforcer les relations bilatérales avec le Congo et d'autres anciennes colonies belges?

02.06 **Guillaume Defossé** (Ecolo-Groen): Wij hebben geen schuld aan het koloniale verleden van België, maar ons land heeft een relatie met drie landen geërfd die gebaseerd is op racisme, discriminatie,

et à ce que dit toujours, la propagande coloniale depuis 140 ans sur les prétendus bienfaits du colonialisme. Nous avons donc aujourd'hui la responsabilité collective d'assumer cet héritage délicat, difficile, dérangeant bien sûr. Nous devons le faire, comme on le fait d'une dette.

C'est pourquoi le discours qui a été prononcé hier par le roi à Kinshasa, endossé par tout le gouvernement – et je m'en réjouis –, est un discours historique. Il est historique, car il permet à la Belgique de faire face à son passé sans oublier de se tourner vers l'avenir. C'est un moment charnière pour les relations diplomatiques entre nos deux pays. C'est également un moment charnière pour nos relations avec les personnes d'origine africaine qui vivent dans notre pays, dont les membres des diasporas congolaise, rwandaise et burundaise.

Comme vous le savez, la commission sur le passé colonial se penche sur les responsabilités de l'Église, de la monarchie, de l'État et du monde économique dans l'instauration de ce régime violent et raciste. Elle devra également se prononcer sur des réparations qui seront nécessaires car essentielles pour lutter contre la négrophobie et la discrimination, dont sont victimes encore aujourd'hui des personnes afro-descendantes dans notre pays. Oui, la filiation est très claire entre ces discriminations et le passé colonial mal assumé de la Belgique.

Voici mes questions, monsieur le ministre. Comment ce passé sera-t-il pris en compte dans nos relations futures avec le Congo, concrètement? Comment sera-t-il pris en compte par la Belgique dans la perception des défis auxquels sont confrontées ces personnes afro-descendantes en Belgique?

geweld, uitbuiting en overheersing, wat in schril contrast staat met de koloniale propaganda over de vermeende weldaden van het koloniale tijdperk. We moeten de consequenties van die erfenis aanvaarden, zoals we een schuld zouden moeten aanvaarden. In dat opzicht is de toespraak van de Koning in Kinshasa historisch te noemen: België kan zijn verleden onder ogen zien zonder de toekomst uit het oog te verliezen.

De commissie Koloniaal Verleden buigt zich over de verantwoordelijkheid van de monarchie, de kerk, de economische actoren en de Staat, en zal zich moeten uitspreken over herstelmaatregelen en de strijd tegen negrofobie en discriminatie in ons land, die voortvloeien uit ons onverwerkte koloniale verleden.

Hoe zal men met dat verleden rekening houden in onze betrekkingen met Congo en in de perceptie van de uitdagingen waarmee de burgers met Afrikaanse roots in België geconfronteerd worden?

02.07 **Tomas Roggeman** (N-VA): Mijnheer de minister, tijdens zijn staatsbezoek aan Kinshasa heeft de Koning verklaringen afgelegd en wij weten allemaal dat als de Koning spreekt, hij dat in naam van de regering doet. Hij heeft daar de historische misdaden van het kolonialisme erkend – dat is goed – en hij heeft daarover ook zijn diepste spijt betuigd. Wij hebben ook vernomen dat er bijkomende restituties van kunst komen. Wij nemen daar akte van.

Tegelijkertijd zien wij dat parlementsleden van de meerderheid, met name van de groene fractie, veel verder willen gaan. Open Vld verklaart hier vandaag fors dat zij geen herstelbetalingen willen, maar er zijn tegelijkertijd groene parlementsleden die oproepen om specifiek het thema van historische excuses op tafel te leggen en dat verder uit te spitten. Wij weten allemaal dat excuses aanleiding kunnen geven tot schadeclaims, niet enkel van Congo, maar ook van Rwanda en Burundi. Ik vind het eerlijk gezegd onbegrijpelijk dat partijen die zichzelf sociaal noemen, zoals Ecolo, de PVDA-PTB en Groen, daarop aansturen, op een moment dat het water zoveel gezinnen in het land al aan de lippen staat. Wij zijn alvast van mening dat de burger van vandaag niet hoeft op te draaien voor de wandaden van de Belgische elite en van het koningshuis een eeuw geleden.

Ik wil graag verduidelijking, mijnheer de minister. Is er in Kinshasa door de delegatie van de regering met de Congolese regering gesproken over herstelbetalingen? Zijn daar afspraken gemaakt over verdere trajecten naar herstel, restitutie of rehabilitatie, of moeten wij het pleidooi van het staatshoofd effectief beschouwen als het einde van het debat

02.07 **Tomas Roggeman** (N-VA): C'est une bonne chose que le Roi ait reconnu à Kinshasa, au nom du gouvernement, les crimes historiques du colonialisme et ait exprimé ses plus sincères regrets à ce sujet. Toutefois, nous observons également que tous les partis de la majorité ne sont pas sur la même longueur d'onde. L'Open Vld déclare qu'il ne veut pas entendre parler de réparations, tandis que des députés verts veulent aller beaucoup plus loin. Ils appellent à exprimer des excuses historiques, dont nous savons qu'elles peuvent entraîner *in fine* des demandes en dommages et intérêts, émanant aussi du Rwanda et du Burundi.

Comment des partis soi-disant sociaux peuvent-ils lancer cet appel alors que les ménages belges sont en grande difficulté? Pour nous, le citoyen d'aujourd'hui ne doit pas assumer les conséquences financières des crimes commis par l'élite

over het koloniale verleden voor Vivaldi?

belge et la maison royale il y a un siècle.

La délégation belge à Kinshasa a-t-elle discuté avec le gouvernement congolais de réparations ou de réhabilitations?

02.08 Minister **Georges Gilkinet**: Mevrouw de voorzitter, collega's, ik formuleer het antwoord namens de eerste minister, die momenteel nog in Kinshasa verblijft en vanavond terugreist, met het oog op de ministerraad van morgen, vrijdag.

02.08 **Georges Gilkinet**, ministre: Je vais répondre au nom du premier ministre, qui se trouve actuellement encore à Kinshasa.

À l'invitation du président congolais, Félix Tshisekedi, le roi et la reine sont en visite officielle en République démocratique du Congo. Le roi et la reine séjournent actuellement dans la capitale, Kinshasa. Plus tard cette semaine et ce week-end, ils se rendront également à Lubumbashi, la deuxième ville du Congo, et à Bukavu, dans l'est du pays.

De koning en de koningin brengen een officieel bezoek aan de DRC op uitnodiging van president Tshisekedi. Zij zijn vergezeld van de eerste minister, de minister van Ontwikkelingssamenwerking en de staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid.

Le couple royal est effectivement accompagné du premier ministre et de mes collègues, la ministre de la Coopération au développement et le secrétaire d'État à la Politique scientifique. Je pense que c'est important.

Het betreft zonder twijfel een historisch bezoek. Het is niet alleen de eerste keer dat koning Filip Congo bezoekt, het is ondertussen ook al twaalf jaar geleden dat zijn vader en voorganger, Albert II, in Kinshasa de plechtigheden bijwoonde van de viering van 50 jaar Congolese onafhankelijkheid.

Il s'agit d'une visite historique. C'est la première fois que le roi Philippe se rend au Congo, douze ans après la participation d'Albert II aux festivités pour le 50e anniversaire de l'indépendance du Congo à Kinshasa.

Naar het bezoek is lang uitgekeken. Het was reeds gepland voor de viering van 60 jaar onafhankelijkheid, twee jaar geleden, maar door corona en ook door de oorlog in Oekraïne, is het officiële bezoek verschillende keren uitgesteld.

Initialement, la visite était prévue pour le 60e anniversaire de l'indépendance du Congo, il y a deux ans, mais elle a dû être reportée, à plusieurs reprises, en raison de la crise sanitaire et de la guerre en Ukraine.

Il s'agit aussi d'une visite historique par les mots prononcés hier sur l'esplanade du Palais du peuple à Kinshasa par le roi Philippe, des mots que plusieurs d'entre vous relèvent dans leurs questions. Le roi a en effet exprimé ses "plus profonds regrets pour les blessures du passé" et il n'a pas hésité à qualifier ce passé en des termes on ne peut plus clairs, sans la moindre ambiguïté. Il n'a pas non plus caché le fait que de nombreux Belges au Congo aient donné le meilleur d'eux-mêmes et aimé sincèrement les Congolais et leur pays mais d'ajouter avec clarté: "Le régime colonial reposait aussi sur le paternalisme, la discrimination et le racisme, sur l'exploitation et la domination."

De Koning heeft zijn diepste spijt betuigd voor de wonden uit het verleden en aarzelde niet om dat verleden onomwonden te beschrijven. Hij vergat daarbij niet te vermelden dat vele Belgen in Congo het beste van zichzelf gegeven hebben en oprecht van de Congolezen en hun land gehouden hebben, maar hij erkende ook dat het kolonialisme gestoeld was op paternalisme, discriminatie en racisme, uitbuiting en overheersing.

De Koning heeft deze woorden uitgesproken met de volledige steun van de regering en van de eerste minister, met wie hij zijn toespraak heeft overlegd. Ten eerste, het betuigen van de diepste spijt is veel moediger dan een gemakkelijke sorrycultuur, waarbij men hoopt om de pagina snel om te kunnen slaan.

Le Roi a prononcé ses mots avec le soutien total du gouvernement et du premier ministre.

Exprimer un profond regret est bien plus courageux qu'une culture du

Die woorden van spijt van koning Filip hoeven overigens niet te verbazen. Ze bouwen verder op de koninklijke brief van juni 2020 aan president Tshisekedi. De Koning benadrukte toen al dat de Belgisch-Congolese geschiedenis niet alleen maar bestaat uit gemeenschappelijke realisaties, maar ook uit pijnlijke episodes. Hij beschreef toen dat er gruweldaden zijn die op ons collectieve geheugen blijven wegen.

pardon plus simple, où l'on espère rapidement tourner la page. Dans la lettre royale de juin 2020 adressée au président Tshisekedi, le roi Philippe s'était déjà penché sur les épisodes douloureux et les atrocités qui sont gravés dans notre mémoire collective.

Deuxièmement, et c'est aussi un élément clé du débat, le premier ministre a pu constater, lors de ses entretiens – en particulier avec le président, le premier ministre ainsi que l'archevêque du Congo –, que les Congolais ne sollicitaient pas officiellement d'excuses, mais qu'ils souhaitaient avant tout que nous écrivions ensemble un nouveau chapitre et que nous regardions vers l'avenir. Par exemple, comme le roi l'a également indiqué, il est question d'envisager des coopérations dans la poursuite de la démocratisation et de la stabilisation de la République démocratique du Congo, ainsi que dans la lutte contre la corruption. Pour écrire ensemble ce nouveau chapitre, il est nécessaire de se réconcilier avec le passé. Les mots du roi, soutenus par le gouvernement, doivent être compris dans ce contexte.

De eerste minister heeft kunnen vaststellen dat de Congolezen geen vragende partij waren voor officiële excuses, maar samen met ons een nieuw hoofdstuk wilden schrijven en de blik op de toekomst wilden richten, met name door samenwerkingsverbanden te overwegen op het vlak van de democratisering en de stabilisering van de DRC en van de corruptiebestrijding. Om dat te bewerkstelligen is het belangrijk om zich met het verleden te verzoenen: de woorden van de Koning gaan in die richting.

Ten slotte willen de regering en de Koning ook niet tussenkomen in het parlementair proces dat momenteel in deze Kamer loopt, namelijk de werkzaamheden van de bijzondere commissie Koloniaal Verleden. Momenteel lopen de hoorzittingen. In het najaar zullen de politieke debatten hierover plaatsvinden. En eind dit jaar zal de commissie haar conclusies kunnen finaliseren. De regering kijkt alvast uit naar het eindverslag van de commissie.

Le Roi et le gouvernement ne veulent pas interférer dans les travaux de la commission spéciale chargée d'enquêter sur le passé colonial. Des auditions s'y tiennent actuellement; les débats politiques suivront en automne. Le gouvernement attend avec impatience le rapport final de la commission.

Au nom du gouvernement, je veux soutenir le travail de la commission spéciale sur notre passé colonial. Je pense que c'est un acte complémentaire à celui que le roi a posé en notre nom hier lors de cette visite au Congo.

De regering steunt het werk van de bijzondere Kamercommissie Koloniaal Verleden. Dat komt boven op de daad die de Koning gisteren gesteld heeft.

La **présidente**: Monsieur le ministre, je vous remercie, en particulier d'avoir respecté le temps imparti.

02.09 **Kurt Ravyts** (VB): Mijnheer de minister, op een moment waarop miljoenen Belgen financieel bloeden, zijn wij, zoals wij hebben gehoord van het groene vogeltje binnen Vivaldi, bezig met collectieve erfenissen en collectieve verantwoordelijkheden die moeten leiden tot herstel, lees tot herstelbetalingen.

Het eerste bod is er vandaag al gekomen. Een Congolese politicus, die nog heeft deelgenomen aan de verkiezingen, biedt 25.000 miljard dollar. Het eerste bod is er al. Wie biedt meer? Ik kan u zeggen dat er met het Vlaams Belang nooit herstelbetalingen komen. *Jamais*.

02.09 **Kurt Ravyts** (VB): À l'heure où des millions de Belges éprouvent de grosses difficultés financières, le gouvernement s'occupe de questions d'héritage collectif et de responsabilité collective qui doivent déboucher sur une réparation, financière s'entend. Un premier montant de 25 000 milliards de dollars a déjà été cité au Congo. Le Vlaams Belang ne défendra jamais l'idée d'une réparation financière.

02.10 **Jan Briers** (CD&V): Mijnheer de minister, ik dank u voor het tonen van respect vanuit de regering voor het werk van de bijzondere

02.10 **Jan Briers** (CD&V): La

commissie. Wij zullen onze taak daar op een waardige manier vervullen.

Ik heb goed gehoord dat de regering zal meewerken aan het hele democratiseringsproces, aan alle acties tegen corruptie en aan ontwikkelingshulp. Voor mij blijft de fundamentele vraag echter wat de regering zal doen om mee te werken met de Congolezen voor het afsluiten van die al twintig jaar durende moorddadige oorlog in Oost-Congo. Op die vraag zal u mij vandaag geen antwoord geven, maar ik verwacht daar natuurlijk in de komende maanden wel een reactie op.

question fondamentale reste de savoir comment le gouvernement collaborera avec le Congo pour mettre fin au conflit sanglant dans l'Est du Congo.

02.11 **Marco Van Hees** (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, le grand malheur du Congo, finalement, est d'être un pays aussi riche avec un sous-sol aussi riche, qui attise tant de convoitises. On sait qu'il y a 60 ans, l'Union minière – aujourd'hui Umicore – avait organisé la sécession du Katanga pour pouvoir continuer à exploiter cette région.

Aujourd'hui, des multinationales et des puissances continuent à déstabiliser l'Est du Congo pour pouvoir exploiter ses gigantesques richesses. C'est cela, le malheur du Congo. Je pense que s'il y a des responsabilités à pointer, ce sont bien celles des multinationales d'aujourd'hui, comme celles du passé. Je répète qu'Umicore s'est fortement enrichie grâce à l'exploitation coloniale et continue aujourd'hui à faire des bénéfices record. Il n'est pas normal que de telles sociétés puissent allègrement, tant par le passé qu'aujourd'hui, exploiter un pays sans avoir de comptes à rendre. Ce sont ces sociétés qu'il faut pointer du doigt, et non la population belge.

02.11 **Marco Van Hees** (PVDA-PTB): Het grote ongeluk van Congo is dat het zoveel natuurlijke rijkdommen heeft. 60 jaar geleden orkestreerde Union Minière, het huidige Umicore, de afscheiding van Katanga om deze regio te kunnen blijven exploiteren. Tegenwoordig zijn er multinationals en mogendheden die het oosten van Congo destabiliseren om woekerwinsten te kunnen maken zonder hierover rekenschap te moeten afleggen. Zij en niet de Belgische bevolking moeten ter verantwoording worden geroepen.

02.12 **Vicky Reynaert** (Vooruit): Mijnheer de minister, dank u voor uw antwoord.

Beste collega's, voor Vooruit mag het niet bij die spijtbetuiging blijven. Woorden zijn belangrijk, maar daden zijn dat ook. Een eerste belangrijke stap is dat we hier in het Parlement volgende week een wetsontwerp goedkeuren over de teruggave van de gestolen goederen. Daarnaast wordt er ook belangrijk werk verricht in het Parlement via de bijzondere commissie Koloniaal Verleden. Dat onderzoek is zeer belangrijk, het gaat om waarheidsvinding, onderzoek en erkenning van ons verleden. Ook de experts hebben ons gevraagd om daarin onze verantwoordelijkheid te nemen. Dat zal onze volgende stap zijn en daar moet het Parlement voor ons resultaten boeken. Daar zijn we allemaal mee verantwoordelijk voor.

02.12 **Vicky Reynaert** (Vooruit): Les paroles sont importantes, mais nous voulons aussi voir des actes. Le premier acte est la restitution des biens volés, pour laquelle nous adopterons un projet de loi la semaine prochaine. La commission spéciale Passé colonial doit également poursuivre ses investigations en vue d'établir la vérité et de reconnaître notre passé.

02.13 **Jasper Pillen** (Open Vld): Mijnheer de minister, dank u voor uw antwoord. De historische woorden van spijt werden in het hart van Congo door ons staatshoofd uitgesproken. Nu is het tijd voor de toekomst. We moeten onze relatie met Congo verder blijven normaliseren. Deze reis was daar een belangrijke eerste stap voor. We moeten inzetten op academische en culturele uitwisseling met Congo, bijvoorbeeld op het vlak van die restitutie. We moeten samen, in een relatie met gelijke partners, Congo ondersteunen. Er zijn voldoende thema's, namelijk op het vlak van de rechtsstaat, op humanitair vlak, op militair vlak en, zoals u zeker zult bevestigen, op het vlak van milieubeheer en -bescherming. Er is veel werk aan de winkel, werk dat we moeten verrichten met het oog op een gemeenschappelijke toekomst, niet door naar het verleden te blijven kijken.

02.13 **Jasper Pillen** (Open Vld): Notre chef d'État a exprimé un témoignage de regrets historique au cœur du Congo. À présent, il faut se tourner vers l'avenir. Nous devons travailler sur notre relation avec le Congo et nous engager dans des échanges culturels et universitaires en tant que partenaires égaux. Nous devons aider le Congo à édifier un État de droit et le soutenir en termes humanitaires et militaires, ainsi qu'en termes de gestion et de protection de l'environnement.

02.14 **Guillaume Defossé** (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses. Je disais que les Belges d'aujourd'hui ne sont pas coupables, à titre individuel, du passé colonial – ce qui ne doit pas les dédouaner du présent.

Aujourd'hui, des populations d'origine africaine sont discriminées dans notre pays. Il y a un lien très clair avec le passé colonial mal assumé de la Belgique, ce que pointait Unia dans son rapport 2022 sur les discriminations des personnes afro-descendantes. Ce discours est un pas dans la bonne direction, mais il doit être traduit en actes concrets. Il est question de réparations et celles-ci ne sont pas uniquement financières. Personne n'a dit qu'elles devaient être uniquement financières.

N'oublions pas deux pays, le Rwanda et le Burundi qui, eux aussi, ont été soumis à notre régime colonial et qui ont aussi le droit de recevoir des regrets; et pourquoi pas un jour, des excuses pour les trois pays. Je vous remercie.

02.14 **Guillaume Defossé** (Ecolo-Groen): Vandaag zijn de Belgen niet individueel schuldig aan de kolonisatie, maar wel aan de discriminatie van personen van Afrikaanse origine, wat verband houdt met dat slecht verwerkte koloniale verleden. Deze toespraak is een stap in de goede richting, maar die boodschap moet tot uiting komen in daden. Het herstel is niet alleen financieel van aard. We mogen Rwanda en Burundi niet vergeten, die ook het juk van ons koloniale regime gekend hebben en recht hebben op spijtbetuigingen. Misschien kan ons land ooit aan de drie landen zijn verontschuldigingen aanbieden.

02.15 **Tomas Roggeman** (N-VA): Mijnheer de minister, geen enkele burger van dit land zit te wachten op herstelbetalingen en ook de gewone Congolees heeft wel andere problemen aan zijn hoofd in een land in burgeroorlog. Toch zijn er in dit Parlement nog steeds mensen die daarop aansturen. Voor sommigen zal het inderdaad nooit genoeg zijn.

Collega's, laten we de nodige conclusies trekken uit de bevindingen van de bijzondere commissie voor het Koloniaal Verleden. Mijnheer de minister, u zegt respect te hebben voor die commissie, maar weet u wanneer de debatten over de teruggave van kunst en over excuses beginnen? Die beginnen morgen, terwijl de regering vorige maand al haar wetsontwerp over kunstrestitutie indiende, terwijl de regering al heeft beslist dat er geen excuses maar wel spijtbetuigingen komen en terwijl de Koning gisteren het hele debat over het verleden heeft afgesloten.

Collega's van de commissie voor het Koloniaal Verleden, laten we opnieuw de blik richten op de huidige problemen van de burgers. Laten we stoppen met het aanwakkeren van valse schuldgevoelens over het verleden, en laten we in de plaats daarvan focussen op een nieuw, volwaardig en gelijkwaardig partnerschap met Congo.

02.15 **Tomas Roggeman** (N-VA): Aucun citoyen de notre pays n'attend des réparations et le Congolais moyen a, lui aussi, d'autres soucis. Pourtant, certaines personnes dans cet hémicycle tiennent un discours allant dans ce sens. Pour certains, ce n'est jamais assez. Le gouvernement s'est engagé à respecter les travaux de la commission spéciale, mais alors que les débats sur la restitution d'œuvres d'art ne commencent que demain, le gouvernement a déjà déposé un projet de loi à ce sujet. De même, la décision a déjà été prise quant aux excuses et hier, le Roi a clôturé le débat sur le passé. Nous ne devons pas susciter de faux sentiments de culpabilité, mais nous concentrer sur un partenariat égalitaire avec le Congo.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

03 Samengevoegde vragen van
- Peter Mertens aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De NMBS en de Delawaretrusts" (55002622P)
- Frank Troosters aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De NMBS en de Delawaretrusts" (55002627P)
- Josy Arens aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De NMBS en Belgische treinen die eigendom zijn van trusts in Delaware" (55002632P)
03 Questions jointes de
- Peter Mertens à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "La SNCB et les trusts du Delaware" (55002622P)
- Frank Troosters à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "La SNCB et les trusts au Delaware" (55002627P)

- Josy Arens à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "La SNCB et les trains belges détenus par des trusts du Delaware" (55002632P)

03.01 **Peter Mertens** (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, ik vraag mij af hoeveel postbussen er zijn in het dorp waar u woont. Ik heb mij laten vertellen dat u in Assesse woont, met 7.000 inwoners. Dan zouden er ongeveer 3.000 postbussen in uw dorp moeten zijn.

Overal ter wereld zijn er meer inwoners dan postbussen. Er is maar één uitzondering en dat zijn belastingparadijzen. Daar zijn er meer postbussen dan inwoners. Een van die belastingparadijzen is Delaware in de Verenigde Staten. Uit onderzoek van *Le Vif* blijkt dat u geen eigenaar bent van het rollend materieel van de NMBS. Vandaag blijkt dat die postbussen in Delaware eigenaar zijn van meer dan 2.000 locomotieven en wagons van de NMBS. U bent dus geen minister van Mobiliteit, maar minister van Huur.

Jarenlang hebben de Belgische Spoorwegen hun patrimonium te koop gesteld en snel verkocht aan een aantal trusts in Delaware en elders, om die dan heel snel terug te huren voor heel veel geld. Dat is niet alleen een waanzinnige constructie, het is ook nog eens peperduur, want volgens *Le Vif* zou die constructie voor 1,1 miljard euro schulden van de NMBS hebben gezorgd. Dat is een derde van de historische schuld van de NMBS. Op die manier wordt publiek geld verkwist, worden private fondsen gespekt en dat allemaal in een kortetermijnlogica om zo snel mogelijk te cashen bij verkoop.

Mijnheer de minister, ik heb twee vragen voor u. Welk materiaal is precies in handen van welke trusts? Het onderzoek lijkt nogal ontransparant te zijn. Men lijkt niet al te veel gegevens te willen delen. Welke delen van de NMBS zijn nu in handen van het buitenland? Hoeveel betaalt men daarvoor? Wat zult u doen om die contracten stop te zetten en te zorgen dat de NMBS (…)

03.01 **Peter Mertens** (PVDA-PTB): Pendant des années, la SNCB a vendu son matériel roulant à plusieurs trusts du Delaware et d'ailleurs, pour ensuite le relouer à un prix très élevé. Cette opération est non seulement insensée mais également extrêmement coûteuse, car selon *Le Vif*, ce montage financier serait responsable d'un tiers de la dette historique de la SNCB. L'argent public est dilapidé au profit de fonds privés dans le seul but de dégager du cash à court terme.

Quel matériel est aux mains de quel trust? Combien cela coûte-t-il? Que fait le ministre pour mettre fin à ces contrats?

03.02 **Frank Troosters** (VB): Mevrouw de voorzitster, mijnheer de minister, wij vernamen vanochtend in de pers dat de NMBS blijkbaar geen eigenaar is van een groot deel van haar eigen rollend materieel. Het gaat dan over wagons en over locomotieven. En het gaat nog veel verder dan alleen maar rollend materieel. Blijkbaar is ze ook geen eigenaar van cruciale elementen en infrastructuur, zoals gebouwen, spoorlijnen, elektronische communicatieapparatuur en verschillende stations. De echte eigenaar blijkt een schimmige firma te zijn, een trust in een Noord-Amerikaans belastingparadijs, namelijk in Delaware.

Als ik de pers mag geloven – en ik heb alle reden om dat te doen – zou in de periode 2001-2003, onder de paars-groene regering van ene Guy Verhofstadt, de man van de sale-and-lease-back, die nagenoeg alles verkocht dat te verkopen viel, een deel van de activa van de NMBS zijn verkocht aan een schimmige partner in een Noord-Amerikaans belastingparadijs. Men heeft die activa verkocht om ze achteraf terug te huren via een leasingcontract. Er zouden zo acht leasingcontracten zijn afgesloten en deze zouden nog lopen tot 2031, 2034, 2035. Tot dan hangt de belastingbetaler daaraan vast.

Hoe komt dat? Wie heeft dat afgesloten?

Zoals steeds communiceren de NMBS en Infrabel niet. Ik ga ervan uit dat u als minister van Mobiliteit vanochtend uw werk wel zult gedaan

03.02 **Frank Troosters** (VB): Il semble que la SNCB ne soit pas propriétaire d'une grande partie de son matériel roulant, d'infrastructures cruciales et de plusieurs gares. Le propriétaire est un vague trust basé dans le paradis fiscal nord-américain du Delaware. Selon la presse, le gouvernement arc-en-ciel Verhofstadt aurait vendu une partie des actifs de la SNCB à ce trust et l'aurait louée à ce trust dans le cadre de huit contrats de leasing. Ces contrats de leasing courent jusqu'en 2031, 2034 ou 2035. Le contribuable y est donc lié jusque-là.

Qui a donc conclu ces contrats? Qui se cache derrière ce trust? En quoi consistent précisément les accords financiers?

hebben en op informatietocht bent geweest bij beide spoorbedrijven.

Wie is die schimmige partner? Wie is die trust in dat Noord-Amerikaanse belastingparadijs? Welke financiële afspraken zijn er gemaakt (…)

03.03 **Josy Arens** (Les Engagés): Madame la présidente, monsieur le ministre, les trains que nous empruntons sont des trains américains. C'est une grande nouvelle! Mais je vais tout de suite aller aux questions puisque le temps imparti aux questions est très court.

Monsieur le ministre, l'entièreté de la clarté doit être faite sur ce dossier surtout que nous, en Belgique, nous luttons contre la fraude fiscale. Au travers de ce que nous entendons ici, nous sommes en train de l'encourager via l'État du Delaware.

Pouvez-vous nous donner les détails de ces opérations, de ces ventes, les détails de ces contrats? Quelle quantité de matériel cela concerne-t-il et à quelles conditions ce même matériel est-il ensuite loué à la SNCB? Puisqu'il est en effet reloué à la SNCB! Sans cela, nous n'aurions même plus de trains!

Quel est l'impact sur les finances des sociétés? Vous dites avoir interrogé le management actuel sur l'état des engagements contractuels de la SNCB dans ces trusts. Quel retour avez-vous reçu? Il est important de savoir si vous avez des retours ou pas.

Quelles actions allez-vous entreprendre? Vous savez que je ne souhaite pas qu'on parle de vision mais d'action. Vision 2040, c'est une vue de l'esprit. Moi, je veux des actions.

Monsieur le ministre, je compte sur vous pour obtenir des informations complémentaires.

Excusez-moi d'être parfois dur avec vous quand je parle de la ligne Bruxelles-Arlon, qui est la ligne à remonter le temps mais, comme les Américains sont les propriétaires, je comprends qu'en tant que ministre de l'État fédéral, vous n'avez rien à leur expliquer, rien à leur dire et rien à attendre d'eux! Je vous remercie mais espère que la ligne à remonter le temps deviendra une ligne qu'on empruntera plus facilement parce qu'elle aura des trains à plus grande vitesse, et ce, avant la fin de cette législature.

03.03 **Josy Arens** (Les Engagés): De treinen die we nemen, zijn eigendom van Amerikaanse trusts! Er moet licht op die zaak geworpen worden, vooral omdat België beweert aan fiscalefraudebestrijding te doen…

Kunt u die operaties uit de doeken doen? Over hoeveel materieel gaat het en op welke voorwaarden wordt het aan de NMBS verhuurd? Wat is de financiële impact ervan? Wat heeft het management van de NMBS u geantwoord met betrekking tot die contractuele verbintenissen met die trusts? Wat zult u ondernemen?

03.04 **Georges Gilkinet**, ministre: Madame la présidente, monsieur Arens, je vous rassure: les trains continuent de rouler entre Bruxelles et Luxembourg et on travaille pour qu'ils roulent d'autant plus vite dans le futur.

L'héritage du siècle dernier que la SNCB nous a légué témoigne du chemin que nous avons parcouru depuis lors. Souvenez-vous du combat mené au début des années 2000 durant le premier gouvernement Arc-en-ciel pour faire toute la lumière sur les comptes et flux financiers de la SNCB et des résistances de toutes parts qu'il a fallu affronter pour y parvenir. C'est grâce à ce travail que les montages détaillés par *Le Vif* aujourd'hui font partie d'un passé révolu.

03.04 Minister **Georges Gilkinet**: Mijnheer Arens, de treinen blijven rijden tussen Brussel en Luxemburg en in de toekomst zullen ze nog sneller rijden. Herinnert u zich de strijd onder de eerste paarsgroene regering om de rekeningen en financiële stromen van de NMBS te ontrafelen, en de weerstand die daarbij overwonnen moest worden? Dankzij dat werk behoren de door *Le Vif* beschreven constructies tot het verleden.

De praktijken die in dit artikel worden beschreven begonnen in de jaren

Ces pratiques ont commencé dans

80 en duurden tot het midden van de jaren 2000. Zelfs al is dit feitelijk niet illegaal, dan nog is het verre van optimaal op het vlak van goed beheer van overheidsgeld of transparantie. Het Rekenhof heeft hierop trouwens ook gewezen in verschillende rapporten, met name in 2008. U zult daarin veel informatie terugvinden. De overheid moet op elk vlak, en zeker op fiscaal vlak, het goede voorbeeld geven. Dat geldt uiteraard ook en vooral voor overheidsbedrijven, zoals de NMBS en Infrabel.

les années 80 et ont duré jusqu'à la moitié des années 2000. Même si elles ne sont en fait pas illégales, elles sont loin d'être optimales sur le plan de la gestion des fonds publics et de la transparence. La Cour des comptes a dénoncé ce problème en 2008. Les pouvoirs publics se doivent de donner le bon exemple, en particulier dans le domaine fiscal.

Heureusement, comme je l'ai dit, ces pratiques appartiennent au passé. Ces contrats font partie de mon héritage, en tant que ministre de la Mobilité. Je pense au manque d'entretien récurrent du réseau et du matériel par le passé, au sous-investissement chronique de l'État dans la SNCB et Infrabel, à l'accessibilité insatisfaisante de trop nombreux trains ou gares, toutes ces choses qui sont en train de changer. Aujourd'hui, à travers ce débat, je vous invite à vous poser deux questions.

Ik heb een toestand geërfd waarbij het net en het materieel te lijden hebben onder een chronisch gebrek aan onderhoud, de Staat te weinig investeert in de NMBS en Infrabel en vele treinen en stations onvoldoende toegankelijk zijn. Dat zijn stuk voor stuk dossiers die nu in gunstige zin evolueren.

De eerste vraag is wat deze praktijken, die wij aan de kaak stellen, betekenen. Het antwoord ligt voor de hand. Al veel te veel jaren heeft de Belgische Staat de belangstelling voor de trein verloren, waardoor het bedrijf aan zijn lot werd overgelaten, te weinig financiële middelen kreeg en uiteindelijk niet de middelen kreeg om te moderniseren en de uitdagingen van deze tijd aan te gaan. We zijn met elf miljoen die nu de gevolgen moeten dragen van die erfenis. Vanaf mijn eerste dag als minister pak ik dit aan en probeer ik dit op te lossen. Om dat te bereiken, kan ik rekenen op twee ondernemingen, de NMBS en Infrabel, en de op de steun van de hele regering.

Durant de trop nombreuses années, l'État belge s'est désintéressé du train. La SNCB n'a pas reçu les moyens qui lui auraient permis de se moderniser. Onze millions de Belges en subissent aujourd'hui les conséquences. Je tente de résoudre le problème depuis mon entrée en fonction, avec le soutien de la SNCB, d'Infrabel et de l'ensemble du gouvernement.

Cela m'amène à la deuxième question: comment remédier à ces défauts que nous dénonçons tous? Aujourd'hui, les pratiques que nous rappellent les journalistes du *Vif* n'ont plus cours. Les temps ont changé, et c'est fort heureux. Les comptes de la SNCB et d'Infrabel sont examinés minutieusement par les autorités publiques. De plus, la première communique annuellement au sujet de ses opérations du passé. Vous pourrez trouver toutes les infos que vous souhaitez dans ses comptes.

De praktijken waarvan *Le Vif* gewaagt, behoren tot het verleden. Tegenwoordig worden de rekeningen van de NMBS en Infrabel nauwgezet door de overheid gecontroleerd. De NMBS communiceert jaarlijks over de operaties die ze verricht heeft. U zult al die informatie in haar rekeningen terugvinden.

Oui, monsieur Arens, nous bénéficions d'une vision à 20 ans de ce que doit devenir la mobilité ferroviaire au moyen d'objectifs clairs. Nous sommes en train de parachever les deux futurs contrats de gestion - le contrat de service public de la SNCB et le contrat de performance d'Infrabel - qui permettront à ces entreprises si fondamentales de se déployer selon une feuille de route précise et en toute transparence dans leur gestion. Nous les avons déjà refinancées à hauteur de plus de 1,7 milliard d'euros supplémentaires depuis le début de la législature - et ce n'est pas fini. Oui, ce sont des actes!

We leggen thans de laatste hand aan de twee toekomstige beheerscontracten (openbaredienstcontract met de NMBS en performantiecontract met Infrabel), die hen in staat zullen stellen om hun werk met precieze doelstellingen en in alle transparantie uit te voeren. We hebben die bedrijven sinds het begin van de legislatuur geherfinancierd voor een bedrag van 1,7 miljard euro en dat is nog maar een

Aujourd'hui, nous sommes 11 millions à réclamer une mobilité à la hauteur des enjeux et des défis de ce siècle. En ma qualité de ministre de la Mobilité, j'y travaille. Je vous remercie de votre attention.

begin!

We willen allemaal een mobiliteit die tegen de uitdagingen van deze eeuw opgewassen is. Als minister van Mobiliteit maak ik daar werk van.

03.05 **Peter Mertens** (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, ons land heeft een probleem wanneer grote privébedrijven belastingen ontwijken via belastingparadijzen. Er worden daar dan Panama Papers over geschreven en dan staat het land op stelten. Het gaat hier echter niet over grote privébedrijven, maar wel over overheidsbedrijven die van belastingontwijking gebruikmaken. Daarmee ondermijnen ze het eigen financieringsmechanisme van de overheid.

Ik zou graag een duidelijk antwoord van de regering krijgen of dat soort mechanismes in de toekomst al dan niet uitgesloten zal worden, voor eender welk patrimonium. Ik had ook graag een antwoord gekregen op de vraag over welke delen van de NMBS in welke trusts zijn ondergebracht. Ik heb u verteld dat er hierover weinig transparantie is, hoewel u daar als minister voor zou moeten zorgen. U moet zeggen welke locomotieven, welke stations, welke spoorwegen bij welke trusts horen en hoelang wij (…)

03.05 **Peter Mertens** (PVDA-PTB): L'évasion fiscale des grandes entreprises privées grâce aux paradis fiscaux chamboule notre pays. Ici, cependant, nous parlons d'entreprises publiques qui ont recours à l'évasion fiscale et sapent ainsi le mécanisme de financement propre à l'État. De tels mécanismes seront-ils exclus à l'avenir et obtiendra-t-on de la transparence sur les trusts dans lesquels nous retrouvons des parties de la SNCB?

03.06 **Frank Troosters** (VB): Dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister, maar ik heb weinig concrete namen of getallen gehoord, hoewel ik daarnaar gevraagd heb. Het is een feit dat de controle van cruciale infrastructuur uit handen werd gegeven aan een schimmige Amerikaanse trust in een belastingparadijs. Dat is te danken aan de politiek van een vroegere paars-groene regering, die het Vlaams Belang als een soort achterkamerpolitiek omschrijft.

Alles werd in de stilte en luwte geregeld, waarna er twintig jaar niet al te veel over werd gecommuniceerd, zodat de belastingbetaler niet weet waar zijn belastinggeld voor wordt gebruikt. De belastingbetaler, die er vandaag nog voor opdraait, die torenhoge rekeningen heeft en kreunt onder de hoge belastingdruk, moet met lede ogen aanzien dat zijn belastinggeld wordt doorgesluisd naar een belastingparadijs in Noord-Amerika. Het Vlaams Belang vindt dat een regelrechte schande.

03.06 **Frank Troosters** (VB): La réponse n'était pas très concrète. En raison de la politique d'arrière-boutique d'un ancien gouvernement arc-en-ciel, le contrôle d'une infrastructure cruciale a été confié à un sombre trust américain dans un paradis fiscal. On n'a pas beaucoup communiqué à ce sujet pendant vingt ans, de sorte que le contribuable ne sait pas à quoi sert l'argent de ses impôts, mais aujourd'hui il doit encore payer pour ce montage fiscal.

03.07 **Josy Arens** (Les Engagés): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos différentes réponses et, en particulier, pour celle concernant la ligne 162. Mais vous n'avez plus beaucoup de temps; il ne vous reste que deux ans!

Savez-vous sous quel gouvernement ces opérations avec le Delaware ont été réalisées? Sous celui de Verhofstadt où, comme par hasard, la ministre ayant la tutelle de la SNCB n'était autre que Isabelle Durant. Je suis dès lors surpris que vous ne vous rappeliez pas de cette période-là.

Le président de la commission étant présent aujourd'hui – et comme nous disposons de très peu de temps ici, nous le constatons chaque semaine –, je tiens à lui dire que je souhaite que nous tenions des auditions en commission pour faire toute la lumière sur ce dossier afin que l'on sache ce que coûte à la SNCB, à l'État et aux contribuables

03.07 **Josy Arens** (Les Engagés): Ik herinner eraan dat die operaties in Delaware dateren uit de tijd toen mevrouw Durant als minister bevoegd was voor de NMBS! Het verbaast me dat u op dat vlak last heeft van geheugenverlies. Ik wil dat wij hoorzittingen organiseren om klaarheid te scheppen over deze operatie ten gunste van een belastingparadijs en om te weten te komen wat dit de NMBS, de Staat en de belastingbetalers kost.

cette opération visant à favoriser un paradis fiscal comme celui du Delaware.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

04 Question de Florence Reuter à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "L'étude d'incidence d'Envisa" (55002633P)
04 Vraag van Florence Reuter aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De milieueffectenstudie van Envisa" (55002633P)

04.01 **Florence Reuter** (MR): Madame la présidente, monsieur le ministre, nous avons enfin reçu l'étude Envisa qui faisait suite à une décision de justice. Cette étude très attendue porte sur l'incidence des survols en ce qui concerne la santé, la pollution et le bruit. Bonne nouvelle, l'étude est jugée plutôt satisfaisante alors que la précédente était totalement insuffisante. Vous la présenterez lors de la prochaine plateforme de concertation, fin juin. N'est-ce pas un peu tard puisque tant la presse que les bourgmestres et les associations en ont eu connaissance? Tout le monde en connaît déjà le contenu. C'est pourquoi je voudrais pointer quelques éléments très interpellants, à commencer par le fait que l'étude estime que, hormis le médiateur fédéral, personne ne contrôle la légalité des opérations aériennes. Cela fait un peu peur.

En ce qui concerne les normes de vent, l'étude rejoint notre position selon laquelle il ne faut pas prendre en considération les petites rafales en dessous de cinq nœuds. C'est une bonne chose. L'étude dit aussi qu'en ce qui concerne le choix entre les pistes 01 et 07 pour les atterrissages, les règles qui définissent les prises de décision quant à ce choix sont délibérément vagues. C'est plutôt effrayant. Enfin, en ce qui concerne l'usage de la piste 01, il est effectivement reconnu abusif pour toute une série de raisons techniques mais aussi par le fait que les vols sont plus bas et qu'ils causent donc beaucoup plus de nuisances.

Cela, c'est pour l'étude. Puis, il y a des recommandations sur lesquelles tout le monde est d'accord comme la mise à jour des quotas de bruit. Les avions ont évolué, les appareils sont neufs, et pourtant ces quotas n'ont plus été adaptés depuis 2010. C'est quelque chose qui peut donc être entrepris. Par ailleurs, concernant la suppression des vols de nuit en faveur de laquelle 14 associations ont signé (…)

04.01 **Florence Reuter** (MR): Goed nieuws: de studie van Envisa over de effecten van de vluchten op de gezondheid, de vervuiling en het omgevingslawaai wordt goed onthaald, in tegenstelling tot de vorige studie. U stelt de studie eind juni voor. Is dat niet wat laat, aangezien iedereen al weet wat erin staat?

Een aantal elementen springen in het oog: behalve de federale Ombudsman houdt er niemand toezicht op de wettelijkheid van de vliegbewegingen. Wat de windnormen betreft, wordt in de studie gezegd dat kleine windvlagen van minder dan vijf knopen niet in aanmerking genomen mogen worden. Dat is een goede zaak. Wat de keuze tussen banen 01 en 07 voor de landingen betreft, zijn de regels die bepalend zijn voor de beslissingen vaag. Dat is nogal beangstigend. Ten slotte wordt het gebruik van baan 01 als ongerechtvaardigd beschouwd om technische redenen, maar ook omdat lagere vluchten meer overlast veroorzaken.

Er zijn ook aanbevelingen waarover geen discussie bestaat, zoals het updaten van de *quota counts*. De vliegtuigen zijn immers geëvolueerd, maar die *quota counts* werden sinds 2010 niet meer aangepast. Daar moet iets aan gedaan worden.

04.02 **Georges Gilkinet**, ministre: Madame Reuter, ainsi que je m'y étais engagé, les résultats de l'étude d'incidences sur l'impact sonore des vols confiée au bureau spécialisé Envisa ont été communiqués aux parties dans les délais impartis, soit ce mercredi 1er juin. C'est une étude beaucoup plus complète que la précédente.

Quels enseignements pouvons-nous en tirer? Le premier est que, à

04.02 Minister **Georges Gilkinet**: Zoals ik beloofd had, werden de resultaten van de studie van Envisa over de geluidsimpact van vluchten op woensdag 1 juni laatstleden meegedeeld. De eerste les die daaruit te trekken valt, is dat, indien

moins de déménager l'aéroport ou de diminuer drastiquement sa fréquentation, il n'existe pas de solution structurelle miracle qui permettrait de contenter tout le monde. Chaque scénario fait des heureux ou des mécontents. Deuxièmement, au-delà de l'élaboration de solutions ferroviaires alternatives à l'avion, ce à quoi je travaille pour les moyennes distances, il est possible de dégager rapidement des solutions ponctuelles qui permettront de diminuer – à tout le moins partiellement – les nuisances subies par les riverains de l'aéroport.

Depuis ma prise de fonction, je travaille dans l'objectif de dégager ces améliorations durables pour l'ensemble des riverains survolés. Pour y parvenir, le travail doit associer l'ensemble des parties prenantes. Outre l'étude d'Envisa, j'ai pris plusieurs initiatives qui vont dans ce sens et dont l'utilité est également validée par l'étude. Que vais-je faire de cette étude? Elle sera publiée très prochainement sur le site du SPF Mobilité, dès qu'elle aura été traduite. Nous sommes en train d'étudier de manière plus approfondie les différents scénarios définis par Envisa. Ces scénarios feront l'objet prochainement d'une présentation aux autres membres de la majorité fédérale – sans laquelle je ne peux rien faire dans ce dossier – ainsi qu'aux membres de la plateforme de concertation, dont vous faites partie en tant que bourgmestre de Waterloo.

Je comprends parfaitement que les personnes concernées par les nuisances sonores des avions trouvent le temps long, trop long, face à un problème vieux de plus de 30 ans. Ma volonté n'est pas de donner de faux espoirs ou de proposer des solutions sans lendemain. J'insiste: je travaille pour essayer de dégager une solution durable et équitable pour tous les riverains concernés. Ce n'est pas facile, et ce ne sont pas mes prédécesseurs, dont certains que vous connaissez très bien, qui vont me contredire.

04.03 **Florence Reuter** (MR): Personne n'a jamais dit que c'était facile! C'est clair.

En revanche, des solutions qui font l'unanimité peuvent être prises immédiatement et peuvent déjà soulager. Je pense à une autorité indépendante de contrôle et de sanction et à l'application des décisions de justice. En outre, des recommandations peuvent être prises.

Monsieur le ministre, j'insiste. Ne donnez pas l'impression d'encommissionner ce débat dans une plateforme qui, on le sait, donnera des résultats très tard! Il est crucial d'opter pour des solutions qui sont aujourd'hui possibles. Les recommandations sont là. Le rapport le confirme; elles peuvent être mises en œuvre. Je vous le demande donc avec insistance: mettez en œuvre les solutions pour apaiser les riverains! C'est essentiel. N'attendez pas la fin de la législature!

de luchthaven niet verhuist, het vliegverkeer er alleszins drastisch verminderd moet worden. Er bestaat geen ideaal scenario. Los van de spoorwegalternatieven voor het vliegtuig kunnen we voorts snel werk maken van specifieke oplossingen om de geluidsoverlast ten dele te verminderen.

Sinds mijn aantreden werk ik aan duurzame verbeteringen voor alle omwonenden. Ik heb verscheidene initiatieven genomen waarvan het nut bevestigd wordt door de studie die binnenkort op de website van de FOD Mobiliteit gepubliceerd zal worden. De verschillende scenario's van Envisa zullen aan de leden van de meerderheid en de leden van het overlegplatform voorgesteld worden.

De omwonenden kijken vol ongeduld uit naar een oplossing voor een probleem dat al 30 jaar aansleept. Ik wil niemand valse hoop geven, maar ik werk aan een duurzame en billijke oplossing voor iedereen. Dat is niet gemakkelijk en mijn voorgangers zullen mij wat dat betreft niet tegenspreken.

04.03 **Florence Reuter** (MR): Niemand heeft ooit gezegd dat het makkelijk was! Er zijn echter wel oplossingen waarover eensgezindheid bestaat en die onmiddellijk kunnen worden toegepast, met name een onafhankelijk controle- en sanctie-orgaan, de uitvoering van rechterlijke beslissingen en het implementeren van de aanbevelingen. In plaats van de resultaten van een platform af te wachten, doet u er beter aan de aanbevelingen in de praktijk om te zetten en zo de omwonenden gerust te stellen. Wacht hiermee niet tot het einde van de legislatuur!

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

05 Question de Chanelle Bonaventure à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Le succès du ticket forfaitaire mensuel pour les chemins de fer en Allemagne" (55002642P)
05 Vraag van Chanelle Bonaventure aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "Het succes van het maandticket tegen een vaste prijs van de Duitse spoorwegen" (55002642P)

05.01 **Chanelle Bonaventure** (PS): Madame la présidente, monsieur le vice-premier ministre, "On a réussi un coup de force!" Voici comment la Deutsche Bahn, les chemins de fer allemands, a qualifié le succès complètement dingue de l'abonnement de train à neuf euros par mois que le gouvernement a mis sur pied pour lutter contre l'inflation, contre la vie chère et contre les prix à la pompe.

En Allemagne comme en Belgique, on hésite aujourd'hui à prendre sa voiture tellement le plein est cher. On rencontre tous des gens qui nous expliquent qu'ils restent chez eux, que c'est fini d'aller passer une journée à la mer ou dans les Ardennes parce que c'est devenu impayable. Et que dire quand on entend des travailleurs qui doivent prendre congé car ils ne savent plus faire le plein de leur véhicule en fin de mois.

Chers collègues, à période exceptionnelle, mesure exceptionnelle. En Allemagne, pays de la voiture, le gouvernement a pris une mesure forte, radicale, sociale et environnementale. Depuis juin et jusqu'à fin août, le billet des trains régionaux est à 9 euros et, avec ce billet, les Allemands peuvent aussi circuler en métro et en bus. Le succès a été au rendez-vous. Dès le premier week-end, des jeunes, des familles, des seniors, toutes catégories sociales confondues, se sont rués sur le forfait. Des catégories sociales non favorisées se rendent pour la première fois dans des villes et des régions d'Allemagne jusque-là inaccessibles à des prix raisonnables. Preuve que le prix du billet est un élément déterminant du droit à la mobilité pour tous. Preuve que les comportements peuvent changer quand ils sont aidés sans être sanctionnés!

Monsieur le ministre, le gel du prix des billets de la SNCB était évidemment une bonne chose mais pensez-vous réellement qu'il suffira pour répondre à l'urgence sociale et climatique à laquelle nous devons faire face? Pensez-vous vraiment que, si nous nous arrêtons là, chaque famille pourra bénéficier de vacances cet été? Ne devrait-on pas enfin garantir à chaque Belge le droit de découvrir son propre pays, sa propre région, ses campagnes et son littoral? Monsieur le ministre, envisagez-vous de prendre une mesure comparable en Belgique? Quelles mesures envisagez-vous d'adopter pour permettre aux familles aux moyens et faibles revenus de se déplacer le temps d'un ou de plusieurs week-ends cet été?

05.01 **Chanelle Bonaventure** (PS): Het treinticket van 9 euro waarmee een maand lang gereisd kan worden met Deutsche Bahn, dat door de Duitse regering ingevoerd werd om de inflatie en de prijzen aan de pomp te bestrijden, is een waanzinnig succes.

Vandaag de dag zien Belgen af van een dagje aan de kust of in de Ardennen omdat dat onbetaalbaar is geworden. En het is nog erger voor werknemers die zich gedwongen zien vrijaf te nemen omdat ze hun volle tank brandstof aan het eind van de maand niet meer kunnen betalen.

De in Duitsland genomen maatregel is radicaal, sociaal en ecologisch. Kansarme Duitsers reizen voor het eerst naar regio's die voor hen voorheen ontoegankelijk waren. Dat bewijst dat de prijs van een treinticket een bepalende factor is voor het recht op mobiliteit, én dat gedrag kan veranderen!

Denkt u echt dat het bevriezen van de ticketprijzen zal volstaan om een antwoord te bieden op de sociale en klimatologische noodsituatie? Welke maatregelen zult u nemen om middenklassegezinnen deze zomer in staat te stellen om te reizen?

05.02 **Georges Gilkinet**, ministre: Madame Bonaventure, je vous remercie pour cette question qui met en évidence l'importance du train en cette période de prix élevés des carburants à la pompe et compte tenu également du défi énergétique.

L'initiative du gouvernement allemand à ce sujet est absolument digne d'intérêt, et je me réjouis de son succès. Pour la bonne compréhension, je souligne toutefois qu'elle concerne uniquement les lignes secondaires, et non l'ensemble du réseau, et qu'elle pose aussi des questions en termes d'organisation et de capacité. Néanmoins, elle a le mérite d'exister et de servir de test pour les États membres européens.

Vous me trouverez toujours dans le rang de ceux qui soutiennent une politique tarifaire attrayante et progressive, afin de réserver au train une place encore plus centrale dans la mobilité en Belgique et d'épauler tous ceux qui peinent à remplir leur réservoir - en particulier depuis plusieurs mois. Comme vous l'avez rappelé, nous avons pris plusieurs

05.02 Minister **Georges Gilkinet**: Het initiatief van de Duitse regering is interessant en fungeert als testcase voor de Europese landen, maar het heeft enkel betrekking op de secundaire lijnen van het net. Ik ben en blijf voorstander van een aantrekkelijk en progressief tariefbeleid om de trein centraal te stellen in de mobiliteit en degenen die nauwelijks genoeg geld hebben om te tanken, te steunen.

We hebben een reeks maatregelen genomen. De prijs van de tickets, die geïndexeerd had moeten worden in juli, werd bevroren, via een

décisions en ce sens. Ainsi, une première étape a consisté à geler les prix des billets, qui auraient dû normalement suivre l'inflation en juillet. Même si la SNCB souffre elle-même beaucoup de l'indexation des salaires et du coût de l'énergie, les passagers n'ont pas dû payer pour cela. C'est un engagement de 82 millions d'euros, compris dans le 1,7 milliard que je souligne régulièrement.

En plus de cette mesure ponctuelle, je rappelle que la SNCB propose plusieurs formules tarifaires avantageuses: les groupes, les personnes âgées, celles qui reçoivent une allocation majorée bénéficient de réductions substantielles. De même, les enfants de moins de 12 ans voyagent gratuitement. Pour les travailleurs, il existe un système de tiers-payant, qui a été étendu et qui repose sur le paiement de l'abonnement par l'employeur. En outre, sont également disponibles des billets week-end et des pass. Par ailleurs, la SNCB vient de lancer le billet Duo, qui permet de voyager à deux pour le prix d'une place. Enfin, elle prépare d'autres initiatives du même ordre pour cet été.

Plus que jamais, le train constitue une solution pour le climat, pour notre économie, ainsi que pour le portefeuille de nos concitoyens, et l'un des leviers à actionner pour sortir de l'actuelle crise énergétique. Je vous remercie de votre attention.

vastlegging van 82 miljoen, die inbegrepen is in het bedrag van 1,7 miljard. De NMBS biedt voordelige formules aan voor groepen of senioren met een verhoogde tegemoetkoming. Kinderen jonger dan twaalf jaar reizen gratis. Voor werknemers stoelt de uitgebreide derde-betalersregeling op de betaling van het abonnement door de werkgever. Afgezien van de weekendtickets en de passen heeft de NMBS het Duo Ticket gelanceerd en werkt ze aan andere initiatieven voor de zomer. De trein is meer dan ooit een oplossing om uit de energiecrisis te raken.

05.03 **Chanelle Bonaventure** (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses et vos différents rappels.

Le succès de l'expérience allemande nous amène à tirer au moins deux conclusions. D'abord, ce n'est pas juste une demande mais bien un besoin social environnemental de mobilité auquel nous devons répondre. Ensuite, si le réseau allemand a parfois saturé le week-end dernier, c'est le signal que nous devons prévoir des moyens conséquents pour répondre à ce besoin, des moyens humains, matériels et financiers.

05.03 **Chanelle Bonaventure** (PS): Het succes van het Duitse experiment toont aan dat aan de sociale en ecologische behoefte inzake mobiliteit voldaan moet worden en dat er aanzienlijke middelen ter beschikking gesteld moeten worden om te voorkomen dat het spoorwegnet dichtslibt.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

06 Vraag van Kris Verduyckt aan Zakia Khattabi (Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal) over "De uitfasering van het gebruik van landbouwgewassen in biobrandstoffen" (55002634P)
06 Question de Kris Verduyckt à Zakia Khattabi (Climat, Environnement, Développement durable et Green Deal) sur "L'abandon progressif de l'incorporation de plantes agricoles dans les biocarburants" (55002634P)

06.01 **Kris Verduyckt** (Vooruit): Mijnheer de minister, hoe beschermen wij de mensen tegen de klimaatopwarming? Hoe zorgen wij ervoor dat de voedselprijzen niet verder stijgen en dat mensen op het einde van de maand rondkomen op een moment waarop de brandstofprijzen heel hoog zijn? Dat zijn heel wat vragen, die ik in één dossier aan u wil voorleggen.

Het antwoord op die vragen is alvast niet het nemen van symbolische klimaatmaatregelen. Die hebben wij vandaag in ons land. Wij hebben vandaag klimaatmaatregelen in ons land die slecht zijn voor het klimaat en die voedsel en brandstoffen duurder maken. Dat zijn natuurlijk de biobrandstoffen van de eerste generatie. Het gaat dan over tarwe, soja en palmolie die wij vandaag in onze dieseltank draaien. Dat is natuurlijk redelijk onbegrijpelijk. Die producten worden vandaag geoogst in landen ver van hier, waar men daar oerwoud voor kapt. Zij worden dan

06.01 **Kris Verduyckt** (Vooruit): Nous devons protéger nos concitoyens du réchauffement climatique, de la hausse des prix des denrées alimentaires et des coûts exorbitants des carburants. En prenant des mesures climatiques symboliques, qui sont néfastes pour le climat et entraînent une hausse des prix des aliments et des carburants – donc en intégrant des biocarburants dans notre diesel –, nous donnons la mauvaise réponse. Le froment, le soja et l'huile

naar ons gebracht per schip en komen zo in onze tank terecht. Ik begrijp dat organisaties zoals de Bond Beter Leefmilieu en Greenpeace oproepen om daarmee te stoppen. Naast de milieu-impact is er immers ook een maatschappelijke impact. Het kost onze gezinnen immers ongeveer 5 euro voor een volle tank. Op een moment waarop er oorlog is op ons continent en de voedselprijzen onder druk staan, moeten wij ons ook daar zorgen over maken.

Wij zullen onze gezinnen toch niet laten betalen voor symbolische klimaatpolitiek, mijnheer de minister? Onze lokale boeren willen dat niet, alleen enkele multinationals aan de andere kant van de wereld verdienen hier veel geld mee. Voor Vooruit is het heel duidelijk: stop daarmee. Zet in op effectief klimaatbeleid, op zaken die ons echt beschermen tegen droogte en tegen overstromingen. Wat is het standpunt van de regering in dezen?

de palme utilisés à cet effet sont récoltés loin d'ici, au détriment de la forêt vierge. Le Bond Beter Leefmilieu et Greenpeace appellent dès lors à mettre un terme à ces pratiques. En outre, cette énergie a un coût supplémentaire d'environ 5 euros par plein. Seules quelques multinationales en profitent financièrement. Vooruit souhaite que cela cesse et que le gouvernement mise sur une politique climatique effective. Quelle est la position du gouvernement?

06.02 Minister **Georges Gilkinet**: Mijnheer Verduyckt, ik zal antwoorden namens mevrouw Khattabi, die ziek is.

De oorlog in Oekraïne heeft grote gevolgen op de internationale markten, ook voor landbouwgewassen. Ook extreme weersomstandigheden wereldwijd hebben een impact op de beschikbaarheid en de prijs van dergelijke gewassen. Verschillende van deze grondstoffen, waaronder palm-, soja- en zonnebloemolie, worden gebruikt in de voedingsindustrie, maar veel van die voedingsgewassen worden ook gebruikt als grondstof voor biobrandstoffen of in de agro-industrie.

De huidige context, met stijgende grondstofprijzen op de wereldmarkten tot gevolg, benadrukt volgens mevrouw Khattabi nog eens de absurditeit van het huidige beleid. Het gebruik van voedingsgewassen voor de productie van biobrandstoffen is meer dan ooit ethisch en economisch onhoudbaar geworden. We moeten in de eerste plaats een einde maken aan overheidssteun voor dergelijke praktijken.

Minister Khattabi pleit voor een algemeen verbod op het gebruik van biobrandstoffen op basis van grondstoffen die ook voor voedseldoeleinden kunnen worden gebruikt, om onze Europese doelstellingen op het gebied van hernieuwbare toevoegingen aan fossiele brandstoffen voor de vervoerssector te bereiken. De omzetting van de Europese RED II-richtlijn is een concrete hefboom voor deze regering om stappen in die richting te zetten. Studies tonen aan dat dit ook een positieve impact zal hebben op de prijs aan de pomp voor de consument.

De onderhandelingen op federaal niveau verlopen onder leiding van minister Van der Straeten. Minister Khattabi is alvast duidelijk geweest over haar ambitie. Ik heb vorige donderdag dezelfde positie verdedigd in de Raad van de ministers van Mobiliteit in Luxemburg. We zitten dus op één lijn.

06.02 **Georges Gilkinet**, ministre: Je réponds au nom de la ministre Khattabi.

Les conditions météorologiques extrêmes et la guerre en Ukraine ont de lourdes répercussions sur le prix et la disponibilité des cultures agricoles. Les huiles de palme, de soja et de tournesol ne sont pas seulement utilisées dans l'industrie alimentaire, mais aussi comme matières premières pour les biocarburants ou dans l'agro-industrie. Le contexte actuel ne fait que souligner l'absurdité de la politique menée pour le moment.

La ministre Khattabi préconise une interdiction générale des biocarburants basés sur des matières premières pouvant être utilisées à des fins alimentaires ainsi que la cessation des aides publiques. La transposition de la directive européenne RED II peut servir, pour le gouvernement, de levier concret pour la prise de mesures allant dans ce sens. Selon certaines études, cela permettra également de réduire les prix à la pompe. À l'échelon fédéral, des négociations sont en cours à ce sujet sous la direction de la ministre Van der Straeten. La ministre Khattabi et moi-même sommes sur la même longueur d'onde. J'ai défendu notre position, jeudi dernier, lors du Conseil européen des ministres de la Mobilité.

06.03 **Kris Verduyckt** (Vooruit): Mijnheer de minister, het is inderdaad

06.03 **Kris Verduyckt** (Vooruit):

absurd om vandaag voedsel in onze tank te stoppen. Europa laat die verplichting alvast los. Ik zie ook heel veel landen rondom vandaag stoppen met het bijmengen in onze brandstoftank, omdat ze weten dat het niet werkt. Collega's, laat u niets wijsmaken door de lobby van de brandstofsector. Voor hen is dat enkel een groen vinkje dat ze kunnen zetten om te zeggen dat ze iets doen voor het milieu, maar ze weten dat het niet werkt. Wij hebben nood aan een effectief klimaatbeleid dat ons beschermt tegen wat we vandaag in onze regio's al zien, namelijk droogte. We zien in onze regio's en in mijn eigen provincie ook overstromingen. Daar hebben we klimaatbeleid voor nodig, maar geen symbolisch klimaatbeleid dat onze brandstof en ons voedsel duurder maakt en het klimaat geen centimeter vooruit helpt.

En effet, il est insensé de mettre de la nourriture dans notre réservoir de carburant. L'Europe renonce d'ores et déjà à l'obligation en matière de biocarburants. De nombreux pays suivent le mouvement, car cela ne fonctionne pas. Nous avons besoin d'une politique climatique efficace qui nous protège contre la sécheresse et les inondations.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

07 Vraag van Dieter Vanbesien aan Zakia Khattabi (Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal) over "De klimaatverandering en de risico's voor de financiële sector" (55002639P)
07 Question de Dieter Vanbesien à Zakia Khattabi (Climat, Environnement, Développement durable et Green Deal) sur "Les changements climatiques et les risques pour le secteur financier" (55002639P)

07.01 **Dieter Vanbesien** (Ecolo-Groen): Mevrouw de voorzitster, mijnheer de minister, collega's, de gevolgen van de klimaatverandering creëren risico's voor de financiële sector. Dat is niet nieuw, dat weten we al langer. De aanleiding voor mijn vraag is de waarschuwing van de Nationale Bank deze week ter attentie van de banken voor leningen van eigenaars van slecht geïsoleerde huizen. Mensen in slecht geïsoleerde huizen hebben het vaak al moeilijk, zij zijn al de grootste slachtoffers van de stijgende energieprijzen. Nu worden zij nog eens in het vakje gestoken van groot risico op wanbetaling. Wij kunnen ons allen indenken op welke manier de banken daarmee zullen omgaan en hoe zij zich zullen indekken tegen die risico's.

Met Groen hebben wij altijd gezegd dat de klimaattransitie sociaal zal zijn, of niet zal zijn. De boodschap van de Nationale Bank is in dat opzicht opnieuw een wake-upcall. Het is opnieuw een teken aan de wand dat wij er heel waakzaam voor moeten zijn dat de klimaatverandering de kloof tussen arm en rijk niet nog groter maakt dan vandaag al het geval is.

De Nationale Bank kan met haar monetaire beleid banken sturen in de manier waarop zij omgaan met leningen, specifiek met leningen voor renovaties van oudere huizen. Die vraag heb ik gesteld aan de gouverneur van de Nationale Bank. Hij antwoordde dat de Nationale Bank politiek neutraal moet zijn en geen ideologische koers mag varen. Hij beschouwt mijn vraag als een ideologische vraag. Ik ben het daarmee fundamenteel oneens. Klimaatbeleid is geen zaak van links of rechts, klimaatbeleid is een zaak van gezond verstand.

Mijnheer de minister, bent u het met mij eens dat ook banken een verantwoordelijkheid hebben in de organisatie van een rechtvaardig klimaatbeleid dat niemand achterlaat, dat ook banken een rol hebben in de opwaardering van alle slecht geïsoleerde huizen in ons land? Bent u bereid om dat, samen met de minister van Financiën, te bespreken met de financiële sector en met de Nationale Bank?

07.01 **Dieter Vanbesien** (Ecolo-Groen): Cette semaine, la BNB a mis en garde les banques contre l'octroi de prêts aux propriétaires de maisons mal isolées. Ces personnes sont déjà souvent les principales victimes de l'augmentation des prix de l'énergie et sont à présent stigmatisées en raison du risque élevé de défaut de paiement qu'elles présentent. La réaction des banques est prévisible.

Pour Groen, la transition climatique sera sociale ou ne sera pas. Le changement climatique ne peut élargir davantage le fossé entre les pauvres et les riches. Lorsque j'ai demandé au gouverneur de la BNB si sa banque ne pouvait pas rectifier ce problème par sa politique monétaire, il a répondu que la BNB ne pouvait pas adopter d'orientation idéologique. Or, la politique climatique n'est pas une question d'idéologie, mais de bon sens.

Le ministre n'estime-t-il pas que les banques ont leur rôle à jouer dans une politique climatique juste? En discutera-t-il avec le secteur?

07.02 Minister **Georges Gilkinet**: Mijnheer Vanbesien, de financiële sector speelt inderdaad een belangrijke rol bij de realisatie van onze

07.02 **Georges Gilkinet**, ministre: Le secteur financier joue en effet

klimaatdoelstellingen. We moeten onder meer een einde stellen aan onze steun voor de fossiele brandstoffensector en het principe 'de vervuiler betaalt' toepassen. We moeten ook de hefbomen benutten om te bewerkstelligen dat de transitie naar een klimaatneutrale maatschappij rechtvaardig verloopt.

De financiële sector wordt ook blootgesteld aan de risico's van de klimaatverandering en de effecten ervan op onze infrastructuur, economie en maatschappij. De versterking van de weerbaarheid van de overheidsfinanciën en het financiële systeem in het licht van de klimaatverandering is terecht een van de prioriteiten van de Europese Commissie.

In het licht van de klimaatcrisis moest ons land zijn capaciteit inzake risicoanalyse versterken. Op voorstel van minister Khattabi heeft deze regering vorig jaar beslist een coördinatieorgaan voor de risicoanalyse en de evaluatie van de klimaatcrisis op te richten. Dat orgaan zal een holistische en multidisciplinaire analyse van de risico's voor ons land maken en rapporteren aan de Nationale Veiligheidsraad.

Als gevolg van de klimaatcrisis zal onze maatschappij met uiteenlopende en grootschalige schokken geconfronteerd worden. Extreme weersomstandigheden, onzekerheid in de internationale waardeketen, druk op de financiële sector of andere, verschillende schokken kunnen elkaar versterken of zich op hetzelfde moment voordoen. Naast een analyse van dergelijke schokken moeten we ook systematisch rekening houden met de kwetsbaarheid en het niveau van blootstelling van specifieke bevolkingsgroepen en sectoren voor dergelijke schokken.

De extra aandacht voor kwetsbaarheid en blootstelling in het kader van onze risicoanalyse is essentieel. De meest kwetsbare groepen of sectoren mogen niet de zwaarste prijs betalen voor de gevolgen van de klimaatverandering of van ons klimaatbeleid.

07.03 **Dieter Vanbesien** (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, dank u wel voor uw antwoord.

U raakte het zelf al aan, het zijn niet alleen de banken die verantwoordelijkheid hebben in een rechtvaardig klimaatbeleid. Ook de overheid heeft hierin een verpletterende verantwoordelijkheid. Maar daar botsen wij op een ander obstakel: de versnipperde bevoegdheden. De btw op zonnepanelen en warmtepompen is een federale bevoegdheid, het isoleren van de huizen is een regionale bevoegdheid. Windenergie op zee is federaal, windenergie op land is regionaal.

Die versnippering zorgt ervoor dat wij vier ministers van Klimaat hebben, elk met hun eigen klimaatplan en elk met hun eigen klimaatambitie, die het niet eens raken over wie wat moet doen en hoe het verdeeld moet worden. Dat kan zo niet verder. Men mag hier staan roepen, maar dat kan zo niet verder.

En als zij niet zelf tot werkbare afspraken kunnen komen, zullen wij moeten overgaan tot het aanduiden van een federale scheidsrechter, die (…)

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

un rôle important dans nos objectifs climatiques. Nous devons cesser de soutenir le secteur des combustibles fossiles et appliquer le principe du pollueur payeur. Nous devons également œuvrer à une transition juste vers une société neutre sur le plan climatique. Le secteur financier est également exposé aux risques du changement climatique. Le renforcement de la résilience des finances publiques et du système financier constitue, à juste titre, une priorité de la Commission européenne.

Sur la proposition de Mme Khattabi, un organe de coordination sera mis en place pour réaliser une large analyse des risques liés à la crise climatique. Cet organe dépendra du Conseil national de sécurité. Cette crise climatique entraînera des chocs considérables pour notre société, tant sur le plan climatologique que financier. Outre l'analyse de ces chocs, nous devons prendre en considération les secteurs et groupes vulnérables. Les personnes les plus fragilisées ne doivent en effet pas payer le tribut le plus lourd face au changement climatique et à notre politique en la matière.

07.03 **Dieter Vanbesien** (Ecolo-Groen): Outre les banques, l'autorité publique a également une grande responsabilité à assumer, mais le morcellement des compétences lui complique la tâche. Ainsi, la TVA sur les panneaux solaires et les pompes à chaleur est une compétence fédérale, tandis que l'isolation des logements est une compétence régionale. Nous devons dès lors composer avec quatre ministres du Climat, qui sont insuffisamment en mesure de s'accorder. Et s'ils ne parviennent pas eux-mêmes à conclure des accords praticables, nous devrons désigner un arbitre fédéral.

08 Questions jointes de
- Vincent Scourneau à Vincent Van Peteghem (VPM Finances) sur "Le plan relatif à la procédure fiscale" (55002635P)
- Servais Verherstraeten à Vincent Van Peteghem (VPM Finances) sur "La fraude fiscale et la fraude au domicile" (55002641P)
08 Samengevoegde vragen van
- Vincent Scourneau aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën) over "Het plan betreffende de fiscale procedure" (55002635P)
- Servais Verherstraeten aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën) over "Fiscale fraude en domiciliefraude" (55002641P)

08.01 **Vincent Scourneau** (MR): Madame la présidente, monsieur le secrétaire d'État, chers collègues, je pensais poser ma question à M. le ministre des Finances. J'espère qu'il ne l'a pas fuie et qu'il n'envisageait pas d'exercer son droit au silence. Vous savez qu'en matière fiscale, le droit au silence est très mal vu, bien pire d'ailleurs qu'en droit pénal puisqu'en droit pénal, un braqueur de banque peut en user.

En matière fiscale, le droit au silence est quelque chose d'éminemment sensible, une chose vis-à-vis de laquelle vous allez devoir répondre dorénavant, si j'ai bien compris l'avant-projet qui se prépare, pendant dix ans. Dix ans, voilà les délais qui sont annoncés par M. le ministre pour pouvoir questionner un contribuable présumé de bonne foi! On passe pour certains délais de trois à dix ans! Le contribuable va devoir être dans une certaine forme psychologique pour s'attendre à un contrôle fiscal durant dix ans, surtout s'il est, je crois, frontalier. Les choses ne sont en effet pas encore très claires. C'est d'ailleurs l'une des raisons pour laquelle je vous pose cette question.

Monsieur le secrétaire d'État, pouvez-vous éclaircir tous ces mots qui ont été avancés ces derniers jours dans la presse? Qu'en est-il de la déclaration complexe – mais en matière fiscale tout est évidemment complexe – qui permettrait de soumettre au contrôle un transfrontalier (par exemple, un Belge qui habite en bordure de frontière et qui travaille à l'étranger) dans des délais étendus?

Ces délais ne sont-ils pas disproportionnés par rapport aux mesures que l'administration fiscale devrait déployer par rapport à la grande fraude? Ne sommes-nous pas confrontés à une situation où l'État abuse de ses droits, comme nous avions déjà le sentiment de le vivre dans une certaine forme de jurisprudence, la jurisprudence Antigone? N'y a-t-il pas lieu d'être attentif à une telle dérive?

Monsieur le secrétaire d'État, pourriez-vous expliquer ces notions et peut-être nous dire quelles sont les droits qui seront réservés aux contribuables?

08.01 **Vincent Scourneau** (MR): Ik wilde mijn vraag aan de minister van Financiën stellen. Ik hoop dat hij ze niet doelbewust uit de weg gegaan is. In fiscale zaken wordt er afkeurend gereageerd, wanneer men zich in stilzwijgen hult.

Er wordt aangekondigd dat het voorontwerp dat thans voorbereid wordt, voorziet in een termijn van tien jaar om een belastingplichtige waarvan men aanneemt dat hij te goeder trouw is, te ondervragen! De belastingplichtigen, vooral de grensarbeiders, zullen voortaan tien jaar lang moeten rekening houden met een mogelijke belastingcontrole.

Is die termijn niet disproportioneel in verhouding tot de maatregelen die de belastingadministratie zou moeten toepassen om de grootschalige fraude aan te pakken? Maakt de Staat geen misbruik van zijn rechten, zoals we ook al vonden met betrekking tot de Antigoonrechtspraak?

08.02 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Mijnheer de staatssecretaris, de strijd tegen fiscale en sociale fraude wordt onverminderd voortgezet. Dat staat niet alleen in het regeerakkoord, het staat ook in het tweede actieplan besproken in het kernkabinet en goedgekeurd door het Ministerieel Comité voor de strijd tegen fiscale en sociale fraude, waarvan de zeven meerderheidspartijen deel uitmaken. Voor CD&V is dat rechtvaardigheid. Fraude benadeelt immers de miljoenen Belgen en ondernemers die wel correct hun belastingen en sociale bijdragen betalen.

08.02 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Le gouvernement poursuit invariablement sa lutte contre la fraude fiscale et sociale, conformément à l'accord de gouvernement et au deuxième plan d'action, approuvé par l'ensemble des partis du gouvernement au sein du Comité ministériel pour la lutte contre la fraude fiscale et sociale. La lutte

Dat plan verlengt inderdaad onderzoeks- en aanslagtermijnen, maar wel voor internationale en complexe fiscale dossiers die veel meer tijd vergen. Dat doen we niet alleen in het belang van de fiscus, om juist en correct te kunnen aanslaan, maar ook in het belang van de belastingplichtige, om hem tijd en ruimte te geven om de noodzakelijke gegevens uit te wisselen, om zijn opmerkingen te maken en om bezwaren te kunnen uiten. Correcte en evenwichtige procedures leiden tot eerlijke fiscaliteit.

Het is goed dat u samen met de minister van Financiën de domiciliefraude aanpakt. Mensen die hier verblijven, die hier werken en die hier gebruikmaken van onze diensten mogen ook een eerlijke bijdrage betalen. Het regeerakkoord is duidelijk, de begroting is duidelijk en dit tweede actieplan is duidelijk. Afspraken zijn afspraken. Wanneer wordt dit actieplan in wetgeving omgezet? Hoe wordt de strijd tegen domiciliefraude verder aangepakt?

contre la fraude est juste envers toute personne payant correctement ses impôts.

Le deuxième plan d'action prolonge les délais d'investigation et d'imposition pour les dossiers fiscaux internationaux et complexes qui nécessitent davantage de temps. Il en va de l'intérêt du fisc et du contribuable, qui dispose du temps nécessaire pour échanger les données requises, formuler des remarques et émettre des réserves.

Quand le plan d'action sera-t-il transposé dans la législation? Comment s'attaquera-t-on à la fraude au domicile?

08.03 Staatssecretaris **Sammy Mahdi**: Beste collega's, de strijd tegen de fraude is effectief een gemeenschappelijke strijd tegen fraudeurs, die de voltallige regering voert.

08.03 **Sammy Mahdi**, secrétaire d'État: La lutte contre la fraude est une lutte que mène l'ensemble du gouvernement.

L'accord de gouvernement prévoit que la lutte contre la fraude fiscale et sociale rapporte 200 millions d'euros en 2021, 400 millions d'euros en 2022, 700 millions d'euros en 2023 et 1 000 millions d'euros en 2024. Les ambitions sont de taille et les efforts doivent suivre.

La Cour des comptes a récemment constaté que nos deux plans d'action contre la fraude apportent des progrès à plusieurs égards. Le deuxième plan d'action incluant le renforcement de la procédure administrative fiscale dont vous faites état a déjà été approuvé par tous les partis au sein du gouvernement à la fin du mois de mars.

Les projets de textes auxquels vous faites référence visent à mettre en œuvre cette décision politique et sont actuellement en discussion au gouvernement. Dans ce cadre, une consultation des parties prenantes a également lieu et, comme toujours, leurs remarques seront prises en compte. Les principes qui ont déjà été approuvés sont immuables et ne peuvent être modifiés, un accord étant ce qu'il est: un accord.

Volgens het regeerakkoord moet de strijd tegen fiscale en sociale fraude in 2021 200 miljoen euro, in 2022 400 miljoen euro, in 2023 700 miljoen euro en in 2024 1.000 miljoen euro in het laatje brengen.

Het tweede actieplan, waaronder de versterking van de fiscale administratieve procedure, werd al goedgekeurd door alle regeringspartijen. De ontwerpteksten waarnaar u verwijst, hebben tot doel deze politieke beslissing in de praktijk om te zetten en worden momenteel besproken. In het kader daarvan worden de stakeholders geraadpleegd en er zal met hun opmerkingen rekening worden gehouden. De principes zijn al goedgekeurd en zullen dan ook niet meer gewijzigd kunnen worden. Een akkoord is een akkoord.

Collega's, de fiscale administratieve procedure heeft als doelstelling om een juiste heffing van de belastingen te realiseren. Dat is maar eerlijk ten opzichte van iedereen die eerlijk zijn of haar bijdrage levert of in ieder geval hoopt te leveren.

Net om die eerlijke bijdrage te garanderen, mijnheer Verherstraeten, werd ook in de strijd tegen de domiciliefraude deze week effectief een

L'objectif de la procédure administrative fiscale est d'arriver à une juste perception de l'impôt. Pour garantir cette contribution équitable, un arrêté royal a été adopté cette semaine dans le cadre de la lutte contre la fraude au domicile.

belangrijk KB genomen door mezelf, in samenwerking met minister van Financiën Van Peteghem. Gemeentebesturen kunnen voortaan vreemdelingen ambtshalve inschrijven in het vreemdelingenregister. Dat maakt de strijd tegen domiciliefraude door de inspectiediensten effectiever. Het KB past in die zin perfect in het tweede actieplan tegen fraude. Dat bevat goedgekeurde projecten inzake domiciliefraude en die zullen ook worden uitgevoerd.

Les administrations communales pourront désormais inscrire d'office les étrangers au registre des étrangers. Cette inscription permettra aux services d'inspection de lutter plus efficacement contre la fraude au domicile.

Ik herinner iedereen er nogmaals aan dat fraude een misdrijf is. Fraudebestrijding is dan ook een belangrijke beleidslijn van deze regering. De goedgekeurde actieplannen zullen zoals alle politieke beslissingen verder binnen de regering worden besproken, met het oog op de juiste heffing van belastingen en eerlijke bijdragen door iedereen.

La fraude constitue un délit. La lutte contre la fraude est un axe stratégique important du gouvernement. Les plans d'action approuvés feront l'objet d'une discussion plus détaillée au sein du gouvernement, en vue de parvenir à une perception juste et à une contribution équitable de chacun.

Je pense que personne ne veut d'une politique asociale. Que l'on soit chrétien-démocrate, libéral, socialiste ou écologiste, je crois que nous sommes tous d'avis que chacun doit faire sa part des choses. Aucun individu ne peut rester sur le bord du chemin.

Volgens mij wil niemand, van welke politieke kleur dan ook, een asociaal beleid. Volgens mij zijn we ook allemaal van mening dat iedereen zijn steentje moet bijdragen.

Of men nu spreekt over de kleine vis die zich asociaal gedraagt of over de hele grote vis die zich asociaal gedraagt, voor beide is de strijd tegen fraude van bijzonder groot belang. Dat hebben alle partijen in deze regering meermaals aangegeven. Dat is ook bijzonder duidelijk voor iedereen die naar het actieplan kijkt. Ik ga ervan uit dat de regering ook effectief zal uitvoeren wat wij ter zake beslist hebben, namelijk ervoor zorgen dat de strijd tegen fraude zo ambitieus mogelijk is. Ieder moet immers doen wat van hem of haar wordt verwacht.

La lutte contre la fraude est importante, tant pour les petits que pour les gros poissons. Tous les partis du gouvernement l'ont déjà souligné à plusieurs reprises. Je pars du principe que le gouvernement mettra en œuvre les décisions et mènera la lutte contre la fraude de manière aussi ambitieuse que possible.

Chacun doit faire sa part des choses et on fera le nécessaire.

08.04 **Vincent Scourneau** (MR): Monsieur le secrétaire d'État, je vous remercie pour vos réponses. Il y a un accord de principe que tous les partis autour de la table ont pris, celui de lutter contre la fraude fiscale. Il n'y a pas de doute là-dessus.

Les moyens pour lutter contre cette fraude fiscale nécessitent des réglages. Certaines choses nous semblent disproportionnées et le groupe MR aura une attention particulière à ce sujet. Nous ne voulons pas casser l'esprit d'entreprendre, nous ne voulons pas décourager les petits entrepreneurs ou les petites PME qui souhaitent développer des activités à l'extérieur du pays et qui seraient considérées aujourd'hui comme des fraudeurs. Ils devraient se justifier pendant dix ans alors qu'un fraudeur ne doit se justifier que durant sept ans. Nous serons donc attentifs au fait de préserver les droits de ces petits indépendants, de ces personnes qui travaillent et qui veulent produire des richesses pour le pays en payant leur juste impôt.

Nous ne voulons pas d'un État fort avec les faibles et d'un État faible avec les forts, qui ne lutte pas contre la vraie fraude fiscale.

08.04 **Vincent Scourneau** (MR): Er is inderdaad een principeakkoord om de fiscale fraude te bestrijden. Wat de middelen voor die strijd betreft, moet er echter een en ander bijgestuurd worden. Op dat vlak lijken sommige elementen ons disproportioneel.

Wij willen de kleine ondernemers die hun activiteiten in het buitenland willen ontwikkelen en vandaag beschouwd zouden worden als fraudeurs niet ontmoedigen. Ze zouden zich gedurende tien jaar moeten verantwoorden, terwijl een fraudeur zich slechts gedurende zeven jaar moet verantwoorden. We willen niet weten van een Staat die krachtdadig optreedt tegen de kleine garnalen en slapjes tegen de

grote vissen.

08.05 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Mijnheer de staatssecretaris, uw antwoord was heel duidelijk. Er is dus niet alleen een akkoord over principes, er is ook een akkoord over cijfers en termijnen in complexe fiscale dossiers. De strijd tegen fiscale fraude gaat voort. Eerlijke fiscaliteit, met correcte sociale bijdragen, is iets totaal anders dan Stasi-praktijken, woorden van een partijvoorzitter van de meerderheid die ik deze ochtend in de krant kon lezen. Dat was ongepast.

08.05 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Il existe non seulement un accord sur les principes, mais aussi sur les chiffres et les délais dans les dossiers fiscaux complexes. Une fiscalité équitable n'a rien à voir avec les pratiques de la Stasi, un terme utilisé dans la presse ce matin par le président d'un parti de la majorité.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

09 Vraag van Kathleen Depoorter aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "De terugbetaling van de zorgverstrekking door een psycholoog" (55002624P)
09 Question de Kathleen Depoorter à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "Le remboursement des consultations auprès d'un psychologue" (55002624P)

09.01 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Mijnheer de minister, vorige zomer deed u de mooie aankondiging dat onze patiënten voor 11 euro naar de psycholoog zouden kunnen gaan. U hebt daar veel bijval mee gecreëerd, zeker van patiënten voor wie de financiële drempel tot therapie zwaar weegt. U hebt ook verwachtingen gecreëerd bij de psychologen. Maar, mijnheer de minister, eigenlijk was dat pure aankondigingspolitiek, want heel kort na die aankondiging werd duidelijk dat het maar om een pilootproject ging, dat niet in september zou starten maar in januari, en dat maar zou duren tot 2023.

U hebt verwachtingen gecreëerd bij patiënten, maar ook bij psychologen. Dat waren valse verwachtingen. Nochtans hebt u de psychologen nodig om uw project tot een goed einde te brengen. U had er, zo hebt u toch aangekondigd, een 3.000-tal nodig. Volgens mijn informatie hebben er tot vandaag 1.200 ingetekend. Dat is niet eens de helft van 3.000.

Mijnheer de minister, aankondigingspolitiek is gevaarlijk. Aankondigingspolitiek is iets wat de geestelijke gezondheidszorg zeker niet kan hebben. Ze kan die missen als kiespijn. De nood is hoog, maar ik mis urgentie bij u. Onze psychologen en psychiaters zeggen dat een op de twee op jongeren niet correct behandeld kan worden. U hebt bij het regeerakkoord aangekondigd dat u een masterplan voor de geestelijke gezondheidszorg zou brengen. De tijd dringt.

Begrijp mij niet verkeerd, mijnheer de minister, wij staan aan dezelfde kant, aan de kant van de psychologen, aan de kant van de patiënten die het nodig hebben. Ik zou graag samen met u werk maken van uw pilootproject en uw masterplan.

Kunt u mij zeggen hoeveel psychologen en klinische orthopedagogen tot vandaag hebben ingetekend voor uw conventie? Wanneer komt het masterplan?

09.01 **Kathleen Depoorter** (N-VA): L'été dernier, le ministre a annoncé que les patients pourraient se rendre chez le psychologue pour 11 euros. Il s'est avéré qu'il s'agissait d'un effet d'annonce. Il n'était, en fait, question que d'un projet pilote qui ne débuterait qu'en janvier 2022 et se poursuivrait jusqu'en 2023. Le ministre a fait naître de fausses attentes.

Pour mener son projet à bien, il faut 3 000 psychologues. Combien de psychologues et d'orthopédagogues cliniciens ont actuellement signé la convention?

Le ministre ne prend pas la mesure de l'urgence de la situation. Un jeune sur deux ne peut pas être pris en charge correctement. Le temps presse. Quand disposerons-nous d'un *masterplan* pour les soins de santé mentale?

09.02 Minister **Frank Vandenbroucke**: Mevrouw de voorzitster, mevrouw Depoorter, wij hebben inderdaad een erg belangrijke hervorming gelanceerd, die onder meer inhoudt dat mensen voor weinig geld

09.02 **Frank Vandenbroucke**, ministre: Pouvoir consulter un psychologue à un prix abordable est

een psycholoog moeten kunnen raadplegen. Veel meer dan dat willen wij eigenlijk voelsprieten ontwikkelen in de hele samenleving – bij buurtwerkers, in OCMW's, bij huisartsen –, om bij mensen te komen met problemen en hen te helpen. Dat zijn mensen die misschien anders nooit zelf de weg zouden vinden. Het gaat om een echte cultuuromslag en een heel grondige hervorming. Daarom was er wat tijd voor nodig. Dat is juist.

U vraagt hoeveel mensen vandaag in de conventie zijn ingestapt. Vandaag, 9 juni 2022, zijn dat er 1.917. Dat is een stijging op een maand tijd met vijftig procent. Dat toont inderdaad aan dat het nodig was om een tweetal maanden geleden te beslissen het proces te versnellen, een aantal knelpunten aan te pakken en het veld van klinisch psychologen en orthopedagogen beter te informeren en er beter mee te communiceren.

Op uw vraag kan ik dus antwoorden dat er 1.917 mensen in de conventie zijn ingestapt. Dat betekent dat de uitrol tegen oktober 2022 volledig zal zijn. Dat is op een jaar tijd. Heel concreet betekent dat op weekbasis 19.500 uren die beschikbaar zijn binnen dat goedkope aanbod. Heel concreet zijn sinds 1 januari 2022 reeds 38.000 mensen ingestapt in die trajecten. Dus zijn 38.000 mensen dankzij de nieuwe conventie reeds ingesloten en opgenomen in goed georganiseerde en goedkope psychologische hulpverlening in de eerste lijn.

Is dat een eindpunt? Neen, u weet dat ik nog belangrijke investeringen ontwikkel in jeugd- en kinderpsychiatrie. Daarover zullen wij het vandaag echter niet hebben.

une composante de l'importante réforme que nous avons lancée. Nous souhaitons en outre développer des antennes dans l'ensemble de la société – parmi les travailleurs de quartier, les CPAS, les médecins généralistes – afin d'atteindre les personnes ayant des problèmes. Cela requiert un changement de culture ainsi qu'une réforme en profondeur, ce qui prend du temps.

À ce jour, 1 917 personnes ont souscrit à la convention, soit une augmentation de 50 % en un mois. Cela démontre qu'il était nécessaire de décider il y a deux mois d'accélérer le processus, de combler les lacunes et de mieux informer les psychologues et les orthopédagogues.

D'ici octobre 2022, le projet aura été intégralement déployé, ce qui signifie que 19 500 heures seront disponibles sur une base hebdomadaire pour l'offre à faible coût. Depuis janvier, 38 000 personnes ont intégré les trajets. Il ne s'agit pas d'un aboutissement. Des investissements importants seront encore réalisés dans la psychiatrie infantile et juvénile.

09.03 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Mijnheer de minister, zo ziet u dat u maar beter van uw aankondigingspolitiek kunt afstappen en het best met de sector kunt samenzitten. U hebt een conventie 2.0 uitgewerkt in februari 2022 en omdat er niet genoeg psychologen intekenden, toen waren het er 1.000, hebt u een nieuw webinar georganiseerd om psychologen te vragen om in die nieuwe conventie in te stappen. Vorig jaar in juli deed u een aankondiging waardoor het leek dat u alles had opgelost. Dat is zeer jammer, want daardoor hebt u de patiënten bijna een jaar laten wachten. De psychologen moesten een jaar lang omgaan met patiënten bij wie u die verwachting had gecreëerd.

Ik vind het goed dat u nog andere hervormingen aankondigt, mijnheer de minister, maar doe dat niet in projecten maar structureel, ingebed in de volksgezondheid. Dan zullen onze patiënten echt geholpen zijn.

09.03 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Avant de faire des annonces, il est préférable de se concerter d'abord avec le secteur. En février 2022, un webinaire a été nécessaire pour demander aux psychologues d'adhérer à la convention. L'annonce faite par le ministre l'été dernier a fait croire aux gens que tout était réglé. Au lieu de transposer de nouvelles réformes dans des projets, il convient de les ancrer structurellement dans la santé publique.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

10 Vraag van Kathleen Verhelst aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De krapte op de arbeidsmarkt" (55002628P)
10 Question de Kathleen Verhelst à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La pénurie sur le marché de l'emploi" (55002628P)

10.01 **Kathleen Verhelst** (Open Vld): Mevrouw de minister, de arbeidsmarkt staat in brand: de krapte is historisch. Duizenden vacatures raken dus niet ingevuld. Onze economie en onze productiviteit worden afgeremd. Voor veel bedrijven wordt het elke dag penibeler. Toekomstplannen worden opgeborgen, groeiscenario's evenzeer, omdat ondernemers gewoon geen geschikt personeel meer vinden. Kmo's houden er zelfs mee op, omdat ze de productie of hun service niet meer kunnen garanderen. Het is bijzonder tragisch, zeker als er potentieel is. Het is een gigantisch probleem voor ons land en onze economie. Het klopt bovendien niet, omdat wij een zeer lage activiteitsgraad en een lage productiviteit hebben ten opzichte van veel Europese landen.

Een brandende arbeidsmarkt vergt krachtige maatregelen. De huidige situatie moet echt worden aangepakt, want ze zal niet vanzelf verdwijnen. We zullen de brand niet kunnen blussen met een tuinslang, bij wijze van spreken. Al weken en maanden hameren wij als liberalen echt op activering, een werkbare flexibilisering op de arbeidsmarkt, een ernstige begeleiding van de inactieven, een hervorming van de pensioenen, het wegwerken van drempels om aan de slag te gaan, zoals het goedkoper maken van kinderopvang voor mensen die werken, meer kwalitatieve jobs en het mogelijk maken dat gepensioneerden minder belast worden als zij nog wat bijverdienen.

Het is een goede zaak dat wij binnenkort eindelijk zullen kunnen stemmen over de arbeidsdeal, die dringend tot uitvoering moet komen. Laat het echter duidelijk zijn dat dat een startpunt en geen eindpunt is, want ik heb altijd geleerd dat men een buffer moet creëren wanneer het kan voor moeilijke tijden. Nu is er nog voldoende werk en dat moeten wij dringend verzilveren. Waarop wacht u, mevrouw de minister van Pensioenen en mijnheer de minister van Werk en Economie? Wij moeten snel oplossingen vinden.

10.01 **Kathleen Verhelst** (Open Vld): La pénurie de main-d'œuvre est historique. La productivité des entreprises est freinée par le manque de personnel adéquat. Pourtant, le taux d'activité est très faible dans notre pays. Cela fait des mois que l'Open Vld plaide ardemment pour l'activation, la "flexibilisation" du marché de l'emploi, l'accompagnement des inactifs, la réforme des pensions, la réduction des frais de garde des enfants pour les personnes actives, la création d'emplois de qualité et la réduction de la taxation pour les retraités qui souhaitent des revenus complémentaires. Prochainement, le vote sur le deal pour l'emploi sera enfin à l'ordre du jour. Celui-ci ne constitue toutefois que le point de départ. Nous devrons rapidement rechercher des solutions supplémentaires. Qu'attendent les ministres des Pensions, du Travail et de l'Économie?

10.02 Minister **Karine Lalieux**: Geachte collega, de regering neemt het probleem van de knelpuntberoepen en de mobiliteit op de arbeidsmarkt zeer ernstig. Als reactie hierop heeft mijn collega, minister van Werk Dermagne, belangrijke maatregelen genomen. Ten eerste bestaat er de mogelijkheid voor werkzoekenden die een opleiding volgen om regionale premies te cumuleren met hun werkloosheidsuitkering. Ten tweede is er een premie voor werkzoekenden die een knelpuntberoep invullen in andere regio's.

De wet houdende diverse bepalingen inzake werk, die momenteel in tweede lezing bij de regering in behandeling is, bevat een belangrijk hoofdstuk over de strijd tegen knelpuntberoepen. De wet voorziet toezicht op de oorzaak van knelpuntberoepen in de verschillende sectoren. Concreet zullen de sectorale sociale partners om de twee jaar een lijst moeten opstellen van knelpuntberoepen en een verslag maken met de oorzaken van deze krapte met maatregelen om ze te verhelpen. Er is ook een interfederaal platform opgericht, aangezien de belangrijkste bevoegdheden rond knelpuntberoepen en interregionale mobiliteit in handen zijn van de Gewesten. Een interfederaal platform analyseert de verschillende voorstellen.

Als resultaat van de werkzaamheden van het platform heeft de minister van Werk reeds een ontwerp van besluit over de inschrijving en begeleiding van tijdelijk werklozen voorgelegd aan het beheerscomité van de RVA. Dit besluit zou op 1 september in werking moeten treden. We hopen ook dat de Gewesten hun samenwerking zullen intensiveren,

10.02 **Karine Lalieux**, ministre: Le ministre de l'Emploi a déjà pris des mesures importantes. Les demandeurs d'emploi qui suivent une formation peuvent cumuler des primes régionales avec leurs allocations de chômage, et il existe des primes pour les demandeurs d'emploi qui exercent un métier en pénurie dans d'autres régions. Le gouvernement travaille à la deuxième lecture de la loi portant diverses dispositions en matière d'emploi et qui comprend un chapitre sur la lutte contre les métiers en pénurie. Les partenaires sociaux sectoriels devront établir tous les deux ans une liste des métiers en pénurie et produire un rapport présentant les causes de cette pénurie ainsi que les mesures pour y remédier. Étant donné que les principales compétences concernant les métiers en pénurie sont entre les mains des régions, une plateforme interfédérale a été créée.

bijvoorbeeld door de samenwerkingsakkoorden te herzien om de kwestie krachtiger aan te pakken.

Elle a permis d'aboutir à un projet d'arrêté du ministre de l'Emploi sur l'inscription et l'accompagnement des chômeurs temporaires. Enfin, nous espérons que les régions réviseront leurs accords de coopération afin de s'attaquer au problème avec plus de détermination.

10.03 **Kathleen Verhelst** (Open Vld): Mevrouw de voorzitster, mevrouw de minister, ik kom zelf uit de bouw en ik heb bekisters die elke dag op dezelfde nagel moeten kloppen. Ik zal dat ook blijven doen, want het is prangend. Wij voelen het elke dag, werkgevers en vele werknemers, die zwaar onder druk staan omdat veel te weinig mensen hen kunnen helpen. Ik zei het reeds in het verleden, ik zeg het vandaag en ik zal het nog zeggen: wij moeten blijven motiveren, activeren, opleiden, begeleiden.

De sociale hangmat helpt niet altijd. Daarom roep ik de vakbonden op om te helpen activeren, want zo helpen ze echt de vele werkende mensen, die nu de lasten moeten dragen waardoor werken soms onvoldoende loont. Minder lasten door activering zou werken aantrekkelijker maken en zou de druk op de arbeidsmarkt en de werkenden verlichten. Zo bouwen wij samen aan een socialere en haalbare toekomst.

10.03 **Kathleen Verhelst** (Open Vld): Les employeurs et les travailleurs sont fortement sous pression en raison de la pénurie de personnel. Nous devons continuer à motiver, activer, former et accompagner. Le filet social n'aide pas toujours. J'appelle les syndicats à nous aider à activer, afin d'alléger la pression qui repose sur les travailleurs. Cela nous permettra de construire ensemble un avenir plus social et tenable.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

11 Question de Jean-Marc Delizée à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Le salaire minimum européen" (55002640P)
11 Vraag van Jean-Marc Delizée aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "Het Europese minimumloon" (55002640P)

11.01 **Jean-Marc Delizée** (PS): Madame la ministre, chers collègues, un adage dit que tout travail mérite salaire. Cela sous-entend que tout travail mérite un salaire juste et équitable. Demander 14 euros de l'heure n'est pas demander la lune, c'est demander le minimum. C'est un combat que le parti socialiste mène depuis plusieurs années et pour lequel nous avons déposé une proposition de loi au sein de cette Assemblée. Il y a un an environ, le ministre Dermagne, après de longues négociations, a enfin obtenu un accord entre les partenaires sociaux pour augmenter de 15 % le salaire minimum au cours des cinq prochaines années. Je crois qu'on peut parler d'un accord historique parce que finalement, ce salaire était resté bloqué pendant de trop nombreuses années. Il y avait un décrochage du salaire minimum.

Aujourd'hui, l'Union européenne va permettre à la Belgique d'aller plus loin. Suite à une proposition de directive, un accord est intervenu entre le Parlement et le Conseil sur le relèvement de ce salaire minimum au niveau européen. Le but est d'imposer aux États membres de mettre en place un cadre légal qui fixe et qui actualise ce salaire minimum, qui serait un salaire suffisant pour tous les travailleurs, et qui représenterait 60 % du salaire médian. Pour la grande majorité des États, cela représenterait une augmentation significative.

Madame la ministre, pouvez-vous nous en dire plus sur le calendrier de ce processus législatif européen? Quelle position la Belgique va-t-

11.01 **Jean-Marc Delizée** (PS): De PS staat op de barricaden voor een eerlijk uurloon van 14 euro. Een jaar geleden zijn de sociale partners het eens geworden over een verhoging van het minimumloon met 15 % binnen vijf jaar. Dat is een historisch akkoord.

Op het Europese niveau zijn het Europees Parlement en de Raad overeengekomen dat de lidstaten een wettelijk kader opgelegd zal worden voor een minimumloon dat voor iedereen toereikend is en dat 60 % van het mediane loon bedraagt. In veel landen zal dat een aanzienlijke verhoging van het minimumloon betekenen.

Wat is het tijdschema voor dat wetgevend proces? Welk standpunt zal België in die onderhandelingen innemen? Hoe zult u de richtlijn in Belgisch recht omzetten?

elle défendre dans ces négociations? Comment comptez-vous transposer cette future directive dans la législation belge? Je vous remercie.

11.02 **Karine Lalieux**, ministre: Madame la présidente, chers collègues, le 7 juin 2022, comme vous l'avez dit, les négociateurs de la présidence du Conseil et du Parlement européen soutenus par le commissaire européen, Nicolas Schmit, sont parvenus à un accord politique provisoire sur le projet de directive relative à des salaires minimaux adéquats dans l'Union européenne.

La nouvelle loi européenne favorisera le caractère adéquat des salaires minimaux dans tous les pays européens et contribuera ainsi à l'instauration de conditions de travail et de vie décentes pour les travailleurs européens.

Je tiens à préciser que le nombre de travailleurs vivant dans la pauvreté était plus élevé juste avant le covid que lors du pic de la crise financière 2008-2009. Les jeunes, les travailleurs migrants et celles et ceux sous contrat temporaire sont les plus affectés par la pauvreté au travail. Je suis donc, avec le ministre Pierre-Yves Dermagne, très heureuse que les négociations auxquelles la Belgique a activement participé aient abouti.

Pour la suite de la procédure, cet accord sera adopté normalement définitivement lors de la réunion des ministres de l'Emploi du 16 juin prochain à Luxembourg. Il est évident que la Belgique approuvera la directive comme nous l'avons soutenue depuis le début. Dès le départ, avec quelques autres États membres, nous nous sommes toujours efforcés d'obtenir la directive la plus forte possible. En effet, nous soutenons pleinement les objectifs: lutter contre la pauvreté au travail, poursuivre la convergence sociale vers le haut et promouvoir les négociations collectives. Ensuite, il appartiendra au Parlement européen de valider la directive. Après sa publication, les États membres devront la transposer.

Les conséquences directes pour la Belgique sont limitées. Comme vous l'avez rappelé, nous avons en effet déjà un salaire minimum négocié entre les partenaires sociaux. Nous ne devrons donc pas adapter notre législation de manière importante. Mais les conséquences indirectes de cette directive, grâce notamment à la convergence vers le haut, représentent évidemment une avancée pour la Belgique, entre autres dans la lutte contre le dumping social et la concurrence déloyale. J'espère par ailleurs que les critères d'évaluation de l'adéquation du salaire minimum légal seront une source d'inspiration pour les futures négociations salariales entre les partenaires sociaux en Belgique.

11.03 **Jean-Marc Delizée** (PS): Madame la ministre, je vous remercie pour vos réponses qui me réjouissent.

Ce sont effectivement de bonnes nouvelles. Un salaire décent est la base de la justice sociale. L'accord intervenu au niveau européen constitue un réel espoir pour des millions de travailleurs au sein de l'Union européenne. Pour tous ces travailleurs concernés, c'est l'espoir d'un avenir meilleur et d'une meilleure qualité de vie.

Il faut sortir de cette spirale d'appauvrissement des travailleurs qui ne

11.02 Minister **Karine Lalieux**: Europa heeft een voorlopig akkoord bereikt over de ontwerprichtlijn voor minimumlonen. Men zal de toereikendheid van de wettelijke minimumlonen in alle EU-lidstaten bevorderen en aldus bijdragen tot fatsoenlijke arbeidsomstandigheden.

Net voor de coronacrisis waren er meer arme werknemers dan op het hoogtepunt van de financiële crisis van 2008-2009, en die groep bestaat vooral uit jongeren, migranten en werknemers met een tijdelijk contract.

Het voormelde akkoord zal op 16 juni goedgekeurd worden op de vergadering van de ministers van Werk. België was voorstander van een sterke richtlijn en zal de richtlijn goedkeuren. Ons land steunt de bestrijding van armoede bij de werkenden, de versterking van de opwaartse sociale convergentie en de bevordering van collectieve onderhandelingen. De richtlijn zal vervolgens door het Europees Parlement goedgekeurd worden en door de lidstaten worden omgezet.

Aangezien er in België al een minimumloon bestaat, zal onze wetgeving niet grondig herzien moeten worden. Die richtlijn zal wel bijdragen aan de bestrijding van sociale dumping en oneerlijke concurrentie. De criteria voor de beoordeling van de toereikendheid van het wettelijke minimumloon zouden een grondslag moeten vormen voor de Belgische loononderhandelingen.

11.03 **Jean-Marc Delizée** (PS): Een behoorlijk loon vormt de basis voor sociale rechtvaardigheid. Dankzij het Europese akkoord zullen de levensomstandigheden verbeteren en zal de economie aangejaagd worden. We zullen alle initiatieven van de regering om zo snel mogelijk tot een minimumloon van 14 euro te komen, steunen.

parviennent plus à joindre les deux bouts. C'est donc un formidable levier pour améliorer les conditions de vie, soutenir les économies et être solidaires avec les plus fragiles.

Pour toutes ces raisons, il va de soi que nous soutenons toutes les initiatives du gouvernement pour atteindre les 14 euros minimum; le plus tôt sera le mieux!

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

12 Samengevoegde vragen van
- Sander Loones aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen) over "De burgerbevraging" (55002625P)
- Sophie Rohonyi aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen) over "De resultaten van de burgerbevraging 'Een land voor de toekomst'" (55002630P)
- Barbara Pas aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen) over "De onlineburgerbevraging" (55002643P)
12 Questions jointes de
- Sander Loones à Annelies Verlinden (Intérieur et Réformes institutionnelles) sur "La consultation citoyenne" (55002625P)
- Sophie Rohonyi à Annelies Verlinden (Intérieur et Réformes institutionnelles) sur "Les résultats de la consultation citoyenne "Un pays pour demain"" (55002630P)
- Barbara Pas à Annelies Verlinden (Intérieur et Réformes institutionnelles) sur "La consultation citoyenne en ligne" (55002643P)

12.01 **Sander Loones** (N-VA): Mevrouw de minister, collega's, het was weer zo'n middag. Ik kijk in de plenaire vergadering wel vaker naar de ministers en steeds vaker maak ik mij de bedenking of het u nog wel interesseert. Ik zie hier een minister van Werk die niet geïnteresseerd is in de arbeidsmarkthervorming. Ik zie een minister van Pensioenen die er niet in geïnteresseerd is om met pensioenplannen voor de dag te komen. Ik zie de eerste minister, de heer De Croo, die bij een begrotingstekort van 16 miljard, 17 miljard of 20 miljard niet geïnteresseerd lijkt.

Ik zie u, mevrouw de minister, bevoegd voor politieke vernieuwing en de burgerbevraging, en stel mij steeds vaker de vraag of het u eigenlijk nog interesseert. De burgerbevraging is met meer dan een jaar vertraging gestart. Elke overheidsopdracht in het kader van die burgerbevraging is eigenlijk in de soep gedraaid. Dat blijkt uit uw eigen cijfers. U hebt deze bevraging in de markt gezet als een grote nationale brainstorm en uiteindelijk hebben 19.000 mensen eraan deelgenomen.

Beeld u eens in, mevrouw de minister, dat u wel geëngageerd was, dat u een burger was die wel wilde deelnemen, die wel de inspanning wilde leveren na eerst gebotst te zijn op een gigantisch complexe website. U bent een van de ongeveer 7 miljoen mensen die de doelgroep van uw bevraging vormden, namelijk iedereen ouder dan 16 jaar. U hebt 19.000 van hen kunnen overtuigen. Die mensen wilden deelnemen en werden geconfronteerd met een complexe website. Er waren 56 vragen. Degenen die echt geëngageerd waren, hebben de moeite genomen om er gemiddeld 4 te beantwoorden. Dat waren er dus 4 van de 56.

Mevrouw de minister, u lijkt erbij te staan en ernaar te kijken. Interesseert het u nog wel? Dat is mijn belangrijkste vraag, na maanden werk

12.01 **Sander Loones** (N-VA): Je me demande de plus en plus souvent si les ministres s'intéressent encore à leurs compétences. Le renouveau politique intéresse-t-il encore la ministre Verlinden? La consultation citoyenne a débuté avec plus d'un an de retard. Chacun des marchés publics s'est enlisé dans des difficultés. Seulement 19 000 personnes ont participé à cet exercice qui avait été présenté comme une grande consultation nationale. Le site internet était particulièrement complexe et les citoyens ont répondu à 4 questions sur 56 en moyenne. Cette thématique intéresse-t-elle encore la ministre ou ne serait-il pas préférable qu'elle confie ses compétences en matière de renouveau politique à quelqu'un d'autre?

in de commissie in het Parlement. Wordt het niet eens tijd om een eerlijke analyse te maken en vast te stellen dat u misschien op andere domeinen wil focussen? Is het misschien niet interessanter om uw bevoegdheid voor politieke vernieuwing gewoon aan iemand anders toe te kennen?

12.02 **Sophie Rohonyi** (DéFI): Madame la ministre, avant toute chose, je tiens à vous rassurer dans le sens où, contrairement à mes collègues nationalistes qui s'exprimeront sur la question, je ne suis pas du tout ici pour démonter votre consultation populaire. Au contraire, je pense que notre pays et notre démocratie ont un avenir sur lequel nos citoyens méritent de pouvoir s'exprimer. C'est d'ailleurs pour cette raison que lors du lancement de cette consultation populaire il y a un mois et demi, je vous ai demandé de veiller à ce que cette consultation ne soit pas de la poudre aux yeux au regard du très court délai qui était laissé aux citoyens pour s'exprimer sur des questions complexes et nombreuses. J'ai également attiré l'attention sur son caractère purement indicatif ou encore sur votre volonté, et celle de votre parti singulièrement, de régionaliser toujours plus certaines matières, en particulier les soins de santé, quel que soit l'avis de nos concitoyens, sachant que cet engagement figure dans votre accord de gouvernement.

Vous m'aviez alors promis des ajustements en vue d'atteindre le plus grand nombre de citoyens. Force est de constater que seulement 19 000 personnes ont participé à cette consultation populaire. Un flop que vous avez alors tenté de masquer avec votre avant-projet de loi relatif aux panels de citoyens tirés au sort que mon parti soutient par ailleurs.

Madame la ministre, considérez-vous que les réponses qui ont été recueillies sont aujourd'hui suffisamment représentatives et exploitables pour nourrir d'éventuelles nouvelles réformes de l'État?

Dans quel délai le rapport des experts est-il attendu? Dans quel délai les fameux panels citoyens seront-ils mis sur pied? J'aimerais vraiment éviter que ces panels, à l'instar de cette consultation populaire, ne deviennent qu'un alibi pour forcer vos volontés d'aller toujours plus vers une régionalisation accrue de certaines compétences, en particulier les soins de santé.

12.02 **Sophie Rohonyi** (DéFI): Ik sta hier niet om uw burgerbevraging af te breken: de burgers moeten zich kunnen uitspreken over de toekomst van de democratie. Ik heb u wel gevraagd om de burgers geen zand in de ogen te strooien met die bevraging. Het is moeilijk om zich binnen zo een kort tijdsbestek uit te spreken over een groot aantal ingewikkelde kwesties. Bovendien wil uw partij bepaalde materies nog steeds regionaliseren, in het bijzonder de gezondheidszorg, wat onze medeburgers daar ook over mogen denken. Er hebben slechts 19.000 mensen deelgenomen. De bevraging is een flop, wat u hebt proberen te verdoezelen met uw voorontwerp van wet over de loting van burgers voor gemengde commissies en burgerpanels.

Kunnen de antwoorden stof leveren voor een eventuele staatshervorming? Wanneer zullen de experten hun rapport afleveren? Wanneer zullen de burgerpanels een feit zijn?

12.03 **Barbara Pas** (VB): Mevrouw de voorzitster, mevrouw de minister, we wisten al dat uw burgerbevraging niet representatief is, maar wel peperduur en amateuristisch, eigenlijk net zoals de vivaldiregering. Nu blijkt dat de burger er ook helemaal geen boodschap aan heeft. Collega Loones stelde een vraag naar de interesse. Welnu, de burger heeft er duidelijk geen interesse in.

Van uw ploeg van 11 miljoen hebben welgeteld 19.000 mensen zich geregistreerd om deel te nemen of om een poging te doen om die vraagjes in te vullen. Zij zorgden voor 75.000 antwoorden, wat gemiddeld neerkomt op ongeveer vier vragen per deelnemer, terwijl er tientallen vragen ingevuld konden worden. Gelet op de erg dure en groots opgezette campagne, kunt u dat ook niet anders dan een zeer beschamend resultaat vinden. Slechts een verwaarloosbaar aantal van 19.000 mensen, kabinetsmedewerkers inbegrepen, omgerekend 0,17 % van uw doelgroep, heeft eraan deelgenomen.

12.03 **Barbara Pas** (VB): En plus de ne pas être représentative, d'être très coûteuse et de relever de l'amateurisme, cette consultation populaire n'intéresse visiblement pas les citoyens. Sur "l'équipe de 11 millions de Belges", seules 19 000 personnes – soit seulement 0,17 % du groupe cible! – ont complété 75 000 réponses au total, soit une moyenne de quatre questions par participant. Vu le coût très élevé et l'ampleur de la campagne d'information, ce résultat est particulièrement décevant. Étant donné les 2,1 millions d'euros (issus des impôts) qu'a coûté cette consultation, celle-ci revient à

Voor een burgerbevraging die de belastingbetaler maar liefst 2,1 miljoen euro heeft gekost, komt dat eigenlijk neer op 110 euro per deelnemer. Ik denk dat u die mensen met dat bedrag beter gratis tankbeurten had bezorgd, want nu de antwoorden binnen zijn, weet u zelfs nog niet welk bedrijf die antwoorden zal analyseren en verwerken.

Mevrouw de minister, in plaats van vol oprechte schaamte in een hoekje weg te kruipen, lees ik dat u op Twitter stelt dat u met de resultaten aan de slag zult gaan. Mijn vraag is heel eenvoudig of u dat werkelijk meent, dan wel of u vindt dat die misplaatste grap al genoeg heeft gekost.

110 euros par participant. Il aurait mieux valu leur offrir des pleins gratuits car la ministre ne sait même pas encore à quelle entreprise l'analyse sémantique des réponses sera confiée. La ministre a déjà tweeté "qu'elle prendrait des initiatives en fonction des résultats". Compte-t-elle vraiment le faire ou cette mauvaise blague a-t-elle déjà coûté suffisamment d'argent?

12.04 Minister **Annelies Verlinden**: Mijnheer Loones, mevrouw Pas, ik onderschat u niet, maar op deze vragen had ik mijn horloge gelijk kunnen zetten. Ze zijn namelijk niet erg origineel en jullie verrassen mij dus niet met de inhoud ervan.

U kunt wat schamper doen over de burgerbevraging, maar het is wel de eerste keer dat we met een bevraging een aantal complexe vragen hebben voorgelegd. Meer dan 19.000 mensen zijn op het aanbod ingegaan en we hebben meer dan 75.000 ideeën gekregen. Daarnaast – en dat laat u buiten beschouwing – zijn er heel wat debatten gevoerd in scholen, bij ouderorganisaties, in verschillende jeugdparlementen en door lokale besturen, waaraan zowel ouderen als jongeren hebben deelgenomen. Ook leerkrachten hebben de educatieve onderdelen van de bevraging ter harte genomen. U kunt daar dus schamper over doen, maar ik denk niet dat het een slag in het water was.

12.04 **Annelies Verlinden**, ministre: Quand j'ai su que ces questions allaient m'être posées par Mme Pas et M. Loones, cela m'a vraiment mis la puce à l'oreille. Leurs questions ne me surprennent donc pas du tout. Les députés ont le droit de mépriser cette consultation citoyenne mais il n'empêche que c'est la première fois que l'on pose aux citoyens un certain nombre de questions complexes. Nous avons reçu plus de 75 000 idées émanant de plus de 19 000 citoyens. En outre, la consultation citoyenne a donné lieu à des débats dans les écoles, au sein des associations de parents, dans les parlements de la jeunesse et à l'échelon des autorités locales. Il ne s'agit donc pas d'un coup d'épée dans l'eau.

Madame Rohonyi, nous n'avions pas défini un nombre minimum de participants à cette consultation et nous n'avions pas pour ambition de mener une enquête représentative, mais de donner la chance à tous d'y participer. La chance leur a été donnée de réfléchir à une future réforme de l'État et à un renouveau démocratique et de formuler des idées afin de moderniser notre démocratie.

Á titre de comparaison, dans le cadre de la Conférence sur l'avenir de l'Europe, la plateforme européenne de la Commission a généré 18 995 idées et 22 570 commentaires en plus d'un an et dans toute l'Europe. Il ne faut donc pas dire que collecter 75 000 idées en Belgique ne vaut pas la peine.

We hebben vooraf geen minimale participatiegraad vastgelegd. We wilden niet zozeer een representatieve enquête houden als wel iedereen die dat wilde de kans geven deel te nemen en ideeën te formuleren om onze democratie te moderniseren.

Dit platform, de promotie ervan en de verwerking van de gegevens kosten geld. Dat hebben we ook nooit onder stoelen of banken gestoken. Als je wil communiceren, kost dat geld. Het vooropgestelde bedrag was 2,1 miljoen euro, omdat we zo veel mogelijk mensen wilden bereiken. We hebben meer mensen bereikt dan de Conferentie over de toekomst van Europa, die in heel Europa heeft plaatsgevonden. De vorige keer heb ik ook gezegd dat het mij verrast dat ik die opmerkingen krijg van een partij die zelf 1,7 miljoen euro uitgegeven heeft aan Facebookadvertenties om de eigen partij *in the picture* te zetten. U kunt

La plateforme, sa promotion et le traitement des données ont effectivement un coût: 2,1 millions d'euros. Soit dit en passant, cette consultation nous a permis de toucher davantage de monde dans notre pays que la plate-forme de la Conférence consacrée à l'avenir de

dan schamper doen over een bedrag van 2 miljoen euro, maar of die 1,7 miljoen euro belastinggeld goed besteed is, laat ik even in het midden.

Mevrouw Pas, de website bevatte inderdaad een aantal complexe vragen. Ik daag u uit om een vraag over de toekomst van ons land op een minder complexe manier te formuleren, zonder abstractie te maken van de realiteit. De vorige keer zei u me dat we het misschien konden hebben over de miljardentransfers van Vlaanderen naar Wallonië. Dat is ook geen eenvoudige vraag, dat is gewoon een loopje nemen met de realiteit. Dat is geen eenvoudige vraag. U moet dat ook niet zo voorhouden, want dan strooit u mensen zand in de ogen.

We hebben geprobeerd om het op een zo eenvoudig mogelijke manier te doen. De FOD BOSA nam zowel de overheidsopdrachten als het beheer van het platform op zich, om de gebruiksvriendelijkheid verder voor ogen te houden. Wij volgen de regels voor de overheidsopdrachten. Mijnheer Loones, ik kan niet zeggen dat die allemaal in de soep zijn gedraaid. Wij volgen de regels wel. Als er een onregelmatige offerte is ingediend, kunnen wij geen opdrachten toewijzen. Dat ligt niet aan de aanbestedende overheid, maar aan de inschrijver, die er onder meer voor moet zorgen dat offertes regelmatig ondertekend worden. We wijzen geen opdrachten toe aan onregelmatige offertes. Ik neem aan dat u dat begrijpt.

We zijn aan de slag gegaan met onze ambitie met eerste deze stap naar democratische vernieuwing. We hebben mensen de kans gegeven om zich uit te spreken, om ideeën te delen. We hebben het debat ook verder op gang gebracht. We zullen dat debat ook voortzetten. We leggen dat dus niet zomaar naast ons neer. Ik ben niet beschaamd om te zeggen dat we daarmee aan de slag zullen gaan. Het zou immers raar zijn om de ideeën die mensen geformuleerd hebben zomaar verticaal te klasseren. De experts zullen ons dit najaar een verslag bezorgen. Dat was ook voorzien. Wij zullen dat schema aanhouden. Wij zullen daar een publiek verslag van maken, zodat u dat allemaal kunt lezen.

Dan is het aan dit Parlement en aan de regering om dit verder op te nemen. Dat er een probleem is met het vertrouwen in de politiek weet elk van u hier in het Parlement. Dat wij daaraan iets willen doen en dat wij dit ter harte hebben genomen, staat met dit initiatief ook vast.

Ik heb geen probleem met een beetje kritiek vanuit dit Parlement. Ik zou het veel erger vinden als wij niet aan de slag zouden gaan met de kritiek die burgers ons geven en als we niet luisteren naar hen. Ik dank iedereen die meegewerkt heeft aan dit platform en in debat is gegaan.

12.05 **Sander Loones** (N-VA): Mevrouw de minister, ik heb voor u een citaat meegebracht: "De burgerbevraging van juni was een farce, oogverblinding voor het grote publiek. Met de resultaten zal toch geen rekening worden gehouden. Er zullen toch geen concrete doelstellingen uit worden geformuleerd." Het is een citaat van collega Servais Verherstraeten, uit het jaar 2001.

Hij had het toen over de grote burgerbevraging van Guy Verhofstadt. U zegt dat het de eerste keer was dat er een burgerbevraging kwam, maar dat is niet juist. Het gebeurde reeds eerder, ook onder een paarsgroene regering. Die burgerbevraging heeft het trouwens veertig keer

l'Europe, qui a généré 22 000 commentaires dans toute l'Union européenne. Il est d'ailleurs surprenant de recevoir des remarques d'un parti qui dépense lui-même 1,7 million d'euros en publicité sur Facebook pour faire sa promotion. Je ne me prononcerai pas sur la question de savoir si ces deniers d'impôt ont ainsi été correctement dépensés.

Je mets d'ailleurs au défi les personnes qui ont posé cette question de formuler plus simplement des questions relatives à l'avenir de notre pays. La question suggérée par Mme Pas concernant les milliards de transferts de la Flandre vers la Wallonie n'est pas non plus une question simple. Affirmer cela, c'est jeter de la poudre aux yeux des gens.

Le SPF BOSA s'est occupé des marchés publics et de la gestion de la plateforme. Nous respectons les règles relatives aux marchés publics de manière cohérente et nous n'attribuons donc pas de marché à des entreprises dont les offres sont irrégulières.

12.05 **Sander Loones** (N-VA): "La consultation citoyenne de juin était une farce, qui a ouvert les yeux du grand public. Les résultats ne seront de toute façon pas pris en considération. Aucun objectif concret ne sera formulé à partir de la consultation." Je cite ici les propos que M. Verherstraeten a tenus en 2001 à propos de la consultation ci-

beter gedaan dan de uwe. Toen waren er nog 750.000 antwoorden, nu zijn er slechts 19.000. De conclusie van collega Verherstraeten staat nog steeds. De bevraging is een farce. Ze was het toen en ze is het vandaag.

Mevrouw de minister, u zegt dat u hiermee aan de slag zult gaan. Met alle respect, zelfs de overheidsopdracht (…)

toyenne initiée par le premier ministre Verhofstadt à l'époque. Ce n'est évidemment pas la première fois, Madame la ministre, qu'une telle consultation citoyenne est organisée dans notre pays. Cette première consultation avait rencontré plus de succès: 750 000 réponses à l'époque, contre 19 000 aujourd'hui. Mais la conclusion demeure: la consultation de l'époque était une farce et celle d'aujourd'hui l'est tout autant.

12.06 **Sophie Rohonyi** (DéFI): Madame la ministre, je vous remercie pour votre réponse. S'il y a bien une chose sur laquelle nous sommes d'accord, c'est que consulter nos concitoyens sur le fonctionnement de notre pays est en effet nettement plus constructif que de dépenser des millions et des millions d'euros pour leur bourrer le crâne avec des idées séparatistes sur Facebook. Je pense donc que la N-VA et le Vlaams Belang n'ont, à cet égard, aucune leçon à nous donner quant à la bonne gestion des deniers publics.

Là où nous sommes moins d'accord, c'est sur la question de savoir si la méthode que vous avez choisie est effectivement la plus propice et la plus efficace pour pouvoir restaurer cette confiance indispensable entre le politique et le citoyen. À ce sujet, force est de constater que confier un rapport à trois experts pour finalement laisser le gouvernement en faire ce qu'il veut n'est pas la solution la plus opportune.

Dès lors, je me permets de vous demander instamment, madame la ministre, de donner à nos concitoyens la juste place qu'ils ont dans ce débat et de vous écarter (…)

12.06 **Sophie Rohonyi** (DéFI): Het is ongetwijfeld constructiever om de burgers te bevragen over de werking van ons land dan miljoenen te besteden aan Facebookreclame om hun hoofd vol te stoppen met separatistische ideeën. De N-VA en het Vlaams Belang moeten ons dus geen lessen geven over het goed beheer van belastinggeld! *(Geroep)*

Maar is de gekozen methode de efficiëntste? Drie experten een rapport laten opstellen en de regering uiteindelijk laten doen wat ze wil, lijkt me niet de beste oplossing. Ik vraag u om de burgers hun rechtmatige plaats toe te kennen in dit debat.

12.07 **Barbara Pas** (VB): Mevrouw de minister, helaas is het merendeel van het belastinggeld voor die bevraging al weggesmeten. Dat kunnen wij niet meer terugdraaien. Maar u kunt nu helaas echt democratische schade aanbrengen. Want u wil nu zelf kiezen met welke antwoorden u iets zult doen en met welke niet. U wil met die niet-representatieve antwoorden aan de slag gaan.

Mevrouw de minister, het is de burger die uw windowdressing, uw burgerbevraging, naar de vuilnisbak heeft verwezen, waar zij thuishoort. U moet er dan ook helemaal niet mee aan de slag gaan. U had aan de slag kunnen gaan met de echte burgerbevraging, met de resultaten van de jongste verkiezingen, waarin de Vlamingen een heel duidelijke richting hebben aangegeven. Als het u echt menens is met de democratie, steun dan onze voorstellen om referenda mogelijk te maken in dit land, in plaats van voorstellen over lotingen en ander ongein.

Dat is echte (…)

12.07 **Barbara Pas** (VB): La majorité des fonds publics alloués à cette consultation a déjà été dépensée, mais vous aggraverez encore les dégâts démocratiques en choisissant parmi les réponses non représentatives lesquelles vous mettrez en œuvre. Si la ministre voulait agir avec un peu de sérieux démocratique, elle aurait dû organiser la seule véritable consultation citoyenne, à savoir au sujet des résultats des dernières élections et de nos propositions de référendums.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

La **présidente**: Ceci clôture les questions orales.

13 Ordre du jour
13 Agenda

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 8 juin 2022, vous avez reçu un ordre du jour modifié pour la séance d'aujourd'hui.
Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 8 juni 2022 heeft u een gewijzigde agenda voor de vergadering van vandaag ontvangen.

Y a-t-il une observation à ce sujet? *(Non)*
Zijn er dienaangaande opmerkingen? *(Nee)*

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.
Bijgevolg is de agenda aangenomen.

Projets de loi et propositions
Wetsontwerpen en voorstellen

14 Proposition de résolution visant à reconnaître la survenance d'adoptions illégales en Belgique, à conférer aux personnes concernées le statut de victimes et à entamer une enquête sur le sujet (2151/1-7)
14 Voorstel van resolutie betreffende de erkenning dat kinderen in België illegaal werden geadopteerd, de toekenning van de status van slachtoffer aan de betrokkenen alsook het instellen van een onderzoek dienaangaande (2151/1-7)

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Michel De Maegd, Vicky Reynaert, Karin Jiroflée, Els Van Hoof, Guillaume Defossé, Wouter De Vriendt, Marianne Verhaert.

Discussion
Bespreking

Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2151/6)**
De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2151/6)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "proposition de résolution visant à reconnaître la survenance de cas d'adoptions illégales en Belgique, à reconnaître les personnes concernées comme des victimes et à entamer une enquête administrative sur le sujet".
Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "voorstel van resolutie betreffende de erkenning dat kinderen in België illegaal werden geadopteerd, betreffende de erkenning van de betrokkenen als slachtoffer, alsook betreffende de instelling van een administratief onderzoek dienaangaande".

La discussion est ouverte.
De bespreking is geopend.

Le rapporteur, M. Cogolati, renvoie au rapport écrit.

La **présidente**: Je constate que M. De Maegd s'empresse de demander la parole.

14.01 **Michel De Maegd** (MR): Madame la présidente, vous demandiez s'il y avait des remarques. J'ai une suggestion. Avec tout le respect que j'ai pour la présidence de la Chambre et pour nos présidents respectifs, pour le mien en particulier, je comprends que vous ayez décidé en Conférence des présidents de limiter le temps de parole des parlementaires à cinq minutes dans le cadre d'une résolution. Je partage votre volonté d'optimiser le temps de parole des parlementaires

14.01 **Michel De Maegd** (MR): De Conferentie van voorzitters heeft beslist om de spreektijd van elk parlementslid over een resolutie tot vijf minuten te beperken. Dat kan de debatten optimaliseren en filibusters voorkomen, maar voor

et d'éviter éventuellement une flibuste parlementaire mais dans certains cas de figure, pour certains textes qui sont juridiquement extrêmement complexes et qui comportent de nombreuses demandes au gouvernement, il est impossible d'aller dans la nuance et d'expliciter ces différentes demandes au gouvernement en cinq petites minutes. Je trouve dommage que le Parlement saborde lui-même en réalité sa propre expression publique. Je trouve que c'est un peu l'âme de la démocratie qui s'évapore. Ce que j'oserais vous suggérer éventuellement, madame la présidente, c'est de revoir cette possibilité en Conférence des présidents. J'en ai parlé avec des députés de chaque parti qui sont d'accord avec moi. Je pense que laisser dix minutes, pas plus, à l'auteur principal d'une résolution me paraît une suggestion de bon sens que je laisse à votre appréciation.

complexe teksten die veel verzoeken aan de regering bevatten, maakt het nuancering onmogelijk. Het Parlement torpedeert zelf zijn openbare meningsuiting – de ziel van de democratie. Ik stel voor dat u de indiener van de tekst op zijn minst tien minuten het woord geeft.

La **présidente**: Monsieur De Maegd, cela fait partie d'un accord qui a effectivement été discuté en Conférence des présidents pour cette séance, vu le nombre de résolutions qui en plus ont été adoptées à l'unanimité dans les commissions, avec un travail qui a déjà été réalisé en commission parfois avec des auditions et durant plusieurs séances successives. L'objectif de notre séance plénière n'est évidemment pas de recommencer le débat mais, au contraire, de synthétiser les positions des uns et des autres avec clarté pour que cela puisse éclairer les citoyens et citoyennes qui nous écoutent ou qui nous regardent. J'accueille d'ailleurs les personnes qui sont aujourd'hui au balcon avec grand plaisir. Monsieur De Maegd, votre question sera posée en Conférence des présidents mais permettez-nous d'avancer aujourd'hui dans l'ordre du jour!

De **voorzitster**: Er staat een groot aantal resoluties op de agenda van deze vergadering. Die werden in de commissie grondig voorbereid en met eenparigheid van stemmen goedgekeurd. Het is dan ook niet de bedoeling om die debatten in de plenaire vergadering te herhalen, maar wel om de standpunten van eenieder samen te vatten om de burgers te informeren. De Conferentie van voorzitters zal uw voorstel analyseren, maar vandaag gaan we verder.

14.02 **Michel De Maegd** (MR): Madame la présidente, je vous remercie de prendre cette suggestion en ligne de compte. C'est très élégant de votre part. Je dirais que l'excès nuit en tout y compris dans la durée des interventions parlementaire et y compris parfois dans la durée trop courte que nous avons pour nous exprimer. Nous sommes le temple de la démocratie. Il faut peut-être le rappeler et il est important de prendre en compte l'avis de l'ensemble des députés. Je vous remercie.

14.02 **Michel De Maegd** (MR): Ik dank u. Overdaad schaadt, dat geldt in beide richtingen: zowel voor te lange toespraken als voor spreektijden die te kort zijn om zich te kunnen uitdrukken. We zijn hier in de tempel van de democratie en we moeten de mening van alle parlementsleden aanhoren.

La **présidente**: Monsieur De Maegd, c'est un jeu dangereux parce qu'à la vue d'autres Parlements, les temps de parole sont généralement beaucoup plus courts que ce qui est autorisé chez nous. Il faut quand même faire attention quand on dit qu'on coupe la parole ou qu'on ne permet pas l'expression. Ce n'est absolument pas le cas dans notre Parlement et nous pourrons vous en apporter la preuve.

De **voorzitster**: Dit is een gevaarlijk spel. Onze spreektijden zijn over het algemeen langer dan in andere parlementen. Hier krijgt de democratie echt een stem.

14.03 **Yngvild Ingels** (N-VA): Mevrouw de voorzitster, collega's, ik wil eerst en vooral de mensen in de tribune welkom heten. Dat u hier aanwezig bent, wil iets zeggen. Het betekent dat de resolutie die hier vandaag ter stemming wordt voorgelegd een groot maatschappelijk belang heeft. Het betekent vooral dat de nood hoog is. Het heeft lang geduurd, te lang, maar vandaag zetten we samen een eerste stap in een proces van erkenning en herstel.

Vanaf de jaren 60 is de interlandelijke adoptie gestaag gegroeid. Een achtergelaten kind uit verre landen een veilige thuis en kansen bieden, en tegelijk ook koppels met een kinderwens helpen: het leek ontegensprekelijk een win-win. Als er iets misliep in de adoptieprocedure of

14.03 **Yngvild Ingels** (N-VA): Je tiens d'abord à souhaiter la bienvenue aux personnes qui se trouvent en tribune. Leur présence ici démontre toute l'importance sociale que revêt cette résolution. Ce processus a malheureusement duré beaucoup trop longtemps, mais, aujourd'hui, nous franchissons enfin une première étape vers la reconnaissance et la réhabilitation.

tijdens de kindertijd, werd dat te vaak weggezet als uitzonderlijk. En toch waren er toen al signalen dat er in adoptiedossiers sprake was van vervalsing van documenten en het onder dwang of tegen betaling afstaan van kinderen. Dat leidde echter niet tot een maatschappelijk debat, noch tot een wijziging van de procedures. Het positieve verhaal primeerde, en het werd gezien als 'goeddoen'. Daarmee wil ik op geen enkele manier gezegd hebben dat er geen positieve verhalen zijn. Het zijn voornamelijk de – ondertussen volwassen geworden – geadopteerden, jullie dus, die hier langzaam maar zeker verandering in brengen. Steeds meer geadopteerden gaan op zoek naar hun herkomst, soms omdat ze zelf kinderen willen of omdat ze tijdsdruk voelen omdat hun geboorteouders er niet jonger op worden, en ook omdat het voor veel geadopteerden belangrijk is om dat ontbrekende puzzelstukje over hun afkomst en identiteit te vinden. Daarnaast hebben ze simpelweg het recht om te weten waar ze vandaan komen.

In hun zoektocht naar hun dossier stoten ze op tegenstrijdige informatie, op fouten in hun dossier – als er al sprake was van een dossier. Het blootleggen van wanpraktijken waarbij niet, of toch niet voldoende, werd opgetreden, zorgde voor een toenemend bewustzijn dat controles op de procedures in de landen van herkomst noodzakelijk waren. Het Adoptieverdrag van Den Haag uit 1993 moest hierop een antwoord bieden. In het verdrag wordt gesteld dat het kind centraal moet staan, dat interlandelijke adoptie enkel kan als het kind daar absoluut baat bij heeft en als zijn rechten ten volle gerespecteerd werden.

Een heel belangrijk punt daarbij is de subsidiariteit. Er moet eerst onderzocht worden of er geen mogelijkheid is tot opvang in de eigen regio en de eigen familie.

Vandaag kunnen we zeggen dat, ondanks het Haagse Adoptieverdrag en het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind, er nog steeds tekortkomingen zijn. We hebben het concreet over fraude bij het verkrijgen van de vrijwillige toestemming door vervalsing, dwang, omkoping, maar ook over regelrechte ontvoering en kinderhandel.

U zou kunnen denken dat deze wanpraktijken en criminele feiten tot het verleden behoren, collega's, maar ze zijn helaas nog steeds actueel. Ook al zijn er al heel wat inspanningen geleverd en is het aantal adopties niet meer te vergelijken met de aantallen in de vorige eeuw, elk kind, elke geboorteouder of elke adoptieouder die het slachtoffer wordt is er een te veel.

De financiële prikkels in de procedure zijn nog steeds aanwezig en adoptiekanalen verplaatsen zich naar landen waar geen of weinig controle is.

Er wacht de samenleving dus een drievoudige opdracht. We moeten ervoor zorgen dat de wanpraktijken nooit meer gebeuren. We moeten onderzoeken en erkennen dat de overheid en de adoptiediensten in het tegengaan van illegale adoptie zijn tekortgeschoten. We moeten het aanbod van nazorg versterken.

In vele Europese landen is ondertussen een onderzoek gaande. In Nederland, Denemarken, Zweden en Zwitserland werden onderzoekscommissies opgericht. Ook in Frankrijk beweegt er iets.

Bij ons was het de Vlaamse regering die in 2019 de eerste stappen

L'adoption internationale a connu, à partir des années 1960, une croissance constante. Elle semblait être une situation gagnant-gagnant: un enfant abandonné se voyait offrir un foyer sûr et les couples désirant avoir un enfant voyaient leur désir d'enfant exaucé. Les signaux d'abus occasionnels étaient considérés comme exceptionnels et n'ont pas mené à un débat de société. Les enfants adoptés hier étant aujourd'hui des adultes, le changement est enfin en marche. Ils partent de plus en plus à la recherche de leurs origines. Ils ont également le droit de savoir d'où ils viennent. Toutefois, dans leur quête, ils sont souvent confrontés à des informations contradictoires et à des erreurs dans leur dossier, pour autant qu'un dossier existe déjà.

La Convention de La Haye de 1993 sur l'adoption devait apporter une réponse aux abus constatés dans le cadre de la procédure. En effet, elle prévoyait que l'enfant devait être au centre des préoccupations et que l'adoption internationale n'était possible que si elle était bénéfique pour l'enfant et si ses droits étaient pleinement respectés.

Le principe de subsidiarité est un point très important. Il implique qu'il faut d'abord examiner s'il existe une possibilité d'accueil dans la région et la famille d'origine.

Malgré la Convention de la Haye et la Convention des Nations Unies sur les droits de l'enfant, les pratiques abusives ne sont pas encore de l'histoire ancienne. Des cas de fraude, de falsification, d'adoption forcée, de corruption, voire d'enlèvement pur et simple et de trafic d'enfants se produisent encore. Les canaux d'adoption se déplacent également vers des pays où il y a peu de contrôles voire aucun contrôle du tout. Notre société doit veiller à ce que de telles pratiques abusives disparaissent à jamais. Nous devons également recon-

zette met een eindrapport met daarin 20 aanbevelingen. Daarin werd gepleit voor het ontmoedigen van volle adoptie en meer te gaan voor een open adoptie, waarbij de wettelijke banden niet worden verbroken. Het expertenpanel pleit voor de uitbreiding van het strafrecht en om ervoor te zorgen dat bij de annulatie van een adoptie toch bepaalde rechten voor de geadopteerden worden behouden, zoals het niet verliezen van de nationaliteit en de burgerrechten.

Nu is het aan de federale regering en komen de verzoeken van de voorliggende resolutie aan bod. Ik zal ze niet allemaal opsommen, maar het belangrijkste is dat er een administratief onderzoek komt, gevoerd door onafhankelijke experts, die binnen de zes maanden resultaten moeten voorleggen. Daarbij is het zo belangrijk om te erkennen dat dit is gebeurd en om de betrokkenen als slachtoffers te zien.

Ik denk dat ik in naam van alle aanwezigen in de commissie voor Buitenlandse Betrekkingen mag zeggen dat de hoorzittingen een diepe indruk op ons hebben nagelaten. Probeert u zich eens voor te stellen dat u uw baby met hoge koorts naar een ziekenhuis brengt en dat het na enkele dagen getransfereerd blijkt naar een ander ziekenhuis in een andere stad. Bij aankomst in dat ziekenhuis hoort u dat uw baby het niet gehaald heeft en begraven ligt in een anoniem graf. In werkelijkheid werd het kleine meisje ondergebracht in een weeshuis waar alles in de plaats werd gesteld voor een adoptie in ons land. De biologische ouders rouwden en de Belgische ouders waren zich van geen kwaad bewust. Kunt u zich voorstellen wat dat doet met een mens, met een gezin?

Collega's, in dossiers zoals deze zou partijpolitiek geen rol mogen spelen. Dat was ook de insteek van de indiener die absoluut openstond voor samenwerking. Ik had deze resolutie heel graag mee getekend, maar dat zagen niet alle partijen zitten. Wie het schoentje past, trekke het aan. Ik kan jullie wel zeggen dat ik het bijzonder jammer vind. Het zal de nieuwe politieke cultuur zijn. Ik troost mezelf met het feit dat de tekst er ligt en dat hij zal worden goedgekeurd. Het zal mij in elk geval niet weerhouden om blijvend aandacht te hebben voor dit bijzondere thema.

Ik zou willen eindigen, mevrouw de voorzitster, met een dankwoord en een persoonlijke noot.

Dank aan de indiener en de trekker van dit dossier, de heer De Maegd. Het is geen evidente weg geweest, ook niet binnen de meerderheid. Michel is echter blijven doorduwen, uit overtuiging en noodzaak. Bedankt daarvoor.

In mijn dankwoord wil ik echter vooral naar jullie kijken. *(De spreker richt zich tot bezoekers in de publiekstribune)*

Ik wil jullie bedanken voor jullie moed en doorzettingsvermogen. Het is een lange weg geweest. De volgende horde wordt straks genomen, maar het is nog niet voorbij.

Jullie getuigenissen hebben ook bij mij persoonlijk iets losgemaakt… *(De spreker is erg geëmotioneerd. Applaus)*

Ik ben geboren in een klooster in Duinkerke, Frankrijk, onder de naam

naître que les autorités et les services d'adoption n'ont pas été à la hauteur dans le passé et nous devons offrir un meilleur accompagnement aux victimes.

Dans de nombreux pays, des enquêtes ont déjà été lancées ou des commissions d'enquête, mises en place. En Belgique, le gouvernement flamand a fait un premier pas en 2019 en rédigeant un rapport final contenant vingt recommandations. On y encourage notamment l'adoption ouverte, où les liens légaux ne sont pas rompus. En outre, le droit pénal devrait être étendu et les adoptés devraient conserver certains droits en cas d'annulation de l'adoption.

La proposition de résolution à l'examen adresse certaines demandes au gouvernement fédéral. La demande principale concerne une enquête administrative qu'il conviendrait de confier à des experts indépendants, qui présenteraient leurs résultats dans les six mois. Il faudrait en outre reconnaître les personnes concernées comme des victimes.

Les témoignages au sein de la commission des Relations extérieures ont fait forte impression. Imaginez-vous que vous emmeniez à l'hôpital votre bébé très fiévreux, qu'il soit transféré dans un autre hôpital, puis que vous entendiez, en tant que parent, qu'il est décédé et a été enterré dans une tombe anonyme, alors qu'en réalité, l'enfant a été amené dans un orphelinat, puis donné à l'adoption dans notre pays. Les parents biologiques ont dû faire leur deuil, mais les parents belges pensent n'avoir rien fait de mal.

Dans ce type de dossiers, l'orientation politique ne devrait pas jouer de rôle, mais malheureusement, certains groupes politiques ont refusé que je signe cette proposition de résolution. Je souhaiterais remercier l'auteur, M. De Maegd, et

Emmanuelle Claude. Ik ben een zogenaamd x-kindje dat na een anonieme bevalling werd afgestaan. De enige info die ik over mijn ouders kreeg, was dat mijn biologische moeder heel jong was. Meer weet ik niet.

Ik beschouw mezelf als iemand die heel veel geluk heeft gehad, want mijn ouders zijn fantastische mensen. Mijn adoptieverhaal is een positief verhaal, maar toch. Ik heb er een eerste keer om gehuild in het derde leerjaar, toen ik tijdens de les godsdienst les kreeg over het belang van familie en bloedbanden. Ik kwam wenend thuis, want een bloedband was nu net wat wij thuis niet hadden. In het gesprek dat daarop volgde, heb ik mijn papa in 1.000 stukjes zien breken. Ik heb mij toen voorgenomen om nooit nog te huilen.

Ik heb er een tweede keer om gehuild op 15 maart 2022 bij uw getuigenis in de commissie. Als tiener had ik voor mijzelf beslist dat die eerste dagen van mijn leven geen impact mochten en zouden hebben op wie ik was. Ik had ook beslist dat ik vooral dankbaar moest zijn voor het ongelofelijke geluk dat ik heb gehad om bij mijn ouders terecht te komen en nergens anders. Ik had dat beslist, of ik dacht toch tenminste dat ik dat beslist had.

Uw getuigenissen hebben iets losgemaakt, iets wat ik heel diep vanbinnen had weggestoken. De voorbije maanden waren een emotionele rollercoaster, maar het werd tijd. Het is goed zo. Ik ben voor de eerste keer in staat om mijn gevoel hierover te omarmen en dat komt door u. Dank u wel.

(Langdurig applaus. Veel Kamerleden staan op)

14.04 **Guillaume Defossé** (Ecolo-Groen): Madame la présidente, il n'est pas facile de prendre la parole après le témoignage de Mme Ingels. Je veux l'assurer de notre solidarité et de notre admiration pour le courage dont elle vient de faire preuve encore aujourd'hui.

Alors que nous adopterons ce texte aujourd'hui, je souhaite avoir une pensée pour les victimes d'adoptions illégales. Je pense aux enfants arrachés à leurs parents, à leur histoire, aux enfants dont on a volé la vie pour la remplacer par une autre et qui sont confrontés brutalement à cette double identité et aux déséquilibres psychologique, affectif et social qui en découlent.

les personnes qui ont très courageusement témoigné au sein de notre commission.

Ces témoignages m'ont également touchée personnellement. *(Applaudissments)*

Je suis moi-même née dans un couvent à Dunkerque sous le nom d'Emmanuelle Claude. Je suis ce qu'on appelle une enfant née sous x, qui a été cédée après un accouchement anonyme. Tout ce que je sais, c'est que ma mère biologique était très jeune. Je n'en sais pas davantage. J'ai malgré tout eu de la chance, car mes parents sont des gens fantastiques. Pourtant, cela n'a pas été facile. J'ai pleuré une première fois en troisième primaire, lors d'un cours sur l'importance de la famille et des liens de sang. Je suis rentrée à la maison en pleurs, mais en voyant mon papa fondre en larmes, je me suis jurée de ne plus jamais pleurer. J'ai cependant pleuré une seconde fois, le 15 mars 2022, lors des témoignages en commission. Adolescente, j'avais décidé que je devais avant tout être reconnaissante de m'être retrouvée chez des parents fantastiques. C'est du moins ce que je pensais avoir décidé. Les témoignages ont cependant libéré quelque chose que j'avais enfoui au plus profond de moi. Et tant mieux. Je suis à présent capable, pour la première fois, d'accepter mes sentiments à cet égard. Grâce à vous! *(L'oratrice s'adresse aux personnes présentes à la tribune)*

(Longs et chaleureux applaudissements de la Chambre debout)

14.04 **Guillaume Defossé** (Ecolo-Groen): Ik heb veel lof voor de moed van mevrouw Ingels. Mijn gedachten gaan uit naar de slachtoffers van illegale adoptie: de kinderen die bij hun gezinnen weggehaald worden en die plots een ander leven krijgen, waardoor ze psychologisch, emotioneel en sociaal uit balans raken; de biologische ouders, die met een enorme leegte

Je pense aux parents biologiques qui connaissent de manière injuste le vide immense laissé par un enfant absent et dont on a profité de la vulnérabilité de manière ignoble.

Je pense également aux parents adoptifs, la famille d'accueil, dont on a abusé de la souffrance et du désir brûlant, légitime, vital d'avoir et d'élever un enfant, de lui transmettre de l'amour, des valeurs et une éducation. Ils vivent aujourd'hui avec ce sentiment de culpabilité qui ne devrait pas être à leur charge.

Ces gens ont aujourd'hui le droit à la justice et à la vérité. Ce texte est un geste de reconnaissance de leur situation et d'excuses pour ce qu'il est leur est arrivé.

Attention, ce texte ne résout rien. Je ne voudrais pas qu'on fasse de fausses promesses à ces personnes en tribune. Il y a encore beaucoup de chemin à parcourir, notamment dans l'enquête qui doit être menée. Ce texte tente donc de placer des pancartes sur le bord de la route parce que notre système institutionnel est un véritable labyrinthe, nos compétences sont éparpillées et, parfois, les victimes sont baladées. Chacun doit désormais prendre ses responsabilités et j'espère que tous les niveaux de pouvoir agiront enfin parce que c'est une question d'honneur et surtout de justice.

geconfronteerd worden en van wier kwetsbaarheid men op een laaghartige manier geprofiteerd heeft; maar ook de adoptieouders, aangezien men misbruik gemaakt heeft van hun leed en hun grote kinderwens en die nu met een illegitieme schuld opgezadeld worden. Ze hebben allemaal recht op gerechtigheid en op de waarheid. Deze tekst is een vorm van erkenning en een verontschuldiging, maar biedt geen enkele oplossing. Er blijft nog een lange weg af te leggen, onder meer voor wat de onderzoeken betreft. Deze tekst reikt bepaalde handvatten aan om de weg te vinden in een institutioneel labyrint. Ik hoop dat men op alle beleidsniveaus initiatieven zal nemen.

La **présidente**: Souhaitez-vous intervenir maintenant, monsieur De Maegd?

14.05 **Michel De Maegd** (MR): Madame la présidente, je vais laisser mes collègues s'exprimer et j'interviendrai à la fin.

14.06 **Els Van Hoof** (CD&V): Mevrouw de voorzitster, "ze hebben mijn leven gestolen". Ik herinner mij nog goed de woorden van een van de ervaringsdeskundigen die in onze commissie werd gehoord tijdens de hoorzittingen rond illegale adoptie. Ik wil hen danken voor de getuigenissen. Ook de persoonlijke getuigenis van collega Ingels heeft ons heel sterk geraakt in de commissie, waardoor we deze resolutie unaniem hebben goedgekeurd.

De woorden "ze hebben mijn leven gestolen" vatten heel goed samen waarover het hier gaat. Het gaat om mensen wier afkomst werd afgenomen, mensen die niet weten vanwaar ze komen, die zijn weggerukt van hun wortels, niet door een toeval of een ongeluk, maar door doelbewuste activiteiten van kinderhandel. Niet alleen zij zijn daarvan het slachtoffer. Ook hun adoptieouders die van niets weten en uiteraard ook hun biologische ouders zijn heel vaak het slachtoffer. Hoe kan men het anders noemen?

We hebben tijdens de hoorzittingen gehoord hoe men zijn hand niet omdraaide voor het vervalsen van documenten, het actief omkopen van officiële instanties en het exploiteren van armoede. Dat is onaanvaardbaar. Vandaar dat we vandaag met deze resolutie een signaal geven aan iedereen die het slachtoffer is geworden van illegale adoptie.

Ik dank ook collega De Maegd die deze resolutie met veel passie en vuur in onze commissie heeft verdedigd. We willen het leed dat die mensen werd aangedaan erkennen. Tijdens de hoorzittingen die we

14.06 **Els Van Hoof** (CD&V): "Ils ont volé ma vie." Tels sont les mots prononcés par des experts du vécu durant les auditions sur les adoptions illégales. Grâce à leurs témoignages et au récit personnel de Mme Ingels, nous avons adopté cette résolution à l'unanimité en commission.

On parle ici de personnes littéralement arrachées à leurs racines à cause d'activités conscientes de trafic d'enfants. Ces personnes, mais également leurs parents adoptifs ignorants et bien sûr leurs parents biologiques en sont devenus les victimes.

Durant les auditions, nous avons entendu qu'il était question dans les dossiers de faux documents, de corruption et d'exploitation de la pauvreté. Par cette résolution, nous souhaitons envoyer un signal à toutes les victimes d'adoptions illégales. Nous voulons reconnaître leur souffrance et leur restituer une

hierover organiseerden in de commissie waren de slachtoffers duidelijk. Zij willen eindelijk erkenning voor wat hen is overkomen, zij willen eindelijk herstel van de identiteit die hen werd afgenomen.

Dat willen we doen met deze resolutie. We hebben gevraagd om zo snel mogelijk een grondig onderzoek op te starten. Als we het leed van de slachtoffers willen erkennen, moeten we dat ook grondig bekijken. We hebben gevraagd dat dit rapport opnieuw naar het Parlement komt, zodat we met de aanbevelingen aan de slag kunnen gaan en heel concreet kunnen werken aan erkenning en herstel. Dat is heel belangrijk.

Dit ligt de CD&V-fractie na aan het hart, niet alleen in het federaal Parlement, maar ook in Vlaanderen. Jo Vandeurzen heeft destijds het onderzoekspanel samengesteld en de opdracht gegeven om het onderzoek al op Vlaams niveau aan te vatten. Wouter Beke kwam met doortastende voorstellen, die niet door iedereen werden gesteund, maar waar ik nog altijd ten volste achter sta. Er werden al een aantal zaken beslist, maar we kunnen nog veel verder gaan.

Onze fractie heeft ook amendementen ingediend die concreet een samenwerkingsverband met de deelstaten beogen om een juridisch kader uit te werken om het recht op informatie over afkomst uit te oefenen en om ervoor te zorgen dat de kinderen hun biologische familie terugvinden.

Voor onze partij is het immers duidelijk dat iedereen het fundamentele recht heeft om de eigen afkomst te kennen. Het Kinderrechtenverdrag en het Europees Verdrag voor de rechten van de mens zijn ter zake voor ons geen vodje papier. Om dezelfde reden willen wij ook dat de regering bekijkt op welke manier de procedure voor het wijzigen van iemands naam en leeftijd wordt vereenvoudigd. Het is immers onaanvaardbaar dat iemand daardoor verward raakt in een administratief kluwen. Dat is het laatste waarmee wij slachtoffers van illegale adoptie moeten lastigvallen.

Het is wel van belang dat een erkenning voor de slachtoffers niet blijft steken in de symbolische sfeer, maar ook leidt tot een concreet en reeel herstel. Het is daarom een goede zaak dat de resolutie de regering oproept om te bekijken of een juridisch kader kan worden uitgewerkt voor dat herstel, bijvoorbeeld via een aanpassing van het strafrecht.

Voorts heeft onze fractie ook gepleit voor een goede samenwerking tussen de federale en deelstatelijke diensten. Het is belangrijk dat het Haagse Verdrag ook concreet wordt toegepast, om na te gaan of landen daar wel zorgvuldig mee omgaan en ook of zij conform zijn. Wij moeten te allen tijde vermijden dat dossiers door de mazen van het net glippen en dat het leven van onschuldige personen op die manier wordt gestolen, zoals dat vandaag nog steeds gebeurt.

Collega's, ik hoop dat wij stappen kunnen zetten in de erkenning en het herstel van de slachtoffers van die vreselijke misdrijven, zoals wij ze moeten noemen. Ik hoop ook dat wij hen, hoewel wij het verleden niet ongedaan kunnen maken, reële mogelijkheden op herstel kunnen bieden. Daarom steunen wij uiteraard de resolutie en willen wij daarop voortwerken.

14.07 **Steven De Vuyst** (PVDA-PTB): Beste collega's, uiteraard zal ook onze fractie deze resolutie steunen, omdat ze aandacht vraagt en

partie de leur identité. Nous demandons donc une enquête approfondie, afin que nous puissions nous baser sur le rapport pour formuler des recommandations.

Cette problématique est très chère à notre parti. À l'époque, Jo Vandeurzen a constitué le groupe de recherche et a commencé l'enquête au niveau flamand. Wouter Beke a formulé des propositions énergiques. Des décisions ont déjà été prises, mais nous pouvons encore faire beaucoup plus. Notre parti a présenté des amendements visant à donner un cadre juridique au droit fondamental à l'information sur l'origine, en collaboration avec les entités fédérées. Nous souhaitons également que le gouvernement facilite le changement de nom ou d'âge. La dernière chose dont les victimes ont besoin, c'est d'être prises dans un imbroglio administratif.

La reconnaissance des victimes ne doit pas rester figée dans une sphère symbolique, d'où l'importance du cadre juridique. Nous préconisons également une bonne coopération entre les services fédéraux et ceux des entités fédérées. La Convention de La Haye sur l'adoption doit être adaptée et les procédures des pays doivent s'y conformer. Les dossiers ne peuvent plus passer à travers les mailles du filet et les vies ne peuvent plus être volées.

J'appelle de mes vœux la reconnaissance et le rétablissement des victimes de ces crimes terribles. Nous ne pouvons pas annuler le passé, mais nous pouvons le restaurer du mieux que nous pouvons. Nous soutenons donc cette proposition de résolution.

14.07 **Steven De Vuyst** (PVDA-

oplossingen voorstelt voor een schrijnend probleem, veroorzaakt door misdadig misbruik van vertrouwen en eervolle intenties, ook vaak uit winstbejag. Deze misdaad werd al te lang onder de mat geschoven.

Deze resolutie heeft de verdienste het immense leed te erkennen van uit gezinnen geroofde kinderen, van niets vermoedende adoptiegezinnen, van gebroken biologische gezinnen. Uit de beklijvende getuigenissen tijdens de hoorzittingen, en ook dankzij de moedige getuigenis van collega Ingels, waarvoor heel veel bewondering en respect, blijkt ook welke complexe en verscheurende gevoelens en situatie hier het gevolg van zijn, ook voor de mensen die hier aanwezig zijn.

Mijn fractie steunt dan ook het verzoek aan de federale regering om overeenkomstig haar bevoegdheden alle nodige maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat dergelijke misdaden zich in de toekomst niet kunnen herhalen. We denken dan ook aan de lopende conflicten in Oekraïne, Jemen en Ethiopië, waar gelijkaardige spoedadoptieprocedures voor kinderen, waarvan het overleven van gezinsleden niet snel kan worden vastgesteld, niet mogen worden toegelaten, zoals dat in het verleden met bijvoorbeeld Haïtiaanse kinderen is gebeurd.

Het verzoek om een juridische kader aan te nemen dat slachtoffers van een illegale adoptie onder meer in staat stelt om hun recht op informatie over hun afkomst uit te oefenen en herstel te verkrijgen, is een goede en noodzakelijke stap. Onze fractie hoopt van ganser harte dat de regering de verzoeken uit deze resolutie onverwijld, snel en loyaal zal uitvoeren. De hier aanwezige slachtoffers van dat misbruik uit het verleden zullen daardoor rechtvaardigheid kennen en gerechtigheid krijgen.

PTB): Nous soutiendrons cette proposition de résolution étant donné qu'elle attire l'attention du gouvernement sur un crime qui a été occulté pendant trop longtemps et qu'elle propose des solutions. Cette résolution a le mérite de reconnaître la souffrance immense des enfants volés, des familles biologiques brisées et des adoptants qui ne se doutaient de rien. Les auteurs de la résolution demandent, à juste titre, au gouvernement de veiller à ce que de tels crimes ne puissent pas se reproduire. Aujourd'hui encore, des procédures d'adoption accélérées continuent à être mises en place dans les zones de conflits. Il est dès lors nécessaire de fournir un cadre juridique aux victimes d'adoptions illégales pour qu'elles puissent exercer leur droit d'être informées sur leurs origines.

Nous espérons que le gouvernement fera diligence pour mettre en œuvre les demandes figurant dans cette résolution. Les victimes pourront ainsi enfin bénéficier de toute la justice qu'elles méritent.

14.08 **Marianne Verhaert** (Open Vld): Mevrouw de voorzitster, collega's, dit onderwerp heeft geen enkel lid van de commissie onberoerd gelaten. Tijdens de hoorzittingen hebben wij rechtstreeks bijzonder emotionele getuigenissen gehoord van slachtoffers van illegale adoptie, zowel van de betrokken kinderen als van de adoptieouders. Ik wil hen nogmaals danken voor hun moedige getuigenissen, die ieder van ons geraakt hebben. Ik wil ook mijn steun uitspreken ten aanzien van collega Ingels, zowel voor haar moedige getuigenis hier als in de commissie.

Van het idee dat in bepaalde adopties kinderen van hun ouders worden weggehaald, worden ontvoerd, om hen in het Westen ter adoptie te geven, wordt elke moeder en ook elke vader stil. Dat zijn praktijken die wij ten strengste moeten veroordelen. Dergelijke praktijken moeten wij opsporen en stoppen. Als politici moeten wij dan ook durven na te gaan waar het fout gelopen is.

Ik vind het heel belangrijk dat ook de adoptieouders hierbij betrokken worden. De adoptieouders zelf treft geen schuld, want zij adopteren te goeder trouw en komen naderhand te weten dat die adoptie niet correct is verlopen. Dat is ook voor hen een bijzonder bittere pil om te slikken. Ik wil benadrukken dat ook zij slachtoffers zijn.

De geamendeerde resolutie houdt rekening met alle input die wij hebben ontvangen, zowel op basis van de hoorzittingen als via het advies van de minister van Justitie. Wij moeten inderdaad erkennen dat er in

14.08 **Marianne Verhaert** (Open Vld): Cette question n'a laissé aucun membre de la commission indifférent. Nous avons entendu de nombreux témoignages courageux. Tout parent est frappé de stupeur rien qu'à l'idée qu'un enfant est enlevé d'une famille pour être proposé à l'adoption en Occident. Nous devons vérifier où il est question d'abus et nous devons faire cesser ces pratiques. Les parents adoptifs doivent participer à ce processus, car ils ne sont pas responsables. Le fait qu'une adoption n'ait pas fait l'objet d'une procédure honnête constitue, pour eux également, une pilule difficile à avaler.

La résolution amendée tient compte de l'ensemble des contributions reçues par la commission. Nous ne pouvons que reconnaître que notre pays a également connu de tels cas d'adoption illégale.

ons land gevallen van illegale adoptie zijn geweest. Voor de slachtoffers, zowel de kinderen als de ouders, is die erkenning bijzonder belangrijk.

Wij weten dat de bevoegdheidsverdeling het in ons land niet gemakkelijk maakt, maar daar hebben die slachtoffers geen boodschap aan. Zij mogen niet voor een tweede keer slachtoffer worden door de complexiteit van ons land. De federale regering moet die thematiek samen met de gemeenschappen op interministeriële conferenties bespreken en aanpakken. Samen met de gemeenschappen moet men ervoor zorgen dat er geen enkel geval van illegale adoptie meer kan plaatsvinden.

Deze resolutie is een goede eerste stap en een belangrijk signaal aan de slachtoffers, maar ze is uiteraard geen eindpunt.

Ik wil mijn betoog afsluiten met dank aan de indiener van dit voorstel. Het is dankzij het onderzoekswerk en de vastberadenheid van collega De Maegd dat deze tekst vandaag goedgekeurd kan worden. Uiteraard zal ik deze tekst ook steunen.

Cette reconnaissance est particulièrement importante pour toutes les personnes concernées. Les victimes n'ont cure de l'extrême complexité de la répartition des compétences dans notre pays. Le problème doit être discuté et traité dans le cadre des conférences interministérielles. Nous devons veiller ensemble à éviter toute nouvelle adoption illégale.

Cette résolution est un premier pas dans la bonne direction, mais elle ne constitue pas une finalité. Je remercie en particulier M. De Maegd pour sa passion et sa détermination. C'est grâce à lui que nous pouvons aujourd'hui adopter cette proposition.

14.09 **Vicky Reynaert** (Vooruit): Mevrouw de voorzitster, collega's, ook ik wil mijn betoog beginnen met een woord van dank voor de initiatiefnemer van de tekst, collega Michel De Maegd, omdat hij dit zeer belangrijke onderwerp op de agenda van de Kamer heeft gezet.

In Vlaanderen is men inderdaad al enige tijd bezig met het onderwerp illegale adoptie. Toch is het belangrijk dat dit onderwerp ook op het federale niveau besproken wordt. Uit de hoorzittingen bleek immers dat een aantal elementen op het federale niveau onderzocht en aangepakt moet worden, bijvoorbeeld de verlenging van de verjaring, het statuut van slachtoffer en het behoud van nationaliteit. Het is steeds van belang dit in blijvend overleg met de regio's te doen. Zoals Coline Fanon aanstipte, een slachtoffer blijft een slachtoffer, los van Gemeenschappen, wetten of taalrol.

Wij hebben in de Kamer gedurende drie weken thematische hoorzittingen georganiseerd om een beter begrip te hebben van de situatie. De tweede hoorzitting was inderdaad de belangrijkste, maar ook de aangrijpendste, omdat toen slachtoffers, ondertussen helaas ook experts en ervaringsdeskundigen, hun verhaal kwamen vertellen. Deze verhalen grepen mij naar de keel, als moeder maar ook als leeftijdsgenoot. Dat geldt trouwens ook voor het verhaal van collega Ingels. Het moet vreselijk zijn op te groeien en jarenlang te menen dat je moeder je heeft achtergelaten. Dat moet knagen aan je zelfvertrouwen en aan je eigenwaarde. Die verloren jaren komen nooit terug.

Bovendien hebben wij in de hoorzitting duidelijk gemerkt dat het ook voor de wensouders zelf verschrikkelijk is. Zij willen ook geen kind afnemen van iemand anders en dan hun leven lang verder moeten leven met een schuldgevoel. Dat heeft een van de wensouders ook verteld.

In de hoorzittingen werd ook gezegd dat we moeten kijken naar de toekomst. Dat is belangrijk. We moeten lessen trekken uit wat er gebeurd is en we moeten er alles aan doen opdat dit niet opnieuw gebeurt. Er werd ook verwezen naar de aardbeving in Haïti van 2010, waar kinderen in de chaos van de aardbeving zijn opgegeven voor adoptie in België, zonder dat het duidelijk was of er nog overlevende

14.09 **Vicky Reynaert** (Vooruit): La question de l'adoption illégale est déjà abordée depuis quelque temps en Flandre mais elle doit également être inscrite à l'agenda fédéral. En effet, ces dossiers comportent des aspects fédéraux comme la prolongation du délai de prescription, le statut de la victime et le maintien de la nationalité. Une victime reste une victime, indépendamment de la communauté à laquelle elle appartient, des lois qui s'appliquent et de son rôle linguistique.

Nous avons organisé des auditions thématiques durant trois semaines, au cours desquelles nous avons entendu des récits bouleversants. Ces situations sont terribles, tant pour les victimes que pour les parents demandeurs. Les témoignages ont également démontré à quel point il est important de nous tourner vers l'avenir. Nous devons tout faire pour éviter que de telles situations se reproduisent car ce qui est arrivé en Haïti par le passé pourrait bien se reproduire de nos jours en Ukraine.

Nous avons présente un amendement appelant à réunir au plus vite les enfants en situation de conflit et leurs parents et à exclure toute adoption dans pareilles situations.

familieleden waren. Kijk vandaag maar naar de oorlog in Oekraïne. Waar mensen zich in kwetsbare situaties bevinden, vindt er helaas ook vaak misbruik plaats.

Vooruit dient dan ook een amendement in waarin staat dat kinderen zo spoedig mogelijk herenigd moeten worden met hun ouders of familieleden en dat ons land erop moet toezien dat er in een conflictsituatie geen adopties kunnen plaatsvinden. De hoorzittingen hebben ons de resolutie verder doen verfijnen en aanscherpen, met de duidelijke boodschap dat er een panel van deskundigen zal worden aangesteld via een interministeriële conferentie om de onderzoeksvragen binnen een bepaalde termijn te beantwoorden. Dit aspect zal ook meegenomen worden in de bijzondere commissie Mensenhandel en Mensensmokkel. De specifieke federale aspecten worden verder bekeken. Uit de hoorzittingen bleek inderdaad onder meer dat de verlenging van de verjaringstermijn bijzonder belangrijk is.

Beste collega's, deze tekst is zeer belangrijk. Hij moet een aantal zaken in beweging zetten voor de vele mensen die vandaag op zoek zijn naar hun identiteit. Daarom zal de Vooruitfractie deze tekst uiteraard met volle overtuiging steunen.

Nous constituerons un panel d'experts par le biais d'une conférence interministérielle, afin de répondre aux questions d'enquête dans un délai raisonnable. Cela sera également repris au sein de la commission spéciale Traite et Trafic des êtres humains. Les aspects fédéraux spécifiques seront examinés plus en détail, en particulier l'allongement du délai de prescription.

Le texte fait bouger les choses pour les personnes qui sont en quête de leur identité. Nous soutiendrons la proposition.

14.10 **Michel De Maegd** (MR): Madame la présidente, chers collègues, voici pour la plupart du temps le souvenir que les victimes d'adoption illégale conservent de leur vie d'avant, la vie qu'ils auraient pu vivre s'ils n'avaient pas été kidnappés, arrachés par les trafiquants à leurs parents d'origine. *(Il montre des chaussons de bébé)*

Ces deux petits chaussons, c'est donc, en plus d'un dossier d'adoption truffé d'incohérences, la seule chose qui rattache les victimes dont Coline Fanon – et toutes celles et ceux qui les accompagnent aujourd'hui – à son passé, à sa première identité. Celle de Mariela, cette petite fille née au Guatemala dans les années 1980, enlevée à l'hôpital à l'âge de deux jours et faussement déclarée morte auprès de sa mère. Adoptée en Belgique, elle vivait une vie paisible jusqu'au jour, à trente ans, où ses enfants lui ont demandé: "Maman, sais-tu quelles sont tes origines?"

Ce déclic a été, chers collègues, le début d'un tremblement de terre. En examinant son dossier, elle est tombée sur des incohérences et des erreurs manifestes, puis a découvert la terrible vérité. En réalité, Coline, Mariela au Guatemala, n'était pas morte mais enlevée par un réseau de trafiquants d'enfants créé par la belle-sœur du président du Guatemala! Elle a été enfermée dans une chambre, avec de nombreux autres nouveau-nés, la plupart du temps attachée par les bras aux barreaux d'un lit. Ce calvaire a duré onze mois. Il est attesté par des photos. Par la suite, elle a été vendue via une association basée chez nous à Tournai, Hacer Puente, véritable plaque tournante du trafic en Europe.

La famille adoptive, en revanche, ne savait rien. Grugée, comme d'ailleurs la famille d'origine, par les trafiquants qui lui soutiraient toujours plus d'argent. Une famille qui a suivi la procédure classique et légale, qui a fait confiance à l'administration belge. Il y a trois ans, Coline, ou Mariela – c'est selon –, a retrouvé sa mère et son père biologique au Guatemala et découvert qu'elle avait neuf frères et sœurs dont l'un croupit en ce moment même en prison pour avoir, trente-cinq ans plus tard, simplement demandé le certificat de naissance de sa sœur belge

14.10 **Michel De Maegd** (MR): Deze babypantoffeltjes zijn het enige voorwerp dat Coline Fanon, een van de slachtoffers van een mensenhandelcircuit in Guatemala, met haar verborgen verleden verbindt: het verleden van Mariela, die ontvoerd werd toen ze twee dagen oud was, terwijl men haar moeder valselijk voorhield dat ze overleden was.

Op een dag stelden haar eigen kinderen vragen over haar herkomst. Dat was de aanleiding die haar uiteindelijk op het spoor bracht van een onsamenhangend dossier vol fouten. De werkelijkheid was dat Mariela niet overleden was, maar ontvoerd door een netwerk dat door de schoonzus van de president van Guatemala opgezet was. Ze werd opgesloten, aan de spijlen van een bed vastgebonden, en ze moest die beproeving gedurende 11 maanden doorstaan.

Daarna werd ze verkocht via een Belgische vereniging, Hacer Puente, die een draaischijf was van kinderhandel. De adoptiefamilie, die geen weet had van haar geschiedenis en opgelicht werd door de mensenhandelaars, had vertrouwen in de Belgische admi-

à l'administration de son pays.

En 2022, la vérité de Coline continue de déranger – en très haut lieu! Me croirez-vous si je vous dis qu'Edmond Mulet, ancien bras droit de Ban Ki-moon aux Nations Unies, est l'un de ces trafiquants d'enfants et qu'il se présentera aux élections présidentielles de son pays en 2024? Cette histoire est celle de Coline, mais j'aurais pu vous raconter celle de Saartje, d'Anne, de Praet, de Jung, de Miranda et de tant d'autres, adoptés illégalement et qui ont témoigné devant notre commission, ou encore celle de Sébastien, d'Irène et de Maria – parents adoptifs désabusés, tous présents en tribune, comme à chaque réunion de notre commission. Chacune de leur histoire dépasse l'entendement. Colline était l'arbre qui cache la forêt, que dis-je: la jungle de l'adoption internationale! Comment de telles adoptions ont-elles pu être authentifiées et validées dans notre pays, alors que les incohérences étaient manifestes? Je parle bien sûr de dossiers incomplets, de dates de naissance absurdes, de photos qui ne correspondaient pas aux enfants arrivés en Belgique, d'enfants nés officiellement – tenez-vous bien! – d'une mère de plus de nonante ans, et j'en passe.

Chaque dossier compte trois victimes: la personne adoptée, sa famille d'origine et sa famille adoptive. Du reste, j'ai eu l'occasion de rencontrer des parents adoptifs de plusieurs enfants nés au Congo et adoptés en Belgique en 2016. Il y a donc quelques années à peine – preuve s'il en est que ce genre de situation perdure. Un jour, la police a frappé à leur porte pour leur annoncer que l'enfant qu'ils avaient adopté en toute bonne foi – Irène – et auquel ils apportaient tant d'amour était en réalité victime d'un kidnapping et que sa famille d'origine avait été localisée au Congo par une commission rogatoire belge.

Comment vivre, chers collègues, avec ce poids, alors que vous avez tout fait dans les règles de l'art? Eh bien, notre proposition de résolution doit aboutir à empêcher que de tels faits se reproduisent à cause de failles administratives. Dans ce texte, notre assemblée reconnaît la survenance de ces adoptions et présente à toutes les victimes ses excuses pour leurs souffrances. C'était primordial. Rachid Madrane, alors ministre compétent en Fédération Wallonie-Bruxelles, l'a lui-même déclaré en 2018: "Il est manifeste que l'existence même de cette situation justifie que des excuses soient présentées à l'ensemble des victimes."

Nous demandons une vaste enquête administrative, indépendante avec un panel d'experts chargés de faire toute la lumière sur ces évènements et de détecter les lacunes. Le gouvernement devra alors reconnaître lui aussi la survenance de ces adoptions illégales et reconnaître les personnes concernées comme des victimes. Viennent ensuite d'autres demandes concrètes que je n'ai pas le temps de vous exposer ici. Il est temps, chers collègues, de changer de paradigme. Trop souvent on cherchait un enfant pour une famille et non pas une famille pour un enfant. Il faut l'inverser. L'intérêt de l'enfant doit être la considération absolue.

Notre résolution est d'autant plus urgente que des cas d'adoption illégale surviennent encore en ce moment. Je reçois encore aujourd'hui de nouveaux témoignages et appels à l'aide.

En septembre dernier, j'ai été invité à présenter ce texte devant l'ONU, à Genève. À la suite de cette audition, plusieurs comités de l'ONU ont

nistratie en heeft de procedure gevolgd. Niet lang geleden vond Coline/Mariela haar biologische ouders terug en ontdekte ze dat ze 9 broers en zussen heeft, van wie er een in de gevangenis zit omdat hij de geboorteakte van zijn verdwenen zus opgevraagd had.

Wat Coline overkomen is, is een ongemakkelijke waarheid op het hoogste niveau! Edmond Mulet, de vroegere rechterhand van Ban Ki-moon en kandidaat voor de presidentsverkiezingen in Guatemala, is een van die kinderhandelaars. Het verhaal van Coline, dat symbool staat voor dat van honderden illegaal geadopteerde kinderen, is een van de bomen waardoor men het bos, de jungle van de internationale adoptie niet meer ziet! Hoe konden die adopties in ons land goedgekeurd worden, terwijl de dossiers overduidelijk tegenstrijdigheden bevatten?

Dit soort situaties raakt ook de adoptieouders van kinderen die in Congo geboren en in 2016 in België geadopteerd werden. Ik ken een geval waarin de politie bij de adoptieouders aanklopte om hun te vertellen dat het geadopteerde kind, dat ze zoveel liefde hadden gegeven, in feite het slachtoffer van een ontvoering was en dat zijn oorspronkelijke familie in Congo gelokaliseerd was.

Met ons voorstel willen we voorkomen dat dergelijke feiten zich opnieuw voordoen als gevolg van bestuurlijke tekortkomingen. Rachid Madrane, toenmalig minister van de Franse Gemeenschap, zei in 2018 dat alleen al het bestaan van die situatie een verontschuldiging aan alle slachtoffers rechtvaardigde. Dat is wat er met deze tekst aan onze assemblee voorgesteld wordt.

We vragen dat er een groot onafhankelijk onderzoek uitgevoerd wordt om licht op de zaak te werpen en lacunes vast te stellen. De

décidé de s'en emparer. Les Pays-Bas, la Suisse et la Suède ont réalisé leur enquête. La France et le Danemark vont suivre. L'Espagne vient d'annoncer qu'à la suite de notre vote en commission, elle nous emboîtera le pas. Une prise de conscience internationale s'opère.

Je suis fier, chers collègues, que notre pays soit parmi les pionniers en la matière et fier de l'espoir que nous rendons aux victimes d'adoption illégale et qui sont là. Je remercie ces victimes ainsi que l'ensemble des partis de la majorité comme de l'opposition.

Je souligne le travail constructif d'Yngvild Ingels dont j'aurais aimé la cosignature, ce qui ne fut pas possible. Chère Yngvild, ton travail constructif vaut toutes les signatures du monde. Les victimes et les associations de victimes le savent.

Je formule le vœu que ce texte soit adopté, comme ce fut le cas en commission, à l'unanimité pour que jamais plus une victime n'ait pour seul lien avec sa véritable identité qu'une paire de petits chaussons entachés à vie par cet odieux trafic d'enfants. Je vous remercie. *(Applaudissements)*

regering zal het bestaan van die illegale adopties moeten erkennen en de betrokkenen als slachtoffers moeten erkennen.

Het is tijd voor een paradigmaverschuiving. In plaats van een kind voor een gezin te zoeken, moet het belang van het kind te allen tijde primeren. Gevallen van illegale adoptie komen ook nu nog voor, zoals blijkt uit de vragen om hulp die ik ontvang. In september 2021 heb ik deze tekst gepresenteerd bij de VN in Genève, waarna een aantal comités ermee aan de slag gegaan zijn, wat tot internationale bewustwording geleid heeft. Nederland, Zwitserland en Zweden hebben een onderzoek uitgevoerd. Frankrijk, Denemarken en Spanje zullen volgen.

Ons land vervult een voortrekkersrol op dat stuk en biedt de slachtoffers weer hoop. Ik wil alle partijen bedanken en het constructieve werk van mevrouw Ingels, dat helaas niet medeondertekend kon worden, onderstrepen. Ik hoop dat de tekst eenparig aangenomen zal worden, opdat geen enkel slachtoffer ooit nog als enige verwijzing naar zijn echte identiteit een paar sokjes zal hebben die voorgoed bezoedeld zijn door die verfoeilijke kinderhandel. *(Applaus)*

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? *(Non)*
Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

La discussion est close.
De bespreking is gesloten.

* * * * *

Amendements déposés:
Ingediende amendementen:
Point/Punt 2
- *22 – Annick Ponthier cs (2151/7)*

Point/Punt 3.1
- *23 – Annick Ponthier cs (2151/7)*

Point/Punt 3.3
- *24 – Annick Ponthier cs (2151/7)*

Point/Punt 3.13
- *25 – Annick Ponthier cs (2151/7)*

Point/Punt 3.14(n)
- *26 – Annick Ponthier cs (2151/7)*

Point/Punt 3.15(n)

• *27 – Annick Ponthier cs (2151/7)*
Point/Punt 3.17(n)
• *28 – Annick Ponthier cs (2151/7)*
Point/Punt 3.18(n)
• *29 – Annick Ponthier cs (2151/7)*
Point/Punt 3.19(n)
• *30 – Annick Ponthier cs (2151/7)*
* * * * *

Les amendements sont réservés.
De amendementen worden aangehouden.

Le vote sur les amendements réservés et sur la proposition aura lieu ultérieurement.
De stemming over de aangehouden amendementen en over het voorstel zal later plaatsvinden.

15 Projet de loi modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers en ce qui concerne la détermination du modèle de certificat médical devant être utilisé obligatoirement lors de l'introduction d'une demande d'autorisation de séjour sur base de l'article 9*ter* (2704/1-3)
15 Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen wat betreft de bepaling van het model van medisch getuigschrift dat verplicht moet worden gebruikt bij de indiening van een aanvraag om machtiging tot verblijf op grond van artikel 9*ter* (2704/1-3)

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend

De rapporteur is de heer Demon. De heer Francken heeft het woord.

15.01 **Theo Francken** (N-VA): Mevrouw de voorzitster, is de bevoegde staatssecretaris aanwezig? Hij zit al in Luxemburg? Dat moet dan supersonisch gebeurd zijn: 20 minuten geleden was hij hier nog.

15.01 **Theo Francken** (N-VA): Le secrétaire d'État est-il encore présent? Il était encore dans l'hémicycle à l'instant pour répondre à des questions orales.

De **voorzitster**: Hij moest naar de Europese Raad in Luxemburg, dacht ik.

La **présidente**: Il a dû partir rapidement pour se rendre à une réunion du Conseil à Luxembourg.

15.02 **Theo Francken** (N-VA): Ik neem aan dat dit dan volgende week kan worden behandeld?

De **voorzitster**: Normaal gezien zou hij deze week afwezig zijn geweest voor deze vergadering. Hij is evenwel gekomen voor de mondelinge vragen, maar hij had geen tijd meer om nog langer te blijven. Hij moest vandaag nog naar Luxemburg.

15.03 **Theo Francken** (N-VA): Gelet op het feit dat de staatssecretaris, naar ik aanneem, niet echt op de hoogte is van het dossier, stel ik voor dat we dit debat volgende week voeren. Er is geen enkele urgentie voor dit wetsontwerp. Of zult u mijn vragen beantwoorden?

15.03 **Theo Francken** (N-VA): Nous pouvons dès lors sans problème traiter ce projet la semaine prochaine car il n'y a aucune urgence. J'aurais voulu avoir un échange de vues personnel avec le secrétaire d'État.

De **voorzitster**: Op de vergadering van de Conferentie van voorzitters bespraken wij alle afwezigheden, ook de afwezigheid van de heer Mahdi. Dat was dus aangekondigd.

La **présidente**: Les absences, y compris celle de M. Mahdi, ont été communiquées lors de la réunion de la Conférence des présidents.

15.04 **Theo Francken** (N-VA): Het spijt mij, maar hij staat niet in de lijst. "Vanaf 17 uur": dan kan hij nog tien minuten komen, het is nu 16.50 uur. Ik ben de enige spreker, dus…

15.04 **Theo Francken** (N-VA): M. Mahdi n'est pourtant pas renseigné comme "absent" sur la liste qui a été communiquée hier à 15 h 00 à tous les membres.

De **voorzitster**: Ik vraag de lijst met afwezigheden op.

15.05 **Theo Francken** (N-VA): Het is zijn laatste wetsontwerp. Over twee weken is hij weg. Ik had graag nog eens met hem van gedachten gewisseld.

(…): (…)

15.06 **Theo Francken** (N-VA): Schrik voor zijn opvolger? Nee, hoor. Ik ben vooral heel benieuwd wie dat wordt. Dat houdt me echt bezig, daar lig ik wakker van.

In de lijst die gisteren om 15.00 uur is rondgestuurd naar alle leden, staat de heer Mahdi niet als afwezig, mevrouw de voorzitster. Ik had er speciaal op gelet, omdat ik weet dat Europese vergaderingen belangrijk zijn, maar dan had hij zich maar moeten verontschuldigen of zich op z'n minst op de lijst laten zetten. Maar wat de urgentie betreft, die is er niet. We kunnen dit dus volgende week bespreken.

De **voorzitster**: Wat u vraagt, is een wijziging van onze agenda. Het Kamerreglement bepaalt daarover het volgende: "De agenda mag nadien slechts worden gewijzigd door een stemming, uitgebracht op initiatief van hetzij de voorzitter van de Kamer, hetzij van de vergadering of door stemming uitgebracht over een motie, schriftelijk voorgedragen en gesteund door een derde van de leden van de Kamer."

La **présidente**: M. Francken propose en fait une modification de l'ordre du jour. Le Règlement de la Chambre prévoit à cet égard que l'ordre du jour ne peut être ultérieurement modifié que par un vote émis à l'initiative, soit du président de la Chambre, soit du gouvernement ou par un vote émis sur une motion formulée par écrit et appuyée par le tiers des membres de la Chambre.

15.07 **Sander Loones** (N-VA): Mevrouw de voorzitster, wij maken ter zake inderdaad afspraken op de Conferentie van voorzitters. De agenda wordt dan bij consensus bepaald. Ik kan alleen herhalen dat op dat moment volgens onze informatie, die later ook nog expliciet is bevestigd door de diensten, de heer Mahdi als aanwezig was aangekondigd.

Wanneer wij de agenda bepalen tijdens de Conferentie van voorzitters, is dat natuurlijk met de kennis die aan ons wordt meegegeven en nogmaals is bevestigd. Ik ga ervan uit dat de heer Mahdi ongetwijfeld uit eer en respect voor zijn ambt en de dossiers die hij opvolgt, ook het liefst zelf zijn eigen wetsontwerpen verdedigt en toelicht, wat in het verleden in elk geval ook al is gebleken.

15.07 **Sander Loones** (N-VA): L'ordre du jour est fixé par consensus à la Conférence des présidents. Selon nos informations – et cela a par la suite également été confirmé explicitement par les services –, M. Mahdi était annoncé "présent" à ce moment-là.

De **voorzitster**: Ik stel u voor dat contact wordt opgenomen met de heer Mahdi en dat wij overgaan naar het volgende punt op onze dagorde. Na ons contact zullen wij opnieuw op de situatie kunnen reageren.

La **présidente**: Nous allons contacter M. Mahdi. Nous reviendrons sur ce point ultérieurement. Nous passons d'abord au point suivant de l'ordre du jour.

16 Proposition de résolution sur la poursuite du déploiement de la *European Disability Card* (2300/1-6)
16 Voorstel van resolutie betreffende de verdere uitrol van de *European Disability Card* (2300/1-6)

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Nahima Lanjri, Nathalie Muylle, Tania De Jonge, Jean-Marc Delizée, Christophe Bombled, Marie-Colline Leroy, Gitta Vanpeborgh.

Discussion
Bespreking

Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2300/6)**
De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2300/6)**

La discussion est ouverte.
De bespreking is geopend.

16.01 **Tania De Jonge,** rapporteur: Ik verwijs naar het schriftelijk verslag, mevrouw de voorzitster.

16.01 **Tania De Jonge**, rapporteur: Je renvoie au rapport écrit.

16.02 **Jean-Marc Delizée** (PS): Madame la présidente, l'année 2022 sera celle du déploiement de la carte européenne du handicap, plus connue et plus souvent mentionnée par sa dénomination anglaise, *European Disability Card*. Cette initiative a été lancée en 2016 et 2017 par la Commission européenne dans huit pays pilotes de l'Union européenne dont la Belgique. Nous avons tous constaté que cette carte, pourtant avantageuse pour les personnes concernées, est trop peu connue du public cible. Le système en tant que tel n'est pas suffisamment efficace. Ce constat, nous l'avons tous fait depuis un certain temps.

Dans sa note de politique générale, la ministre en charge des personnes handicapées, Mme Karine Lalieux, a indiqué sa volonté de mobiliser les acteurs locaux et les secteurs d'activités concernés par cette carte européenne, avec la volonté d'augmenter le nombre de partenaires de cette carte. C'est le premier point et c'est là que le bât blesse: il y a insuffisance de partenaires ou de secteurs d'activités qui participent à offrir certains avantages aux personnes en situation de handicap. C'est pourquoi la ministre Lalieux a formulé dans sa note de politique générale plusieurs propositions pour mieux faire connaître cette carte et en améliorer l'usage pratique.

Toujours à son initiative, le gouvernement a adopté l'an dernier le plan d'action fédéral Handicap, dont plusieurs mesures concrètes visent à améliorer le fonctionnement de cette carte dans le cadre des compétences fédérales, des transports ferroviaires, des établissements scientifiques et culturels fédéraux, etc.

Ce plan fédéral décrit un certain nombre de mesures afin de mieux faire connaître la carte en matière de communication. Le plan engage tous les ministres et aborde une question transversale, à savoir l'accès

16.02 **Jean-Marc Delizée** (PS): 2022 zal de geschiedenis ingaan als het jaar waarin de Europese kaart voor personen met een handicap, beter bekend als de European Disability Card (EDC), volledig werd uitgerold. Deze kaart werd in 2016 door de Europese Commissie als proefproject gelanceerd in acht landen, waaronder België, maar is echter nog te weinig bekend bij het doelpubliek en niet efficiënt genoeg.

In haar beleidsnota geeft de minister aan dat ze de betrokken actoren en sectoren ertoe wil aansporen mede hun schouders onder de EDC te zetten zodat er meer partners voordelen aanbieden aan personen met een handicap. Ze doet verschillende voorstellen om ruimere bekendheid aan de kaart te geven en het gebruik ervan te verbeteren.

De regering heeft het federale actieplan Handicap aangenomen, dat de werking van die kaart moet verbeteren, binnen het kader van de federale bevoegdheden. Het plan bevat maatregelen om er meer

aux droits des personnes en situation de handicap ainsi que leur meilleure participation à la vie sociétale et culturelle dans différents domaines. Plusieurs mesures figurant dans ce plan sont déjà en cours de réalisation.

Bien entendu, et nous en avons parlé en commission, vu la répartition des compétences de notre État fédéral, les Régions et les Communautés sont aussi concernées. Il y a donc un volet de concertation, de dialogue avec les responsables des Régions et des Communautés, afin de faire en sorte que, dans le cadre de leurs compétences propres, les ministres concernés puissent aussi améliorer et promouvoir cette carte européenne pour les personnes handicapées. La volonté de la ministre Lalieux est de porter ce point au sein de la Conférence interministérielle Bien-être, Sport et Famille, avec un sous-groupe consacré aux personnes handicapées, afin de mieux faire connaître et promouvoir l'utilisation de cette carte et de ses avantages.

La résolution déposée par notre collègue Lanjri et cosignée par d'autres collègues s'inscrit dans cette volonté d'améliorer et de promouvoir la carte EDC. Nous voyons en tout cas dans cette résolution un soutien que le Parlement apporte aujourd'hui à l'action du gouvernement dans ce domaine, mais aussi une invitation de soutien à d'autres instances publiques, et notamment les entités fédérées.

Nous avons eu un débat riche en commission et, sur le contenu, un large consensus se dégage au sein des groupes pour ce qui concerne les objectifs à atteindre avec cette carte. Nous avons peaufiné le texte, des amendements ont été proposés, débattus et approuvés, compte tenu, notamment, des remarques et de l'avis du Conseil Supérieur National des Personnes Handicapées. En fin de compte, les acteurs de terrain sont ceux qui connaissent le mieux les personnes handicapées et qui représentent leur voix. Ils tiennent également à être entendus dans tout ce qui touche aux droits des personnes et à l'accès aux droits des personnes handicapées. Ce sont ces personnes qui ont la connaissance du terrain et des réalités.

Bref, madame la présidente, pour ne pas refaire le débat en commission, je pense que, pour toutes ces raisons et dans ce cadre, il va de soi que le groupe socialiste apportera son soutien avec beaucoup d'enthousiasme et de volonté. Nous approuverons donc cette proposition de résolution. Je vous remercie

16.03 **Ellen Samyn** (VB): Personen met een handicap verdienen meer dan onze gewone aandacht. Er werd reeds toegelicht welke voordelen de EDC-kaart biedt. Bovendien is deze kaart praktischer in gebruik dan elk ander officieel document om een handicap te bewijzen.

De EDC-kaart is in bepaalde middens goed gekend en ingeburgerd, maar de uitrol ervan kan nog worden geoptimaliseerd. Bovendien is de EDC-kaart nog onvoldoende bekend bij zowel de doelgroep zelf als bij de dienstverleners, de lokale besturen en de organisaties.

Het Belgian Disability Forum is zeer actief op zoek gegaan naar steun voor hun EDC-project en dat strekt hen tot eer. Deze resolutie komt tegemoet aan hun verzuchtingen. Vanzelfsprekend zal mijn fractie dit voorstel mee ondersteunen. Wij kunnen ons vinden in het ruimer beruchtbaarheid aan te geven, belangt alle ministers aan en gaat in op de toegang van personen met een handicap tot hun rechten en hun deelname aan het sociale en culturele leven. Verschillende maatregelen worden momenteel al uitgevoerd.

Aangezien ook de bevoegdheden van de gewesten en gemeenschappen in het geding zijn, zijn overleg en dialoog noodzakelijk om de Europese kaart te verbeteren en te promoten. Minister Lalieux wil dat punt voorleggen aan de IMC Welzijn, Sport, Gezinnen en Handicap, meer bepaald aan een subgroep die zich bezighoudt met personen met een handicap.

De resolutie past in het kader van de wens om de European Disability Card te verbeteren en te promoten. Het Parlement steunt het initiatief van de regering en nodigt de deelgebieden uit hetzelfde te doen. In de commissie werd er een consensus bereikt over de doelstellingen. Er werden amendementen goedgekeurd om rekening te houden met het advies van de Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap. De actoren op het terrein zijn bekend met de situatie waarmee personen met een handicap geconfronteerd worden. Zij willen gehoord worden als het gaat over hun toegang tot rechten.

De PS-fractie zal dit voorstel van resolutie enthousiast steunen.

16.03 **Ellen Samyn** (VB): Les personnes handicapées méritent une attention particulière. Les avantages de la *European Disability Card* (EDC) ont déjà été expliqués. Cette carte est également beaucoup plus pratique que tout autre document officiel prouvant un handicap. Toutefois, le déploiement et la notoriété de l'EDC peuvent encore être améliorées. Le *Belgian Disability Forum* s'est montré très actif dans la recherche de soutien pour son projet EDC et la proposi-

kend maken van deze kaart. Wij zijn overtuigd dat hierin een belangrijke rol voor de verschillende overheden is weggelegd. Overleg tussen de verschillende niveaus is en blijft in dezen een must.

Langs deze weg wil ik echter toch nog eens benadrukken dat er nog een lange weg te gaan is als het gaat over de inclusie van personen met een handicap. Want laten we eerlijk zijn: op het federale niveau is van de realisatie van de meer dan 145 maatregelen die minister Lalieux in haar federaal actieplan Handicap heeft uitgewerkt nog maar bitter weinig gerealiseerd. Dat was al mijn vrees toen de minister met haar plan naar buiten kwam. Het probleem is kort samen te vatten: er is geen eindverantwoordelijke. Men heeft ervoor geopteerd om de uitwerking van deze maatregelen toe te vertrouwen aan verschillende ministers en staatssecretarissen, maar daarmee verdrinkt men de vis.

Wat ik in september 2021 daarover zei, is bewaarheid geworden. Er is een plan, maar er zijn tot op heden amper realisaties op het terrein, wat bijzonder jammer is. Nochtans zijn de klachten over de manier waarop we in onze maatschappij met personen met een handicap omgaan legio. De vraag is of deze resolutie niet in de schuif van de minister zal belanden en daar stof zal vergaren. Met plannen en mooie voornemens is deze doelgroep niets. Ik reken er dan ook op dat de beleidsmakers dit keer wel aan de slag gaan en hun beloftes waarmaken in het belang van personen met een handicap.

tion de résolution à l'examen répond à ce besoin. En ce qui concerne l'inclusion des personnes handicapées, il reste du pain sur la planche au niveau fédéral. Sur les plus de 145 mesures du plan d'action de la ministre Lalieux, très peu ont, en effet, été réalisées. Ce faible résultat est dû à l'absence de responsable final. Je compte sur les décideurs politiques pour s'atteler à la tâche grâce à cette proposition de résolution. Mon groupe soutiendra bien entendu cette proposition, car cette carte doit bénéficier d'une plus grande notoriété.

16.04 **Christophe Bombled** (MR): Chers collègues, nous voyons aujourd'hui aboutir cette proposition de résolution sur laquelle nous travaillons depuis le début de l'année et qui porte sur le déploiement de la carte européenne du handicap.

Cette carte a été lancée en 2016 au niveau européen et depuis ses débuts, la Belgique fait partie de l'expérience pilote. Son objectif est de favoriser l'inclusion des personnes porteuses d'un handicap dans tous les aspects de la vie: la mobilité, le sport ou toute autre activité socioculturelle. Gratuite, la carte européenne du handicap offre une série d'avantages tant en Belgique que dans les sept autres États européens qui participent actuellement au projet.

Pourtant, on se rend compte dans la pratique que cette carte ne parvient pas à être connue et reconnue tant par les prestataires potentiels de services que par les bénéficiaires eux-mêmes. En effet, 642 prestataires sont aujourd'hui reconnus, 70 communes y participent et seulement 14 % des personnes porteuses de handicap en disposent. C'est totalement insuffisant.

Je profite de l'occasion qui m'est donnée pour remercier ma collègue Lanjri d'avoir initié ce projet qui a pour but de faire mieux connaître ce dispositif mais aussi d'élargir le scope. Le travail en commission a permis de récolter une large liste d'avis proposant de nouvelles recommandations. Un travail de collaboration avec la ministre en charge de cette compétence a été entrepris pour élaborer un texte plus largement en adéquation avec le plan d'action fédéral Handicap 2021-2024.

Il a fallu définir des priorités, penser comment améliorer et augmenter la communication pour faire connaître davantage la European Disability Card, redéfinir le groupe cible, élargir le cadre d'utilisation et repenser la coordination entre les différents niveaux de pouvoir ou encore rendre plus fluide l'accessibilité aux transports publics.

16.04 **Christophe Bombled** (MR): Ik dank mijn collega Lanjri, die het initiatief voor dat ontwerp heeft genomen. Deze kaart werd in 2016 in Europa gelanceerd en België was van meet af aan bij het proefproject betrokken. Het doel ervan is om in alle facetten van het leven de inclusie van personen met een handicap te bevorderen. Deze gratis kaart biedt een aantal voordelen in België en in zeven andere Europese lidstaten die aan het project deelnemen.

Deze kaart raakt echter moeilijk bekend, noch bij potentiële dienstverleners noch bij de begunstigden zelf. Slechts 14 % van de personen met een handicap heeft zo'n kaart. Het automatisch uitreiken van deze kaart staat nog ter discussie.

We hebben nagedacht over de manier waarop deze kaart beter bekend kan worden, de verschillende beleidsniveaus beter op elkaar kunnen worden afgestemd en het openbaar vervoer toegankelijker kan worden gemaakt.

Dankzij deze resolutie zal de rege-

La question de l'automatisation de l'octroi de cartes ne semble pas tranchée. Si cela peut sembler une bonne idée, tous les avis ne se rejoignent pas sur ce point. En effet, certaines personnes pourraient se sentir stigmatisées et ne souhaitent pas forcément en disposer. Il faut aussi pouvoir respecter ce choix, raison pour laquelle le gouvernement devra étudier la question de l'attribution automatique en collaboration avec le Conseil Supérieur pour les Personnes Handicapées et les autres acteurs représentatifs du secteur.

Si cette proposition de résolution est adoptée – et je pense que vous la soutiendrez tous comme elle a été soutenue pendant les travaux en commission –, je suis convaincu que les adaptations nécessaires seront rapidement entreprises au niveau du gouvernement afin d'améliorer la participation des personnes porteuses d'un handicap à la vie en société.

ring de nodige aanpassingen doorvoeren en zo ervoor zorgen dat personen met een handicap vlotter deel kunnen nemen aan het maatschappelijk leven.

16.05 **Valerie Van Peel** (N-VA): We zullen de initiatiefneemster, mevrouw Lanjri, als laatste het woord laten nemen. Zij zal zo meteen uitvoering toelichten waarover dit voorstel van resolutie gaat.

Ik wil namens de N-VA-fractie onze steun voor dit initiatief uitspreken. Voormalig staatssecretaris Zuhal Demir heeft ook een rol gespeeld in het opstarten van de besprekingen hierover. Het is echter ook iets waar nog veel vragen rond bestaan en dat best nog wat meer aandacht en uitwerking verdient. Dat was dan ook de bedoeling van dit initiatief.

16.05 **Valerie Van Peel** (N-VA): Au nom du groupe N-VA, je tiens à témoigner mon soutien à cette initiative. L'ex-secrétaire d'État Zuhal Demir a également joué un rôle au moment du démarrage des discussions à ce sujet. Par cette initiative, nous souhaitons poursuivre ces démarches.

16.06 **Nahima Lanjri** (CD&V): Collega's, naar de bioscoop gaan, een concert bijwonen of een bezoek brengen aan het stedelijke zwembad is voor ons een evidentie. We doen deze dingen wanneer we er zin in hebben. Voor personen met een handicap is dat echter niet het geval. Zij moeten zulke uitstappen goed op voorhand en zeer minutieus plannen. Zij vragen zich af hoe ze daar raken, of ze daar terechtkunnen met een rolstoel en of hun begeleider hen kan vergezellen. Indien hun handicap niet zichtbaar is, vragen ze zich af of ze opnieuw zullen moeten uitleggen dat ze een handicap hebben. Mensen met een handicap botsen zeer vaak op vooroordelen en discriminatie wanneer ze deelnemen aan activiteiten.

De European Disability Card, de Europese kaart voor personen met een handicap, werd in 2017 gelanceerd. Die kaart werd ook in ons land geïntroduceerd en ze bevordert de inclusie van personen met een handicap in de domeinen sport, cultuur en vrije tijd. Op vertoon van die kaart kunnen zij allerlei voordelen genieten. Zo kan er een vorm van begeleiding worden voorzien. Het kan over een korting gaan, maar ook over het ter beschikking stellen van een rolstoel, over aangepaste brochures in braille of over een aangepaste rondleiding voor blinden en slechtzienden in een museum, met speciaal daarvoor opgeleide gidsen.

Met de kaart kan men bewijzen dat men een handicap heeft. Uiteraard komt het de initiatiefnemers – de voorzieningen en de lokale besturen – zelf toe om te bepalen welke voordelen eraan gekoppeld worden of welke begeleiding eraan gekoppeld wordt, naargelang de noodzaak die zij zelf zien.

Buiten België kan de kaart vandaag reeds gebruikt worden in zeven

16.06 **Nahima Lanjri** (CD&V): Les personnes souffrant d'un handicap doivent planifier minutieusement leurs loisirs. En outre, elles sont souvent confrontées à des préjugés et à la discrimination. La carte EDC a été lancée en 2017 en vue d'une meilleure inclusion de ces personnes dans le sport, la culture et les loisirs. Sur présentation de la carte, elles peuvent bénéficier de différents avantages et compter sur une forme d'accompagnement. Il appartient bien évidemment aux initiateurs, aux établissements et aux pouvoirs locaux d'y associer des avantages et un accompagnement spécifiques.

Aujourd'hui, la carte peut être utilisée dans huit pays et l'intention est de l'étendre à tous les États membres. Actuellement, la carte EDC n'a pas encore acquis une notoriété suffisante, tant auprès du groupe cible qu'auprès des institutions et des instances. Seulement 12 % des communes belges acceptent la carte et le service fourni laisse souvent à désirer.

andere landen, namelijk Italië, Finland, Malta, Cyprus, Estland, Roemenië en Slovenië. Het is uiteraard de bedoeling dat het gebruik van die kaart wordt uitgebreid naar alle lidstaten. Het is een Europese handicapkaart en het is dus een belangrijk instrument waarmee men maatschappelijke drempels voor personen met een beperking kan wegwerken.

Die EDC-kaart kampt nog met een aantal groeipijnen en heeft nog heel veel potentieel dat vandaag onbenut wordt gelaten. Vandaag is die Europese kaart nog onvoldoende gekend. Slechts een op de zeven mensen met een handicap maakt er gebruik van. Het aantal organisaties dat de kaart gebruikt in ons land is ook vrij beperkt. Het gaat over 642 dienstverleners, onder andere Bellewaerde, Bokrijk, Zoo Antwerpen en een aantal lokale sportclubs. Slechts 12 % van de Belgische gemeenten aanvaardt vandaag die EDC-kaart. Ook de dienstverlening laat vaak te wensen over.

De doelstelling van deze resolutie, die ik vorige zomer indiende, is drieledig.

Ten eerste, wij willen met deze resolutie bereiken dat de EDC-kaart veel breder kenbaar gemaakt wordt, zowel bij mensen met een handicap als bij lokale besturen en dienstverleners, die deze kaart kunnen gebruiken. Wij willen dat bereiken door gerichte informatiecampagnes, door een goede website – er is reeds een website, maar die kan verbeterd worden – en door de toevoeging van een QR-code aan de kaart, zodat mensen weten wat die kaart juist betekent. Eventueel kan ook een prijs of een label worden uitgewerkt. Er kunnen nog tal van initiatieven worden opgezet met de partners die actief zijn op het terrein, onder meer de Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap.

Ten tweede, wij willen ervoor zorgen dat de European Disability Card op meer domeinen wordt gebruikt dan vandaag het geval is. Vandaag wordt ze gebruikt op het vlak van vrije tijd, sport en cultuur, maar men kan de kaart net zo goed ook ruimer inzetten, bijvoorbeeld op het vlak van mobiliteit, als men de trein of de tram neemt, op het vlak van zorg en hulpverlening, als men geconfronteerd wordt met een ambulancier die niet weet dat men een handicap heeft, op het vlak van economie, veiligheid enzovoort. Ook in die sectoren kan de kaart echt een hefboom betekenen en kan zij dienen als een instrument om naar een inclusievere samenleving te gaan voor personen met een handicap. Zo zouden bijvoorbeeld horeca-uitbaters en winkeliers bepaalde voordelen kunnen toekennen aan mensen die een EDC hebben, zoals het niet langer moeten wachten in een wachtrij. Het is maar een voorbeeld. In de resolutie staat dat wij met de sector willen bekijken wat er allemaal aan de kaart kan worden gekoppeld, want de mogelijkheden zijn eigenlijk legio.

Ten derde, wij willen ervoor zorgen dat de EDC-kaart veel makkelijker kan worden aangevraagd dan vandaag. Vandaag kan men ze aanvragen bij een van de vijf instellingen bevoegd voor personen met een handicap, maar wij willen dat uitbreiden naar ziekenfondsen, gemeentediensten en OCMW's, zodat men de kaart ook via die weg kan aanvragen. Er werd al geopperd dat men de kaart ook automatisch zou kunnen toekennen aan iedereen die een handicap heeft. Wij willen dat op zijn minst wordt onderzocht of dat mogelijk en wenselijk is en dat men automatisch wordt geïnformeerd dat men de kaart kan krijgen.

La présente proposition de résolution vise à faire connaître la carte EDC le plus largement possible, tant auprès des personnes handicapées qu'auprès des administrations locales et des prestataires de services, notamment par la mise en place de campagnes d'information ciblées et d'un site web de qualité.

En outre, nous voulons promouvoir l'utilisation de l'ECD dans d'autres domaines que les loisirs, le sport et la culture. Ainsi, cette carte peut également permettre une plus grande inclusion dans les domaines de la mobilité, des soins et de l'assistance, de l'économie, de la sécurité, etc. Il devrait également être beaucoup plus facile de demander une EDC. Aujourd'hui, cela est possible dans les cinq institutions compétentes pour les personnes handicapées, mais nous voulons étendre cette possibilité aux mutuelles, aux services communaux et aux CPAS. Un octroi automatique de l'EDC mérite également d'être examiné. À tout le moins, la fourniture d'informations devrait être automatique.

L'EDC aide les personnes porteuses d'un handicap à participer pleinement à la vie sociale, et mon groupe se réjouit donc que nous puissions approuver la proposition de résolution tout à l'heure. Je tiens à remercier tous les collègues qui s'y sont consacrés, tant de la majorité que de l'opposition, pour leur soutien et les organisations de défense des handicapés pour leurs avis, car cette résolution est un premier pas important. Il appartient maintenant à la ministre compétente, Mme Lalieux, de s'y atteler et à tous les ministres de prendre des mesures inclusives dans leur domaine de compétence.

De EDC-kaart helpt mensen om op een volwaardige manier te participeren in onze samenleving en moedigt personen met een handicap aan om gebruik te maken van allerlei diensten op het vlak van sport, vrije tijd en cultuur. Wij vinden echter dat een verdere uitrol van de kaart naar de hele samenleving en alle diensten dat effect van inclusie alleen maar kan versterken.

De CD&V-fractie is dan ook heel tevreden dat wij het voorstel van resolutie straks zullen kunnen goedkeuren. De EDC kan immers een extra bouwsteen van een inclusieve samenleving zijn.

Er rest mij enkel nog alle collega's van de commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen te bedanken voor de constructieve samenwerking rond deze resolutie. Ik dank zowel de collega's van de meerderheid, die de resolutie uiteindelijk hebben getekend, als de collega's van de oppositie, die zeer constructief hebben meegewerkt en hun input hebben gegeven. Dat alles heeft ertoe geleid dat we de resolutie in de commissie unaniem hebben aangenomen.

Ik wil uiteraard ook de sector bedanken en de vele organisaties op het terrein die werken met personen met een handicap. Zij hebben ook heel waardevolle adviezen gegeven, die we in de resolutie hebben verwerkt.

Deze resolutie is een belangrijke eerste stap vooruit. Zoals collega Delizée heeft gezegd, wacht er nog werk, niet alleen voor de bevoegde minister Lalieux, maar ook voor alle andere ministers die voor hun domein een inclusief beleid moeten bewerkstelligen. Ze moeten voor hun domein initiatieven nemen opdat de European Disability Card verder uitgerold kan worden. We mogen slechts één zaak voor ogen hebben: de volwaardige inclusie van mensen met een handicap.

Ik wil jullie bedanken voor jullie medewerking en voor het vertrouwen in de resolutie straks.

16.07 **Gaby Colebunders** (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitster, de PVDA steunt deze resolutie volledig. De vele Belgen met een beperking, jong en oud, moeten er allemaal bij kunnen horen. We moeten ervoor zorgen dat ze allemaal kunnen sporten, dat ze mee kunnen genieten van cultuur en deelnemen aan alle activiteiten in de vrije tijd waar ze bij willen zijn. De European Disability Card bekender maken, uitbreiden en de aanvraag vergemakkelijken, kan daar zeker toe bijdragen. We hebben het nog gehoord, de debatten in de commissie en zeker ook de vele adviezen waren in elk geval bijzonder leerrijk.

Ik hoop dan ook dat de regering bij het doorvoeren van de maatregelen van de resolutie rekening zal houden met een paar belangrijke opmerkingen die ons werden meegegeven. Minister Lalieux herinnerde ons terecht aan de verantwoordelijkheden van de regionale overheden, verantwoordelijk voor sport, cultuur en vrijetijdsbesteding. Het komt hen toe om ervoor te zorgen dat de activiteiten op het terrein gemakkelijk toegankelijk zijn. Pas dan kan de kaart op grote schaal worden gebruikt. Samenwerking zal dus nodig zijn, dat wil ik benadrukken en ik reken daar ook op.

De Franstalige Conseil National des Personnes Handicapées waarschuwt ons dat de overheid dit moet waarmaken op het terrein zelf.

16.07 **Gaby Colebunders** (PVDA-PTB): Le PTB soutient pleinement cette résolution. Tous les Belges atteints d'un handicap doivent faire partie intégrante de la société. Ils doivent pouvoir profiter de l'art et de la culture et participer à des activités de loisirs. C'est en faisant mieux connaître l'EDC, en élargissant son utilisation et en facilitant la demande de cette carte que l'on peut y contribuer. Nous espérons que, lors de la mise en œuvre de la résolution, le gouvernement tiendra compte des avis que nous avons reçus. La ministre Lalieux nous a rappelé que les Régions sont compétentes en matière d'accessibilité des activités. Ce ne sera qu'alors que l'EDC pourra être utilisée à grande échelle. Il s'agit

Mooie websites zullen dit probleem niet oplossen. Ik hoop dat de overheden dit heel praktisch zullen aanpakken en zich niet zullen beperken tot enkel blitse communicatie. Ik sluit af met een belangrijke bedenking van het Vlaams Agentschap voor personen met een handicap. Ten gronde stelt zich de vraag of deze kaart effectief kan bijdragen tot een meer inclusieve samenleving voor personen met een handicap.

Er is heel goed werk verricht, maar laten we erop toezien dat deze resolutie bijdraagt aan echte resultaten voor de mensen. Laten we vooral het thema ter harte blijven nemen en meer doen.

donc de collaborer. Une communication tapageuse et de beaux sites internet ne sont pas suffisants. Veillons à ce que la résolution apporte de véritables avancées en faveur des personnes porteuses d'un handicap.

16.08 **Tania De Jonge** (Open Vld): Mevrouw de voorzitster, collega's, ik zal de woorden die ik in de commissie heb uitgesproken niet herhalen. Dat is niet de bedoeling. Ik zal het dus heel kort houden.

Ik wil echter vooral ook dankbaar zijn omdat het initiatief is genomen. Het was ook nodig. Mensen moeten immers inderdaad volwaardig kunnen participeren aan de maatschappij. Vaak botsen zij op limieten waarbij wij niet stilstaan. Mensen met een beperking ondervinden heel wat obstakels. Voor ons zijn die vaak vanzelfsprekend. Wij staan daar dan ook niet altijd bij stil.

De EDC moet inderdaad ingeburgerd raken. Dat moet gebeuren zonder drempels en met een zo breed mogelijk toepassingsveld. Iedereen heeft wel mails met getuigenissen ontvangen die heel schrijnend zijn. Ze tonen aan dat het in onze maatschappij onaanvaardbaar is dat mensen op dat vlak op allerlei limieten botsen. Dat toont eveneens aan dat er echt wel nood is aan een brede promotiecampagne voor de EDC. Op die manier moeten wij ervoor zorgen dat ze gekend is bij zowat alle sectoren. Dat is heel belangrijk. Het is ook belangrijk dat dit op een eenvoudige manier en gewoon automatisch kan gebeuren.

Ik wil mevrouw Lanjri bedanken, ook voor de amendementen. Ik denk bijvoorbeeld aan het amendement over de toiletpas voor mensen met een beperking dat aan het voorstel is toegevoegd, zodat ook op dat gebied de obstakels worden weggewerkt. Onze fractie en ikzelf zullen de voorliggende resolutie dan ook met volle overtuiging steunen. Ik dank u voor het initiatief. U kunt op onze steun rekenen.

16.08 **Tania De Jonge** (Open Vld): Je suis très heureuse que cette initiative ait pu voir le jour. Alors qu'elles devraient pouvoir participer pleinement à la société, les personnes handicapées se heurtent souvent à des obstacles dont nous ne soupçonnons même pas l'existence. L'EDC doit nous être plus familière et son champ d'application doit être aussi large que possible, sans contraintes inutiles. Il s'indique d'organiser une large campagne de promotion. Cette carte devra être délivrée automatiquement et sans difficultés. Je remercie également Mme Lanjri pour ses amendements tels que celui prévoyant un lien entre le Pass-toilettes et l'EDC. Nous soutiendrons cette résolution avec beaucoup de conviction.

16.09 **Gitta Vanpeborgh** (Vooruit): Mevrouw de voorzitster, collega's, ik neem u even terug mee in de tijd. Op 11 maart 2021 hebben wij in de Kamer met een ruime meerderheid, maar spijtig genoeg niet unaniem, artikel 22 ter van de Grondwet goedgekeurd. Dat nieuw grondwetsartikel stelt dat iedere persoon met een handicap recht moet hebben op volledige inclusie in de samenleving, met inbegrip van het recht op redelijke aanpassingen. Het mag en moet worden gezegd, de EDC-kaart die in oktober 2017 door de Europese Commissie gelanceerd werd en die tot doel heeft de inclusie van personen met een handicap te bevorderen, past heel mooi in het kader van die grondwetsherziening. In dat opzicht wil ik alvast mijn dank uitspreken ten aanzien van mevrouw Lanjri.

De doelstelling van onderhavige resolutie is drieledig: de zo breed mogelijke bekendmaking van de EDC-kaart bij dienstverleners en gebruikers, een facilitatie van de aanvraagprocedure en een uitbreiding van het toepassingsgebied. Die drieledige doelstelling onderschrijven wij alvast volmondig.

16.09 **Gitta Vanpeborgh** (Vooruit): L'article 22*ter* de la Constitution a été adopté le 11 mars 2021. Il prévoit que chaque personne en situation de handicap a le droit à une pleine inclusion dans la société. La carte EDC, lancée en 2017, s'inscrit parfaitement dans ce nouvel article de la Constitution. Je remercie Mme Lanjri d'avoir pris l'initiative de cette résolution visant à mieux faire connaître l'EDC, à en faciliter la demande et à en élargir le champ d'application.

Cette carte est encore trop peu utilisée et trop peu connue. Une campagne d'information générale

Het is spijtig om vast te stellen, ondanks de invoering in 2017, dat vandaag nog steeds veel te weinig dienstverleners en gebruikers die kaart in bezit hebben of ervan gebruikmaken, des te meer als we weten dat België een van de acht pilootlanden was en uiteraard nog steeds is.

Ik wil nog vier punten onder de aandacht brengen.

Ten eerste, de EDC-kaart is vandaag onvoldoende bekend. Daarom vonden wij het ook vanuit onze fractie belangrijk om aan te dringen op een spoedige uitvoering van de algemene informatiecampagne. Ook moet spoedig werk worden gemaakt van een verbeterde website.

Ten tweede, de uitbreiding van het toepassingsgebied en de automatische toekenning moeten zeker onderzocht worden. Het feit dat de kaart in gebruiksduur beperkt is, speelt echter ook een aantal mensen parten. Voor mensen bij wie een levenslange beperking vastgesteld is, is de begrensde gebruiksduur van de kaart absurd.

Ten derde, naast de EDC-kaart bestaan er nog andere kaarten. Ik vernoem de toiletpas en ook de uitpas. Het is belangrijk dat die kaarten geïntegreerd worden, dat zij aan elkaar gekoppeld worden.

Ten vierde, naast de uitdaging om die kaart een grotere bekendheid te geven en toegankelijker te maken voor de gebruikers, is het heel belangrijk om dienstverleners er echt toe aan te zetten om op een duurzame manier en volgens minimumstandaarden te investeren in toegankelijkheid. Vandaar komt het verzoek om naast de jaarlijkse prijsonderzoeken ook wel de mogelijkheid of de haalbaarheid van een label te onderzoeken.

Inclusie en redelijke aanpassing realiseren, is sinds 11 maart 2021 eindelijk een grondrecht voor ons. De Vooruitfractie heeft deze resolutie, die tot doel heeft de inclusie te bevorderen, dan ook van harte meeondertekend en zal die straks ook van harte mee goedkeuren en een hart onder de riem steken van het EDC Fan Team, dat er toch wel veel werk in gestoken heeft om ons daartoe te bewegen. We hopen ook van harte dat er op termijn een stevig Europees rechtenkader komt dat uitgewerkt wordt voor deze EDC en dat wij daar opnieuw een trekker in mogen zijn.

est nécessaire, tout comme un meilleur site internet. L'extension du champ d'application et la reconnaissance automatique doivent être examinées. Le fait que la durée d'utilisation soit limitée est absurde pour les personnes atteintes d'un handicap à vie. D'autres cartes telles que le pass-toilettes ou la carte UiTPAS doivent être intégrées dans l'EDC. Il est également très important d'investir dans l'accessibilité. C'est la raison pour laquelle il faudrait étudier la faisabilité d'un label.

Vooruit a cosigné la résolution avec conviction. Nous souhaitons encourager l'EDC Fan Team. Enfin, nous espérons être les précurseurs d'un solide cadre juridique pour l'EDC au niveau européen.

16.10 **Catherine Fonck** (Les Engagés): Madame la présidente, tout ce qui peut contribuer à renforcer l'inclusion des personnes handicapées et à lutter contre les discriminations dont elles font l'objet doit évidemment être soutenu et renforcé.

Madame Lanjri, nous saluons votre initiative et nous la soutiendrons bien volontiers.

En fait, cette carte européenne est insuffisamment connue et distribuée. Elle peut dès lors insuffisamment montrer et produire ses effets positifs. Et ce sont parfois les choses les plus simples qui permettent d'avancer. Seules septante communes sur l'ensemble du territoire belge ont déployé cette carte à l'égard des personnes porteuses de handicap mais également des services auxquels elles peuvent recourir. Si tous les députés de notre assemblée (au nombre de 150) la font connaître dans leur commune et auprès des services et prestataires, cela fera avancer le schmilblick. Chers collègues, faisons vivre cette carte au sein de notre commune et nous permettrons encore mieux

16.10 **Catherine Fonck** (Les Engagés): Alles wat tot de inclusie van personen met een handicap bijdraagt, moet versterkt worden. We zullen deze resolutie dus steunen.

De European Disability Card geniet te weinig bekendheid. Slechts 70 Belgische gemeenten hebben zo een kaart naar de rechthebbenden gestuurd. Als alle parlementsleden informatie over die kaart verspreiden in hun gemeente en bij de diensten, zal dat een positief effect hebben op de verspreiding ervan. Degenen die in de buurt van een landsgrens wonen, zouden de

demain aux personnes porteuses de handicap d'en disposer et d'en profiter. En outre, ceux qui parmi nous vivent près d'une frontière devraient en faire bénéficier les pays voisins, ce qui permettrait de faire avancer ce projet de manière plus importante au niveau européen au plus grand bénéfice des personnes porteuses de handicap.

Disability Card moeten voorstellen als een tool die ook in onze buurlanden gebruikt kan worden, waardoor de Europese dimensie van dit project kan opbloeien.

Comme je viens de le dire, nous voterons en faveur de ce texte.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? *(Non)*
Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

La discussion est close.
De bespreking is gesloten.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Le vote sur la proposition aura lieu ultérieurement.
De stemming over het voorstel zal later plaatsvinden.

17 Projet de loi modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers en ce qui concerne la détermination du modèle de certificat médical devant être utilisé obligatoirement lors de l'introduction d'une demande d'autorisation de séjour sur base de l'article 9*ter* (2704/1-3)
17 Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen wat betreft de bepaling van het model van medisch getuigschrift dat verplicht moet worden gebruikt bij de indiening van een aanvraag om machtiging tot verblijf op grond van artikel 9*ter* (2704/1-3)

Reprise de la discussion générale
Hervatting van de algemene bespreking

Le rapporteur, M. Demon, renvoie au rapport écrit.

De heer Loones heeft het woord in de algemene bespreking.

17.01 **Sander Loones** (N-VA): Mevrouw de voorzitster, collega Francken is onderweg naar de plenaire zaal.

Vooraleer het debat aan te vatten, wil ik eerst staatssecretaris Mahdi nog even bedanken omdat hij terug wou komen naar de plenaire vergadering. Het siert hem om, zoals gebruikelijk, het debat over zijn eigen wetsontwerpen aan te gaan. We hadden er zelf niet op aangedrongen om het debat per se nog deze middag te organiseren. Ons voorstel was om het debat volgende week te houden, maar we bedanken de staatssecretaris voor zijn aanwezigheid, zodat we het debat kunnen voeren.

17.02 **Theo Francken** (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, ik kom graag nog even terug op dit wetsontwerp, vermoedelijk uw laatste wapenfeit als staatssecretaris voor Asiel en Migratie. We hebben het er al even over gehad in de commissie, maar ik heb nog enkele opmerkingen.

Ten eerste, laten we even terugblikken op uw 21 maanden als staatssecretaris en op de wetsontwerpen die u in de Kamer hebt ingediend en die hier goedgekeurd zijn. Het gaat dan over een wetsontwerp tot

17.02 **Theo Francken** (N-VA): Durant les 21 mois d'exercice de sa fonction de secrétaire d'État, M. Mahdi a déposé quatre projets, à savoir un règlement pour les Britanniques en Belgique après le Brexit, une transposition d'une directive européenne sur les étudiants, l'instauration d'une procédure disciplinaire au Conseil du

regeling van het verblijfsstatuut van Britten in België na de Brexit. Verder was er een wetsontwerp tot omzetting van een studentenrichtlijn, met name inzake het statuut van onderzoekers en vrijwilligers. Dat betrof de omzetting van een richtlijn, verplicht door Europa. Vervolgens was er een wetsontwerp inzake de invoering van een tuchtprocedure en tot evaluatie van de rechters bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen en de uitbreiding van het kader van magistraten. Dat was een copy-paste van ons wetsvoorstel ingediend op 27 oktober 2021. Tot slot was er nog een wetsontwerp tot aanpassing van het medisch formulier, het wetsontwerp dat nu voorligt.

U hebt dus in 21 maanden tijd vier wetsontwerpen naar de Kamer gebracht. Dat is een bijzonder mager resultaat. Onze fractie heeft heel wat wetsvoorstellen ingediend en we hadden toch wel wat openheid verwacht. Die wetsvoorstellen gingen in onze ogen immers naar de kern van de zaak. De zaken die u daarentegen naar hier hebt gebracht, zijn natuurlijk niet slecht, die moeten geregeld worden, maar ze lossen structureel niets op als het gaat over het asiel- en migratiebeleid in dit land.

Ons wetsvoorstel over het vervallen verklaren van de nationaliteit in geval van terrorisme is weggestemd. Ook het wetsvoorstel om inklimming in vrachtwagens strafbaar te stellen is weggestemd. Het wetsvoorstel tot wijziging van de opvangwet, inzake de opvang van bepaalde categorieën van asielzoekers, Unieburgers en Dublingevallen, werd weggestemd. Het zeer belangrijke wetsvoorstel tot wijziging van de voorwaarden voor gezinshereniging werd weggestemd. Het wetsvoorstel tot wijziging van de invoering van het voorbereidend traject inzake inburgering en basistaalkennis, inbreng van het land van herkomst, werd weggestemd. Het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 1980 over de gezinshereniging voor de subsidiair beschermden door er een quotum op te zetten of een stop in te voeren, werd weggestemd. Een wetsvoorstel over de veroordeling wegens partnergeweld werd weggestemd. Een voorstel van resolutie over de studie van de Nationale Bank naar de economische impact van migratie werd weggestemd. Tot slot werd ook het voorstel van resolutie tot uitvoering van de aanbevelingen van de commissie voor de evaluatie van het beleid van de vrijwillige terugkeer en de gedwongen verwijdering van vreemdelingen weggestemd.

U kwam met vier wetsontwerpen die absoluut nodig zijn, maar die eigenlijk de essentie van de zaak niet aanpakken. Ze pakken ook de problemen op het terrein niet aan. U wordt immers geconfronteerd met zeer grote problemen. De opvang zit helemaal vol. Het aantal Dublingevallen is niet meer te tellen. U zit met wekelijkse, bijna dagelijkse veroordelingen. U zit ook met gigantische dwangsommen.

De essentie van het verhaal is dat u in die 21 maanden eigenlijk met helemaal niets bent gekomen dat fundamenteel iets wijzigt aan het wetgevend kader inzake migratie. Dat stemt ons bijzonder triest. De beloftes die u gedaan hebt waren veelbelovend en heel ambitieus. U beloofde onder andere geen chaos inzake asiel meer in uw eerste filmpje en in uw beleidsnota. U had toen vijf of zeven prioriteiten. Een ervan was de asielchaos stoppen. De asielchaos is nog nooit zo groot geweest. Het asielbudget is ook nog nooit zo groot geweest. Het aantal veroordelingen en het aantal dwangsommen bereiken trieste records.

Contentieux des Étrangers et l'élargissement du cadre des magistrats – un copier-coller de notre proposition du 27 octobre 2021, et maintenant un projet de loi adaptant le formulaire médical. C'est un maigre résultat. Ces problèmes doivent être résolus, mais il ne s'agit pas de solutions structurelles pour la politique d'asile et de migration.

Notre groupe politique a déposé de nombreuses propositions de loi sur le fond de ce dossier. Nous nous attendions à plus d'ouverture de la part du secrétaire d'État. Toutes nos propositions constructives ont été rejetées lors des votes. Les projets du secrétaire d'État ne résolvent pas les problèmes sur le terrain. L'accueil est complètement saturé. On ne compte plus le nombre de dossiers Dublin. Nous sommes condamnés presque quotidiennement et des astreintes colossales nous sont infligées. Le secrétaire d'État a formulé des promesses ambitieuses, mais la situation de l'asile n'a jamais été aussi chaotique. Pourtant, le budget consacré à l'asile n'a jamais été aussi élevé. Le secrétaire d'État a également promis qu'il respecterait les droits de l'homme, insinuant ainsi que ses prédécesseurs ne l'avaient pas fait. Il a pourtant déjà été condamné au moins 740 fois cette année.

Il est significatif que ce projet de loi soit le dernier fait d'armes du secrétaire d'État, car c'est une coquille vide. Il s'agit de la publication du questionnaire médical dans le cadre des demandes 9*ter*. Ces demandes ont diminué en 2021 et sont bien suivies par l'OE, grâce à l'introduction du questionnaire et du filtre médical, une proposition que j'ai faite avec Mme Smeyers en 2010. Celle-ci s'est heurtée à une forte résistance à l'époque, mais nous avons obtenu gain de cause.

Le projet de loi à l'examen disposait initialement que le question-

Een andere belofte was een juridisch kader met respect voor de mensenrechten. U insinueerde dat daar geen respect voor was onder uw voorgangers. U zou het respect voor de mensenrechten opnieuw instellen. Ik meen dat de arbeidsrechtbank in Brussel daar een andere mening over heeft. U bent immers al 740 keer veroordeeld, alleen dit jaar al.

Het zal ondertussen waarschijnlijk wel al meer dan 800 keer zijn. Die balans is dus bijzonder mager.

Ik vind het dan ook heel exemplarisch dat dit wetsontwerp uw laatste wapenfeit is. Het stelt namelijk helemaal niets voor. Het gaat over de publicatie van de medische vragenlijst in het kader van 9ter-behandelingen.

Ik heb de cijfers opgevraagd. Dat is namelijk wel iets goeds, u hebt de informatie over de Dienst Vreemdelingenzaken over migratie op de website fors opgekrikt. Er is bijgevolg een pak meer transparantie en informatie. Er komen ook snellere updates dus dat is zeer goed. Ik steun u daar zeker in, dit mocht ook wel gebeuren. We kunnen echter ook alles goed monitoren. Dat is dan wel de andere kant van de medaille.

Als men dus kijkt naar de 9ter-aanvragen per jaar en per procedure, dan ziet men dat er in 2021 nog 1.156 aanvragen waren. Dat is op zich wel een daling. Het aantal blijft dus dalen en dat vind ik een goede zaak. Als men kijkt naar het aantal eindbeslissingen, zit men ook op 1.148. Ik zou dus kunnen redeneren dat we op het vlak van de 9ter redelijk goed bij zijn.

Ik denk dat een van de grote redenen daarvoor de invoering van de medische vragenlijst en de medische filter is. Ik was daarvan lang geleden, in 2010, samen met mevrouw Smeyers de auteur. Ik denk dat Sander toen nog voor de juridische dienst van de Dienst Vreemdelingenzaken werkte. *We've come a long way*. Toen hebben we een stop kunnen zetten op de onstuitbare stroom aan 9ter-aanvragen. Dat waren vooral mensen van wie de 9bis was afgewezen en die dan een nieuwe 9ter indienden.

We hebben toen dus een medische vragenlijst gemaakt en daarover was er heel veel commotie. Ze werd ook aangevochten bij voor het Grondwettelijk Hof en is zelfs naar het Europees Hof gegaan, als ik mij niet vergis. We hebben die procedures allemaal gewonnen. De heer Wathelet was toen een virulent tegenstander, maar het is uiteindelijk wel gelukt.

Ik heb het twee keer moeten lezen om het te geloven, maar het enige wat u wilde doen, is ervoor zorgen dat de medische vragenlijst niet meer aan de ministerraad moet worden voorgelegd, dat die dus niet meer in het kernkabinet moet worden behandeld, en dat de DVZ zelf eventuele aanpassingen aan het formulier kan doen. Ik wist niet dat dit een hot issue was. Ik wist niet dat er een probleem was. Dat is mij trouwens nog altijd niet duidelijk. Waarom moet dit in een apart wetsontwerp worden gegoten?

Als ik het goed begrijp, heeft de Raad van State u zelfs teruggefloten. Zij zeggen dat u dit niet door de DVZ kunt laten doen, de bevoegde staatssecretaris of minister moet dat altijd zelf doen. De Raad van

naire médical ne doit plus être soumis au Conseil des ministres et que l'OE peut lui-même apporter des modifications au formulaire. J'ignorais que cette procédure posait problème et je ne comprends absolument pas pourquoi ce point doit faire l'objet d'un projet de loi distinct. Le Conseil d'État a fait remarquer au secrétaire d'État que cette action n'entrait pas dans les prérogatives de l'OE. Le projet de loi a donc été modifié et il faut toujours passer par le secrétaire d'État. Nous ne sommes pas contre ce projet de loi, mais nous n'en saisissons pas l'urgence. Pourquoi ne s'inscrit-il pas dans un cadre plus large, intégrant d'autres éléments? Le secrétaire d'État affirme que le projet de loi fait suite à un avis formulé par l'Agence pour la Simplification Administrative, mais pourquoi n'a-t-il pas demandé l'avis de cette agence sur d'autres procédures?

Je conçois qu'il était difficile pour le secrétaire d'État de venir au Parlement. Il doit, en effet, se rendre au Conseil Justice et Affaires intérieures (JAI) au Luxembourg. Pour nous, le projet de loi pouvait toutefois attendre la semaine prochaine.

State heeft zich in zijn advies gunstig uitgesproken over de wetswijziging, aangezien de Koning en, bij delegatie, de betrokken minister nog steeds onder de parlementaire controle vallen en er dus grondwettelijk geen probleem is om deze bevoegdheid te delegeren aan de bevoegde minister of staatssecretaris. Het is dus niet zo dat de DVZ dit kan doen, dat moet altijd via de Koning en dus via de delegatie aan de minister gebeuren.

Wat u initieel beoogde, is dus zelfs niet officieel binnengehaald. Het moet nu nog altijd via de bevoegde staatssecretaris gebeuren. De procedure is nu iets minder omslachtig, maar er rijst ook niet echt een probleem.

Op zich hebben wij natuurlijk geen bezwaar tegen dit wetsontwerp. Wat kan men daar immers tegen hebben? Onze vraag blijft echter wat hier de urgentie van is. Waarom komt u met dit miniwetsontwerp? Wat is hier zo belangrijk aan? Dat is ons absoluut niet duidelijk. Waarom wordt dit niet in een groter verhaal gebracht, waarin u nog een aantal andere zaken integreert? U zegt dat dit gebeurt op advies van de Dienst Administratieve Vereenvoudiging. Waarom vroeg u dan ook geen advies aan de Dienst Administratieve Vereenvoudiging over andere procedures die men ook rechtstreeks naar de gedelegeerde of gemachtigde van de Koning kan doorsturen?

Dat zijn enkele punten die mij nog altijd niet duidelijk zijn, mijnheer de staatssecretaris. Vandaar mijn vragen.

Ik begrijp dat het voor u lastig was om naar hier te komen. U was blijkbaar verontschuldigd omdat u naar de JHA Council in Luxemburg moet. Die boodschap was hier echter niet aangekomen. Ik zal het dan ook kort houden. Voor ons kon dit ontwerp ook volgende week worden besproken, maar dat was blijkbaar problematisch. Dus doen we het nu. Hopelijk bent u niet te laat in Luxemburg.

17.03 Staatssecretaris **Sammy Mahdi**: Als het Parlement roept, dan kom ik. Volgende week was ik ook gekomen.

Mijnheer Francken, u volgt de politiek erg. U schrijft er ook veel over. U bent er veel mee bezig. U wist dus ook dat er een vergadering is, maar dat is geen probleem. Ik ga met veel plezier wat later naar Luxemburg. Als ik het Parlement kan dienen, dien ik het Parlement.

Ik blaas niet altijd het hoogst van de toren over de nieuwe politieke cultuur, waar u soms de kriebels van krijgt. Ik had alleen verwacht dat er misschien wel manieren waren om zaken geregeld te krijgen, zodat dat niet op deze manier gedaan moest worden.

Het is wat flauw, vooral omdat we dit deze week al hebben besproken in de commissie, maar dat is geen probleem. U hebt blijkbaar niet geluisterd. U was aanwezig. De discussie die we toen gevoerd hebben, ging over GDPR en de GDPR-procedures, waarbij het medisch getuigschrift in overeenstemming moest worden gebracht met de GDPR-regelgeving. Dat moest normaal gezien gebeuren voor mei 2018. Dat was de periode waarin u de bevoegde staatssecretaris was. Voor mij kon het al in mei 2018 gebeuren, maar het is wat later gebeurd. De hoogdringendheid moest niet van mij. Ik stel dit alleen maar vast.

U zegt dat ik een plan had om dit via administratieve vereenvoudiging

17.03 **Sammy Mahdi**, secrétaire d'État: Si le Parlement sollicite ma présence, je viens. M. Francken suit de près la politique et sait donc qu'il y a une réunion du Conseil JAI. Si le Parlement souhaite que je sois présent dans cet hémicycle, je me rendrai au Luxembourg un peu plus tard. Là n'est pas le problème. Je trouve toutefois un peu ridicule de me faire revenir pour cela. Nous avons déjà discuté de ce point cette semaine en commission. La discussion portait alors sur la mise en conformité du certificat médical avec le RGPD. Cela aurait dû être fait pour mai 2018, quand M. Francken était encore le secrétaire d'État compétent. Nous avons fait en sorte que les procédures soient respectées et qu'une simplification administrative soit opérée.

Telle n'est cependant pas la raison

te doen en dat mijn plan dus mislukt is. Kijk vooral welke richtlijnen Europa heeft en hoe die uitgevoerd moeten worden. Houd ook rekening met de administratieve vereenvoudiging die er nu voor een stuk is. We hebben een tijd gekend waarin Asiel en Migratie en administratieve vereenvoudiging ook onder dezelfde post zaten en mogelijkheden hebben opgeleverd om aan administratieve vereenvoudiging te doen op Asiel en Migratie. Dat is nu niet het geval, maar we gaan aan het werk. We zorgen ervoor dat die procedures nageleefd worden. Daarom ben ik echter niet naar de Kamer geroepen. U zegt zelf dat het iets kleins is en dat u er niet tegen bent. U zal wellicht met uw hele fractie meestemmen. Het was u te doen – denk ik, maar u mag mij tegenspreken – om de eerste vijf minuten. Knippen, facebooken en aangeven dat ik niets gedaan heb. Daar was het om te doen.

Ik heb niet gezegd dat er volgend jaar een gesloten centrum is in Zandvliet en een jaar later in Chimay. Dat heb ik inderdaad niet gezegd. U hebt dat wel gedaan. De plannen zijn uitgerold. De begroting is er. Het centrum in Steenokkerzeel wordt uitgerold. Dat doen wij.

Ik heb niet gezegd aan het begin van de legislatuur dat ik zou werken aan een migratiewetboek, om dan geen letter te schrijven, geen letter, niets, nada, noppes. Dat was u. De RvV heeft wel wat dingen getekend en de Dienst Vreemdelingenzaken heeft hier en daar wel wat gedaan, maar zelf hebt u 0,0 gedaan. Er zat meer clenbuterol in het bloed van Contador dan het aantal letters dat u geschreven hebt voor het migratiewetboek.

U sprak over terugkeer. U spreekt daar steeds heel graag over. Ik begrijp dat, want terugkeer is de achilleshiel van het migratiebeleid, daaraan moet worden gewerkt. U zult ook vaststellen dat er op dat vlak wetgevend heel veel gebeurd is in de vorige legislatuur, waarbij wij goed samengewerkt hebben.

U klaagt ook vaak dat u geen budget had. U zegt zelfs dat u een beetje jaloers bent op het budget dat wij hebben. Ik ken uw partij ondertussen reeds een beetje, het is een heel offensieve partij die gelooft in eigen kunnen, die druk uitoefent om de punten binnen te halen die voor de partij belangrijk zijn. Asiel en Migratie is een belangrijk departement. Deze regering heeft beslist om historisch te investeren in het departement, in de dienst Vreemdelingenzaken, in het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.

Mijnheer Francken, ik weet het, en u wordt daar een beetje nerveus van, u hebt een wereldrecord dat mogelijk gebroken kan worden. U hebt het wereldrecord opvang. Dat staat op uw naam. En de nervositeit neemt toe, want mogelijk zal dat wereldrecord gebroken worden. Daarvan kan een mens nerveus worden. Ik hoop dat dit niet moet. Ik hoop dat wij in staat zijn om via het Commissariaat-generaal dossiers sneller te behandelen, zodat mensen sneller kunnen uitstromen. In het verleden zijn er immers beslissingen genomen en heeft men bespaard op personeel. En u zegt dan dat dit de beslissing was van Kris Peeters, want dat Kris Peeters de almachtige god was die bepaalde wat er gebeurde, dat de N-VA een kleine partij is, die niets kan doen, dat Kris Peeters dat heeft bepaald, en dat u dus hebt bespaard op personeel.

Vervolgens communiceerde u wel dat er werd bespaard op Asiel en Migratie. Dat kon dan weer wel. Theo Francken moest besparen op Asiel en Migratie, maar Kris Peeters was daarvoor verantwoordelijk! Ik

pour laquelle la Chambre m'a fait venir. Pour M. Francken, seules les cinq premières minutes de l'intervention – et l'affirmation selon laquelle je n'ai rien accompli – sont importantes car elles permettent d'alimenter Facebook. Au contraire de M. Francken, je n'ai jamais annoncé la création de centres fermés supplémentaires. Nous mettons actuellement ces projets en œuvre. Je n'ai jamais dit, comme M. Francken, que j'allais m'employer à concevoir un nouveau code de la migration pour ne finalement pas en écrire une seule ligne.

M. Francken aime aborder le thème des retours. Il s'agit en effet du talon d'Achille de la politique de migration. De nombreuses mesures ont été prises sur ce plan au cours de la précédente législature, à l'époque de la bonne collaboration entre nos partis. M. Francken se plaint à présent de ne pas avoir pu disposer d'un budget aussi important que le mien. Pourtant, la N-VA est un parti qui sait exercer des pressions pour obtenir ce qui est important à ses yeux. Le gouvernement actuel a décidé de réaliser des investissements historiques dans le domaine de l'asile et des migrations, en faveur de l'Office des étrangers et du CGRA. J'espère que nous ne pulvériserons pas le record mondial de l'accueil, dont peut se targuer M. Francken. J'espère que nous serons en mesure de traiter plus rapidement les dossiers par le biais du CGRA pour que les intéressés puissent quitter plus rapidement le système. Des économies de personnel ont été réalisées dans le passé. À cet égard, M. Francken fait soudain allusion à M. Kris Peeters, qui serait responsable de ces économies. Pourtant, M. Francken a fait savoir à l'époque qu'il réaliserait des économies en matière d'asile et de migration. De telles mesures pouvaient soudain bel et bien être prises.

J'essaie d'élaborer une politique structurelle. Si M. Francken veut

vind dat opvallend. Ik probeer te werken aan een structureel beleid dat dit departement nodig heeft. Als u gesprekken over de voorbije jaren wilt voeren, dan doe ik met veel plezier mee. Ik zou ook graag op tijd in Luxemburg zijn gearriveerd om daar voor een asiel- en migratiebeleid te vechten. We weten allebei hoe belangrijk de eliminatie van de systeemfouten is. We verschillen misschien van visie wat de wijze betreft waarop dit moet gebeuren, maar we beseffen allebei dat er aan de buitengrenzen controles noodzakelijk zijn, want het huidige migratiebeleid is totaal kaduuk.

U vraagt mij hier aanwezig te zijn om met u te spreken over het medische getuigschrift. Dat denk ik toch, want ik heb geen vragen gekregen, behalve een verkeerde interpretatie van de feiten, die ik daarnet heb rechtgezet. Voor de rest vond ik het een boeiend debat. Het was interessant van gedachten te wisselen over asiel en migratie en we zullen de komende maanden daar wellicht nog over spreken. Ik kijk uit naar de verdere discussies en ik hoop dat we daar nog veel initiatieven rond kunnen nemen. Er is werk aan de winkel op dit departement, maar ik weet niet of dit wel deel uitmaakt van de bespreking van onderhavig wetsontwerp.

Ik debatteer graag en zoals u weet kunnen wij in de commissie uren praten, dat hebben we gemeen. Ik reageer echter gepikeerd want ik vind het frustrerend – ik sta dicht bij het einde van mijn mandaat, dus ik kan vrijuit spreken – dat, wanneer het over voorstellen gaat, zelfs van de oppositie, van uw collega, die achter u zit, ik vaak een van de eersten ben om te zeggen dat men niet flauw moet doen. Werk aan een andere politieke cultuur, waarin men geen spelletjes speelt en waar men niet naar elkaar roept dat men het niet wist!

Ten eerste, hoewel uw partij vaak tamtam maakt rond deze kwestie, ziet ze er vervolgens in het Vlaams Parlement en in de Vlaamse regering wel streng op toe. Dat zie ik ook. U bent een persoon en ik ook. Ik kan alleen maar aangeven dat ik dat jammer vind. Ik vind dat een frustrerende manier om aan politiek te doen. Ik had gehoopt dat politiek anders kon, met de nieuwe generatie, maar ik stel vast dat dat het spel is en dan speel ik het mee. Ik stel vast dat er een discussie nodig was over Asiel en Migratie en dan debatteer ik mee. Wij zien elkaar nog wel eens terug. U mag mij volgende week terugroepen, ik zal er weer zijn en ik zal met heel veel plezier antwoorden op al uw vragen.

17.04 **Theo Francken** (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, ten eerste, u hebt het verkeerd begrepen. Uw wetsontwerp staat op de agenda van de plenaire vergadering en de geplogenheid is dat de staatssecretaris of de minister bij de bespreking van een wetsontwerp zelf aanwezig is. Als dat niet het geval is, dan kan hij worden gevorderd. Er zijn verontschuldigingen opgevraagd – dat gebeurt via het secretariaat van uw kabinet en de diensten van de Kamer – en die worden bezorgd aan de Kamerleden. Gisteren om 15 uur is er nog een e-mail gestuurd door de diensten van de Kamer waarin stond dat negen regeringsleden afwezig zouden zijn. Dat is een record, denk ik. Ik denk niet dat ooit de helft van de regering afwezig is geweest, en van de ministers zelfs nog meer.

17.05 Staatssecretaris **Sammy Mahdi**: Waar zit Jambon?

17.06 **Sander Loones** (N-VA): Die is 400 miljoen euro aan het binnenhalen voor de Vlaamse economie.

discuter des années précédentes, je suis son homme. J'aurais également souhaité arriver à temps à Luxembourg pour y défendre une solide politique d'asile et de migration. Nous sommes tous deux conscients de la nécessité des contrôles aux frontières extérieures. Or, M. Francken me demande d'être présent ici pour débattre avec lui du certificat médical. Mais aucune question portant sur ce thème ne m'a été adressée. J'ai entendu un débat intéressant, mais ce débat ne fait pas partie de l'examen du présent projet de loi.

Nous devons jeter sur les fonts baptismaux une autre culture politique où n'auront plus leur place les petites manœuvres auxquelles certains se livrent pour ne pas avouer qu'ils ne savaient pas. Je trouve que cette façon de faire de la politique est inspirée par la frustration. Mais je jouerai le jeu. Si le Parlement me rappelle la semaine prochaine, je serai à nouveau présent et je répondrai avec plaisir à toutes les questions.

17.04 **Theo Francken** (N-VA): Lorsqu'un projet de loi est inscrit à l'ordre du jour de la séance plénière, il est d'usage que le ministre ou le secrétaire d'État soit présent.

17.07 **Theo Francken** (N-VA): Er zijn dus negen regeringsleden afwezig en u was niet afwezig gemeld. Ik weet niet hoe dat komt. Als u afwezig wilt zijn, moet u dat laten melden. Als u maar tot 17 uur kunt blijven, omdat u naar de JHA-raad moet – ik wist dat niet – dan moet u dat melden. Dat is uw verantwoordelijkheid en de diensten van de Kamer moeten dat dan doorgeven aan de Kamerleden, zodat wij weten wie wanneer aanwezig zal zijn. Toen ik hoorde dat u er niet kon zijn omdat u naar Luxemburg moet gaan, heb ik direct gezegd, samen met collega Loones, dat de bespreking voor ons ook volgende week kon doorgaan. De Europese discussies over migratie zijn belangrijk en het is nodig dat België daar zijn stem verheft. Ik heb dat zelf ook gedaan. Nu het verwijt krijgen dat u te laat bent in Luxemburg omdat ik vraag – eigenlijk zelfs suggereer – om het volgende week te doen, vind ik intellectueel compleet oneerlijk. Ik heb er niet op aangedrongen dat u zou terugkomen, voor mij mocht het volgende week, maar als u niet aanwezig kon zijn, moest u dat melden, wat u niet hebt gedaan. Daar kan ik niets aan doen, dan moet u zelf contact opnemen met uw secretariaat of eens kijken wat er juist is gebeurd. *Not my bad, not my fault*. Daar kunnen wij niets aan doen, regel uw zaakjes zelf.

Ik had u ook gezien. U komt hier vragen beantwoorden, maar ik wist niet dat u onmiddellijk daarna moest vertrekken. Hoe had ik dat kunnen weten? Dat kon ik toch niet weten? Ik vind het vreemd om dat de oppositie te verwijten.

In verband met uw voorstel, zegt u dat wij dit hadden moeten doen in 2018 in het kader van de GDPR. U komt nu hier met een heel klein wetsontwerpje. Ik vind dat vreemd. Waarom hebt u dan 21 maanden gewacht om hiermee te komen? Als u zegt dat ik het in 2018 had kunnen doen: u bent al 21 maanden aan de macht.

17.07 **Theo Francken** (N-VA): Pas moins de neuf membres du gouvernement ont été signalés absents, mais le secrétaire d'État ne figurait pas parmi ceux-ci. S'il doit se rendre à un Conseil au Luxembourg, il aurait dû le signaler. Je ne le savais pas. Plus précisément, lorsque j'ai appris cela, j'ai suggéré dans cet hémicycle que nous reportions la discussion du projet de loi d'une semaine. Le secrétaire d'État ne peut donc pas nous reprocher d'être en retard au Luxembourg.

Selon le secrétaire d'État, cette question aurait déjà dû être réglée en 2018. Alors pourquoi a-t-il lui-même attendu 21 mois pour venir à la Chambre avec ce petit projet de loi?

17.08 Staatssecretaris **Sammy Mahdi**: (…)

17.09 **Theo Francken** (N-VA): Heeft de Raad van State 21 maanden nodig? Alleszins is het toch wel een vreemde redenering om het mij te verwijten en er dan zelf 21 maanden mee te wachten.

Mijn tweede punt blijft de vraag waarom er dan administratief vereenvoudigd wordt. Ik heb een aantal dingen gedaan, maar er is nog veel administratief te vereenvoudigen bij de gehele overheid, of ze nu lokaal, federaal, Europees of Vlaams is. Men kan altijd administratief vereenvoudigen en dat is ook noodzakelijk. Men kan ook veel meer online doen. Ik ben al blij dat het formulier ook online beschikbaar is. Als men dan zo'n klein wetsontwerpje heeft, waarom vraagt men dan geen uitbreiding en steekt men er niet een aantal dingen bij? Een geheel hebben rond administratieve vereenvoudiging lijkt me veel logischer.

U had ook andere opmerkingen over het beleid dat ik heb gevoerd. U doet dat graag. Ik doe dat ook graag. Laten wij het daar dus maar eens over hebben.

U geeft aan dat ik nerveus ben, omdat u misschien mijn record zult breken inzake het asielbudget. Ik zou niet weten waarom ik daarvoor nerveus zou moeten zijn. Ten eerste, het is een vaststaand feit dat u dat budgetrecord, voor zover dat een record is, zult breken. Dat was in een context van een Europese asielcrisis en dus in een heel andere

17.09 **Theo Francken** (N-VA): Par ailleurs, beaucoup d'opportunités de simplification administrative existent partout, alors pourquoi n'a-t-il pas introduit des simplifications dans ce projet de loi, pour que celui-ci devienne un ensemble plus logique?

Le secrétaire d'État a également fait d'autres commentaires sur ma politique. Il pensait même que j'étais nerveux parce qu'il allait battre mon record de budget consacré à l'asile. Je ne sais pas pourquoi je devrais être nerveux à ce sujet. Il est évident qu'il battra mon budget. Lors de la législature où j'étais secrétaire d'État, il s'agissait d'une crise de l'asile européenne, alors qu'aujourd'hui, c'est une crise de l'asile belge que le secrétaire d'État a provoquée car il n'a pas mené de politique de dissuasion.

context. Er is nu geen Europese asielcrisis. Er is een Belgische asielcrisis, die u over uzelf hebt afgeroepen, door geen ontradingsbeleid te voeren en door een beleid te voeren dat helemaal niet inzet op wat moet, zijnde ontrading. Dat mag denkelijk niet van uw coalitiepartners. Ik weet het niet.

Mijnheer Mahdi, hou het rustig. U kunt zo dadelijk nog antwoorden. U bent hier nu toch. Dat is geen probleem. Ik ben hier nog de hele avond.

Ik kan alleszins alleen maar vaststellen dat onder uw beleid het asielbudget compleet uit de hand is gelopen en dat wij naar een nieuw record gaan in een context die compleet verschillend is dan de context van 2015-2016.

U wijst er ook op dat de heer Peeters een en ander heeft tegengehouden. Dat is juist. Er was op dat moment geen meerderheid in de kern om ervoor te zorgen dat het personeel langer kon blijven. Daarover hebben wij het al honderd keer gehad.

U zegt nu dat u bijkomende personeelsversterkingen hebt. Ze komen ook binnen. Dat heeft allemaal tijd nodig. Ondertussen wachten echter 20.000 mensen op een asielbeslissing. Dat is heel betreurenswaardig. Dus ook wat dat betreft: waar is de vooruitgang op het vlak van asielbeslissingen? Die blijft bijzonder mager.

U stelt dat u op het vlak van terugkeer ervoor zorgt dat er geld is en dat beslissingen worden genomen. Uw terugkeercijfers zijn nochtans dramatisch. Ik weet dat de coronacrisis ter zake deels een excuus is. Dat klopt, maar dat neemt niet weg dat de cijfers echt heel erg slecht zijn. Ik denk niet dat ze ooit zo slecht zijn geweest.

U merkt op dat u ervoor zorgt dat het masterplan er komt en dat u nooit hebt beloofd dat het er binnen een jaar zou komen, alsook dat u niet weet of u ooit hebt beloofd dat Zandvliet binnen het jaar zou openen. Mijnheer Mahdi, ik herinner me wel uw belofte, aan het begin van uw mandaat, om tegen het einde van de legislatuur twee extra gesloten centra te openen, in Zandvliet en Jumet. Ik heb toen de staatssecretaris die bevoegd is voor de Regie der Gebouwen, de heer Michel, gevraagd of die timing realistisch is. Hij antwoordde dat die centra nooit zouden kunnen openen voor het einde van de legislatuur. Ik heb u dan geconfronteerd met dat antwoord van de bevoegde staatssecretaris voor de Regie der Gebouwen, die de bouwwerkzaamheden moet coordineren. U hebt toen in de plenaire zitting verklaard dat u met hem nog eens een goed gesprek zou hebben om dat wel mogelijk te maken. Een aantal weken geleden hebt u dan gecommuniceerd dat die twee centra zullen openen tussen 2027 en 2029. Als u beweert dat ik bepaalde beloftes niet ben nagekomen, dan hebt u dat op z'n minst zelf ook gedaan.

We willen allemaal dat de bouw van openbare gebouwen zoals gevangenissen en asielcentra sneller verloopt. De opening van een gesloten centrum vraagt nu eenmaal tijd. Dat zou moeten worden verholpen, want dat is verschrikkelijk frustrerend. Men kan geen goed beleid voeren omdat men enorme vertraging oploopt door allerlei procedures. Er zou op de bevoegde niveaus grondig moeten worden bekeken hoe een spoedprocedure kan worden aangewend voor dringende zaken van maatschappelijk belang.

Il est vrai que M. Peeters a bloqué certaines choses et qu'à l'époque, il n'y avait pas de majorité au sein du kern pour conserver le personnel supplémentaire.

On engage à présent du personnel supplémentaire et cela prend du temps, mais dans l'intervalle, 20 000 personnes attendent une décision en matière d'asile. Les chiffres de retour sont, eux aussi, dramatiques, même au regard de la crise du coronavirus. Au début de son mandat, le secrétaire d'État avait promis d'ouvrir deux centres fermés supplémentaires avant la fin de la législature. Il y a quelques semaines, il a dû admettre (j'avais déjà mis en garde à ce sujet) qu'ils n'ouvriraient qu'entre 2027 et 2029. Donc lorsqu'il prétend que je n'ai pas respecté les promesses, il ne l'a pas fait non plus. Nous voulons d'ailleurs tous que les choses aillent plus vite. Le retard est particulièrement frustrant et devrait être rattrapé, par exemple au moyen de procédures d'urgence pour les dossiers urgents d'intérêt sociétal.

Il est vrai que je n'ai pas réussi à mettre le code de la migration sur les rails, mais le secrétaire d'État non plus. Espérons que son successeur y parviendra. Mais c'est évidemment du contenu dont il s'agit.

We hebben geprobeerd om het migratiewetboek in gang te steken. Dat is niet gelukt. Bij u is dat ook niet gelukt. We zullen zien wat er bij u finaal uit de bus komt. Het zal ook niet onder uw mandaat zijn, hoewel u hebt beloofd uw termijn als staatssecretaris te voltooien …

17.10 Staatssecretaris **Sammy Mahdi**: (…)

17.11 **Theo Francken** (N-VA): U bent precies ook wat nerveus, mijnheer Mahdi. Misschien wacht u op die Europese vergadering, maar u lijkt nerveus.

U bent nu alleszins weg en we zullen afwachten of uw opvolger daar wel in zal slagen. Dat zal dan de vierde staatssecretaris van Asiel en Migratie zijn die zich over het migratiewetboek buigt, want de eerste plannen ervoor dateren van bij mevrouw De Block. In de vijfde termijn – want er was het intermezzo met mevrouw De Block – zal er dan hopelijk een migratiewetboek zijn. Het wetboek op zich is echter niet voldoende, het gaat natuurlijk om de inhoud van het wetboek. Wat zal er precies instaan? U hebt een aantal krachtlijnen laten goedkeuren door het kernkabinet zag ik, en ik weet niet of die wel zo geruststellend zijn. Dat valt nog af te wachten. We kijken er zeker naar uit, maar of dit nu alle problemen zal oplossen? Ik vrees dat het niet zo eenvoudig zal zijn. Het kan natuurlijk een stap in de goede richting zijn, maar laten we eerst maar iets in handen krijgen hier in de Kamer. Dan kunnen we het rustig bekijken en bespreken in het Parlement.

Mijnheer Mahdi, uw passage op Asiel en Migratie was ontgoochelend, wat de cijfers betreft. U denkt daar ongetwijfeld anders over. Met corona hebt u natuurlijk ook een bepaalde periode doorgemaakt… *(Rumoer)*

17.11 **Theo Francken** (N-VA): Le secrétaire d'État a déjà fait approuver certaines idées-forces par le cabinet restreint, mais elles ne sont pas rassurantes. Quoi qu'il en soit, il faut attendre les textes pour évaluer s'il s'agira d'un pas dans la bonne direction.

Le passage du secrétaire d'État Madhi au département de l'Asile et la Migration aura en tout cas été décevant sur le plan des chiffres.

De **voorzitster**: Mijnheer Francken, de heer De Vriendt vraagt het woord.

17.12 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): Mijnheer Francken, ik hoor u hier de evaluatie maken van de heer Mahdi op Asiel en Migratie. Op de agenda zie ik echter geen begrotingsdebat over Asiel en Migratie staan. Ik zie wel een wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 december 1980 met betrekking tot artikel 9ter.

Mevrouw de voorzitster, mag ik u vragen om erop toe te zien dat de sprekers zich houden aan de agendapunten? Het wordt hier één groot debat over asiel en migratie. *(Applaus)*

17.12 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): M. Francken évalue la politique du secrétaire d'État, alors qu'aucun débat budgétaire sur l'Asile et la Migration n'est inscrit à l'ordre du jour, mais bien un projet de loi. Puis-je demander à la présidente de veiller à ce que les orateurs s'en tiennent à cet ordre du jour?

17.13 **Éric Thiébaut** (PS): Madame la présidente, je suis inquiet aussi car cela fait une demi-heure que j'entends parler du bilan, de l'ancien bilan, du nouveau bilan. J'ai déjà entendu cela cinq fois en commission de l'Intérieur, le même discours tout le temps et j'attends que l'on parle d'un modèle de certificat médical. C'est cela le sujet de la discussion maintenant. Quand va-t-on en parler? Dans une heure? On peut tout le temps répéter la même chose. On peut le faire une fois. Tout le monde comprend mais dix fois, c'est hallucinant! J'ai déjà entendu ce discours dix fois. Cela devient fatigant! C'est très intéressant mais après un certain nombre de fois, ce n'est plus possible et pourtant, je fais l'effort d'écouter. Non, je suis désolé, il faut arrêter. Parlez du sujet s'il vous plaît!

17.13 **Éric Thiébaut** (PS): We hebben het hier nu al een halfuur over iets anders dan het model van medisch getuigschrift. Het wordt tijd dat we het eigenlijke onderwerp van deze bespreking behandelen.

17.14 **Sander Loones** (N-VA): Mevrouw de voorzitster, ik hou van

17.14 **Sander Loones** (N-VA):

een debat in het Parlement. Ik heb geluisterd. Wat mij is opgevallen, is dat collega Francken het wetsontwerp kaderde in de wetgevingsagenda van de staatssecretaris en dat de staatssecretaris vervolgens het debat geopend heeft over het migratiewetboek en de maatregelen. Ik heb een uitspraak van hem genoteerd: "We werken aan structureel beleid waar ons departement o zo'n nood aan heeft." Mij lijkt het logisch dat het Parlement kan repliceren op wat een staatssecretaris inbrengt.

M. Francken a replacé le projet de loi dans le contexte de l'agenda législatif du secrétaire d'État. Le secrétaire d'État a ensuite ouvert le débat sur le code de la migration et les mesures. Il est logique que le Parlement réplique aux propos du secrétaire d'État.

Voor alle duidelijkheid, ik kijk al uit naar het begrotingsdebat. Het is de collega's misschien ontgaan, maar er is last minute een amendement ingediend op de begroting, waarmee het budget voor het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen met een half miljoen naar beneden gaat, waarvan 1,9 miljoen euro minder voor de IT, de informatica van het Commissariaat-generaal, terwijl de staatssecretaris hier zegt dat hij staat voor een structureel beleid waaraan zijn departement o zo'n nood heeft. Als de staatssecretaris het debat opentrekt, lijkt het mij logisch dat de Kamer daarop kan repliceren.

17.15 **Servais Verherstraeten** (CD&V): De staatssecretaris heeft het debat niet opengetrokken, het was al opengetrokken.

17.16 **Theo Francken** (N-VA): Mevrouw de voorzitster, collega's, ik was eigenlijk klaar. Ik heb gezegd wat ik wou zeggen.

La **présidente**: C'est parfait.

Quelqu'un demande-t-il encore la parole? *(Non)*
Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2704/3)**
Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2704/3)**

L'intitulé en français a été modifié par la commission en "projet de loi modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers en ce qui concerne la détermination du modèle de certificat médical devant être utilisé obligatoirement lors de l'introduction d'une demande d'autorisation de séjour sur la base de l'article 9*ter*".
Het opschrift in het Frans werd door de commissie gewijzigd in "projet de loi modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers en ce qui concerne la détermination du modèle de certificat médical devant être utilisé obligatoirement lors de l'introduction d'une demande d'autorisation de séjour sur la base de l'article 9*ter*".

Le projet de loi compte 2 articles.
Het wetsontwerp telt 2 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 et 2 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 en 2 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

18 Proposition de loi modifiant la loi-programme (I) du 27 décembre 2006 en vue de reconnaître le cancer de l'ovaire comme maladie indemnisable par le Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante (2434/1-4)
18 Wetsvoorstel tot wijziging van de programmawet (I) van 27 december 2006, teneinde eierstokkanker toe te voegen aan de lijst van de ziekten die door het Asbestfonds worden vergoed (2434/1-4)

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Catherine Fonck, Valerie Van Peel, Chanelle Bonaventure, Florence Reuter, Marie-Colline Leroy, Nathalie Muylle, Tania De Jonge, Anja Vanrobaeys.

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

Le rapporteur, Mme Vanrobaeys, renvoie au rapport écrit.

18.01 **Valerie Van Peel** (N-VA): Mevrouw de voorzitster, ik zal mijn uiteenzetting kort houden, maar ik wil wel iets herhalen wat ik in de commissie gezegd heb.

Dit is een voorstel van collega Fonck dat ik meeondertekend heb en ook voluit steun. Ik wil hier mijn respect voor collega Fonck uitdrukken in aanwezigheid van iedereen, omdat zij iemand is die na al die jaren vanuit de oppositie durft te blijven hopen op wat gezond verstand hier en daar. Ik heb dat in de commissie ook al gezegd, maar ik vind dat alle collega's het mogen horen.

Af en toe is ze succesvol, zoals in dit geval. Ik wil haar daar proficiat mee wensen. Het onderwerp lag een beetje gevoelig, want het kwam in de week na een andere stemming over hetzelfde dossier, maar toen met een andere insteek.

Aan de andere kant ben ik gewoon blij dat collega Fonck haar succes heeft kunnen binnenhalen in een dossier dat zeer belangrijk is voor heel veel mensen en dat veel gevoeliger ligt dan sommigen hier beseffen.

Bij dezen, een dikke proficiat voor mevrouw Fonck. Geef haar allemaal eens een applaus.

(Applaus)
(Applaudissements)

18.01 **Valerie Van Peel** (N-VA): Je soutiens pleinement cette proposition de loi, que j'ai également cosignée. Je tiens à exprimer mon respect vis-à-vis de l'auteur, Mme Fonck, qui, en tant que membre de l'opposition, ose continuer à espérer un peu de bon sens, et, en l'occurrence, avec succès. Je la félicite chaleureusement, notamment en raison de l'importance toute particulière de ce dossier pour de très nombreuses personnes.

18.02 **Chanelle Bonaventure** (PS): Madame la présidente, chers collègues, nous avons eu un long débat la semaine dernière sur les questions des victimes de l'amiante. Je ne vais pas revenir sur l'ensemble des enjeux importants qui ont été soulevés dans le cas spécifique des victimes de l'amiante. Tout le monde s'accorde pour dire qu'ils sont de taille et que les conséquences pour les citoyens qui en subissent l'impact sont terribles.

18.02 **Chanelle Bonaventure** (PS): Ik zal niet terugkomen op de belangrijke uitdagingen in verband met de asbestslachtoffers en de gevolgen die zij ondervinden. Ik herinner u aan het belang van de erkenning van beroepsziekten. Ons systeem is binair: enerzijds is

En revanche, j'aimerais saisir l'opportunité de cette discussion pour rappeler l'importance de la reconnaissance des maladies professionnelles de façon large. Notre système est partagé en deux. D'une part, il existe une liste de maladies pour lesquelles un lien de causalité est présumé. Nous voyons, avec ce projet et le long parcours qu'il a fait, comme il est laborieux d'ajouter une maladie à cette liste, et les conséquences que cela entraîne pour les malades, en particulier les victimes de l'amiante.

D'autre part, il existe un système dit ouvert, qui est, dans les faits, un véritable parcours du combattant pour les travailleurs qui souhaitent faire reconnaître leur maladie comme professionnelle. Aujourd'hui, 90 à 95 % des demandes introduites sont refusées par FEDRIS. Pourtant, lorsque des recours en justice sont introduits, dans plus de 50 % des cas le malade a gain de cause face à FEDRIS. C'est dire l'ampleur du problème.

Comment en est-on arrivé à ce que les critères scientifiques et objectifs soient appliqués par les tribunaux du travail plutôt que par l'administration? On peut parler de discrimination, car faut-il encore que le travailleur ait les moyens, l'énergie et le soutien pour entamer une procédure judiciaire. De plus en plus de critères complexes et opaques semblent être mis en application pour compliquer l'accès à l'indemnisation des maladies professionnelles.

Récemment encore, la cour du travail de Liège a rendu un arrêt condamnant les pratiques de FEDRIS, qui a pris depuis quelques mois la décision de scinder la reconnaissance pour certaines maladies professionnelles selon la localisation de la lésion. On parle d'indemniser un travailleur différemment selon que la perte de capacité se trouve dans le membre gauche ou dans le membre droit, ou dans les deux à la fois.

Dans son arrêt, la Cour forme le constat suivant: "La thèse de FEDRIS selon laquelle il conviendrait d'indemniser séparément chaque siège de lésion revient à scinder artificiellement et donc à amoindrir les répercussions de l'atteinte globale sur la capacité de travail de la victime, résultant d'une maladie professionnelle." Ainsi, pour prendre un exemple extrême, lorsqu'à la suite d'un accident de travail ou d'une maladie professionnelle, quelqu'un perd l'usage d'un œil, puis du second, il convient in fine d'indemniser la perte totale de la vue, et non de retenir un simple doublement des répercussions consécutives à la perte d'un œil. Nous en sommes donc là.

Je pense faire preuve de réalisme en parlant ici d'une défaillance évidente du système en vigueur, qui mériterait une réforme en profondeur. Il faut maintenant comprendre pourquoi et comment on en arrive à de telles pratiques et, surtout, réviser la législation en la matière. Du reste, c'est un dossier sur lequel s'est penchée la Commission de réforme des Maladies professionnelles XXIe siècle, mais dont le rapport est, jusqu'à présent, resté lettre morte. J'interrogerai prochainement le ministre à ce sujet.

18.03 **Hans Verreyt** (VB): Mevrouw de voorzitster, collega's, we hebben het vorige week al gehad over het feit dat het Asbestfonds en het

er een lijst van ziekten waarvoor een oorzakelijk verband vermoed wordt. Zoals asbestslachtoffers weten, is de toevoeging van een ziekte aan die lijst vaak een moeizaam proces …

Anderzijds hebben we een open systeem, dat een lijdensweg is voor werknemers die hun ziekte als beroepsziekte erkend willen zien. Tegenwoordig wijst Fedris 90 tot 95 % van de aanvragen af, terwijl de zieke werknemers in meer dan de helft van de gevallen gelijk krijgen als ze de beslissing voor de rechter aanvechten.

Complexe en ondoorzichtige criteria belemmeren de schadeloosstelling voor beroepsziekten. Het arbeidshof te Luik heeft de praktijken van Fedris, dat besloten heeft de erkenning van beroepsziekten op te splitsen, onlangs veroordeeld. Afhankelijk van de plaats van het letsel wordt de werknemer anders vergoed.

In zijn arrest verwerpt het arbeidshof de stelling van Fedris dat elk letsel apart vergoed zou moeten worden, omdat de globale gevolgen voor de arbeidsgeschiktheid die voortvloeien uit een beroepsziekte daardoor kleiner worden. Als iemand aan een oog blind wordt en nadien ook aan het andere, moet het volledige gezichtsverlies vergoed worden en moet men niet de optelsom maken van de gevolgen van het gezichtsverlies aan elk oog apart.

Het huidige systeem zou dus ingrijpend hervormd moeten worden en de wetgeving moet worden herzien. De Commissie tot hervorming van de beroepsziekten 21ste eeuw heeft zich over het dossier gebogen, maar men heeft haar rapport in de lade laten liggen. Ik zal de minister hierover binnenkort een vraag stellen.

18.03 **Hans Verreyt** (VB): La proposition de loi visant à agir face à

beleid ter zake aangepast moeten worden. We denken dan aan de immuniteit voor asbestbedrijven, die nog steeds bestaat, aan de hoogte van de uitkering van vergoedbare ziektes en de schandalige financiering van dit fonds. Jammer genoeg zijn dat drie onderwerpen die vorige week wel ter sprake kwamen, maar door de meerderheid van deze plenaire vergadering verworpen werden.

Een andere noodzakelijke wijziging van deze wetgeving is de lijst van de vergoedbare ziektes. De eer hiervoor gaat naar collega Fonck omdat ze al een amendement op het vorige wetsontwerp had ingediend en het ook apart had ingediend. Het is goed dat het werd goedgekeurd in de commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen en dat het straks ook een meerderheid in deze plenaire zal krijgen.

De uitbreiding met eierstokkanker van de lijst van vergoedbare ziektes die aan asbest gerelateerd zijn, is ook een verbetering en komt ten goede aan de vele asbestslachtoffers. De vrouwen worden namelijk ziek door de directe en indirecte blootstelling aan asbest. Ze zijn bijvoorbeeld werknemer in asbestverwerkende of -producerende firma's, maar zijn soms ook een indirect slachtoffer. Wanneer moeder de vrouw namelijk de was doet van werknemers in asbestverwerkende firma's, kan ze er ook mee in aanraking komen en eierstokkanker ontwikkelen. Na vandaag komt ze dus in aanmerking voor een vergoeding van het Asbestfonds.

Verder hoop ik dat dit niet het einde is. Spijtig genoeg hebben we vorige week het andere voorstel verworpen. Ik hoop dat de leden van deze plenaire en de commissie hun woord houden en de andere even noodzakelijke aanpassingen, zoals het voorstel van collega Van Peel, toch nog zullen goedkeuren in het komende jaar.

l'immunité des entreprises fabriquant des produits à base d'amiante, au niveau des indemnités et du financement scandaleux du Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante a malheureusement été rejeté ici par la majorité la semaine dernière.

Fort heureusement, la proposition de loi visant à étendre la liste des maladies indemnisables au cancer de l'ovaire a été approuvée en commission et, espérons-le, bientôt également en plénière. En effet, les femmes peuvent être victimes d'un cancer de l'ovaire à la suite d'une exposition à l'amiante, soit directement, parce qu'elles ont elles-mêmes travaillé dans l'industrie de transformation de l'amiante, soit indirectement, par exemple parce qu'elles ont lavé les vêtements des travailleurs de ces entreprises. Désormais, elles seront aussi éligibles au Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante.

J'espère toutefois que l'on n'en restera pas là et que d'autres ajustements nécessaires au Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante pourront encore être adoptés cette année.

18.04 **Florence Reuter** (MR): Madame la présidente, chers collègues, je me réjouis avec mon groupe d'avoir cosigné et soutenu cette proposition qui permettra enfin d'ouvrir la voie à l'indemnisation des femmes atteintes d'un cancer de l'ovaire à la suite d'une exposition à l'amiante.

Cette proposition a été votée à l'unanimité et montre la bonne volonté de chacun lorsqu'il s'agit de travailler pour la bonne cause et c'est pour cela que nous sommes tous ici.

Cela aura pris du temps, trop de temps! En effet, après la création du Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante, il y a 15 ans, et son élargissement à plusieurs autres maladies indemnisables, le cancer de l'ovaire ne faisait toujours pas partie de la liste. Pourtant, l'amiante est reconnue comme cancérigène pour l'ovaire depuis 2009 par le Centre international de recherche sur le cancer (CIRC), ce que Mme Fonck nous a rappelé en commission.

Les femmes exposées à l'amiante, notamment dans le secteur de la fabrication des textiles, de la fabrication ou l'exploitation de certains matériaux comme le ciment, du nettoyage des vêtements de travail, voient le risque d'avoir un cancer de l'ovaire augmenter de 77 %.

18.04 **Florence Reuter** (MR): Dit voorstel, dat met eenparigheid van stemmen aangenomen werd, zal de weg banen voor de schadeloosstelling van vrouwen die aan eierstokkanker lijden door blootstelling aan asbest.

Het Asbestfonds werd 15 jaar geleden opgericht. Sindsdien werd de lijst van de door dat fonds vergoedbare ziekten met verschillende ziekten uitgebreid, maar eierstokkanker hoorde daar nog steeds niet bij. Asbest wordt evenwel sinds 2009 door het Internationaal Agentschap voor Kankeronderzoek erkend als stof die eierstokkanker kan veroorzaken.

Vrouwen die aan asbest blootgesteld werden, vooral in de sector

Il était donc extrêmement important de donner à ces femmes une reconnaissance, de leur éviter les lourdeurs administratives et d'être indemnisées correctement, d'autant que tous les voyants étaient au vert, puisque tant le Conseil Supérieur de la Santé que Fedris ont émis un avis positif à la proposition et le Conseil des ministres a déjà approuvé un arrêté royal en ce sens.

Les dossiers de ces patientes pourront bénéficier d'un traitement plus rapide et, par conséquent, l'indemnisation sera, elle aussi, plus rapide. C'est une excellente nouvelle et je tiens à remercier Mme Fonck pour son travail et celui de toutes les collègues menant cette proposition au vote aujourd'hui. Je vous remercie.

van de vervaardiging van textielproducten, de cementsector en de sector van de reiniging van werkkledij, lopen 77 % meer risico om eierstokkanker te krijgen.

Het was dan ook van groot belang om deze vrouwen administratieve beslommeringen te besparen en ervoor te zorgen dat ze een passende schadeloosstelling kunnen ontvangen, temeer omdat de Hoge Gezondheidsraad en Fedris achter dit voorstel staan en dat de ministerraad een koninklijk besluit in die zin goedgekeurd heeft.

De dossiers van deze patiënten zullen sneller behandeld worden en de schadeloosstelling zal versneld worden. Ik wil mevrouw Fonck bedanken voor haar werk en dat van alle collega's waardoor dit voorstel vandaag ter stemming kan worden voorgelegd.

18.05 **Nathalie Muylle** (CD&V): Mevrouw de voorzitster, collega's, het was voor de CD&V niet meer dan logisch dat we het voorstel van mevrouw Fonck zouden steunen en eierstokkanker zouden toevoegen aan de lijst van ziekten die vergoed worden voor asbestslachtoffers na blootstelling aan asbest. In de commissie is goed aan bod gekomen dat er vandaag voldoende wetenschappelijke evidentie is om die link aan te tonen. Onze collega's hebben dit ook ingediend in het Europees Parlement in oktober 2021.

Wat we hier vandaag stemmen, ligt in het verlengde van de resolutie die we toen hebben goedgekeurd. In die zin is het voor de CD&V een zeer logische stap om dit te steunen. Ik wil de minister ook bedanken. Hij heeft immers ook een technische aanpassing moeten doorvoeren door de ziekte toe te voegen aan het KB beroepsziekten. Die technische aanpassing was noodzakelijk om dit voorstel te kunnen laten doorgaan.

Voor de CD&V is er dus een belangrijke stap gezet, zeker ook in de vergoeding voor de slachtoffers van eierstokkanker. Zij zullen ook vergoed worden door het fonds. Ikzelf ben heel beperkt, wat het gezondheidsluik betreft. Vooral mevrouw Lanjri volgt de asbestproblematiek in de commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen.

Er is al herhaaldelijk gezegd dat er belangrijke stappen zijn gezet. Dit is een nieuwe belangrijke stap, maar dit is echt wel geen einde. De discussies die de laatste weken en maanden gevoerd zijn, waarin vooral mevrouw Van Peel heel wat initiatief genomen heeft, mogen echt niet stoppen. Die moeten voortgaan. Voor de CD&V is de globale evaluatie van het Asbestfonds echt wel noodzakelijk. Hopelijk krijgen we ook daar steun voor, zodat we daarin verdere stappen kunnen zetten. Ik wil iedereen en alle collega's bedanken voor dit initiatief. Dit toont aan dat deze Kamer kan werken.

18.05 **Nathalie Muylle** (CD&V): Le CD&V soutiendra bien évidemment la proposition de loi de Mme Fonck visant à ajouter le cancer de l'ovaire à la liste des maladies indemnisables après une exposition à l'amiante. Il existe en effet suffisamment de preuves scientifiques qui montrent un lien entre l'exposition et la maladie. Je tiens également à remercier le ministre d'avoir ajouté cette maladie à l'arrêté royal sur les maladies professionnelles.

Nous franchissons une étape importante avec cette proposition de loi, mais le débat ne doit certainement pas s'arrêter ici. Une évaluation globale du Fonds amiante est vraiment indispensable. J'espère que nous recevrons également le soutien nécessaire pour aller plus loin.

18.06 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitster, wij zullen dit voorstel ook steunen. Ons land is jarenlang een van de grootste verbruikers geweest van asbestplaten ter wereld. Reeds tientallen jaren is bekend dat het inademen van asbestvezels kan leiden tot de dood door kanker. Honderden mensen zijn het slachtoffer geworden van asbest of hebben familieleden verloren aan asbestkanker. Mensen die met asbest hebben gewerkt of die in de buurt van een asbestverwerkingsfabriek hebben gewoond, leven in angst om ook te worden getroffen door de gevreesde kankers die door asbest worden veroorzaakt.

Vandaag zijn longvlieskanker, longkanker, strottenhoofdkanker en stoflong erkend als ziektes die het directe gevolg zijn van asbestblootstelling. Eierstokkanker was nog niet erkend. Dit wetsvoorstel zorgt ervoor dat eierstokkanker ook aan de lijst wordt toegevoegd.

Het gaat hier om vrouwen die als arbeidster, buurtbewoner of consument blootgesteld geweest zijn door bedrijven die in hun drang naar maximale winst tot het gaatje zijn gegaan om hun schadelijke product te kunnen blijven maken en verkopen. Onder druk van de asbestlobby - bedrijven als Eternit, CVC en andere - werd pas in 1998 een algemeen verbod op de verwerking van asbest in bouwmateriaal ingevoerd. Dat is echt nog niet lang geleden. De betrokken mensen werden ziek door de onverantwoordelijkheid van een systeem dat winst neemt voor gezondheid.

En toch, en dat is het spijtige, zullen het niet bedrijven als Eternit zijn die iemand met eierstokkanker zullen vergoeden. Neen, dat zal gebeuren door het Asbestfonds. De verantwoordelijke asbestproducenten en verwerkende bedrijven dragen evenveel bij aan het Asbestfonds als een bakker in Blankenberge of een kmo ergens in het land. Het wordt namelijk gefinancierd met 0,01 % van de totale brutoloonmassa. Dit staat ver af van het beginsel dat de vervuiler betaalt.

Er is volgens ons nog een hele weg af te leggen voor het herstel en de erkenning van de asbestslachtoffers, maar dit wetsvoorstel gaat de goede richting uit. Wij steunen het dan ook.

18.06 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Pendant des années, notre pays a été un des plus grands consommateurs d'amiante au monde. Pourtant, il est avéré depuis des dizaines d'années que le fait d'inhaler des fibres d'amiante peut entraîner la mort par cancer. Différentes formes de cancer sont déjà reconnues comme des maladies provoquées par une exposition à l'amiante. La proposition de loi à l'examen ajoute le cancer de l'ovaire à cette liste, ce qui constitue un pas dans la bonne direction pour les femmes qui ont été exposées à ce produit nocif en tant qu'ouvrières, riveraines ou consommatrices.

Sous la pression du lobby de l'amiante, une interdiction générale d'incorporation d'amiante dans les matériaux de construction n'a été décrétée qu'en 1998 en Belgique. Jusqu'alors, des entreprises irresponsables comme Eternit ont pu continuer à engranger d'énormes profits aux dépens de la santé publique. Pourtant, elles ne seront pas tenues d'indemniser les victimes puisque c'est le Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante qui s'en charge. Les producteurs d'amiante contribuent autant à ce fonds qu'un boulanger ou une autre PME, à savoir à concurrence de 0,01 % de la masse salariale brute totale. Ce n'est donc pas le pollueur qui paye.

Il reste beaucoup de chemin à parcourir mais cette proposition de loi constitue un pas dans la bonne direction. C'est pourquoi nous la soutiendrons.

18.07 **Tania De Jonge** (Open Vld): Beste collega's, er is een grote eensgezindheid bij alle fracties dat het Asbestfonds een absoluut noodzakelijk instrument is en blijft om slachtoffers van asbest te helpen. Op die manier worden ze snel geholpen, kunnen ze een billijke schadevergoeding krijgen en is de bewijslast ook veel minder streng dan voor de rechtbank het geval zou zijn.

Dit wetsvoorstel wil eierstokkanker toevoegen aan de lijst van de ziekten die door het Asbestfonds worden vergoed. Er is inderdaad meer en meer internationaal onderzoek dat een verband aantoont tussen de

18.07 **Tania De Jonge** (Open Vld): Le Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante reste un instrument nécessaire pour aider les victimes de l'amiante. Cette proposition de loi ajoute le cancer de l'ovaire à la liste des affections pouvant être indemnisées via ce fonds. Le lien entre ce type de cancer et l'exposition à l'amiante est de plus

blootstelling aan asbest en deze vorm van kanker.

Fedris heeft ook een positief advies gegeven, waardoor eierstokkanker kan worden toegevoegd aan de lijst van aandoeningen die door het Asbestfonds kunnen worden vergoed. Wij zijn daar heel tevreden mee. We willen ook mevrouw Fonck hartelijk bedanken voor dit initiatief. Wij zullen dit met volle overtuiging steunen.

en plus mis en lumière dans les recherches internationales. Nous nous réjouissons de l'avis positif de Fedris et de l'implication de Mme Fonck. Nous sommes convaincus et soutiendrons cette proposition de loi.

18.08 **Anja Vanrobaeys** (Vooruit): Ook wij willen mevrouw Fonck hartelijk bedanken voor dit initiatief. U hebt het eerst als een amendement en later als een apart wetsvoorstel ingediend. Ik vind dit belangrijk, want hierdoor wordt eierstokkanker toegevoegd aan de lijst met aandoeningen die door het Asbestfonds worden vergoed.

Het is logisch dat wij dit mee ondersteunen, want het is al langer dan vandaag duidelijk dat eierstokkanker door asbest kan worden veroorzaakt. Vrouwen met eierstokkanker kunnen dit krijgen door contact met asbest op het werk of door de was te doen van hun partner die met asbest in contact is geweest.

Ik wil niet alleen mevrouw Fonck bedanken, maar ook minister Vandenbroucke, die zijn schouders mee onder dit project heeft gezet. Hij heeft bovendien de lijst met beroepsziekten met drie ziektes uitgebreid: wanneer kanker wordt veroorzaakt door blootstelling aan straling door lassen, wanneer kanker wordt veroorzaakt door het inademen van silicastof en wanneer eierstokkanker door asbest wordt veroorzaakt.

Hierdoor wordt dit wetsvoorstel praktisch toepasbaar en zullen slachtoffers zonder al te veel bewijslast en papierwerk kunnen rekenen op een billijke vergoeding. Dat is de belangrijkste boodschap van vandaag en een grote stap vooruit voor de slachtoffers die hiermee worden geconfronteerd.

Ik houd er dan ook aan alle collega's te bedanken voor de samenwerking. Het toont voor mij in elk geval aan dat wij, over meerderheid en oppositie heen, in dergelijke gevallen toch wel stappen vooruit kunnen zetten om mensen te helpen wanneer zij dat nodig hebben.

18.08 **Anja Vanrobaeys** (Vooruit): Nous soutiendrons évidemment nous aussi cette proposition de loi, car il est clair depuis un certain temps déjà que le cancer de l'ovaire peut être provoqué par l'amiante. Je remercie Mme Fonck et le ministre qui a soutenu ce projet. Outre cette maladie, il en a ajouté deux autres à la liste. Les patients peuvent désormais être indemnisés sans devoir fournir trop de justificatifs et remplir trop de documents, ce qui constitue une avancée positive. Je me réjouis que la majorité et l'opposition s'allient pour aider des personnes qui en ont besoin.

18.09 **Catherine Fonck** (Les Engagés): Madame la présidente, chères collègues – je suis désolée, chers collègues, mais ce sont les femmes qui se sont surtout exprimées –, je veux vraiment vous remercier parce que l'opposition vote régulièrement avec la majorité mais, reconnaissons-le, la majorité, et plus encore quand il s'agit d'une proposition de loi, ne vote pour ainsi dire jamais avec l'opposition ou en faveur d'un texte de l'opposition. Ici, et je me dis que c'est peut-être parce que des femmes ont voulu bouger pour d'autres femmes, vous avez accepté de quitter cette posture de majorité pour qu'on puisse faire ce travail pour les femmes, celles qu'on avait laissées de côté en 2019. Je pense qu'il faut le rappeler. On doit pouvoir avancer en bonne intelligence majorité/opposition ou opposition/majorité, cette fois-ci, avec le gouvernement et le ministre Vandenbroucke. Je vous remercie pour cela, pas tellement pour moi, mais en tout cas pour les femmes qui, malheureusement, demain, pourront peut-être en bénéficier. Je vous salue sur ce point.

Dans le fond, ce cancer de l'ovaire est-il important? Il est vrai que ce n'est pas le premier cancer que l'on a à la suite d'une exposition à l'amiante mais en même temps, le cancer de l'ovaire touche environ

18.09 **Catherine Fonck** (Les Engagés): De oppositie keurt geregeld een voorstel van de meerderheid goed, maar het gebeurt zelden dat de meerderheid een wetsvoorstel van de oppositie steunt. U hebt er nu mee ingestemd uw meerderheidskleed af te leggen en rekening te houden met de vrouwen die in 2019 uit de boot gevallen zijn, en dat komt doordat de vrouwen in deze assemblee zich hebben willen inzetten voor andere vrouwen. Namens al de vrouwen die baat zullen hebben bij deze erkenning, dank ik u omdat we in goede verstandhouding vooruitgang boeken.

Jaarlijks wordt er bij ongeveer 900

900 femmes diagnostiquées chaque année en Belgique. Ce ne sont évidemment pas 900 femmes en lien avec une exposition à l'amiante mais pour un certain nombre d'entre elles, et souvent d'ailleurs au moins une dizaine d'années au préalable, il y a eu des contacts répétés avec l'amiante. Certaines parmi vous ont insisté sur le volet professionnel mais ce n'est pas seulement dans un cadre professionnel. Cela peut aussi se faire de manière indirecte. C'était d'autant plus important que généralement, jusqu'à présent, on ne prenait garde qu'aux personnes qui avaient été en contact avec l'amiante dans un cadre professionnel en oubliant ou en laissant de côté le contact avec l'amiante de manière environnementale; c'est-à-dire ici, vous l'avez rappelé, lorsqu'elles faisaient les lessives à la maison, l'exposition via les fibres sur les vêtements des conjoints qui travaillaient dans une entreprise où il y avait de l'amiante.

On est loin, si je peux me permettre, d'avoir terminé le combat, tout d'abord parce qu'on n'est pas encore au pic de l'amiante, au pic des dégâts de l'amiante sur la santé. Il reste des combats à mener et des avancées à parcourir face à l'amiante et aux victimes de l'amiante, d'abord en ce qui concerne le type et les modalités d'indemnisation par l'intermédiaire de l'agence Fedris.

En outre, le combat de Mme Van Peel - on en a encore reparlé la semaine dernière - ne peut pas être envoyé aux oubliettes et doit absolument et fondamentalement être remis sur le métier.

J'aimerais également lancer un appel à toutes les bonnes volontés en matière de plans de désamiantage, pour renforcer les informations là où l'amiante est présente et là où il existe des risques d'exposition, en ce qui concerne les contrôles systématiques et plus réguliers de présence de fibres d'amiante dans les conduites d'eau et dans l'eau potable, car il est tout à fait possible qu'un lien soit à un moment donné démontré.

Il existe aujourd'hui des interrogations scientifiques sur les risques de cancer gastrique et de cancer colorectal à la suite de l'ingestion de fibres d'amiante au niveau de l'eau potable, mais aussi pour tout ce qui concerne la protection des travailleurs et des bricoleurs du dimanche qui, sans le savoir, lors de différents travaux, s'exposent en fait aux fibres d'amiante.

Je terminerai par des pensées fortes - j'espère pouvoir le faire en notre nom à tous - pour toutes les victimes de l'amiante, non seulement celles qui pourraient être concernées par un cancer de l'ovaire, mais aussi celles qui sont touchées par l'asbestose, par des maladies pleurales, par le mésothéliome ou par d'autres cancers tels que le cancer pulmonaire et le cancer du larynx. Le travail que nous avons réalisé ensemble, c'est pour toutes ces victimes que nous l'avons fait, et nous pourrons, je l'espère, poursuivre ce travail à l'avenir pour éviter autant que possible d'autres victimes. Je vous remercie.

18.10 **Sophie Rohonyi** (DéFI): Madame la présidente, monsieur le ministre, chers collègues, je tenais à intervenir également dans cet important dossier, aux conséquences parfois gravissimes à la suite de l'exposition de certains de nos concitoyens à l'amiante.

Fort heureusement, un Fonds a pu être créé voici une dizaine d'années

vrouwen eierstokkanker gediagnosticeerd. In sommige gevallen kwamen de patiënten een tiental jaar vóór de diagnose veelvuldig in contact met asbest. Buiten de professionele context kan er ook sprake zijn van een omgevingsblootstelling aan asbest, bijvoorbeeld wanneer de vrouwen bij de was in contact gekomen zijn met de vezels op de werkkleding van hun partners die werkten in bedrijven waar er asbest aanwezig was.

De strijd is nog niet gestreden. Aangezien asbest nog veel meer gezondheidsschade zal aanrichten, moet men de soorten vergoedingen door Fedris en de modaliteiten ervan verbeteren. De strijd van mevrouw Van Peel mag niet in het vergeetboek raken. Er moet voor de fase waarin de plannen voor de asbestverwijdering opgesteld worden, werk gemaakt worden van een betere informatieverstrekking over de aanwezigheid van asbest en de blootstellingsrisico's, maar er moet ook regelmatig gecontroleerd worden op de aanwezigheid van asbestvezels in water- en drinkwaterleidingen. Wetenschappers vragen zich af hoe het zit met het risico op maag- en colorectale kanker en plaatsen vraagtekens bij de bescherming van werknemers en occasionele klussers die aan asbest blootgesteld worden zonder het te weten.

Mijn gedachten gaan uit naar alle asbestslachtoffers met eierstokkanker, asbestose, borstvliesaandoeningen, mesothelioom of andere vormen van kanker. Ik hoop dat we dit werk zullen kunnen voortzetten om te voorkomen dat er andere slachtoffers bijkomen.

18.10 **Sophie Rohonyi** (DéFI): Het fonds dat in het leven werd geroepen om de slachtoffers van asbest schadeloos te stellen, moest worden aangepast omdat het aantal slachtoffers steeg. Op de hoor-

en vue d'indemniser les victimes de l'amiante. Certes, il n'était pas parfait, mais il avait au moins le mérite d'exister enfin. Cependant, nous nous devions de répondre aujourd'hui à l'augmentation significative du nombre de victimes au cours de ces dernières années. Au demeurant, je me souviens que, sous la précédente législature, nous avions bénéficié de l'audition de l'Association belge des victimes de l'amiante ou encore du Collectif Amiante et Produits dangereux, qui avaient insisté sur les dangers qu'encouraient les générations futures – vu les risques déjà présents dans les écoles. Ces auditions nous ont convaincus, si c'était encore nécessaire, d'étendre la liste des maladies indemnisables. En effet, il importait de répondre à l'ampleur des dégâts causés par cet amiante, non seulement chez les personnes directement exposées à celui-ci, mais également chez leurs proches – notamment, ceux qui lavent leurs vêtements, qui fabriquent des textiles et qui se révèlent être souvent des femmes.

Ce travail en commission avait abouti à une amélioration de l'indemnisation, incluant la reconnaissance des cancers du poumon et du larynx, mais pas celle du cancer de l'ovaire. Bref, pour cette raison, cette tâche était inachevée, puisque les femmes frappées par le cancer de l'ovaire avaient dû faire une croix sur une partie d'elles – sans compter les conséquences en tant que telles de cette maladie pour elles et leurs proches. Autrement dit, elles n'avaient pas été prises en compte.

Par conséquent, je ne puis que saluer chaleureusement le travail et le combat légitime poursuivis par la collègue Catherine Fonck, qui ont – enfin! – abouti à la reconnaissance du cancer de l'ovaire comme maladie indemnisable par le Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante. C'est donc avec enthousiasme et reconnaissance que nous soutiendrons cette proposition de loi.

18.11 **Marie-Colline Leroy** (Ecolo-Groen): Madame la présidente, avant toute chose, je vous remercie de me donner la parole malgré mon retard. J'en suis vraiment désolée, surtout pour un tel sujet. Je ne serai pas très longue. Je pense que mes collègues ont déjà rappelé la situation et les débats qui ont eu lieu en commission. Ces débats ont été extrêmement riches et sereins. En effet, il importe, dans ces moments-là et sur des sujets comme ceux-là, de mener des débats sereins et respectueux de ces victimes qui mènent des combats pour des reconnaissances comme celle que nous nous apprêtons à voter aujourd'hui et qui traînent parfois depuis de longues années.

Je soulignerai deux points. Il y a d'abord le respect d'une parole donnée de la part d'un gouvernement, le gouvernement Vivaldi, qui avait dit qu'il était possible de travailler sur cette reconnaissance du cancer de l'ovaire et que si l'initiative était reconnue par FEDRIS, elle pouvait être appliquée. Ensuite, il y a une initiative parlementaire, celle de Mme Fonck, qui a su créer autour d'elle des alliances suffisantes pour convaincre ses collègues. Je me réjouis qu'au sein de ce Parlement, nous puissions également voter des textes de collègues qui ne font pas nécessairement partie des partenaires classiques de la majorité. C'est la preuve que nos processus démocratiques fonctionnent encore toujours au sein de ce Parlement – ce qui est une bonne nouvelle.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? *(Non)*
Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

La discussion générale est close.

zittingen die nog plaatsvonden tijdens de vorige regeerperiode wezen de Vereniging van Asbestslachtoffers in België (Abeva) en het Collectif amiante et produits dangereux (CAPD) op de gevaren voor de toekomstige generaties door de aanwezigheid van asbest in de scholen.

De lijst van ziekten die door het Asbestfonds worden vergoed, werd uitgebreid wegens de omvang van de schade bij mensen die er direct aan waren blootgesteld maar ook bij hun naaste familieleden, die hun kleren wassen en vaak vrouwen zijn. Toen werden onder meer longkanker en larynxkanker erkend, maar eierstokkanker niet. Er werd geen rekening gehouden met de vrouwen die aan deze vorm van kanker lijden. Ik ben mevrouw Fonck zeer erkentelijk voor de legitieme strijd die ze heeft gevoerd en die uiteindelijk heeft geleid tot de erkenning van eierstokkanker als ziekte die door het fonds wordt vergoed. We zullen dit wetsvoorstel dan ook steunen.

18.11 **Marie-Colline Leroy** (Ecolo-Groen): Ik ben blij dat de debatten in de commissie zo sereen verlopen zijn, met respect voor de slachtoffers die – soms al geruime tijd – strijden voor de erkenning van hun aandoening als een ziekte die veroorzaakt wordt door asbest. Ik ben ook blij dat de regering zich aan haar woord houdt door eierstokkanker als zodanig te erkennen. Tot slot ben ik blij met het initiatief van mevrouw Fonck, die de nodige samenwerkingen tot stand wist te brengen. Voor de democratie is het een goede zaak dat er voor bepaalde thema's partners gevonden worden in de oppositie.

De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2434/4)**
Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2434/4)**

La proposition de loi compte 4 articles.
Het wetsvoorstel telt 4 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 4 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 4 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

19 Projet de loi relatif aux dispositifs médicaux de diagnostic in vitro (2656/1-8)
19 Wetsontwerp betreffende medische hulpmiddelen voor in-vitrodiagnostiek (2656/1-8)

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

De rapporteurs, mevrouw Muylle en mevrouw Farih, verwijzen naar het schriftelijk verslag.

19.01 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Mijnheer de minister, dit wetsontwerp komt net op tijd. Tien minuten geleden kregen we een mooi nieuwsbericht binnen: "De coronablunders van de overheid: 400.000 Belgen werden getest met vals materiaal." Op een vraag over swabs, de staafjes die in de neus worden ingebracht om na te gaan of de patiënt corona heeft of niet, antwoordde u dat die swabs niet onder uw bevoegdheid zijn verdeeld en dat u niet de gewoonte hebt om in het verleden te kijken. Die swabs werden volgens u verdeeld onder het bewind van uw voorgangster, mevrouw De Block. Voor al dat materiaal is er telkens een risicoanalyse gemaakt. Er is nagegaan of de kans op een negatief testresultaat opwoog tegen het mogelijke tekort aan testmateriaal als de producten uit omloop zouden worden gehaald.

We zullen hier stemmen over een Europese verordening inzake medische hulpmiddelen bij in-vitrodiagnostiek. U zult de veiligheid van testen, testmateriaal en dergelijke meer regulariseren. Terwijl er vroeger voor een klein aantal van de testen geregulariseerd werd, zult u nu breder gaan. Daar kunnen we uiteraard inkomen. Er rijzen echter vragen over de urgentie die u vraagt. Het betreft immers een verordening van 2017 die nu met urgentie wordt voorgelegd aan het Parlement. De grootste vraag is vandaag echter relevanter dan ooit. Wie zal de controle uitvoeren en hoe zal die gebeuren? Telkens wanneer ik in de commissie voor Gezondheid een opmerking maak, geeft u hetzelfde antwoord, namelijk het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en

19.01 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Selon une information diffusée il y a dix minutes, 400 000 Belges ont été testés avec des écouvillons non conformes. Le ministre prétend qu'il n'est pas responsable de cette situation, ces écouvillons ayant été distribués au moment où sa prédécesseure, la ministre Maggie De Block, était en fonction. Il s'agit toutefois d'une énième erreur dans le cadre du coronavirus et de la énième preuve que nos organes de contrôle sont défaillants.

Le règlement européen dans le cadre duquel nous votons aujourd'hui vise à réglementer la sécurité des tests et du matériel de test pour les diagnostics *in vitro*. C'est une bonne chose, mais le ministre demande l'urgence alors que ce règlement date de 2017. La question la plus pressante est de savoir qui

Gezondheidsproducten. De bevoegdheden van het FAGG worden uitgebreid en u hebt het volste vertrouwen in de organisatie.

Als we echter op de coronatijden terugblikken, kunnen we slechts vaststellen dat er toch veel problemen zijn gerezen en dat onze patiënten soms wel wat geluk zullen hebben gehad. Er waren vaccins die op een dubieuze manier werden bewaard. Er waren blijkbaar swabs die niet voldeden. Daar kom ik straks nog even op terug. U was ervan op de hoogte dat die werden verdeeld. Er waren serologische testen waarvoor het parket tussenbeide is moeten komen wegens belangenvermenging.

Wanneer de N-VA-fractie met een wetsvoorstel komt waarmee een audit van het FAGG, de organisatie waarvoor u verantwoordelijk bent, wordt gevraagd alvorens er nieuwe bevoegdheden worden toegekend, dan vindt u dat niet nodig. Er duiken nochtans telkens weer grote problemen op. Ik heb een zeer concrete vraag voor u, mijnheer de minister. Bent u vandaag op de hoogte van extra problemen rond coronamateriaal die op de FOD Volksgezondheid of het FAGG afkomen? Daar zou ik heel graag een antwoord op krijgen.

U blijft in het FAGG investeren, u blijft er geld in pompen, maar u weigert de werking te controleren en te onderzoeken hoe de kwaliteitscontrole van bepaalde hulpmiddelen tijdens de coronaperiode is verlopen. We spreken nu echter ook over de toekomst. We hebben nog een aantal bemerkingen naast die werking, die u absoluut moet aanpakken, ook binnen de FOD Volksgezondheid, waar u nog steeds geen voorzitter hebt benoemd. Ondertussen is er daar al een derde interim-voorzitter. We hadden nog bemerkingen over de taalwetgeving. U hebt die onder de mat geveegd. U zei dat er geen Engelstalige bijsluiters zijn gebruikt voor testen waarmee de patiënt rechtstreeks in contact kwam. Dat klopt, mijnheer de minister, maar ik heb u geantwoord, na informatie ontvangen van een aantal klinisch biologen, dat zij de validatie van de testen in het Engels wel kunnen aanvaarden, maar dat er zich bij de gebruiksaanwijzing voor de laboranten, die ze moeten hanteren, wel een probleem zou kunnen voordoen.

Een tweede bemerking, die ook vaak in de commissie werd geopperd, gaat over de beschikbaarheid. In hoeverre zal die verordening gevolgen hebben voor de beschikbaarheid van de verschillende tests?

Wij hebben ook een aantal keren gediscussieerd over een opmerkelijke brief, verstuurd vanuit Sciensano, ondertekend door de Commissie voor Pathologische Anatomie, de Commissie voor Klinische Biologie en de Belgische centra voor menselijke erfelijkheid. In die brief wordt erop gewezen dat u die verordening maximaal zult interpreteren. Ook wordt erop gewezen dat u voor de inhouse medische hulpmiddelen en tests strenger bent dan eigenlijk noodzakelijk is, aangezien die labs sowieso al gecontroleerd worden door Sciensano en door Belac. Toch voert u nog een registratie bij het FAGG in, ook al is het FAGG niet in staat om swabs die niet gebruikt kunnen worden van de markt te halen en hebt u in die zin ook geen stappen ondernomen. Zodoende moeten de labs extra arbeid verrichten, opdat het FAGG nog een duidelijkere functie zou hebben in deze hele sector. Het voorstel van de labs is dan ook om daar minder stringent mee aan het werk te gaan en om de registratie enkel voor de D-tests in te voeren.

U zegt dat u een werkgroep hebt opgericht die alles nog zal bekijken.

exercera le contrôle et comment il sera exercé. La réponse du ministre est invariablement la même: l'AFMPS, un organe dans lequel il a apparemment pleine confiance.

Durant la crise du coronavirus, l'AFMPS a toutefois connu de nombreux problèmes, notamment en ce qui concerne le contrôle de qualité de certains dispositifs, mais, en dépit de notre proposition de loi, le ministre estime qu'un audit n'est pas nécessaire préalablement à l'attribution de nouvelles compétences. Le ministre est-il aujourd'hui au courant de problèmes supplémentaires relatifs au matériel lié au coronavirus auxquels le SPF Santé public et l'AFMPS sont confrontés?

Nous avons également des réserves quant au fonctionnement. En effet, entre-temps, le SPF Santé publique est dirigé par un troisième président intérimaire.

Le ministre a balayé nos réserves sur la législation relative à l'emploi des langues. Les biologistes cliniques peuvent accepter la validation des tests en anglais, mais il aurait pu y avoir un problème avec le mode d'emploi que les laborantins doivent utiliser.

Dans quelle mesure le règlement aura-t-il des répercussions sur la disponibilité des différents tests?

Dans une lettre étonnante, Sciensano a demandé au ministre de retenir une interprétation *a maxima* du règlement. Il a été souligné que pour les dispositifs et tests médicaux *in house*, le ministre se montre plus sévère que nécessaire, dès lors que ces laboratoires sont déjà contrôlés par Sciensano et BELAC. Néanmoins, le ministre prévoit encore un enregistrement auprès de l'AFMPS.

Un groupe de travail sera chargé de tout examiner, mais cela ne me rassure pas. Les directives émanant de l'AFMPS sont très vagues.

Die werkgroep stelt mij echter ook niet echt gerust. Ik heb intussen nog contacten gehad met de sector. Er wordt mij gezegd dat de richtlijnen die vandaag vanuit het FAGG worden gegeven, die als zodanig toegepast zullen moeten worden als de wet goedgekeurd en gepubliceerd is, zeer vaag zijn. Toch worden de werkzaamheden van de inhouse tests echt bemoeilijkt, zeker als het gaat over nichetests, bijvoorbeeld genetische tests op zeldzame ziekten. U weet dat dit laatste een van mijn stokpaardjes is, want wij moeten er absoluut voor zorgen dat onze patiënten met zeldzame ziekten goede diagnostica kunnen krijgen. Als u hier geen duidelijk richtlijnen geeft en de IVDR-richtlijn zult toepassen, ten opzichte van de voor het lab veel minder complexe *lab development tests*, dan zult u moeilijkheden creëren, waardoor er voor de patiënt minder zorg en minder duidelijkheid zal zijn. Die opmerking zullen wij u blijven meegeven. Dat is ook een van de redenen waarom wij ons zullen onthouden bij de stemming over dit wetsontwerp.

Ik heb ook zorgen wanneer ik de link leg met wat er aankomt, de Clinical Trials Regulation, rechtstreeks aan de testen gelinkt. Ook die zult u wellicht maximaal interpreteren. Dan komt de positie van ons land rond *clinical trials* in gevaar. U weet dat ons land al jaar en dag een *innovative valley* is. Voor de N-VA-fractie is het belangrijk om dat zo te houden.

Ik kom even terug op mijn eerste vraag. Hebt u weet van andere problemen binnen de FOD of het FAGG. Ten tweede, waarom verklaarde u dat de iClean swabs enkel verdeeld werden onder het bewind van uw collega Maggie De Block? Ik heb u drie vragen gesteld over de iClean swabs, waarin ik heb aangegeven dat zij de *aberration test* niet doorstonden en dat er deeltjes achterbleven in de neus, wat gevaarlijk was. Die tests stonden volgens u in quarantaine. Tijdens de commissievergadering van 14 september 2021 heb ik u heel duidelijk gezegd dat de iClean swabs nog altijd in de handel waren. Het staat in het verslag, ik heb het net gecontroleerd. Wat is dan uw reactie op uw verklaring in de pers dat ze niet onder uw bewind werden verdeeld?

Nos patients atteints de maladies rares doivent pouvoir recevoir un diagnostic correct. Le ministre applique le règlement relatif aux dispositifs médicaux de diagnostic *in vitro* au lieu des tests développés en laboratoire, qui sont beaucoup moins complexes pour les laboratoires. Le ministre crée ainsi des difficultés, ce qui réduit les possibilités de soins ainsi que la clarté pour les patients.

Voici l'une des raisons pour lesquelles nous nous abstiendrons lors du vote.

Je suis également préoccupée par le fait que le ministre puisse interpréter le règlement relatif aux essais cliniques *a maxima*. La position de notre pays en tant qu'innovateur en matière d'essais cliniques serait ainsi mise à mal.

Le ministre a-t-il connaissance d'autres problèmes au sein du SPF ou de l'AFMPS? Pourquoi a-t-il déclaré que les écouvillons iClean n'ont été distribués que sous le mandat de la ministre De Block? Ils n'ont pas passé le *aberration test* et des particules sont restées dans le nez, ce qui était dangereux. Le 14 septembre 2021, sous l'égide du ministre, ils étaient encore sur le marché et donc pas en quarantaine.

19.02 **Dominiek Sneppe** (VB): Ik houd het kort. Volgens mij heeft mijn fractie in de commissie al alles gezegd wat moet worden gezegd. Toch wil ik hier nog even onze amendementen, die in de commissie weggestemd zijn, verduidelijken, in de hoop enige steun te vinden te vinden bij u, collega's.

Onze zes amendementen strekken ertoe de bijsluiter van de medische hulpmiddelen voor in-vitrodiagnostiek steeds in de landstalen op te stellen. Hoewel Engels vaak de voertaal is in de medische wereld, moet toch worden gezegd dat het vakjargon en de medische en technische termen niet altijd even goed begrepen worden door specialisten die ermee moeten omgaan. Ook uit respect voor de taal van het land waar de producten afgezet en gebruikt worden, moeten voor ons de bijsluiter en de handleiding minstens ook in de landstaal zijn. In feite, collega's, gaat het niet enkel over respect voor het land en zijn taal, maar ook – en vooral – over veiligheid, van de patiënt, maar ook van de behandelende specialist.

Daarom, collega's, vragen wij uw steun voor onze amendementen, uit

19.02 **Dominiek Sneppe** (VB): Nos six amendements tendent à imposer que la notice des dispositifs médicaux de diagnostic *in vitro* soit toujours rédigée dans les langues nationales, par respect pour la langue du pays et surtout pour la sécurité du patient et du spécialiste concernés.

respect voor onze taal en voor de veiligheid van patiënt en specialist.

19.03 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, dit wetsontwerp zet een Europese verordening om die al in 2017 gepubliceerd werd en waarvoor de deadline 26 mei was. Een vrij last minute wetsontwerp dus, terwijl als het eerder op de agenda had gestaan er meer ruimte was geweest om het debat grondiger te voeren.

Niet alleen zijn er bezorgdheden geuit door de sector, maar het zou interessant geweest zijn het debat diepgaander te voeren over bijvoorbeeld de inspectiecapaciteiten van het FAGG en over de aangemelde instanties die de hulpmiddelen beoordelen, die vaak privéorganisaties zijn.

Voor een medisch hulpmiddel op de markt komt, moet de fabrikant aantonen dat het product veilig is. Daarvoor moet hij klinische gegevens ter beschikking stellen. Het is het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten dat die controleert in ons land. Om een product te commercialiseren moet de fabrikant de procedure voor de CE-markering toepassen. Deze markering moet eerst worden goedgekeurd door een *notified body* of een aangemelde instantie, een goedkeuringsinstantie dus. Het gaat daarbij concreet om privéorganisaties, die in ons land worden aangewezen door het FAGG. De fabrikanten van medische hulpmiddelen kunnen zelf de privébedrijven kiezen die hun product keuren.

U hebt in de commissie gezegd dat er nu zeven aangemelde instanties erkend zijn, waaronder SGS Belgium. Dat wil tegen eind dit jaar een aanvraagdossier indienen om medische hulpmiddelen te mogen controleren. Nu focust het zich onder andere op gas- en chemiebedrijven.

Natuurlijk is de markt voor medische hulpmiddelen een interessante markt waar veel geld te verdienen valt en waar de overheid veel geld uitgeeft aan terugbetalingen. Het grootste deel van de categorieën medische hulpmiddelen wordt door die aangemelde instanties op conformiteit getoetst, en één categorie wordt door de fabrikant zelf gecontroleerd.

Mais aujourd'hui, des laboratoires font eux-mêmes les marquages CE à partir de procédures de qualité. C'est alors Sciensano qui contrôle les procédures. De plus en plus de laboratoires doivent passer par des sociétés indépendantes pour ce contrôle. C'est alors l'AFMPS qui est responsable pour ces sociétés, avec Sciensano. Cela revient, en quelque sorte, à une commercialisation accrue du secteur des laboratoires qui est déjà très commercialisé. Cela menace aussi une partie des techniques qui aujourd'hui sont *in house* ou *home made*, puisque les laboratoires qui produisent eux-mêmes des réactifs pour certains tests sont dès lors considérés comme des industriels qui fabriquent ces réactifs.

Les chiffres que Mme Fonck a évoqués lors de la commission étaient intéressants. Elle a expliqué que 47 % des tests utilisés à l'hôpital universitaire de Gasthuisberg à Leuven sont fabriqués et utilisés là, en interne, et estampillés par eux-mêmes, par un marquage CE.

En même temps, il y a un autre problème: pour le moment, il y a un petit nombre d'organismes notifiés. Il n'y a que sept acteurs dans notre pays. Cela pourrait amener des problèmes d'indisponibilité. C'est

19.03 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Le projet de loi à l'examen transpose un règlement européen de 2017. Il devait être transposé au plus tard le 26 mai 2022. Nous aurions dû avoir la possibilité de mener un débat plus approfondi sur les préoccupations du secteur, les capacités d'inspection de l'AFMPS et les organismes notifiés – souvent des organisations privées – qui évaluent les dispositifs.

Avant qu'un dispositif médical ne soit mis sur le marché, les fabricants doivent démontrer que le produit est sûr. Ils peuvent choisir eux-mêmes les entreprises privées qui évalueront leur produit.

Sept organismes notifiés ont actuellement été agréés. Le marché des dispositifs médicaux est un marché intéressant où l'on peut gagner beaucoup d'argent et où les autorités dépensent des sommes colossales pour les remboursements. La conformité de la majorité des catégories de dispositifs médicaux est vérifiée par ces organismes notifiés, et une catégorie est vérifiée par le fabricant lui-même.

De labo's waarvan de kwaliteitsprocedures door Sciensano gecontroleerd werden, hebben vandaag de mogelijkheid om zelf de CE-markering aan te brengen. Meer en meer labo's moeten zich voor die controle evenwel tot onafhankelijke bedrijven richten, die op hun beurt gecontroleerd worden door het FAGG en Sciensano. Dat versterkt het commerciële karakter van de labosector. De inzet is nochtans niet gering. Mevrouw Fonck heeft uitgelegd dat 47 % van de tests die in het UZ Leuven Campus Gasthuisberg gebruikt worden, ter plaatse gefabriceerd en voor intern gebruik ingezet worden, en dat de CE-markering ook door die instelling zelf aangebracht wordt.

aussi, en quelque sorte, selon nous, le problème du marché libre, qui voit dans le secteur des dispositifs d'un côté un marché très lucratif, mais qui n'est pas capable d'en assurer l'accessibilité.

Le ministre nous a assuré que l'AFMPS s'efforçait de maintenir l'équilibre entre la disponibilité de ses dispositifs et la sécurité et l'efficacité des dispositifs médicaux. Mais comment garantir les deux quand le système est basé sur des firmes privées qui décident elles-mêmes dans leur propre intérêt de continuer ce business ou non?

Ensuite, nous constatons qu'il y a de nouveau un élargissement des tâches de l'AFMPS. Vous avez déclaré, monsieur le ministre, que les effectifs de l'Agence seraient renforcés par deux inspecteurs ou inspectrices, dont l'une est en formation; l'autre poste doit encore être pourvu. Je pense donc que c'est un peu serré. Nous aurions voulu avoir une réponse plus précise quant à savoir si cela suffira par rapport à la charge de travail et à la résolution d'éventuels problèmes d'indisponibilité.

Tout comme M. Thierry Warmoes l'a rappelé en commission, nous nous opposons au système de transaction financière prévue par l'article 92. Quand une entreprise joue avec la santé des patients pour son profit, nous refusons qu'elle échappe à la justice par le paiement d'une transaction financière.

Pour conclure, nous pouvons soutenir ce projet de loi car il prévoit une série de garanties pour la sécurité des patients et la qualité des soins de santé. Mais nous nous posons des questions sur les organismes notifiés et sur la capacité d'inspection au sein de l'AFMPS.

Er is ook een ander probleem: in ons land zijn er slechts zeven aangemelde instanties, wat tot problemen van onbeschikbaarheid zou kunnen leiden. De minister heeft ons ervan verzekerd dat het FAGG inspanningen doet om het evenwicht tussen de beschikbaarheid en de veiligheid van de medische hulpmiddelen te handhaven. Hoe kunnen we die twee aspecten echter garanderen indien het systeem gebaseerd is op privéfirma's die op eigen houtje en in hun eigen belang beslissen om deze business al dan niet voort te zetten?

Voorts stellen we vast dat het takenpakket van het FAGG nog maar eens uitgebreid wordt. U hebt gezegd dat er extra personeel komt, maar wij vragen ons toch af of dat zal volstaan.

We willen ook niet dat bedrijven met weinig scrupules aan het gerecht ontsnappen via een financiele schikking zoals bedoeld in artikel 92.

We zullen het ontwerp steunen. Het bevat garanties voor de veiligheid van de patiënten en de kwaliteit van de zorg, maar we stellen ons vragen bij de aangemelde instanties en de inspectiecapaciteit van het FAGG.

19.04 **Catherine Fonck** (Les Engagés): Madame la présidente, monsieur le ministre, tout ce qui peut renforcer la sécurité des patients et l'efficacité des soins de santé par rapport à ces dispositifs médicaux est important. Mais la disponibilité des dispositifs médicaux est tout aussi cruciale. Si nous avions dû appliquer ce projet de loi - issu de directives européennes – en pleine crise covid-19, je ne sais ce qu'il se serait passé, mais ce qui est sûr, c'est que le retard aurait été monstrueux et qu'il y aurait eu des répercussions extrêmement graves sur les patients.

L'enjeu de ce projet de loi se joue en termes d'adaptation pour chacun des acteurs - entreprises, hôpitaux, utilisateurs finaux et principaux. Pour ces acteurs mais aussi pour les patients, il subsiste un nombre non négligeable de préoccupations à propos de la manière avec laquelle les directives et ce projet de loi trouveront à s'appliquer.

Les entreprises sont préoccupées par les charges administratives ou par l'innovation. Les hôpitaux sont préoccupés par les dispositifs *in house* ou de manière plus générale. Plus important encore à mes yeux

19.04 **Catherine Fonck** (Les Engagés): De beschikbaarheid van medische hulpmiddelen is cruciaal. Als we deze tekst geïmplementeerd hadden tijdens de coronacrisis, zou de daardoor ontstane vertraging zware gevolgen gehad hebben voor de patiënten.

Met het ontwerp wordt aan alle actoren, bedrijven en ziekenhuizen gevraagd om zich aan te passen.

De bedrijven maken zich zorgen over de administratieve lasten en de innovatiekosten.

De ziekenhuizen zijn dan weer be-

sont les préoccupations pour garantir un approvisionnement ininterrompu de ces dispositifs médicaux. Il y a beaucoup trop peu d'organismes notifiés qui devront assurer le contrôle. Il s'agit de sept organismes notifiés pour l'espace européen.

Monsieur le ministre, en raison des nouvelles réglementations, on a observé une diminution nette du nombre d'organismes notifiés, ce qui signifie un retard de marquage CE, un retard de mise sur le marché et le risque d'avoir une interruption des approvisionnements de dispositifs médicaux.

J'ai rappelé en commission les chiffres relatifs aux dispositifs concernés par l'intervention d'un organisme notifié. Ce chiffre dépasse maintenant les 24 000, ce qui représente 78 % du marché. On mesure donc bien qu'avec sept organismes notifiés pour l'ensemble de l'Union européenne, cela ne pourra pas se faire en un jour!

Heureusement, une série d'entreprises essaient de prendre les choses en main pour anticiper mais, ne soyons pas naïfs, cela reste un point de préoccupation majeur. Monsieur le ministre, nous ne pouvons nous permettre d'avoir des interruptions d'approvisionnement, surtout pour des dispositifs cruciaux et vitaux pour les patients.

Vous l'aurez compris, nous pouvons soutenir ce qui renforce la sécurité des patients et l'efficacité et nous trouvons que la disponibilité est cruciale mais nous nous abstiendrons sur ce texte. Cette abstention doit être comprise comme un appel à la vigilance et un appel à faire bouger les lignes pour que ce projet de loi soit applicable et ne mette en difficulté ni les acteurs – entreprises et hôpitaux – ni la continuité des soins aux patients.

zorgd over de inhouse vervaardigde hulpmiddelen en willen de garantie dat de bevoorrading met medische hulpmiddelen niet onderbroken wordt.

Zeven aangemelde instanties om heel Europa te controleren, is te weinig. Door de nieuwe regelgeving werd hun aantal verlaagd, wat zorgt voor vertragingen bij de CE-markering en de vermarkting, waardoor het risico bestaat dat de bevoorrading onderbroken wordt.

Het gaat over 24.000 medische hulpmiddelen. De zeven instanties zullen daar dus wel enige tijd voor nodig hebben! Sommige bedrijven proberen daarop in te spelen, maar het blijft een zorgwekkende toestand.

We steunen al wat de veiligheid van de patiënten ten goede komt, maar de beschikbaarheid blijft cruciaal. We zullen ons dus bij de stemming onthouden, omdat we willen oproepen tot waakzaamheid en omdat we willen dat de posities opschuiven, zodat dit wetsontwerp geen moeilijkheden veroorzaakt voor de actoren, noch de continuïteit van de zorgverstrekking aan de patiënten in gevaar brengt.

19.05 Minister **Frank Vandenbroucke**: Mevrouw de voorzitster, ik stel voor dat ik niet het hele wetsontwerp en alle discussies opnieuw overloop, maar in de uiteenzettingen vandaag zijn enkele thema's ter sprake gekomen die misschien een zeer kort globaal antwoord vragen. Ik zou wel uitvoerig willen ingaan op de uiteenzetting van mevrouw Depoorter naar aanleiding van een publicatie in *Het Laatste Nieuws*. Het is nuttig voor het Parlement om daarop in detail te antwoorden, hoewel het heet van de naald is.

Om te beginnen verwijs ik naar het taalgebruik bij deze in-vitrodevices voor diagnostiek, dat mevrouw Sneppe en mevrouw Depoorter hebben aangehaald en vermeld is in de amendementen die opnieuw zijn ingediend. Ik ben ook heel gevoelig voor wat u zegt. Mevrouw Depoorter heeft dat in de commissie voor Gezondheid ook uitgelegd. Het is belangrijk dat men bij een patiëntnabije toepassing het mogelijk maakt dat die patiënt in zijn eigen taal kan begrijpen waarover het gaat en ook toegang heeft tot de nodige informatie.

Bij documentatie die louter bedoeld is voor een professional, al dan niet opgemaakt door een bedrijf in het buitenland, moeten we een afweging maken tussen enerzijds de beschikbaarheid van de devices en anderzijds de niet-beschikbaarheid ervan op onze markt, omdat de

19.05 **Frank Vandenbroucke**, ministre: Je vais commencer par l'emploi des langues en ce qui concerne ces dispositifs de diagnostic *in vitro*, que Mme Sneppe et Mme Depoorter ont évoqué et qui figure dans les amendements qui ont été à nouveau déposés. En effet, il est important à cet égard que le patient puisse comprendre de quoi il s'agit et ait accès aux informations nécessaires dans sa langue. S'agissant de la documentation sur les dispositifs destinée exclusivement à un professionnel, nous devons procéder à une évaluation. Optons-nous pour la disponibilité de ces dispositifs sur notre marché ou pour l'absence de disponibilité de ces dispositifs parce que les fabricants ne fourni-

producenten die niet in het Nederlands én het Frans én het Engels zullen documenteren. Onze noorderburen zijn op dat vlak veel lakser dan wij. Dat is ten onrechte. In discussies met Nederlanders zeg ik vaak dat ze meer zouden moeten inzitten met de Nederlandse taal.

Président: Séverine de Laveleye, vice-présidente.
Voorzitter: Séverine de Laveleye, ondervoorzitster.

In een patiëntnabije toepassing moet men de patiënt toelaten om in het Nederlands of Frans te lezen wat hij wenst te lezen qua documentatie over de device. Wanneer het gaat over uitleg die door een producent wordt gegeven aan bijvoorbeeld het FAGG of wanneer het gaat over uitleg aan een professional, moet naar mijn mening in alle eerlijkheid de overweging worden gemaakt of men het product niet wil hebben, omdat het in drie talen moet worden gedocumenteerd, dan wel of men het wel wil hebben. Dat is de afweging die wij maken. Verschillende amendementen gaan daarover. Ik ben, eerlijk gezegd, de mening toegedaan dat wij de afweging goed maken.

Erg belangrijk is een punt waarover mevrouw Merckx het even heeft gehad in het kader van een enigszins breder betoog. Ook mevrouw Fonck heeft het daarover uitvoerig gehad. Dat is de zorg om het aantal zogenaamde aangemelde instanties.

Mevrouw Fonck, wat u aangeeft, is reëel. Uw bezorgdheid wordt gedeeld door het FAGG en door mijzelf. Ik wil nog even meegeven wat ik daarover heb uitgelegd in de commissie. De enige Belgische aangemelde instantie, SGS Belgium, heeft aangegeven eind 2022 een dossier te willen indienen voor een aanwijzing onder de verordening medische hulpmiddelen voor in-vitrodiagnostiek 2017/746. Zodra wij het dossier hebben ontvangen via het FAGG, zal het prioritair worden behandeld. Ik ben daarover echter niet erg optimistisch qua timing. Het proces is immers normalerwijze een proces van anderhalf jaar.

SGS Belgium was onder de oude wetgeving niet aangewezen als aangemelde instantie voor specifiek de hulpmiddelen voor in-vitrodiagnostiek. De materialen zijn nieuw voor SGS Belgium. Tot de brexit was SGS UK wel aangemeld onder de oude richtlijn medische hulpmiddelen. Alle klanten zijn getransfereerd naar een andere aangemelde instantie. Momenteel focust SGS Belgium zich vooral op alle activiteiten inzake medische hulpmiddelen, niet voor in-vitrodiagnostiek, en op een overgang naar de toepassing van verordening 2017/755.

Het betreft natuurlijk een Europees debat. Ik heb ook de Europese gegevens gegeven. Op Europees niveau waren er midden maart 2022 zeven aanmeldingen lopende volgens de IVD-richtlijn. Eén aanmelding is intussen afgerond; twee andere zouden in de laatste fase zitten en vier andere zijn nog in het stadium *audit of corrective and preventive actions review*. Ik deel echter de bezorgdheid. Laat daar geen twijfel over bestaan. Dit moet Europees worden aangepakt. In de Europese working group capacity of notified bodies and availability of devices, waarin de bevoegde overheden van de lidstaten betrokken zijn, zal een stand van zaken worden gegeven met behulp van een survey bij de aangemelde instanties en de fabrikanten. We overleggen ook met de twee categorieën van stakeholders over mogelijke oplossingen. Dat heb ik uitgelegd in de commissie en ik zal hier dan ook niet verder op ingaan.

ront pas la documentation y afférente en néerlandais, en français et en anglais? Sur ce plan, nos voisins néerlandais sont, à tort, beaucoup plus laxistes que nous.

Dans une application près du patient, le patient doit avoir accès, selon son souhait, à une documentation néerlandaise ou française. Différents amendements portent sur ce point.

Le nombre d'"organismes notifiés" suscite également des inquiétudes. L'AFMPS et moi-même partageons ces préoccupations. Le seul organisme notifié belge, SGS Belgium, a indiqué son intention de soumettre, fin 2022, un dossier de désignation en vertu du règlement 2017/746 relatif aux dispositifs médicaux de diagnostic in vitro. Cette demande sera traitée en priorité dès réception par le biais de l'AFMPS, mais la procédure dure normalement un an et demi. Sous l'ancienne législation, SGS Belgium n'avait pas été désigné organisme notifié spécifiquement pour les dispositifs de diagnostic in vitro. Les matériaux sont nouveaux pour SGS Belgium. SGS UK a été un organisme notifié jusqu'au Brexit, mais tous les clients ont été transférés vers un autre organisme notifié. Actuellement, SGS Belgium se concentre principalement sur toutes les activités en matière de dispositifs médicaux, non liés au diagnostic in vitro, et sur la transition vers l'application du règlement 2017/745. Il s'agit, bien entendu, d'un débat européen. À la mi-mars 2022, il y avait, au niveau européen, sept notifications conformément à la directive relative aux dispositifs médicaux de diagnostic in vitro (DIV). Une notification est achevée, deux autres sont en phase finale et quatre autres encore sont en phase d'audit.

Cela nécessite une approche européenne au sein du Working group capacity of notified bodies and availability of devices, où l'on fera un point de la situation sur la base

Ik ben op de hoogte gebracht van de vertragingen in de certificering van medische hulpmiddelen die behoren tot het toepassingsveld van de verordening 2017/745 betreffende de medische hulpmiddelen en de wet van 22 december 2020. Dat wordt ook onderzocht door het Europees niveau. We volgen dat op. We denken inderdaad dat dit zeer essentieel is.

Mevrouw Depoorter, u verwees naar een artikel dat net verschenen is in *Het Laatste Nieuws*. De titel van dat artikel is alarmerend. Daar staat "400.000 Belgen werden getest met vals materiaal." Er wordt ook gezegd dat ik dingen afschuif naar mevrouw De Block, mijn voorgangster. Ik zal u gedetailleerd vertellen wat ik aan *Het Laatste Nieuws* heb gezegd en ik laat het aan iedereen over om te oordelen of dit artikel en deze titel eigenlijk wel ernstig genomen moeten worden.

Dinsdag stuurt de betrokken journalist van *Het Laatste Nieuws* ons een lijst met zeer gedetailleerde vragen en hij wil een antwoord de dag erna om 13.00 uur. Ik heb gezegd dat dit niet zou lukken. Hij had zeer gedetailleerde informatie gekregen van bepaalde mensen. Ik zou dat laten onderzoeken en vroeg een dag extra. Ik heb ook gezegd dat dit voor mij niet gemakkelijk was, aangezien een aantal van die dingen teruggingen tot de vorige legislatuur. Dat was nog de heer De Backer en zijn taskforce. De heer De Backer heeft schitterend werk geleverd met de vorige regering, daarvoor mogen we hem bedanken.

Ik zal de vragen voorlezen en de antwoorden die wij hebben gegeven. Ik zal niet meer zeggen en iedereen mag oordelen of de titel van het artikel ergens op slaat.

De eerste vraag van de journalist was de volgende: "Op 7 september 2021 werd een donatie van vaccins gedaan aan Vietnam. Het ging om vaccins van AstraZeneca. Een deel daarvan bleek enkele weken voordien echter op een foute manier bewaard door de Europese Commissie. Ze werden gedurende enkele uren bevroren, hoewel ze bewaard moeten worden op een temperatuur tussen twee en acht graden. In principe moesten die vaccins vernietigd worden. Dat gebeurde met 70 doses van een gelijkaardig lot, maar de 1.700 overige werden verstuurd naar Vietnam. Waarom voegde België deze vaccins alsnog bij de donatie? Vindt de minister het verantwoord om niet-conforme vaccins te doneren?"

Mijn antwoord luidde: "In het geval van slechte bewaring wordt een risicoanalyse uitgevoerd, onder andere op basis van de stabiliteitsdata van de fabrikant, om de kwaliteit van het geneesmiddel te kunnen garanderen. Indien blijkt dat de kwaliteit gegarandeerd kan worden, op basis van de risicoanalyse, kunnen de geneesmiddelen verdeeld worden. Dat is hier gebeurd. Het FAGG heeft zijn werk gedaan. Het FAGG

d'une liste de questions destinées aux organismes notifiés et aux fabricants. Nous discutons également des solutions avec les parties impliquées. On m'a, en outre, informé de retards au niveau de la certification de dispositifs médicaux dans le cadre du champ d'application du règlement 2017/745 relatif aux dispositifs médicaux et de la loi du 22 décembre 2020. La problématique est examinée au niveau européen et nous suivons les évolutions, car c'est essentiel.

Mme Depoorter a fait allusion à un article paru récemment dans le quotidien *Het Laatste Nieuws* et dont le titre indiquait que 400 000 Belges avaient été testés avec du mauvais matériel. Dans cet article, le journaliste prétendait notamment que j'aurais rejeté la responsabilité de certains dysfonctionnements sur ma devancière, Mme De Block. Il m'a envoyé mardi une liste de questions très détaillées et désirait déjà recevoir une réponse le lendemain à 13 h. Il a affirmé avoir reçu des informations très détaillées de certaines personnes. J'ai demandé un jour de plus et ai fait remarquer que certaines questions faisaient référence à la législature précédente.

Chacun pourra juger de l'opportunité de prendre au sérieux l'article et le titre.

(*Le ministre donne lecture, en détails, des questions spécifiques du journaliste du quotidien* Het Laatste Nieuws *sur les livraisons de vaccins et de matériel de test potentiellement non conformes ainsi que de ses réponses littérales, tout aussi détaillées, à ces questions*)

werd overigens niet in kennis gesteld van enig kwaliteits- of bewarings-probleem met AstraZeneca-vaccins voor Vietnam."

De tweede vraag van de krant luidde als volgt: "Begin augustus 2020 is er vanuit de strategische stock een lading testmateriaal met productiefouten naar labs verstuurd. Het ging om 150.000 neuswissers van het merk Any-Shape. De productiefout was gekend bij de FOD. Toch werden de producten niet in quarantaine geplaatst en op gezag van het FAGG alsnog in circulatie gebracht. Vindt de minister het verantwoord om niet-conform testmateriaal in omloop te brengen?"

Ik antwoordde: "Er was geen productiefout bij de swabs die in augustus 2020 werden verstuurd. Er was wel een onduidelijkheid over de effectiviteit van de gebruikte sterilisatiemethode. Er werd opnieuw een risicoanalyse gedaan waarbij onder andere rekening gehouden werd met de reeds uitgevoerde validatie van de swabs en de mogelijke gevolgen van het gebruik van eventuele niet-steriele swabs." Onze experts zeiden dat als het gaat over de vraag of je geen of een foutief PCR-resultaat krijgt, het risico van niet-steriele swabs verwaarloosbaar is. Je wil resultaten hebben om te weten of mensen besmet zijn met covid.

Er was in die periode vaak een tekort aan swabs op de Europese markt. Het risico bij gebruik van deze swabs van Any-Shape werd als verwaarloosbaar beschouwd ten opzichte van het risico van een gebrek aan swabs in België en de desastreuze gevolgen die een dergelijk tekort zou hebben voor de volksgezondheid. Men heeft ze dus laten gebruiken. Dat is iets anders dan wat er in dat artikel wordt verteld.

Ik ga over naar de derde vraag. Op 27 mei 2020 zijn er naar een ziekenhuis in Oost-Vlaanderen 1.000 testkits verstuurd van het merk Jokon, die uiteindelijk niet-conform/vals zouden zijn gebleken. Ze werden echter niet terug opgenomen in de strategische stock en in quarantaine geplaatst. De vraag was of ik het verantwoord vind om niet-conform testmateriaal in omloop te brengen.

Ons antwoord, na onderzoek, is het volgende: "Deze kit bevatte tubes en swabs voor het afnemen van stalen. De vastgestelde non-conformiteit had betrekking op het ontbreken van een certificaat van een aangemelde instantie" - daarover hadden wij het daarnet – "met betrekking tot het sterilisatiekwaliteitssysteem. Dit betekent niet noodzakelijk dat de swabs niet gesteriliseerd werden." Er ontbrak een certificaat over het sterilisatiekwaliteitssysteem. Er was dus een gebrek in de documentatie. Men wist niet met zekerheid of die swabs gesteriliseerd waren of niet. Het gebruik van eventuele niet-steriele swabs werd ingeschat als een verwaarloosbaar risico voor het genereren van geen of een foutief PCR-resultaat. Daarom werden de kits niet teruggenomen.

Zoals ook uit andere antwoorden blijkt, er waren stockproblemen met swabs in die periode. Er werd telkens bekeken wat de risico's waren bij het gebruik van de swabs ten opzichte van de risico's voor de volksgezondheid bij een tekort aan swabs. Minister De Block en minister De Backer, of de instanties waarvoor zij verantwoordelijk waren, hebben hier zorgvuldig en correct gehandeld. Men moet een afweging maken.

Ik kom nu tot de vierde vraag. Begin augustus 2020 werden vanuit de strategische stock 80.000 neuswissers van het merk iClean verstuurd naar twee labo's die uiteindelijk niet-conform/vals bleken te zijn. Ze

werden niet opnieuw in de strategische stock opgenomen, maar in quarantaine geplaatst. Op de vraag of ik het verantwoord vind om niet-conform testmateriaal in omloop te brengen, kan ik antwoorden dat het een beetje hetzelfde verhaal is. Het was een periode waarin er vaak een tekort was aan swabs waarvan zekerheid bestond over de volledige conformiteit op de Europese markt. Voor de niet volledig conforme swabs in stock werd een risicoanalyse gemaakt, waarbij rekening werd gehouden met vier factoren. Dat waren ten eerste de reeds uitgevoerde validatie en de opgedane gebruikservaring met die swabs, ten tweede de eventuele ontvangen klachten, ten derde het type probleem van non-conformiteit – gaat het om het volledig ontbreken van een bewijs of om labelingprobleem – en ten vierde de te nemen maatregelen om het risico te vermijden. Telkens werd er gekeken naar de mogelijke gevolgen van een tekort aan swabs voor het testbeleid en de volksgezondheid. Wanneer het risico als klein werd beschouwd ten opzichte van de baten, werd besloten om een bepaalde hoeveelheid swabs toch te verdelen.

Ik kom nu tot de vijfde vraag: "In de maanden van mei 2020 tot en met september 2020 zijn minstens 170.000 neuswissers van het merk Belscan verdeeld aan labs en ziekenhuizen die achteraf non-conform/vals bleken te zijn. Deze werden pas in oktober teruggeroepen en in quarantaine geplaatst. Vind de minister het verantwoord om niet-conform testmateriaal in omloop te brengen?"

Ons antwoord was: "Er werd vastgesteld dat de verpakking van de swabs van Belscan niet alle informatie bevat die normaal gezien aanwezig moet zijn. Zo ontbrak onder andere het adres van de fabrikant en dat van de Europese gemachtigde vertegenwoordiger. Er was echter een groot tekort aan conforme swabs op het hele Europese continent en het risico bij het gebruik van de Belscanswabs werd als verwaarloosbaar beschouwd ten opzichte van het risico om geen SARS-CoV-2-testen uit te voeren. Er werden ook geen klachten ontvangen over het gebruik van deze swabs." Dus daar maakt men dan een titel van dat er 400.000 valse swabs zijn verdeeld. Dat klopt ergens niet.

Ik kom nu tot de zesde vraag van de journalist: "Op 26 januari 2021 heeft de minister in de commissie een verklaring afgelegd over vermeende problemen met de neuswissers van het merk iClean. Dit probleem was aan het licht gekomen na een klacht van een bedrijf bij het FAGG. De minister verklaarde toen dat op 23 juli 2020, zeven maanden voor de klacht, al geconstateerd is dat een aantal loten van iCleanwissers geen CE-certificaat had wat steriliteit betreft. Die loten zijn toen onmiddellijk in quarantaine geplaatst. De minister verklaarde dat de vastgestelde non-conformiteit volstaat om de circulatie van de swabs te verbieden, en dat elk lot dat werd aangetroffen, in quarantaine is geplaatst. Hij eindigde met: "Hetzelfde geldt wanneer er nieuwe loten worden gelokaliseerd."

"De minister geeft aan dat non-conformiteit van testmateriaal voldoende is om de circulatie ervan te verbieden. Hoe rijmt hij die uitspraak met de vaststellingen in de vorige vragen?" Wel, ik herhaal: er was een tekort aan conforme swabs in heel Europa. Bij niet volledig conforme swabs – een adres dat ontbreekt, een certificaat dat niet aanwezig is – werd een risicoanalyse gemaakt, waarbij rekening wordt gehouden met de reeds uitgevoerde validatie van die swabs, de gebruikservaring, eventueel ontvangen klachten enzovoort. Ook werd nagegaan wat het probleem van de non-conformiteit precies is en welke

maatregelen er moeten worden genomen om het risico te vermijden. Het is dus een afweging.

Ik ga over naar de zevende vraag. Verscheidene Belgische ziekenhuizen bevestigen dat ze de voorbije twee jaar meermaals geneesmiddelen hebben teruggestuurd naar de strategische stock, soms omdat ze te dicht tegen de vervaldatum zaten, soms omdat ze niet voldoende ruimte hadden om ze op te slaan. Ze stuurden de producten vaak terug zonder overzicht van de bewaartemperaturen. In de zomer van 2021 heeft het FAGG beslist dat alle teruggegeven geneesmiddelen in quarantaine moesten. Begin 2022 heeft de FOD echter duizenden dozen uit quarantaine gehaald en alsnog opnieuw naar Belgische ziekenhuizen gestuurd, hoewel er dus geen bewijs is dat die producten correct bewaard zijn.

"Waarom leveren de diensten van de minister geneesmiddelen in quarantaine alsnog aan de ziekenhuizen, in tegenspraak met de stelling van het FAGG?" Het antwoord luidt: indien nodig overlegt de FOD Volksgezondheid met de bevoegde autoriteit – het FAGG – om de herverdeling van eerder in quarantaine geplaatste geneesmiddelen te overwegen. De conclusie is dat dan een risicoanalyse moet worden uitgevoerd om de kwaliteit van de geneesmiddelen, maar ook de continuïteit van de zorg te waarborgen. In het kader van een epidemiologische piek heeft de FOD, rekening houdend met de stabiliteitsgegevens van de betrokken geneesmiddelen en de hoogdringendheid van de bevoorrading van ziekenhuizen met een tekort aan deze geneesmiddelen, in overleg en in alle transparantie met de ziekenhuisapothekers, de quarantaine van bepaalde geneesmiddelen opgeheven. Dat ging over vitale geneesmiddelen voor patiënten in coma, na overleg met de ziekenhuisapotheker.

Dus, herlees eens dat artikel in *Het Laatste Nieuws* en denk even na over hoe ernstig we dat moeten nemen.

De laatste vraag was: "Is de minister op de hoogte van andere problemen met leveringen van geneesmiddelen, testmateriaal of vaccins, in België of in het buitenland, of van andere problemen met het beheer van de strategische stock in het algemeen?" Ik heb daar een kort antwoord op gegeven, dat ik hier zal herhalen: mijn diensten doen hun werk.

Je demande à Mme Depoorter de relire l'article paru dans *Het Laatste Nieuws* et de bien réfléchir à une question précise: devons-nous le prendre au sérieux?

À la question de savoir si je suis au courant d'autres problèmes de livraison de médicaments, de matériel de test ou de vaccins ou encore d'autres problèmes concernant la gestion du stock stratégique, je répondrai simplement que mes services font leur travail.

19.06 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord.

Een aantal zaken zal ik aanhalen. Bent u op de hoogte van andere problemen met de strategische stock, met testmateriaal of met vaccins? U zegt: "Mijn diensten doen hun werk." U bevestigt dus.

19.06 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Le ministre confirme donc que d'autres problèmes se posent?

19.07 Minister **Frank Vandenbroucke**: Als er problemen zijn, moeten ze worden aangepakt. Ik heb een uitvoerig overleg met het FAGG en andere betrokkenen, met name de FOD, over de verbetering van het beheer van de strategische stock. Ik heb gisteren een zeer gedetail-

19.07 **Frank Vandenbroucke**, ministre: Si des problèmes se posent, ils doivent être résolus. Je me suis largement concerté avec l'AFMPS et le SPF dans le but d'améliorer la

leerd voorstel gedaan aan de Federale Raad voor Ziekenhuisvoorzieningen om tot een totaal ander beheer van beschermingsmiddelen te komen. We doen ons werk.

Mevrouw de voorzitster, ik wil dat hier verder voorlezen, maar dan zijn we twee uur bezig. Ik zie mensen neen knikken. Ik heb een kort antwoord gegeven: mijn diensten doen hun werk.

Mevrouw Depoorter, als mijn ambtenaren fouten maken, dan tik ik ze op de vingers, maar als ze hun werk doen, zeg ik het ook. Die mensen hebben zich te pletter gewerkt onder leiding van mevrouw De Block en staatssecretaris De Backer of onder mijn leiding. Over die mensen die zich te pletter werken, strooit men een sfeer van verdachtmaking: dat ze valse tests rondsturen en vervallen geneesmiddelen die men absoluut niet mag gebruiken. Mag ik u erop wijzen dat het hier gaat over hulp voor patiënten in coma, met het akkoord van de ziekenhuisapotheker? U bent ook apotheker. Sorry, maar daarop zeg ik alleen: mijn diensten doen hun werk. Ik dank mijn ambtenaren daarvoor.

gestion des stocks stratégiques. J'ai soumis une proposition très détaillée au Conseil fédéral des établissements hospitaliers en vue d'une modification de la gestion des équipements de protection. Nous faisons notre travail.

Les fonctionnaires se sont vraiment démenés pendant la crise sanitaire. Un climat de suspicion plane maintenant autour d'eux, comme s'ils allaient se mettre à distribuer de faux tests et des médicaments périmés. Il s'agit d'assister des patients dans le coma, avec l'accord du pharmacien hospitalier.

Je remercie mes fonctionnaires car ils font leur travail.

19.08 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Het is maar normaal dat u uw ambtenaren dankt en het is ook normaal dat ze hun werk doen, maar u bent de politiek verantwoordelijke. U weet wat ik vermoed en we zullen erop terugkomen. Er zijn nog andere problemen vandaag. U weet het, u hebt het zonet bevestigd en het zal onze weg zeker nog kruisen.

Met uw uitleg over de swabs neemt u een loopje met de waarheid, mijnheer de minister. U zegt, telkens opnieuw, dat er een tekort was. Ik en u weten dat leveranciers uit onze regio's u hebben aangeboden om correcte swabs die wel voldeden aan de *abrasion test* – die dus, met andere woorden, geen partikeltjes nalieten – te leveren, om ze stante pede te maken. Er was op de algemene markt een schaarste, maar er was geen tekort.

Ik maak even het bruggetje naar de mondmaskers. Er stonden miljoenen mondmaskers zonder CE-certificaat in quarantaine en op dat moment gaven uw ambtenaren ook geen go om de verpleegkundigen en zorgkundigen die aan het bed van de patiënt stonden die mondmaskers aan te laten doen. U deed echter wel een risicoanalyse – zo noemt u dat dan – om een staafje dat in de neus wordt gebracht dat niet steriel is en/of vezels achterlaat, in de neus in te brengen. U weet wat de medische term voor die driehoek is: *le triangle de la mort*. Als een niet-steriel device wordt ingebracht met daarop een of andere infectie, dan neemt u een risico, mijnheer de minister, een groot risico.

Gelet op de volledige opsomming van hoe u alles hebt weerlegd – u bent nogal zelfverzekerd in uw verklaring – heb ik bij het hele relaas toch mijn bedenkingen. De journalist heeft niet opgemerkt dat ik die vraag heb gesteld op 14 september 2021 en u verwijst er uiteraard ook niet naar, maar ik zal het nog even voorlezen. Het gaat om de iClean Swabs, waarover in januari verschillende vragen zijn gesteld. Toen zei u dat er al een tijd een onderzoek liep naar de steriliteit. Ik vroeg u echter naar de *abrasion test*. Ik vroeg u wat uw reactie was op het feit dat de iClean swabs, waar ik in het verleden naar had gevraagd, die partikeltjes in de neus achterlaten en bij veelvuldig gebruik een gevaar kunnen betekenen voor de gezondheid van de patiënt, niet meer zou-

19.08 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Le ministre sait très bien ce que je soupçonne. D'autres problèmes se posent. Nous y reviendrons certainement.

En parlant des écouvillons, le ministre a travesti la vérité. Des fournisseurs de notre région étaient disposés à livrer des écouvillons corrects. Il était peut-être difficile d'en trouver sur le marché, mais il n'y avait pas de pénurie. Alors que les masques sans certificat CE étaient placés en quarantaine et ne pouvaient pas être vendus, les écouvillons ont fait l'objet d'une "analyse de risque". Introduire des écouvillons non stériles dans le nez d'un patient représente bel et bien un risque énorme.

Le ministre a l'air très sûr de lui. J'ai posé précédemment des questions sur les écouvillons iClean. La réponse du ministre avait laissé apparaître que l'analyse des risques, qui impliquait des tests sur les composés chimiques pouvant être libérés en cas de contact, était encore en cours alors que les écouvillons étaient déjà en vente. Il y avait donc bel et bien un risque pour la santé publique. Le ministre ne le mentionne cependant pas dans les réponses qu'il a données au journaliste. De nombreuses erreurs ont

den worden verkocht. Dat had u aangegeven in de commissievergadering van januari 2021. Ik heb toen gevraagd welke stappen u had ondernomen. En toen vervolgde ik: de iClean swabs worden op dit moment nog altijd verkocht en gebruikt; dit kan een impact hebben op de volksgezondheid. Ik vroeg u of u het FAGG hierover opnieuw had geraadpleegd.

U antwoordde dat het FAGG in samenwerking met Sciensano een analyse uitvoert van de componenten die kunnen vrijkomen bij het gebruik van deze swabs. In de eerste plaats is een extractstudie uitgevoerd op de verschillende stalen. Deze studie maakte het mogelijk zoveel mogelijk chemische componenten te identificeren die zouden kunnen vrijkomen bij contact bij de swabs. De stalen werden met twee verschillende oplosmiddelen geëxtraheerd - fysiologisch water en een oplossing met 96 % ethanol gedurende 24 uur bij 37 graden Celsius - en vervolgens geanalyseerd met twee complementaire chromografische technieken.

"Op dit moment worden de geïdentificeerde substanties geanalyseerd op toxiciteit. In een volgende fase kunnen cytotoxiciteitstudies en een gehaltebepaling van geselecteerde componenten na extractie onder fysiologisch meer relevante omstandigheden uitgevoerd worden. Hierdoor kunnen wij een inschatting maken van de werkelijke blootstelling aan mogelijke zorgwekkende componenten."

Uw risicoanalyse, mijnheer de minister, was u aan het uitvoeren op het moment dat de swabs verkocht en gebruikt werden. U nam dus wel degelijk een risico voor de volksgezondheid. Maar dat is wat u niet aangaf in uw antwoord. Dat is wat u niet aangaf in uw quote in het artikel, en al zeker niet in de antwoorden die u aan de journalist hebt gegeven. Dat, mijnheer de minister, is de waarheid op een toch heel gekleurde manier brengen. Dit staat in het verslag van de commissie. Ik nodig u uit recht te zetten dat u daar effectief een risico genomen hebt.

Mijnheer de minister, denk er toch nog even over na. Er zijn veel fouten gebeurd. U kunt ze niet allemaal op uw voorgangster afschuiven. U moet uw verantwoordelijkheid nemen, ook al dankt u uw ambtenaren.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? *(Non)*
Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2656/4)**
Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2656/4)**

Le projet de loi compte 122 articles, ainsi que des annexes.
Het wetsontwerp telt 122 artikelen, alsmede bijlagen.

* * * * *
Amendements déposés:
Ingediende amendementen:

été commises et le ministre ne peut toutes les mettre sur le compte de sa devancière. Il doit assumer ses responsabilités dans ce domaine.

Art. 9
• 19 – Dominiek Sneppe cs (2656/8)
Art. 12
• 20 – Dominiek Sneppe cs (2656/8)
Art. 19 en/et 20
• 21 – Dominiek Sneppe cs (2656/8)
Art. 53
• 22 – Dominiek Sneppe cs (2656/8)
Art. 64
• 23 – Dominiek Sneppe cs (2656/8)
Art. 65
• 24 – Dominiek Sneppe cs (2656/8)
* * * * *

Conclusion de la discussion des articles:
Besluit van de artikelsgewijze bespreking:

Réservés: les amendements et les articles 9, 12, 19, 20, 53, 64 et 65.
Aangehouden: de amendementen en de artikelen 9, 12, 19, 20, 53, 64 et 65.

Adoptés article par article: les articles 1 à 8, 10 et 11, 13 à 18, 21 à 52, 54 à 62, 62/1, 63, 66 à 122, ainsi que les annexes I et II.
Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1 tot 8, 10 en 11, 13 tot 18, 21 tot 52, 54 tot 62, 62/1, 63, 66 tot 122, alsook de bijlagen I en II.
* * * * *

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble du projet de loi aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen, de aangehouden artikelen en over het geheel van het wetsontwerp zal later plaatsvinden.

20 Proposition de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le défaut (353/1-4)
20 Wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek wat het verstek betreft (353/1-4)

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Katja Gabriëls, Egbert Lachaert, Goedele Liekens.

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

Le rapporteur, M. D'Haese, renvoie au rapport écrit.

Quelqu'un demande-t-il la parole? *(Non)*
Vraagt iemand het woord? *(Nee)*

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(353/4)**
Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor

de bespreking. (Rgt 85, 4) **(353/4)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "proposition de loi modifiant l'article 805, alinéa 2, du Code judiciaire en ce qui concerne le défaut".
Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsvoorstel tot wijziging van artikel 805, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek wat het verstek betreft".

La proposition de loi compte 2 articles.
Het wetsvoorstel telt 2 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 et 2 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 en 2 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

21 Proposition de résolution visant à simplifier et à stimuler les travaux d'efficience énergétique dans les immeubles à appartements en copropriété forcée (2202/1-5)
21 Voorstel van resolutie tot vereenvoudiging en stimulering van energetische ingrepen in appartementsgebouwen in gedwongen mede-eigendom (2202/1-5)

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Kris Verduyckt.

Discussion
Bespreking

Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2202/5)**
De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2202/5)**

La discussion est ouverte.
De bespreking is geopend.

Le rapporteur, M. Senesael renvoie au rapport écrit.

De heer Wollants heeft het woord.

21.01 **Bert Wollants** (N-VA): Mevrouw de voorzitster, collega's, wat hier op de tafel ligt – er is gesuggereerd dat het op tafel is gelegd door de heer Verduyckt – gaat in op de problematiek die we allemaal vaststellen en waarover we worden aangesproken, vooral als het gaat om appartementsgebouwen. We merken dat dit proces niet altijd even vlot verloopt en dat er problemen naar voren komen. Onlangs hebben we daarover nog een aantal gesprekken gevoerd met bijvoorbeeld de minister van Justitie, onder andere over laadpalen in appartementsgebouwen. Ook het ruimere kader van de energetische renovatie kwam daarbij kijken.

Als men met veel mensen samen een beslissing moet nemen, dan komt men af en toe tot de vaststelling dat dit misschien niet altijd even vlot verloopt als wanneer men het in zijn eigen huis zou kunnen doen, waar men niet hoeft te overleggen met mede-eigenaars. In de hoorzitting ter zake is het duidelijk geworden dat er ruimte is voor verbetering.

21.01 **Bert Wollants** (N-VA): Cette proposition de résolution aborde la problématique de la rénovation durable des immeubles à appartements. Lorsque tous les propriétaires doivent prendre une décision commune, il n'est pas toujours évident d'y arriver. Une audition a démontré que de nombreuses améliorations pouvaient encore être apportées à cet égard.

Quoi qu'il en soit, il est positif que ce sujet soit à l'ordre du jour. De nombreux éléments de ce dossier ont trait à des compétences régio-

De resolutie is op een aantal punten bijgestuurd op basis van die hoorzitting en van voorbeelden en tips uit de praktijk.

Het is een goede zaak dat dit onderwerp op de agenda staat. Ik moet toegeven dat wij toch een zekere bezorgdheid hadden bij deze resolutie, want veel zaken komen op het domein van de Gewesten, die bevoegd zijn voor rationeel energiegebruik, energie-efficiëntie en dergelijke. Anderzijds zijn er ook maatregelen die op het vlak van mede-eigendom vandaag onder de federale bevoegdheden vallen. In de commissie hebben we daarover zeer goed van gedachten kunnen wisselen. Verschillende commissieleden hebben die gevoeligheden uitgesproken. De meerderheid heeft begrepen dat we daaraan aandacht moeten besteden. Ik ben blij dat we samen aan de tekst hebben kunnen werken. Via een beperkte amendering hebben we ervoor gezorgd dat we meer garanties hebben dat de bevoegdheidsverdeling wordt gerespecteerd, zodat we daarmee de juiste richting kunnen uitgaan.

In de resolutie zitten enkele belangrijke handvatten, maar er dient, wellicht eigen aan de problematiek, ook nog wat onderzoek te worden gevoerd om na te gaan wat de beste manier is om de zaken aan te pakken, aangezien we vandaag nog niet alle antwoorden hebben. Als wij het debat echter niet starten, dan zullen we die antwoorden nooit te pakken krijgen. In die zin meen ik dat dit een goede eerste stap is.

De toetsing aan de praktijk zal nog moeten volgen. Er zullen nog heel veel gesprekken gevoerd moeten worden. Ik ben wel blij dat wij deze tekst mee kunnen ondersteunen, zodat we er binnenkort hopelijk ook resultaten van kunnen zien. Ik hoop dat we ook binnen dat segment de weg voorwaarts kunnen vinden. Met die verwijzing dank ik graag de hoofdindiener voor de samenwerking. Onze fractie zal dit voorstel steunen.

nales telles que l'utilisation rationnelle de l'énergie et l'efficacité énergétique. Par ailleurs, certaines mesures relatives à la copropriété ont trait à des compétences fédérales. Heureusement, la majorité a compris qu'il fallait accorder l'attention nécessaire à ce dossier. Nous avons pu élaborer un texte ensemble et de manière constructive. Des amendements limités nous ont permis d'obtenir les garanties nécessaires de respect de la répartition des compétences.

Il y a toutefois lieu d'analyser quelle sera la meilleure méthodologie mais si nous n'entamons par ce débat dès maintenant, nous ne progresserons jamais. Cette résolution constitue un pas dans la bonne direction mais elle devra encore être confrontée à la pratique. Quoi qu'il en soit, notre groupe soutiendra cette proposition de résolution.

21.02 **Kim Buyst** (Ecolo-Groen): Mevrouw de voorzitster, ik ben het er met de heer Wollants over eens dat de voorliggende resolutie een belangrijke doelstelling nastreeft. De uitdagingen inzake energie-efficientie in België zijn dan ook enorm. In eerste instantie wil ik daarom de heer Verduyckt, indiener van deze resolutie, bedanken om dit op de agenda van onze commissie te zetten.

Laat het duidelijk zijn, de klimaattransitie noopt ons tot actie. Vooreerst moeten wij investeren in hernieuwbare energiebronnen, omdat die nu eenmaal goedkoper, groener en veiliger zijn. Daarnaast is in de huidige energiecrisis de uitspraak "de goedkoopste energie is de energie die men niet verbruikt" belangrijker dan ooit. Als wij dat willen bereiken, moeten we renoveren.

Een renovatiegolf is dan ook heel belangrijk, waarbij meerdere soorten gebouwen dienen te worden gerenoveerd. Deze resolutie beperkt zich tot één segment van die markt, met name de appartementsgebouwen. In appartementsgebouwen zijn energetische ingrepen en investeringen niet alleen nodig, ze zullen ook bijdragen tot een verlaging van de energiefactuur. Zo slaan we twee vliegen in één klap.

Uit de hoorzittingen die wij over het onderwerp hebben georganiseerd in de commissie, bleek wel dat het heel langzaam gaat op het vlak van de renovatie van appartementsgebouwen. Het klopt natuurlijk dat een deel van de bevoegdheden inzake energie-efficiëntie op het geweste-

21.02 **Kim Buyst** (Ecolo-Groen): La transition climatique appelle à l'action. Nous devons investir dans les énergies renouvelables, car elles sont meilleur marché, plus respectueuses de l'environnement et plus sûres. L'énergie la moins chère est toutefois celle qu'on ne consomme *pas*. Pour atteindre cet objectif, nous devons rénover. La proposition de résolution à l'examen porte sur la rénovation des immeubles à appartements. En investissant dans l'efficience énergétique, nous pourrons également réduire la facture énergétique des locataires.

Il est ressorti des auditions que la rénovation des immeubles à appartements est très lente. Une partie des compétences en matière d'efficience énergétique se situe à l'échelon régional, mais la présente proposition de résolution est intéressante en ce sens que nous nous

lijke niveau ligt. Kijk bijvoorbeeld maar naar Brussel, waar wordt ingezet op verschillende systemen van ontzorging en op bepaalde financieringsmogelijkheden.

Deze resolutie heeft volgens mij echter wel de verdienste dat wij hebben gezocht naar problemen die wij in de praktijk als federale wetgever kunnen aanpakken. Daartoe heeft de discussie die wij in de commissie hebben gevoerd bijgedragen. Wij hebben gezorgd voor dat evenwicht. Het is belangrijk dat daarbij federaal aangepakt wordt wat federaal aangepakt kan worden.

De vraag die wij onszelf hebben gesteld toen wij de resolutie hebben besproken, was welke drempels wij kunnen wegnemen om appartementsgebouwen energie-efficiënter te maken, maar ook hoe wij ervoor kunnen zorgen dat mede-eigenaars beter bij het proces worden betrokken. Een aantal punten in de resolutie is in dat opzicht belangrijk. In eerste instantie gaat het over meer transparantie door het opstellen van een meerjarenplan, omdat een mede-eigenaar op die manier meer zicht krijgt op wat er de komende jaren staat te gebeuren.

In de resolutie zoeken wij ook uit hoe procedures sneller kunnen gaan en mede-eigenaars beter kunnen worden betrokken bij de beslissingen.

Wij hebben ook aandacht voor het reservekapitaal dat wordt opzijgezet voor noodzakelijke ingrepen en waarvan uit de hoorzittingen bleek dat het vandaag regelmatig ontoereikend is. Naast een verhoging van dat bedrag is het dus belangrijk dat de mede-eigenaar zicht krijgt op wat hem of haar in de komende jaren te wachten staat.

Er zit een aantal goede punten in de resolutie. Daarbij wil ik ook verwijzen naar het energieakkoord dat de huidige federale regering op 18 maart 2022 heeft gesloten. Met dat akkoord tekende de regering een heel duidelijke visie uit. Die visie geeft te kennen dat de regering wil inzetten op structurele maatregelen inzake energie-efficiëntie. De voorliggende resolutie draagt daartoe bij.

Het is nu aan de regering om werk te maken van de onderzoeken die wij in de voorliggende resolutie vragen. Onze fractie zal mee bekijken hoe wij de aanbevelingen in wetgeving kunnen omzetten.

Hierbij geven wij dus onze steun aan de resolutie.

21.03 **Daniel Senesael** (PS): Madame la présidente, mes chers collègues, tout d'abord, je remercie M. Verduyckt d'avoir soumis ce texte à notre sagacité.

Avant toute chose, il nous faut souligner que la proposition qui nous occupe aujourd'hui survient dans un contexte particulier. Nous le savons, la transition énergétique nécessite que nous rendions nos bâtiments plus durables en renforçant leur efficience énergétique. Les défis sont grands, étant donné qu'au sein de l'Union européenne, près de 85 % des bâtiments ont été édifiés avant 2001 et qu'une grande majorité d'entre eux devraient encore être occupés d'ici 2050 – à plus forte raison, lorsque l'on sait que 40 % de la consommation européenne d'énergie et que 36 % des émissions qui y sont liées sont dues au chauffage des bâtiments.

sommes penchés sur la question: dans quels domaines le législateur fédéral peut-il apporter des améliorations? Nous nous sommes aussi demandé quels obstacles lever pour augmenter l'efficience énergétique des immeubles à appartements et comment associer davantage au processus les copropriétaires. Dans cette proposition de résolution, nous demandons davantage de transparence par le biais de l'élaboration d'un plan pluriannuel et examinons comment accélérer les procédures et comment associer davantage les copropriétaires aux décisions.

Il est ressorti des auditions que le capital de réserve est souvent insuffisant pour couvrir les travaux nécessaires. C'est pourquoi il est important que les copropriétaires disposent d'une vision des travaux à prévoir dans les prochaines années.

Avec l'accord sur l'énergie, le gouvernement fédéral définit une vision claire. Le gouvernement veut investir dans des mesures structurelles en matière d'efficacité énergétique. Cette résolution y contribue. Le gouvernement va désormais devoir s'atteler aux analyses que nous demandons dans cette résolution. Notre groupe examinera avec d'autres de quelle manière nous pouvons transposer les recommandations dans la législation et soutiendra bien évidemment cette proposition de résolution.

21.03 **Daniel Senesael** (PS): Energietransitie houdt in dat we onze gebouwen duurzamer maken. De uitdagingen zijn groot: 85 % van de gebouwen in de EU werd vóór 2001 gebouwd en vele daarvan zullen tot 2050 in gebruik blijven. Bovendien is 40 % van het Europese energieverbruik en 36 % van de Europese uitstoot afkomstig van de verwarming van gebouwen. Hoewel de gewesten verantwoordelijk zijn voor huisvesting en energie-efficiëntie, bestaan er federale

Si les bâtiments et leur efficience énergétique relèvent en grande partie des compétences régionales, il n'en reste pas moins que des leviers existent à l'échelle fédérale pour favoriser et accompagner la rénovation des habitations. Aussi avons-nous accueilli favorablement la proposition de nos collègues de Vooruit d'orienter les travaux de la commission Climat sur cette thématique et, plus particulièrement, sur le fonctionnement des associations de copropriétaires (ACP).

En premier lieu, il s'agissait de réfléchir aux moyens d'améliorer les processus décisionnels des ACP, c'est-à-dire le passage d'une majorité des deux tiers à trois quarts en 2019, avant un passage à la majorité simple qui serait bénéfique à l'engagement d'importants investissements sans entraîner d'inégalités entre les copropriétaires. Tout cela fait aujourd'hui l'objet d'une demande d'examen – ce dont nous ne pouvons que nous réjouir.

Ensuite, je souhaiterais mentionner la demande de concertation avec les entités fédérées quant à l'introduction de mécanismes d'accompagnement et de soutien des ACP dans leurs projets, y compris l'organisation d'audits énergétiques. Nous le savons, chers collègues, engager des travaux importants lorsque l'on est copropriétaire est parfois une tâche difficile, dont la complexité peut nous décourager si l'aide ou l'orientation appropriée ne nous est pas fournie. Pour notre groupe, cette demande visant à simplifier la vie de nos concitoyens suit la bonne direction. Notons qu'il en va de même des points 5 et 8, lesquels tendent à contrevenir aux obstacles légaux qui contraignent les ACP et à transmettre à leurs membres des dossiers d'information et des modules de formation.

En troisième lieu, je saluerai le fait qu'un rapport soit présenté au Parlement fédéral sur la réalisation des mesures contenues dans cette proposition de résolution. Ceci nous permettra sans aucun doute d'assurer la continuité du travail entamé et d'examiner les initiatives envisagées par le gouvernement sur cette base.

Enfin, il me revient de remercier l'ensemble des personnes ayant enrichi nos réflexions par leurs avis écrits ou leurs exposés oraux ainsi que les collègues avec lesquels nous avons rédigé les amendements au texte initial.

hefbomen om de renovatie van woningen aan te moedigen en te ondersteunen.

In de commissie hebben we gedebatteerd over de verbetering van het beslissingsproces bij verenigingen van mede-eigenaars (VME) om grote investeringen te stimuleren zonder dat dit tot ongelijkheid tussen mede-eigenaars leidt. We hebben ook overleg gepleegd met de deelgebieden om VME's bij hun projecten te begeleiden en te ondersteunen. Zonder de nodige bijstand kan de complexiteit om grote werken op touw te zetten ontmoedigend werken. De punten 5 en 8 zijn gericht op het uit de weg ruimen van de wettelijke hinderpalen en op de voorlichting en vorming van VME-leden.

Ik verwelkom ook het feit dat er een verslag wordt voorgesteld aan het Parlement over de uitvoering van de maatregelen in dit voorstel van resolutie. Op die manier zullen we de continuïteit van het werk dat aangevat werd kunnen verzekeren en de initiatieven die de regering wil nemen kunnen monitoren. Ten slotte dank ik al diegenen die onze beschouwingen gevoed hebben en de collega's met wie we de amendementen hebben opgesteld.

21.04 **Kurt Ravyts** (VB): Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, niemand met enig gezond verstand zal ontkennen dat het vereenvoudigen en stimuleren van energetische ingrepen in appartementsgebouwen in gedwongen mede-eigendom een van de grootste uitdagingen vormt inzake het bereiken van meer energie-efficiëntie van gebouwen. Inderdaad, collega Verduyckt, het aantal appartementsgebouwen in prima energetische staat is vandaag eerder beperkt, en dan druk ik mij nog eufemistisch uit. En ja, er is nood aan meer transparantie over de energetische staat van het gebouw en de benodigde ingrepen om de woonkwaliteit en energieprestaties te verbeteren. En ja, tot investeringsbeslissingen komen in een context van mede-eigendom is nooit eenvoudig. Dat is zelfs het geval op microniveau. Ik geef een voorbeeld dat niets met energetische renovatie te maken heeft: woningen die aan elkaar gebouwd zijn en die een gemeenschappelijk fronton hebben, dat bedekt is met panelen die moeten worden vervangen. De ene wil dat doen en de andere niet. Het is nooit gemakkelijk in een mede-eigendom,.

21.04 **Kurt Ravyts** (VB): Simplifier et encourager les interventions énergétiques dans les immeubles à appartements et les copropriétés forcées sont l'un des plus grands défis à relever si nous voulons atteindre une meilleure efficacité énergétique des bâtiments. Il est vrai que peu d'immeubles à appartements se trouvent dans un bon état énergétique, que les décisions d'investissement en copropriété ne sont jamais faciles et que les acheteurs d'appartements ne sont pas toujours conscients de l'état énergétique, et encore moins des investissements nécessaires.

Er is onmiskenbaar ook het gegeven dat kopers bij de aankoop van een appartement niet altijd op de hoogte zijn van alle gegevens die betrekking hebben op de energetische staat van het gebouw, laat staan het antwoord kennen op de vraag welke investeringen nog moeten gebeuren. We delen dus een aantal van uw analyses. Uw initiatief, waaraan we trouwens een zeer interessante hoorzitting hebben gewijd, was en is zeker relevant. Maar u zult begrijpen dat voor het Vlaams Belang de weg naar meer energie-efficiëntie van gebouwen ook een sociale weg dient te zijn. Laten we de realiteit onder ogen zien. De heer Wollants had het over de toets aan de realiteit. Er wonen nog steeds heel wat mensen met weinig of gelimiteerde financiële capaciteit in appartementen, met verenigingen van mede-eigenaars of VME's. U erkent dat gebrek aan financieringscapaciteit en onvoldoende reserves ook bij overweging I.

Dat er al specifieke financiële producten voor VME's bestaan en dat er kan worden geprefinancierd door derdepartijontwikkelaars is juist, maar uiteindelijk blijft het extra betalen voor deze personen. Ik heb er mijn twijfels over of deze mensen zomaar met een vingerknip overtuigd kunnen worden met de aankondiging dat ze via de energetische renovatie op lange termijn hun investering kunnen terugverdienen. Voor het Vlaams Belang blijft het mogelijk ingrijpen in de beslissingsprocedure in VME's een heikel en gevaarlijk punt.

De heer Verduyckt en deze meerderheid, aangevuld door bijna de voltallige oppositie, willen blijkbaar onderzoeken of bij appartementsgebouwen een energetische renovatiebeslissing kan worden goedgekeurd bij gewone meerderheid plus een. Het ingrijpen in het beslissingsproces van de VME's is voor het Vlaams Belang net een brug te ver. Wij vragen slechts onderzoek. Volgens het voorstel moet zeker worden nagegaan wat de financiële impact zou zijn van een dergelijke beslissing. Ik ken echter de tonaliteit en herken de vogeltjes aan hun manier van fluiten. Men geeft een vinger en men neemt een hand.

Ik ben dan ook benieuwd hoe men zal vermijden in een systeem terecht te komen waarbij een krappe meerderheid financiële lasten zou opleggen aan een minderheid die niet over de vereiste middelen daartoe beschikt. Dat is voor ons de hamvraag. Wij zijn op dat vlak wat voorzichtiger, mijnheer Verduyckt.

Collega's, wij mogen ook niet vergeten dat het hier gaat over slechts – en ik bedoel dat niet pejoratief, collega Verduyckt – een resolutie. (…)

Nous partageons l'analyse, mais pour le Vlaams Belang, la voie vers une plus grande efficacité énergétique des bâtiments doit aussi être sociale. En effet, de nombreux habitants d'appartements avec des associations de copropriétaires (ACP) n'ont pas la capacité financière de supporter tous ces investissements. Ils ne se laisseront pas convaincre par un simple claquement de doigts avec la promesse d'un retour sur investissement à long terme. Intervenir dans le processus décisionnel des ACP est donc exagéré aux yeux de mon groupe, même si la résolution ne mentionne qu'une "enquête".

Je suis donc curieux de savoir comment on évitera qu'une majorité ténue puisse imposer des charges financières à une minorité qui ne dispose pas des moyens financiers requis.

De **voorzitster**: Mijnheer Ravyts, uw spreektijd is op, vijf minuten is vijf minuten, de wet is de wet.

21.05 **Christophe Bombled** (MR): Chers collègues, l'amélioration de l'efficacité énergétique des bâtiments a un rôle essentiel à jouer dans la réalisation de l'objectif ambitieux de neutralité carbone à l'horizon 2050. En Belgique, selon le Conseil Central de l'Économie, le nombre d'immeubles à appartements s'élève à plus de 200 000, ce qui représente près de 1,5 million de logements soit près de 25 % du parc de logements belge. Parmi ces immeubles à appartements présents en Belgique, 64,7 % ont été construits avant 1981, soit avant la mise en œuvre des normes énergétiques. Ces éléments soulignent l'ampleur des chantiers devant nous dans les prochaines années, chantiers qui devront contribuer à améliorer l'efficacité énergétique des bâtiments.

21.05 **Christophe Bombled** (MR): De verbetering van de energie-efficiëntie van de gebouwen is essentieel voor de ambitie op het stuk van de koolstofneutraliteit tegen 2050. 64,7 % van de appartementen in België werd vóór 1981 gebouwd, d.w.z. vóór de invoering van de energienormen.

Dat toont maar hoeveel werk er nog aan de winkel is. Maatregelen

Comme évoqué en commission lors des auditions, les travaux d'efficience énergétique, que ce soit l'isolation des toitures et des façades, les investissements dans des panneaux photovoltaïques ou dans de la cogénération, peuvent rapidement devenir onéreux pour les copropriétaires, raison pour laquelle l'impact financier doit être pris en considération pour tous les copropriétaires. En effet, il faut éviter de voir apparaître un mécanisme d'imposition des charges financières à une minorité qui ne disposerait pas des moyens nécessaires à cet effet.

La possibilité d'un plan pluriannuel permet d'avoir une vue d'ensemble des travaux d'efficience énergétique qui doivent être réalisés. Le principe du tiers investisseur évoqué lors des auditions semble fort intéressant puisqu'il ne coûte rien aux copropriétaires et peut même leur rapporter de l'argent. Le champ d'application de la proposition de résolution est large. Les compétences dans ce domaine sont réparties entre le fédéral et les Régions. Nous saluons dès lors le fait que cette dimension soit prise en considération avec une demande qui prévoit la coopération avec les entités fédérées et le secteur afin d'examiner les obstacles légaux qui freinent les associations de copropriétaires dans leur volonté d'améliorer l'efficacité énergétique de leurs immeubles.

Nous remercions le groupe Vooruit, en particulier le collègue Verduyckt, pour le travail réalisé afin de peaufiner cette proposition de résolution avec des demandes retravaillées, qui correspondent à l'accord énergétique conclu par le gouvernement fédéral le 18 mars 2022, notamment en ce qui concerne l'examen des modalités de décision de rénovation énergétique pour les immeubles à appartements.

En conclusion, notre groupe soutiendra bien évidemment la proposition de résolution. Je vous remercie.

om de energie-efficiëntie te verhogen – dakisolatie, het installeren van zonnepanelen of warmtekrachtkoppeling – kunnen veel geld kosten. Men moet dus rekening houden met de financiële impact op alle mede-eigenaars.

Met een meerjarenplan kan men een globaal zicht krijgen op de werken. Het principe van een derde-investeerder, wat de eigenaars niets kost, is interessant. Aangezien de bevoegdheden over het federale en het gewestelijke niveau verdeeld zitten, voorziet een van de verzoeken in de samenwerking met de deelgebieden en met de sector om te analyseren welke wettelijke hinderpalen er zijn voor een verhoging van de energie-efficiëntie.

Wij bedanken Vooruit en de heer Verduyckt voor dit voorstel, dat een herwerkte versie bevat van de eisen die overeenstemmen met het energieakkoord dat op 18 maart 2022 door de regering gesloten werd.

Onze fractie zal dit voorstel van resolutie vanzelfsprekend steunen.

21.06 **Leen Dierick** (CD&V): Mevrouw de voorzitster, beste collega's, wij weten allemaal dat wij voor zeer grote uitdagingen staan wat het klimaat betreft. Niets doen, is al lang geen optie meer. Wij moeten voor verschillende aspecten maatregelen nemen: mobiliteit, industrie, landbouw en woningen. Onze woningen moeten allemaal energie-efficiënt worden. Eigenaars moeten dus worden aangemoedigd om de woningen energie-efficiënt te maken.

Als men alleen eigenaar is van een woning, kan men zelf beslissen om te investeren, maar als men in een appartement woont, is dat veel moeilijker. Vaak is de wil er wel bij enkelen, maar als niet iedereen mee wil investeren, dan is het zeer moeilijk om tot een akkoord te komen en dan verhinderen allerlei procedures vaak dat er effectief iets wordt gedaan. Daarom is het voorstel van resolutie een belangrijk middel om energetisch voordelige ingrepen in appartementsgebouwen te stimuleren. Wij stellen immers vast dat heel wat appartementsgebouwen nog te weinig zijn uitgerust met zonnepanelen en ledverlichting, omdat er nog te weinig energiezuinige renovaties zijn gebeurd.

Wij zijn dan ook zeker en vast akkoord om, zoals het voorstel het vraagt, een aantal opdrachten te geven aan de regering om te bekijken of het beslissingsproces moet worden aangepast. Wij hebben uiteraard wel een bezorgdheid. Als het beslissingsproces wordt aangepast, dan

21.06 **Leen Dierick** (CD&V): Si nous voulons pouvoir relever les grands défis climatiques, nous devons prendre plusieurs mesures, notamment concernant l'efficacité énergétique de nos habitations. Or cela ne va pas de soi pour les personnes qui vivent en appartement. Si tout le monde ne veut pas participer à l'investissement, les copropriétaires qui y rechignent peuvent recourir à toutes sortes de procédures qui empêchent bien souvent de réellement agir. Cette résolution constitue un outil important pour encourager les interventions avantageuses d'un point de vue énergétique dans les immeubles à appartements. Elle demande en effet au gouvernement d'adapter le processus décisionnel. Il faut néanmoins tenir compte de l'impact financier sur les copropriétaires qui ne dis-

moet er zeker en vast ook rekening worden gehouden met de financiele impact op de mede-eigenaars. Niet iedere mede-eigenaar heeft namelijk voldoende middelen beschikbaar. Wij moeten echt wel rekening houden met iedereen. De klimaattransitie mag immers niemand achterlaten of in een financieel avontuur storten.

Ten slotte spelen de gewesten ook een zeer belangrijke rol in het energie-efficiënt maken van onze woningen. Overleg met de verschillende gewesten is dan ook zeker en vast noodzakelijk. Er moet worden overlegd om na te gaan op welk niveau nog bijkomend onderzoek naar systemen van ontzorging of begeleiding, zoals een energie-audit rond energieverliezen, kan worden uitgerold.

Ook moet er samen met de gewesten en de sector worden onderzocht welke drempels vandaag energetische ingrepen nog bemoeilijken. We hopen in elk geval dat dit overleg er spoedig komt, dat dit op een constructieve manier zal verlopen en dat er oplossingen uit de bus komen. We bedanken collega Verduyckt en de collega's voor het voorliggende voorstel en de positieve houding. Onze fractie zal dit voorstel zeker steunen.

posent peut-être pas des fonds suffisants. La transition climatique ne doit laisser personne sur la touche. Par ailleurs, une concertation avec les Régions serait nécessaire, car celles-ci jouent un rôle important dans le domaine de l'efficacité énergétique des bâtiments. Avec les Régions et le secteur, il faut cerner les obstacles qui compliquent encore actuellement les interventions énergétiques.

Notre groupe politique soutiendra avec conviction cette proposition de résolution.

21.07 **Thierry Warmoes** (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitster, collega's, deze resolutie heeft tot doel het isoleren van appartementsgebouwen en andere energetische verbeteringen daaraan te vergemakkelijken. Dit betreft een groot aantal landgenoten: een vierde van de Belgen. Ons land telt 1,4 miljoen appartementen en studio's. Er bestaat geen twijfel over dat er een grote nood is aan massale renovaties van gebouwen en dus ook appartementsgebouwen. De resolutie vermeldt ook cijfers. Jammer genoeg zijn die cijfers in ons land altijd enkel per Gewest beschikbaar. Om de doelstellingen voor het klimaat te halen tegen 2050, is in Vlaanderen slechts 1,6 % van de huizen en 4 % van de appartementen in orde. In Wallonië gaat het om 0,2 % van de huizen en 2,3 % van de appartementen, en in Brussel 1,7 % van de huizen en 8,9 % van de appartementsgebouwen. Er is dus nog veel werk aan de winkel.

Wij staan achter de doelstellingen. De vraag is op welke manier wij die willen realiseren. Voor ons is dringend nood aan een publieke aanpak, zoals vermeld is in ons programma. Wij willen een openbare bank. Die hebben we trouwens: ze heet Belfius. Met het derde-betalerssysteem moet ze publieke investeringen mogelijk maken om de mensen te helpen hun woning te isoleren. Deze resolutie heeft echter alleen betrekking op de beslissingsprocedure in een vereniging van mede-eigenaars. De resolutie past die procedure aan, zodat een gewone meerderheid en geen tweederdemeerderheid volstaat voor collectieve beslissingen over energetische maatregelen zoals gevelisolatie, de vervanging van een verwarmingsketel of de plaatsing van zonnepanelen. Voor ons is dat geen goede manier van werken. Het is een beetje het paard voor de kar spannen. Zoals in de resolutie zelf is vermeld, in overweging I: "Gelet op het feit dat energetische ingrepen vaak duur zijn en dat de opgebouwde reserve onvoldoende is en de financieringscapaciteit van de leden niet altijd volstaat, hebben veel eigenaars niet het geld om hun appartement te isoleren."

Als de mede-eigenaars beslissen over de renovatie, heeft een deel van de bewoners hiervoor niet de middelen. Zij zijn daar financieel de dupe van. De resolutie is op dat punt geamendeerd in die zin dat men de financiële impact wil onderzoeken. Daar kom ik straks op terug.

21.07 **Thierry Warmoes** (PVDA-PTB): Notre pays compte environ 1,4 million d'appartements et de studios. Les besoins en termes de rénovations sont énormes. En Flandre, seulement 1,6 % des maisons et 4 % des immeubles à appartements répondent aux exigences pour atteindre les objectifs climatiques à l'horizon 2050. Ces pourcentages sont respectivement de 0,2 % et 2,3 % en Wallonie et de 1,7 % et 8,9 % à Bruxelles. Nous soutenons les objectifs formulés dans la proposition de résolution, mais la question est de savoir comment nous allons les réaliser. Selon notre groupe, une banque publique doit rendre possible ces investissements publics par le biais d'un système de tiers-payant. Toutefois, la proposition de résolution à l'examen ne porte que sur la procédure de décision au sein d'une ACP. C'est mettre la charrue avant les bœufs. La proposition de résolution indique que de nombreux propriétaires n'ont pas l'argent nécessaire pour isoler leur appartement. Le capital de réserve est souvent insuffisant pour financier des investissements énergétiques coûteux. Si les copropriétaires décident néanmoins de procéder à une rénovation, certains résidents peuvent être pénalisés financièrement.

Zelfs vandaag leidt dat tot problemen. Ik geef de getuigenis van Ben in Antwerpen, die nipt zijn eigen appartement heeft kunnen kopen. In de raad van mede-eigenaars is dan plots beslist dat het dak moest worden gerenoveerd. Dat kost 50.000 euro en 13.000 euro per eigenaar. Ineens moest Ben dus 13.000 euro ophoesten. Ben heeft serieus gespaard om wat geld opzij te kunnen leggen, maar dat hij heeft hij volledig moeten gebruiken om de renovatie mee te kunnen betalen. In theorie zou hij kunnen lenen bij het Ecohuis, maar het duurt lang voor dat in orde is. In de realiteit moet hij dat nu betalen, omdat dit zo in de vereniging van mede-eigenaars is beslist.

Voor welke appartementen zou het aanpassen van die stemprocedure nodig zijn? Nu is er een tweederdemeerderheid nodig om dat te beslissen. In de resolutie heeft men van beslissen nu onderzoeken gemaakt. Men heeft de bedoeling om tot 50 % te gaan. Dat betekent dat die verandering nodig is, waarbij 34 % tot 49 % van de appartementsbezitters van de algemene vereniging het daarmee niet eens zijn.

Waarom zijn de mensen het daarmee niet eens? Dat is natuurlijk niet omdat ze het niet eens zijn met de klimaatdoelstellingen. Dat is omdat ze het geld niet hebben. Dat is het probleem. Daarom heeft men het oorspronkelijke verzoek in de resolutie afgezwakt tot het onderzoeken hoe de beslissingsprocedure kan worden aangepast, maar dat verandert natuurlijk niets aan de grond van de zaak dat het financieel probleem eerst moet worden opgelost en dat de overheid eerst de verantwoordelijkheid moet opnemen om de mensen te helpen hun appartementen en trouwens ook de huizen te kunnen isoleren.

Om die reden onthouden wij ons bij deze resolutie.

Je donne un exemple concret. Après qu'une personne a dû utiliser toute son épargne pour acheter son propre appartement, l'association des copropriétaires décide de rénover le toit pour un coût de 13 000 euros par propriétaire. Actuellement, une majorité des deux tiers est nécessaire pour prendre ce type de décision. Dans la résolution, il est demandé d'examiner si cette majorité peut devenir une majorité simple. Cette modification signifierait cependant que dans certains cas, il serait possible de prendre une décision que 49 % des copropriétaires ne soutiendraient pas. Quelles raisons pousseraient certains propriétaires à voter contre? Tout simplement le manque d'argent, comme dans l'exemple que j'ai donné! Il convient d'abord de résoudre ce problème financier. Les pouvoirs publics doivent assumer leurs responsabilités à cet égard et aider les citoyens pour qu'ils soient également en mesure d'isoler leurs appartements et leurs maisons.

Nous nous abstiendrons donc lors du vote sur cette résolution.

21.08 **Kris Verduyckt** (Vooruit): Het klimaatbeleid is veelzijdig en heeft met heel veel zaken te maken: hoe onze bedrijven werken, hoe onze overheid werkt. Het heeft te maken met ons individuele gedrag. Er is een drietal werven die we collectief moeten aanpakken en we kennen die allemaal: mobiliteit, energieopwekking, waarover we al vaak met elkaar hebben gediscussieerd, en ook over woningen en gebouwen. Net op die werf willen wij met deze tekst inzoomen.

De heer Warmoes heeft de cijfers net gegeven: 1,4 miljoen appartementen in ons land in 200.000 gebouwen. Dat aantal groeit elke dag, door de verstedelijking van ons land en door de veranderende samenstelling van onze gezinnen, die steeds kleiner wordt. 4 % van alle Vlaamse appartementen heeft vandaag het A-label, in Brussel 8 % en in Wallonië 3 %. De uitdaging is dus enorm.

Om heel veel redenen kiezen mensen ervoor om in een appartement te wonen. Dat kan te maken hebben met de ligging, de samenstelling van het gezin, de organisatie. Er wordt vandaag, terecht, heel veel gekeken naar de energetische staat van een gebouw. Zoals mevrouw Buyst zegt, is de goedkoopste energie degene die je niet verbruikt. Zo is de energetische staat van een appartementsgebouw vandaag bijzonder belangrijk geworden.

In deze resolutie zit een aantal algemene oproepen om daar werk van

21.08 **Kris Verduyckt** (Vooruit): En matière de politique climatique, nous devons en priorité remédier à trois problèmes: notre mobilité, notre consommation d'énergie et nos bâtiments. La proposition de résolution à l'examen porte sur ce dernier point.

Notre pays compte pas moins de 1,4 million d'appartements. En raison de l'urbanisation et de l'évolution de la composition des ménages, ce nombre ne cesse d'augmenter. Le défi est énorme, car très peu d'appartements bénéficient aujourd'hui du label A. Les raisons pour lesquelles on opte pour un certain appartement diffèrent d'une personne à l'autre, mais l'état énergétique de l'immeuble va devenir un critère de plus en plus important dans ce choix.

te maken, maar ook heel wat concrete voorstellen. Die hebben niet de bedoeling om het mensen moeilijker te maken, want die indruk krijg ik soms wanneer ik sommige collega's hoor, maar maken het net makkelijker om een aantal drempels weg te werken om te investeren in gevelisolatie, elektrische laadstations, installatie van duurzame verlichting en dies meer.

Collega's, wij leven in een nieuwe wereld vandaag. Gisteren was er de oproep van de Nationale Bank, die de banken waarschuwde om op te passen met het geven van leningen voor of het investeren in slecht geïsoleerde huizen. Dat is de wereld waarin wij vandaag leven. Dat geeft inderdaad een dubbel gevoel. Want wij willen allemaal dat de Belgen een appartement of een huis kunnen kopen. Wij moeten echter ook vermijden dat mensen in een woonplaats terechtkomen die hun financiële toestand absoluut niet helpt.

Daarom zit er in deze resolutie een heel belangrijk voorstel om te werken met een investeringsplan, een meerjarenplan dat een structureel overzicht geeft van de energetische staat van het gebouw, maar ook van de investeringen die mogelijk zijn. Dit verhoogt de transparantie voor potentiële kopers.

Dat heeft een paar voordelen.

Ten eerste, wordt er vandaag veel te veel tijd verloren tussen het vaststellen van een probleem en de oplossing ervan. In de hoorzitting werd gesteld dat dit gemiddeld vier jaar kost. Vier jaar duurt het eer een vastgesteld probleem effectief wordt aangepakt. Men verliest dus veel tijd.

Ten tweede, is er het gegeven van het reservekapitaal, waarvan bijna alle sprekers zeggen dat het vandaag veel te laag is. Wij zouden het beter koppelen aan zo'n meerjareninvesteringsplan.

Ten derde – en dit is natuurlijk het belangrijkste –, het is ontzettend belangrijk voor kopers van een appartementsgebouw om te weten waar zij voor staan. Niet alleen inzake de aankoopprijs, maar ook inzake welke investeringen in het gebouw nodig zijn. Welke isolatie wordt daar straks geplaatst?

Net daarom, mijnheer Ravyts, vind ik het jammer dat jullie vandaag niet voor willen stemmen. Dit zal ervoor zorgen dat mensen niet in een situatie terechtkomen waar zij niet voldoende middelen hebben om iets te doen en andere eigenaars vastzetten.

21.09 **Kurt Ravyts** (VB): Mevrouw de voorzitster, ik kreeg daarnet – terecht hoor, afspraken zijn afspraken – de gelegenheid niet om mijn betoog af te sluiten.

Mijnheer Verduyckt, regel eerst wat u belooft, namelijk de btw op gas voor mensen in appartementsgebouwen met collectieve verwarmingsinstallaties. Regel ook het sociaal tarief voor die mensen. Dat is nu prioritair. Wat zei de PS eind april bij monde van voorzitter Magnette? Dat er een fout zit in de constructie en dat dit in enkele dagen ging aangepast worden. Voor de btw op gas naar 6 % is het nog steeds wachten op een oplossing. Dat is de kern van de zaak. Uw resolutie is relevant, maar er zijn momenteel belangrijker zaken.

Cette proposition de résolution contient des requêtes générales, mais aussi des propositions très concrètes en vue de faciliter les investissements dans l'isolation des façades, les bornes de recharge électrique ou l'éclairage durable.

Nous vivons aujourd'hui dans un nouveau monde. La Banque nationale demande aux banques de faire attention lors de l'octroi de prêts pour des maisons mal isolées. Bien entendu, nous voulons que tous les Belges puissent acheter leur propre appartement ou maison, mais nous devons également éviter qu'ils soient empêtrés dans des difficultés financières. C'est pourquoi nous proposons dans cette résolution de prévoir un plan pluriannuel qui fournit un relevé de l'état énergétique d'un bâtiment, mais également des investissements possibles. Ce faisant, nous pourrions réduire le délai entre le constat d'un problème et la résolution de celui-ci, qui est à l'heure actuelle de quatre ans en moyenne. En outre, le capital de réserve peut être conditionné à ce plan pluriannuel. Toutefois, le principal avantage est la transparence accrue pour les acheteurs potentiels: ils sauront beaucoup mieux à quels défis ils seront confrontés, y compris en ce qui concerne les futurs investissements.

C'est la raison pour laquelle je ne comprends d'ailleurs pas le refus du Vlaams Belang de soutenir cette résolution.

21.09 **Kurt Ravyts** (VB): Cette résolution est tout à fait pertinente, mais d'autres questions sont tout de même plus urgentes. Les résidents d'immeubles à appartements équipés d'une installation collective de chauffage ne peuvent par exemple toujours pas bénéficier du taux de TVA de 6 % sur le gaz. Ce problème est une priorité et doit être réglé d'urgence.

21.10 **Kris Verduyckt** (Vooruit): De zaken die u aanhaalt, zijn zaken waarvoor ik ook zelf vragende partij ben, maar deze hebben niets te maken met de structurele aanpak van die appartementsgebouwen in de toekomst. Die werf is veel groter dan alleen dat probleem. Dat is een technisch probleem dat de regering inderdaad best zou oplossen, bijvoorbeeld in september als men die btw-verlaging tot 6 % verlengt.

De tijd is te kort om de volledige resolutie te overlopen. Er zitten inderdaad nog heel wat andere zaken in die door de meeste collega's zijn aangehaald, onder andere die heel moeilijke discussie over dat beslissingsproces. Wij geven daar een insteek. Wij leggen de definitieve beslissing niet voor maar vragen om daar goed naar te kijken. Daarbij werden immers wel wat vragen gesteld tijdens de hoorzitting. Ik wil die mensen vandaag bedanken. Zij hebben namelijk gezorgd voor een zeer interessante hoorzitting, die onze resolutie extra gespijsd heeft. Ik wil de sector dus bedanken.

Ik wil ook de collega's bedanken die vandaag het woord hebben genomen en die meegewerkt hebben aan de definitieve tekst. Het is fijn te vernemen dat wij ook van de N-VA steun zullen krijgen. Mijnheer Wollants, met één ding ben ik het overigens niet eens. U zei dat het niet al te gemakkelijk is om met meerdere eigenaars tot een akkoord te komen, terwijl dat in eigen huis steeds perfect lukt. Dat is niet de ervaring die ik heb, maar verder vinden wij elkaar wel.

21.10 **Kris Verduyckt** (Vooruit): Le gouvernement doit en effet régler rapidement ce problème technique, mais celui-ci n'a rien à voir avec les solutions structurelles qui sont proposées dans cette résolution.

La procédure de décision est en effet une donnée complexe. C'est pourquoi nous demandons que ce processus soit dûment examiné.

Enfin, je suis heureux de constater que même la N-VA soutient cette proposition.

21.11 **Georges Dallemagne** (Les Engagés): Madame la présidente, je veux féliciter l'auteur de cette résolution. En effet, c'est une bonne résolution. Je ne comprends donc pas ceux qui ont des états d'âme face à ce qui me paraît être une avancée en matière de rénovation, sur les questions énergétiques, sur les questions d'isolation et sur l'ensemble de ces questions qui nous préoccupent tous, je pense, et je l'espère.

Notre groupe votera en faveur de cette résolution. Cela dit, il est vrai qu'il y a chez nous un goût de trop peu par rapport à une question importante qui vient d'être évoquée. Il s'agit de la discrimination qui pèse sur cette population que vous visez, monsieur Verduyckt. Vous venez de dire que votre chantier était un chantier structurel important. Oui, c'est vrai, mais il y a une urgence. Votre parti et d'autres rappellent souvent que le pouvoir d'achat est une question essentielle. Cette urgence est qu'il y a une discrimination qui pèse sur les habitants des copropriétés dont notamment le système de chauffage est collectif.

On nous avait promis que ce problème serait rapidement réglé. Vous venez d'ailleurs de rappeler qu'à votre avis, il s'agissait d'un problème technique qui devait être réglé rapidement, mais il ne l'est toujours pas. Or, c'est un problème crucial pour ces millions de Belges. J'aimerais bien que, sur cette question-là, puisqu'il existe une certaine proactivité, un intérêt de la Vivaldi, qu'il y ait le même type de proactivité et d'intérêt pour régler d'urgence ces questions de la TVA et du chèque mazout, qui concernent des millions de Belges, qui attendent depuis de nombreuses semaines que ces questions soient réglées rapidement et de manière positive.

Je compte sur la Vivaldi pour manifester le même intérêt pour ces questions urgentes. Je vous remercie.

21.11 **Georges Dallemagne** (Les Engagés): Mijn complimenten aan de indiener van de resolutie. Dit is een stap in de goede richting op het stuk van de renovatie, de energie-efficiëntie en de isolatie van gebouwen. Onze fractie zal voorstemmen, ook al betreuren we de discriminatie ten aanzien van de doelgroep die de heer Verduyckt beoogt. Er is haast bij voor de bewoners van gebouwen in mede-eigendom met een collectief verwarmingssysteem. Wat u als een technisch probleem beschouwde, zou snel geregeld worden, maar dat is nog altijd niet het geval.

Ik zou willen dat de vivaldiregering zich ook proactief opstelt om met spoed het probleem van de btw en de stookoliecheque op te lossen. Al wekenlang wachten miljoenen Belgen op een oplossing.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? *(Non)*

Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

La discussion est close.
De bespreking is gesloten.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Le vote sur la proposition aura lieu ultérieurement.
De stemming over het voorstel zal later plaatsvinden.

Scrutin
Geheime stemming

22 Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains – Renouvellement d'un tiers des mandats de membres effectif et suppléant
22 Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens – Hernieuwing van één derde van de mandaten van effectief en plaatsvervangend lid

L'ordre du jour appelle le scrutin en vue du renouvellement d'un tiers des mandats de membres effectif et suppléant de l'Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains.
Aan de orde is de stemming met het oog op de hernieuwing van één derde van de mandaten van effectief en plaatsvervangend lid van het Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens.

Les candidatures ont été annoncées en séance plénière du 10 mars 2022.
De kandidaturen werden aangekondigd tijdens de plenaire vergadering van 10 maart 2022.

Par courriels respectifs des 10 et 25 avril 2022 Mme Stéphanie Mees et M. Tom Ruysschaert ont indiqué ne plus vouloir présenter le test linguistique d'allemand.
Bij mail van respectievelijk 10 en 25 april 2022 hebben mevrouw Stéphanie Mees en de heer Tom Ruysschaert meegedeeld dat ze de taaltest Duits niet meer wensten af te leggen.

Par courriel du 12 avril 2022, le Selor communique que M. Joris Verschueren ne s'est pas présenté pour ce même test.
Bij mail van 12 april 2022 heeft Selor meegedeeld dat de heer Joris Verschueren zich niet heeft gemeld voor dezelfde taaltest.

La preuve de la connaissance de l'allemand est déjà amenée par un membre actuel du conseil d'administration.
Het bewijs van de kennis van het Duits wordt reeds geleverd door een huidig lid van de raad van bestuur.

La Chambre ne doit donc pas désigner un membre avec la connaissance de l'allemand.
De Kamer hoeft dus geen lid met de kennis van het Duits aan te wijzen.

Vu le genre des membres dont le mandat devient vacant, la Chambre doit nommer au moins un membre de sexe féminin.
Gelet op het geslacht van de leden van wie het mandaat vacant wordt, moet de Kamer ten minste één lid van het vrouwelijke geslacht benoemen.

Les mandats des trois représentants actuels du 'monde judiciaire' deviennent vacants et le 'monde académique' est actuellement représenté par quatre membres.
De mandaten van de drie huidige vertegenwoordigers van de 'gerechtelijke wereld' zijn vacant, en de 'academische wereld' wordt thans vertegenwoordigd door vier leden.

Au moins un membre du 'monde judiciaire' doit donc être nommé.
Ten minste één lid van de 'gerechtelijke wereld' dient dus te worden benoemd.

Par courriel du 5 mai 2022, Mme Isabelle Fontignie a retiré sa candidature.
Bij mail van 5 mei 2022 heeft mevrouw Isabelle Fontignie haar kandidatuur ingetrokken.

Par courriel du 10 mai 2022, M. Hugues Ghenne a retiré sa candidature.
Bij mail van 10 mei 2022 heeft de heer Hugues Ghenne zijn kandidatuur ingetrokken.

Dès lors, seules trois candidatures francophones subsistent pour le remplacement de deux membres effectifs francophones et de deux membres suppléants francophones.
Bijgevolg blijven drie Franstalige kandidaturen over voor de vervanging van twee Franstalige effectieve leden en van twee Franstalige plaatsvervangende leden.

La commission de la Justice a auditionné les candidats le 10 mai 2022. La rapporteure, Mme Claire Hugon, a fait rapport de ces auditions en Conférence des présidents du 1er juin 2022.
De commissie voor Justitie heeft de kandidaten op 10 mei 2022 gehoord. De rapporteur, mevrouw Claire Hugon, heeft verslag uitgebracht over deze hoorzittingen in de Conferentie van voorzitters van 1 juni 2022.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 1er juin 2022, je vous propose de procéder à la nomination des membres effectifs néerlandophones et francophones. La nomination des membres suppléants néerlandophones aura lieu lors de la séance plénière de la semaine prochaine. Pour les mandats de membre suppléant francophone, un nouvel appel à candidats sera publié au *Moniteur belge*.
Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 1 juni 2022, stel ik u voor om over te gaan tot de benoeming van de Nederlandstalige en Franstalige effectieve leden. De benoeming van de Nederlandstalige plaatsvervangende leden zal tijdens de plenaire vergadering van volgende week plaatsvinden. Voor de mandaten van Franstalig plaatsvervangend lid zal een nieuwe oproep tot kandidaten in het *Belgisch Staatsblad* worden bekendgemaakt.

Le document portant le nom des candidats vous a été distribué. **(2731/1)**
Het stuk met de namen van de kandidaten werd rondgedeeld. **(2731/1)**

Les bulletins de vote ont déjà été distribués.
De stembiljetten werden reeds rondgedeeld.

Le scrutin étant secret, les bulletins ne peuvent être signés.
Daar de stemming geheim is, mogen de stembiljetten niet worden ondertekend.

Pour un vote valable, le même nom ne peut être coché plus d'une fois sur le bulletin.
Om geldig te stemmen mag op het stembiljet niet meer dan twee maal dezelfde naam worden aangekruist.

Nous devons d'abord procéder au tirage au sort d'un ou de deux bureaux de scrutateurs composés chacun de quatre membres qui seront chargés du dépouillement. Je vous propose cependant de désigner les deux membres les plus jeunes siégeant au bureau ce jour pour dépouiller les scrutins.
We moeten eerst een of twee bureaus van stemopnemers bij loting samenstellen. Elk bureau bestaat uit vier leden. Ik stel u evenwel voor om voor de stemopneming de jongste twee leden aan te wijzen die heden aan het bureau hebben plaatsgenomen.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

Mmes Mélissa Hanus et Sophie Rohonyi sont désignées pour dépouiller les scrutins.
De dames Mélissa Hanus en Sophie Rohonyi worden aangewezen om de stemmen op te nemen.

Je vous propose de procéder au dépouillement des scrutins à la salle 3, en présence des scrutateurs.
Ik stel u voor dat de stembiljetten geteld worden in zaal 3, in aanwezigheid van de stemopnemers.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

À l'appel de son nom, chaque membre est prié de venir déposer son bulletin non signé dans l'urne, en montant à la tribune, de ma gauche à ma droite.
Ik verzoek elk lid om bij het afroepen van zijn naam zijn ongetekende stembiljet in de stembus te komen deponeren. Gelieve langs mijn linkerzijde op het spreekgestoelte te komen en dit aan mijn rechterzijde te verlaten.

J'invite les scrutateurs à procéder à l'appel nominal.
Ik nodig de stemopnemers uit de namen af te roepen.

Il est procédé à l'appel nominal.
Er wordt overgegaan tot de naamafroeping.

Voorzitter: Eliane Tillieux, voorzitster.
Président: Eliane Tillieux, présidente.

Tout le monde a-t-il déposé son bulletin dans l'urne? *(Oui)*
Heeft iedereen gestemd? *(Ja)*

Je déclare le scrutin clos.
De stemming is gesloten.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

23 Demande d'urgence émanant du gouvernement
23 Urgentieverzoek van de regering

Le gouvernement a demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi portant des dispositions fiscales diverses, n° 2722/1.
De regering heeft de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp houdende diverse fiscale bepalingen, nr. 2722/1.

Je passe la parole au gouvernement pour développer la demande d'urgence.
Ik geef het woord aan de regering om de vraag tot urgentieverklaring toe te lichten.

23.01 **Sarah Schlitz,** secrétaire d'État: Madame la présidente, plusieurs dispositions du présent projet produisent leurs effets le 1er janvier 2022, le 1er juillet 2022 ou à l'exercice d'imposition 2022, voire avant et doivent donc être publiées le plus rapidement possible au Moniteur belge afin d'assurer la sécurité juridique nécessaire.

23.01 Staatssecretaris **Sarah Schlitz**: Meerdere bepalingen van het onderhavige wetsontwerp treden op 1 januari 2022, 1 juli 2022 of tijdens het aanslagjaar 2022 of zelfs eerder in werking en moeten dus zo snel mogelijk in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerd worden om de rechtszekerheid te waarborgen.

La **présidente**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.
Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

L'urgence est adoptée par assis et levé.
De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.

24 Prise en considération de propositions
24 Inoverwegingneming van voorstellen

Vous avez pris connaissance dans l'ordre du jour qui vous a été distribué de la liste des propositions dont la prise en considération est demandée.
In de laatst rondgedeelde agenda komt een lijst van voorstellen voor waarvan de inoverwegingneming is gevraagd.

S'il n'y a pas d'observations à ce sujet, je considère la prise en considération de ces propositions comme acquise. Je renvoie les propositions aux commissions compétentes conformément au Règlement. (art. 75, n° 5, Rgt)
Indien er geen bezwaar is, beschouw ik de inoverwegingneming van deze voorstellen als aangenomen. Overeenkomstig het Reglement worden die voorstellen naar de bevoegde commissies verzonden. (art. 75, nr. 5, Rgt)

Pas d'observation? *(Non)*
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? *(Nee)*
Aldus wordt besloten.

Votes nominatifs
Naamstemmingen

24.01 **Anneleen Van Bossuyt** (N-VA): Mevrouw de voorzitster, wij hebben de vraag om een stemafspraak gekregen van de collega's Bayet, Geens en Beke. Gelieve het stemgedrag van de collega's Francken en Loones en mijzelf als dusdanig te interpreteren. Dank u wel.

24.01 **Anneleen Van Bossuyt** (N-VA): Nous avons pairé avec les collègues Bayet, Geens et Beke. Veuillez interpréter le vote des collègues Francken, Loones et moi-même comme tels.

25 Motions déposées en conclusion de l'interpellation de M. Reccino Van Lommel sur "La situation économique" (n° 284)
25 Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van de heer Reccino Van Lommel over "De economische toestand" (nr. 284)

Cette interpellation a été développée en réunion publique de la commission de l'Économie, de la Protection des consommateurs et de l'Agenda numérique du 30 mai 2022.
Deze interpellatie werd gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Economie, Consumentenbescherming en Digitale Agenda van 30 mei 2022.

Deux motions ont été déposées (MOT n° 284/1):
- une motion de recommandation a été déposée par M. Reccino Van Lommel;
- une motion pure et simple a été déposée par Mme Leslie Leoni.
Twee moties werden ingediend (MOT nr. 284/1):
- een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Reccino Van Lommel;
- een eenvoudige motie werd ingediend door mevrouw Leslie Leoni.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.
Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

25.01 **Reccino Van Lommel** (VB): Mevrouw de voorzitster, collega's, bij heel wat mensen staat het water aan de lippen. Almaar meer mensen kunnen hun facturen niet meer betalen en besparen op de wekelijkse boodschappen. Het antwoord van minister Dermagne was helemaal niet doortastend. Ik heb geen enkel concreet antwoord gekregen voor een versterking van de koopkracht. Het is enkel wat gerommel in de marge.

Het negationisme rond inflatie gaat maar door. Vorig jaar sprak men nog over een inflatie van 1,6 %, terwijl we nu te maken hebben met een inflatie die op het hoogste peil staat sinds 40 jaar. We hebben het laatste nog niet gezien. De situatie ontkennen, is natuurlijk een excuus om niets te moeten ondernemen. Men verwijst naar septemberakkoorden en begrotingsbesprekingen, maar men moet nu ingrijpen, want het is niet langer vijf voor twaalf, twaalf uur is al lang voorbij.

Bij Vivaldi zijn er evenveel meningen als partijen. Men heeft een expertengroep aangesteld, waarvan wij tot vandaag geen enkel resultaat hebben mogen waarnemen, maar wij hebben wel een PS-plan gezien. Het is trouwens ongezien dat een vice-eersteminister en minister van Economie zomaar even een eigen plan komt voorstellen, alleen maar om een politiek statement te maken, omdat de PS de hete adem van de PTB-PVDA in de nek voelt.

De economische situatie is allesbehalve gunstig voor België. Dat bewijzen ook het IMF-rapport en de economische indicatoren. Wij hebben de laagste economische groei na Italië. In het tweede kwartaal is er zelfs een nulgroei, wat de inflatie zelfs niet dekt. Wij hebben de hoogste overheidsuitgaven, bijna de hoogste belastingen en de inflatie is hoger dan elders. Het ziet er dus allesbehalve goed uit voor onze economie, collega's.

Daarom vragen wij concreet om nu een koopkrachtversterkend beleid te voeren, structurele maatregelen te nemen om het groeipotentieel van onze economie verder op te krikken, de concurrentiekracht van onze bedrijven te waarborgen en het behoud en de uitbreiding van jobs te garanderen, en alles te doen en niet na te laten om de inflatie, die in België hoger is dan elders, af te remmen.

25.01 **Reccino Van Lommel** (VB): Beaucoup de citoyens sont sur le point de sombrer dans la précarité et le ministre Dermagne n'a pas de véritable solution à leur proposer. On continue de nier la gravité de l'inflation alors qu'elle est au niveau le plus élevé jamais connu depuis 40 ans. Il est pratique de nier cette situation pour ne rien devoir faire. Au sein de la Vivaldi circulent autant d'opinions qu'il y a de partis et le groupe d'experts ne semble rien donner. Le ministre de l'Économie a toutefois proposé son propre plan émanant du PS, sous la pression du PTB-PVDA.

Nous demandons que des mesures structurelles soient prises et que tout soit fait pour juguler l'inflation.

La **présidente**: Début du vote / Begin van de stemming.
Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote? / Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken?
Fin du vote / Einde van de stemming.
Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 1)		
Ja	83	Oui
Nee	45	Non
Onthoudingen	3	Abstentions
Totaal	131	Total

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, la motion de recommandation est caduque.
De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervalt de motie van aanbeveling.

Reden van onthouding? *(Nee)*
Raison d'abstention? *(Non)*

26 Motions déposées en conclusion des interpellations de:
- M. Steven De Vuyst sur "Les crimes de guerre du régime d'apartheid israélien" (n° 286)

- M. Nabil Boukili sur "Les expulsions à Masafer Yatta" (n° 287)
26 Moties ingediend tot besluit van de interpellaties van:
- de heer Steven De Vuyst over "De oorlogsmisdaden van het Israëlische apartheidsregime" (nr. 286)
- de heer Nabil Boukili over "De uitzetting van Palestijnen uit Masafer Yatta" (nr. 287)

Ces interpellations ont été développées en réunion publique de la commission des Relations extérieures du 1er juin 2022.
Deze interpellaties werden gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Buitenlandse Betrekkingen van 1 juni 2022.

Trois motions ont été déposées (MOT n° 286/1):
- une première motion de recommandation a été déposée par M. Steven De Vuyst;
- une deuxième motion de recommandation a été déposée par M. Nabil Boukili;
- une motion pure et simple a été déposée par Mme Goedele Liekens.
Drie moties werden ingediend (MOT nr. 286/1):
- een eerste motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Steven De Vuyst;
- een tweede motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Nabil Boukili;
- een eenvoudige motie werd ingediend door mevrouw Goedele Liekens.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.
Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

26.01 **Steven De Vuyst** (PVDA-PTB): Recent heeft het rapport van de Mensenrechtenraad van de VN bevestigd dat de oorzaak van de geweldsspiraal in de Palestijnse gebieden de Israëlische agressie en criminele bezetting is. We zijn blij dat de VN nogmaals bevestigt wat we eigenlijk al 55 jaar weten, namelijk dat er bezetting is, annexatie, kolonisatie en apartheid, uitgeoefend door de staat Israël en ondergaan door het Palestijnse volk. Israël is dus kampioen in het schenden van het internationaal recht en de mensenrechten, het volstaat om te verwijzen naar de veelvuldige VN-resoluties, uitspraken van het Internationaal Hof van Justitie en de rapporten van de VN.

Israël heeft ook een triest trackrecord in het vermoorden van Palestijnse journalisten. Recent werd nog de Palestijnse journaliste Shireen Abu Akleh koelbloedig geëxecuteerd door een sluipschutter van het Israëlische leger. De stand staat nu op meer dan 50 doodgeschoten journalisten op 20 jaar tijd.

Wij vragen ons eigenlijk oprecht af wat Israël nog allemaal moet doen vooraleer deze regering Israël tot de orde zal roepen. In de commissie voor Buitenlandse Betrekkingen liet de eerste minister zich naar aanleiding van deze interpellatie op een bepaald moment ontvallen dat hij zou onderzoeken of de producten uit illegale Israëlische kolonies niet zouden kunnen worden gebannen uit België. Nog geen halve dag later werd hij teruggefloten door zijn eigen kabinet. Collega's, ik vraag mij dus af wie hier het buitenlandse beleid bepaalt en hoelang de huidige vivaldiregering nog die twee-maten-en-twee-gewichten-sanctiepolitiek zal aanhouden.

Wij kunnen alleen maar vaststellen dat de huidige regering blijkbaar niks zal ondernemen tegen de Israëlische agressie. Daarom dienden wij de voorliggende motie van aanbeveling in, waarin wij de regering verzoeken de oorlogsmisdaden van Israël, inclusief de moord op de

26.01 **Steven De Vuyst** (PVDA-PTB): Le rapport du Conseil des droits de l'homme de l'ONU confirme que la spirale de la violence dans les territoires palestiniens est due à l'agression et à l'occupation criminelle par Israël. Israël viole le droit international de manière structurelle et bafoue les droits humains. Ce pays détient également un triste palmarès en matière d'assassinats de journalistes palestiniens: plus de 50 en 20 ans. Récemment, Shireen Abu Akleh est venue allonger la liste des journalistes tués.

On se demande ce qu'Israël pourra encore faire avant que le gouvernement ne rappelle ce pays à l'ordre. Lorsque le premier ministre a envisagé d'interdire les produits provenant des colonies illégales, il s'est fait taper sur les doigts par son propre cabinet. Le gouvernement applique une politique de deux poids deux mesures et ne fait rien contre l'agression israélienne.

C'est pourquoi nous déposons une motion de recommandation, demandant au gouvernement de porter les crimes de guerre perpétrés

journaliste Shireen Abu Akleh, voor het Internationaal Strafhof te brengen en met spoed sancties op te leggen aan de staat Israël, alsook om daarvoor te pleiten op Europees niveau, zodat België en de Europese Unie de illegale oorlog van de staat Israël tegen het Palestijnse volk niet langer financieren.

26.02 **Nabil Boukili** (PVDA-PTB): Madame la présidente, chers collègues, mille deux cents personnes vont être expulsées de leur maison à cause d'une décision de l'État d'Israël.

Mille deux cents personnes seront exclues sur la base d'une décision de l'État d'Israël. Pourquoi ne voulez-vous pas entendre ce que nous avons à dire à ce sujet? J'ai déposé une motion. Pourquoi, cela vous fait mal d'entendre parler d'Israël? Ici, mille deux cents personnes, huit villages sont concernés! Des gens qui vont être expulsés de chez eux, c'est une violation du droit international! Et aucune sanction n'a été prise par le gouvernement ici en Belgique contre l'État d'Israël! Pourquoi? Pourquoi ne prend-on pas de sanctions lorsqu'il s'agit d'Israël?

Sous la pression, le premier ministre avait déclaré que des sanctions contre Israël seraient à l'étude. Quand il s'agit d'autres pays, il n'est plus question d'étude, mais de sanctionner directement. Lorsque c'est Israël, des dizaines de résolutions, là on fait des études. Et pour cette petite demande, le premier ministre rétropédale 12 heures plus tard – même pas 24 heures. C'est à se demander qui dirige le cabinet du premier ministre! Qui lui a mis la pression pour qu'il revienne sur ses paroles?

Madame la présidente, je dépose ici une motion demandant des sanctions contre l'État d'Israël, car le rapport de l'ONU qui vient d'être publié, confirme que c'est l'impunité de l'État d'Israël qui est un facteur de violence dans ce qui se passe aujourd'hui. Si l'on veut que s'arrête la violence contre le peuple palestinien, ce sont des sanctions qu'il faut prendre contre cet État d'apartheid.

Je donne l'occasion et la chance à cet hémicycle et à ce Parlement de voter cette motion et d'éviter ainsi cette politique de deux poids deux mesures et pour qu'une fois, ils prennent une décision en faveur du peuple palestinien qui subit la colonisation depuis plus de 74 ans. Je vous remercie.

par Israël devant la Cour pénale internationale, d'infliger des sanctions, et ainsi de cesser de financer la guerre illégale menée par Israël contre le peuple palestinien.

26.02 **Nabil Boukili** (PVDA-PTB): Door toedoen van Israël zullen er 1.200 mensen uit hun huizen gezet worden. Ik heb een motie ingediend. Waarom wilt u uw oren niet laten hangen naar wat wij te zeggen hebben?

Ondanks deze schending van het internationale recht legt de regering Israël geen enkele sanctie op! Waarom niet?

Onder druk heeft de eerste minister verklaard dat sancties tegen Israël onderzocht zouden worden. Enkele uren later kwam hij op zijn woorden terug. Wie heeft hem dan wel onder druk gezet om zijn woorden in te slikken?

Ik dien een motie in waarin er opgeroepen wordt tot sancties tegen Israël, aangezien de VN bevestigen dat de straffeloosheid van Israël mee het geweld veroorzaakt. Om het geweld tegen de Palestijnen te stoppen zijn er sancties nodig.

Ik bied dit Parlement de kans om te voorkomen dat er een beleid van twee maten en twee gewichten gevoerd wordt.

La **présidente**: Début du vote / Begin van de stemming.
Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote? / Heeft iedereen gestemd en zijn stem gecontroleerd?
Fin du vote / Einde van de stemming.
Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 2)		
Ja	81	Oui
Nee	30	Non
Onthoudingen	19	Abstentions
Totaal	130	Total

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, les motions de recommandation sont caduques.
De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervallen de moties van aanbeveling.

Reden van onthouding? *(Nee)*
Raison d'abstention? *(Non)*

27 Motions déposées en conclusion de l'interpellation de Mme Annick Ponthier sur "L'objectif des 2 % du PIB fixés comme norme par l'OTAN" (n° 290)
27 Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van mevrouw Annick Ponthier over "De doelstelling van de NAVO-norm van 2 % van het bbp" (nr. 290)

Cette interpellation a été développée en réunion publique de la commission de la Défense nationale du 1er juin 2022.
Deze interpellatie werd gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Landsverdediging van 1 juni 2022.

Trois motions ont été déposées (MOT n° 290/1):
- une première motion de recommandation a été déposée par Mme Annick Ponthier;
- une deuxième motion de recommandation a été déposée par MM. Theo Francken et Peter Buysrogge;
- une motion pure et simple a été déposée par M. Hugues Bayet.
Drie moties werden ingediend (MOT nr. 290/1):
- een eerste motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Annick Ponthier;
- een tweede motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Theo Francken en Peter Buysrogge;
- een eenvoudige motie werd ingediend door de heer Hugues Bayet.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.
Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

27.01 **Annick Ponthier** (VB): Mevrouw de voorzitster, collega's, ik herhaal hier even grotendeels wat wij in de commissie voor Landsverdediging hebben aangehaald toen ik mevrouw Dedonder, minister van Defensie, interpelleerde. Veiligheid en defensie zijn kerntaken van onze overheid. Om die kerntaken te kunnen uitoefenen, moet onze Defensie simpelweg over de capaciteiten en de middelen beschikken om ons grondgebied te verdedigen. Dat vereist meer personeel, meer budget, meer uitrusting en aankopen. Dat moeten uiteraard slimme aankopen zijn, niet de aankopen waarover we recent via de media hebben mogen vernemen en die vervat zitten in het STAR-plan en de programmeringswet, door minister Dedonder nog voor te stellen aan de commissieleden.

Met de oorlog in Oekraïne in het achterhoofd hebben wij de heer De Croo, de eerste minister van dit land, horen zeggen dat hij een tandje zou bijzetten. Hij zou de vooropgestelde 2 % van het bnp tegen 2035 willen halen. Minister Dedonder houdt het voorlopig nog op 1,54 % tegen 2030, maar eerste minister De Croo wil het straffer doen.

Hij moet natuurlijk over enkele weken naar Madrid, naar de NAVO-top. Hij zou daar graag uitpakken met een straffe belofte.

De minister van Defensie heeft in de commissie eigenlijk niet geantwoord op de vraag wat zij vindt van die belofte. Zij heeft het enkel gehad over het feit dat zij geen cijferfetisjiste is en dat de 2 % die de NAVO vooropstelt geen dogma is voor Defensie. Voor ons is die 2 % cruciaal, want nodig om Defensie verder te laten draaien. (…)

27.01 **Annick Ponthier** (VB): La sécurité et la défense sont des missions régaliennes. Afin d'accomplir ces missions régaliennes, la Défense doit disposer des capacités et des moyens nécessaires à la défense de notre territoire. À cette fin, il faut notamment faire des achats intelligents, autrement dit pas les achats repris dans le plan STAR et dans la loi de programmation.

Tout en gardant la guerre en Ukraine à l'esprit, le ministre souhaite atteindre 2 % du PIB d'ici 2035. Il entend présenter une promesse forte au sommet de l'OTAN de Madrid. La ministre Dedonder en reste pour l'instant encore à 1,54 % d'ici 2030. En commission, elle n'a pas répondu lorsqu'on lui a demandé ce qu'elle pensait de cette promesse. Elle ne qualifie pas de dogmatiques les 2 % réclamés par l'OTAN. Pour nous, ces 2 % sont cruciaux.

27.02 **Theo Francken** (N-VA): Mevrouw de voorzitster, ook wij hadden een motie ingediend naar aanleiding van de interpellatie van mevrouw Ponthier. We zijn op twee weken van waarschijnlijk de belangrijkste top in meer dan tien jaar van de NAVO en er is nog altijd geen

27.02 **Theo Francken** (N-VA): Nous sommes à deux semaines du sommet de l'OTAN le plus important depuis plus de dix ans et il n'y a toujours pas de plan belge sur les

Belgisch plan over 2 % en de investeringen op lange termijn. De premier wil graag een plan en wil geen gezichtsverlies lijden, maar het is hem vooralsnog niet gegund. Hij zit in Congo en er zijn geen bijkomende vergaderingen. Het zal moeten gebeuren en het begint te spannen.

Wij steunen zeker ook via de motie de vraag van de NAVO, door de heer Di Rupo al ondertekend in 2014, om te komen tot 2 % investering in Defensie. Dat lijkt ons het absolute minimum. Wij willen dat graag tegen 2030 zien, de regering tegen 2035. *Fair enough*. Die beslissing moet nu wel vallen.

Wij vragen aan de regering om op zeer korte termijn die beslissing van 2 % te nemen en zo ons land over twee weken geen gezichtsverlies te laten lijden in Madrid.

2 % et sur les investissements à long terme. Le premier ministre aimerait avoir un plan, mais jusqu'à présent il a les mains vides. Nous soutenons la demande de l'OTAN, déjà signée par M. Di Rupo en 2014, d'atteindre ces 2 %. Pour nous, c'est le minimum absolu. Nous aimerions l'avoir d'ici 2030, le gouvernement d'ici 2035. Nous demandons au gouvernement de prendre cette décision très rapidement.

La **présidente**: Début du vote / Begin van de stemming.
Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote? / Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken?
Fin du vote / Einde van de stemming.
Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 3)		
Ja	79	Oui
Nee	46	Non
Onthoudingen	7	Abstentions
Totaal	132	Total

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, les motions de recommandation sont caduques.
De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervallen de moties van aanbeveling.

Reden van onthouding? *(Nee)*
Raison d'abstention? *(Non)*

28 Amendements réservés à la proposition de résolution visant à reconnaître la survenance de cas d'adoptions illégales en Belgique, à reconnaître les personnes concernées comme des victimes et à entamer une enquête administrative sur le sujet (nouvel intitulé) (2151/1-7)
28 Aangehouden amendementen op het voorstel van resolutie betreffende de erkenning dat kinderen in België illegaal werden geadopteerd, betreffende de erkenning van de betrokkenen als slachtoffer, alsook betreffende de instelling van een administratief onderzoek dienaangaande (nieuw opschrift) (2151/1-7)

Vote sur l'amendement n° 22 de Annick Ponthier cs au point 2. **(2151/7)**
Stemming over amendement nr. 22 van Annick Ponthier cs op punt 2. **(2151/7)**

28.01 **Annick Ponthier** (VB): Mevrouw de voorzitster, door omstandigheden kon ik hier vanmiddag niet zijn, ik zou graag een stemverklaring geven bij voorliggende resolutie.

Het belang van het onderzoek en de ondersteuning aan slachtoffers van illegale adoptie uit het buitenland in het verleden werd door onze fractie reeds veelvuldig aangehaald in de commissie. Het behoeft verder ook weinig betoog.

De resolutie was oorspronkelijk te vaag en te onsamenhangend opgesteld, had nood aan aanvulling, verduidelijking en verbetering en kreeg dat ook, gedeeltelijk althans. Dat was deels ten gevolge van de verklaringen van experts, maar zeker ook ten gevolge van de verklaringen

28.01 **Annick Ponthier** (VB): Initialement, la résolution était trop vague et manquait de cohérence. Des modifications partielles et trop limitées y ont été apportées à la suite des déclarations des experts et des victimes. Nos amendements énumèrent les améliorations et adaptations encore nécessaires, et ces dernières découlent parfois presque littéralement de demandes formulées par des victimes.

van de slachtoffers tijdens de vaak emotionele en beklijvende hoorzittingen.

De aanpassingen zijn naar ons aanvoelen echter nog te beperkt. Wij hebben daarom bijkomende verbeterpunten en aandachtspunten opgesteld via amendementen, die hier voorliggen. Die amendementen komen soms bijna letterlijk uit vragen van de slachtoffers zelf. Wie beter dan zij weet waaraan zij nood hebben om hun situatie te verbeteren? Wie beter dan zij stelt het belang van de slachtoffers voorop, collega's? Wij hebben dat niet gezien in de commissie, waar onze amendementen zonder verpinken werden weggestemd. Dat is zeer jammer. Daarom geven wij opnieuw de kans aan de collega's om deze amendementen te steunen. Voor ons staat het belang van de slachtoffers immers voorop. Ik hoop van de collega's hetzelfde.

La **présidente**: Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 4)		
Ja	17	Oui
Nee	115	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	132	Total

En conséquence, l'amendement est rejeté.
Bijgevolg is het amendement verworpen.

Vote sur l'amendement n° 23 de Annick Ponthier cs au point 3.1. **(2151/7)**
Stemming over amendement nr. 23 van Annick Ponthier cs op punt 3.1. **(2151/7)**

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*
Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

(Stemming/vote 4)

En conséquence, l'amendement est rejeté.
Bijgevolg is het amendement verworpen.

Vote sur l'amendement n° 24 de Annick Ponthier cs au point 3.3. **(2151/7)**
Stemming over amendement nr. 24 van Annick Ponthier cs op punt 3.3. **(2151/7)**

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*
Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

(Stemming/vote 4)

En conséquence, l'amendement est rejeté.
Bijgevolg is het amendement verworpen.

Vote sur l'amendement n° 25 de Annick Ponthier cs au point 3.13. **(2151/7)**
Stemming over amendement nr. 25 van Annick Ponthier cs op punt 3.13. **(2151/7)**

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*
Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

(Stemming/vote 4)

En conséquence, l'amendement est rejeté.
Bijgevolg is het amendement verworpen.

Vote sur l'amendement n° 26 de Annick Ponthier cs tendant à insérer un point 3.14(n). **(2151/7)**
Stemming over amendement nr. 26 van Annick Ponthier cs tot invoeging van een punt 3.14(n). **(2151/7)**

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*
Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

(Stemming/vote 4)

En conséquence, l'amendement est rejeté.
Bijgevolg is het amendement verworpen.

Vote sur l'amendement n° 27 de Annick Ponthier cs tendant à insérer un point 3.15(n). **(2151/7)**
Stemming over amendement nr. 27 van Annick Ponthier cs tot invoeging van een punt 3.15(n). **(2151/7)**

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*
Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

(Stemming/vote 4)

En conséquence, l'amendement est rejeté.
Bijgevolg is het amendement verworpen.

Vote sur l'amendement n° 28 de Annick Ponthier cs tendant à insérer un point 3.17(n). **(2151/7)**
Stemming over amendement nr. 28 van Annick Ponthier cs tot invoeging van een punt 3.17(n). **(2151/7)**

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*
Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

(Stemming/vote 4)

En conséquence, l'amendement est rejeté.
Bijgevolg is het amendement verworpen.

Vote sur l'amendement n° 29 de Annick Ponthier cs tendant à insérer un point 3.18(n). **(2151/7)**
Stemming over amendement nr. 29 van Annick Ponthier cs tot invoeging van een punt 3.18(n). **(2151/7)**

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*
Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

(Stemming/vote 4)

En conséquence, l'amendement est rejeté.
Bijgevolg is het amendement verworpen.

Vote sur l'amendement n° 30 de Annick Ponthier cs tendant à insérer un point 3.19(n). **(2151/7)**
Stemming over amendement nr. 30 van Annick Ponthier cs tot invoeging van een punt 3.19(n). **(2151/7)**

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*
Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

(Stemming/vote 4)

En conséquence, l'amendement est rejeté.
Bijgevolg is het amendement verworpen.

29 Proposition de résolution visant à reconnaître la survenance de cas d'adoptions illégales en Belgique, à reconnaître les personnes concernées comme des victimes et à entamer une enquête administrative sur le sujet (nouvel intitulé) (2151/6)
29 Voorstel van resolutie betreffende de erkenning dat kinderen in België illegaal werden geadopteerd, betreffende de erkenning van de betrokkenen als slachtoffer, alsook betreffende de instelling van een administratief onderzoek dienaangaande (nieuw opschrift) (2151/6)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 5)		
Ja	131	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	131	Total

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de résolution. Il en sera donné connaissance au gouvernement. **(2151/8)**
Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van resolutie aan. Het zal ter kennis van de regering worden gebracht. **(2151/8)**

30 Projet de loi modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers en ce qui concerne la détermination du modèle de certificat médical devant être utilisé obligatoirement lors de l'introduction d'une demande d'autorisation de séjour sur la base de l'article 9*ter* (nouvel intitulé) (2704/3)
30 Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen wat betreft de bepaling van het model van medisch getuigschrift dat verplicht moet worden gebruikt bij de indiening van een aanvraag om machtiging tot verblijf op grond van artikel 9*ter* (2704/3)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 6)		
Ja	130	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	130	Total

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(2704/4)**
Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(2704/4)**

(M. Daniel Bacquelaine a voté pour)

31 Proposition de résolution sur la poursuite du déploiement de la *European Disability Card* (2300/6)
31 Voorstel van resolutie betreffende de verdere uitrol van de *European Disability Card* (2300/6)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 7)		
Ja	132	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	132	Total

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de résolution. Il en sera donné connaissance au gouvernement. **(2300/7)**
Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van resolutie aan. Het zal ter kennis van de regering worden gebracht. **(2300/7)**

32 Wetsvoorstel tot wijziging van de programmawet (I) van 27 december 2006, teneinde eierstokkanker toe te voegen aan de lijst van de ziekten die door het Asbestfonds worden vergoed (2434/4)
32 Proposition de loi modifiant la loi-programme (I) du 27 décembre 2006 en vue de reconnaître le cancer de l'ovaire comme maladie indemnisable par le Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante (2434/4)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 8)		
Ja	129	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	129	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(2434/5)**
En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la sanction royale. **(2434/5)**

33 Amendements et articles réservés du projet de loi relatif aux dispositifs médicaux de diagnostic in vitro (2656/1-8)
33 Aangehouden amendementen en artikelen van het wetsontwerp betreffende medische hulpmiddelen voor in-vitrodiagnostiek (2656/1-8)

33.01 **Sophie Rohonyi** (DéFI): Madame la présidente, je n'ai pas eu l'occasion de voter sur le précédent texte. Il va de soi que je le soutenais.

La **présidente**: Vote sur l'amendement n° 19 de Dominiek Sneppe à l'article 9. **(2656/8)**
Stemming over amendement nr. 19 van Dominiek Sneppe op artikel 9. **(2656/8)**

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 9)		
Ja	17	Oui
Nee	95	Non
Onthoudingen	20	Abstentions
Totaal	132	Total

En conséquence, l'amendement est rejeté et l'article 9 est adopté.
Bijgevolg is het amendement verworpen en is artikel 9 aangenomen.

Vote sur l'amendement n° 20 de Dominiek Sneppe cs à l'article 12. **(2656/8)**
Stemming over amendement nr. 20 van Dominiek Sneppe cs op artikel 12. **(2656/8)**

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*
Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

(Stemming/vote 9)

En conséquence, l'amendement est rejeté et l'article 12 est adopté.
Bijgevolg is het amendement verworpen en is artikel 12 aangenomen.

Vote sur l'amendement n° 21 de Dominiek Sneppe cs aux articles 19 et 20. **(2656/8)**
Stemming over amendement nr. 21 van Dominiek Sneppe cs op de artikelen 19 en 20. **(2656/8)**

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*
Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

(Stemming/vote 9)

En conséquence, l'amendement est rejeté et les articles 19 et 20 sont adoptés.
Bijgevolg is het amendement verworpen en zijn de artikelen 19 en 20 aangenomen.

Vote sur l'amendement n° 22 de Dominiek Sneppe cs à l'article 53. **(2656/8)**
Stemming over amendement nr. 22 van Dominiek Sneppe cs op artikel 53. **(2656/8)**

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*
Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

(Stemming/vote 9)

En conséquence, l'amendement est rejeté et l'article 53 est adopté.
Bijgevolg is het amendement verworpen en is artikel 53 aangenomen.

Vote sur l'amendement n° 23 de Dominiek Sneppe cs à l'article 64. **(2656/8)**
Stemming over amendement nr. 23 van Dominiek Sneppe cs op artikel 64. **(2656/8)**

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(oui)*
Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(ja)*

(Stemming/vote 9)

En conséquence, l'amendement est rejeté et l'article 64 est adopté.
Bijgevolg is het amendement verworpen en is artikel 64 aangenomen.

Vote sur l'amendement n° 24 de Dominiek Sneppe cs à l'article 65. **(2656/8)**
Stemming over amendement nr. 24 van Dominiek Sneppe cs op artikel 65. **(2656/8)**

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*
Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

(Stemming/vote 9)

En conséquence, l'amendement est rejeté et l'article 65 est adopté.
Bijgevolg is het amendement verworpen en is artikel 65 aangenomen.

34 Ensemble du projet de loi relatif aux dispositifs médicaux de diagnostic in vitro (2656/4)
34 Geheel van het wetsontwerp betreffende medische hulpmiddelen voor in-vitrodiagnostiek (2656/4)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 10)		
Ja	107	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	24	Abstentions
Totaal	131	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan, alsmede de bijlagen. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(2656/9)**
En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi, ainsi que les annexes. Il sera soumis à la sanction royale. **(2656/9)**

Reden van onthouding? *(Nee)*
Raison d'abstention? *(Non)*

35 Proposition de loi modifiant l'article 805, alinéa 2, du Code judiciaire en ce qui concerne le défaut (nouvel intitulé) (353/4)
35 Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 805, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek wat het verstek betreft (nieuw opschrift) (353/4)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 11)		
Ja	131	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	131	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(353/5)**
En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la sanction royale. **(353/5)**

Scrutin (*continuation*)
Geheime stemming (*voortzetting*)

36 Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains – Nomination des membres effectifs francophones du Conseil d'administration – Résultat du scrutin
36 Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens – Benoeming van de Franstalige effectieve leden van de Raad van bestuur – Uitslag van de geheime stemming

Votants	120	Stemmen
Blancs ou nuls	29	Blanco of ongeldig
Valables	91	Geldig
Majorité absolue	46	Volstrekte meerderheid

Monde judiciaire
Gerechtelijke wereld

Mme Camille Leroy a obtenu 77 voix.
Mevrouw Camille Leroy heeft 77 stemmen gekregen.

Mme Stéphanie Mees a obtenu 10 voix.
Mevrouw Stéphanie Mees heeft 10 stemmen gekregen.

Société civile
Maatschappelijk middenveld

Mme Estelle Ceulemans a obtenu 83 voix.
Mevrouw Estelle Ceulemans heeft 83 stemmen gekregen.

Mme Stéphanie Mees a obtenu 4 voix.
Mevrouw Stéphanie Mees heeft 4 stemmen gekregen.

Partenaires sociaux
Sociale partners

Mme Estelle Ceulemans a obtenu 3 voix.
Mevrouw Estelle Ceulemans heeft 3 stemmen gekregen.

(1)
Mme Camille Leroy ayant obtenu la majorité absolue, est proclamée membre effectif du Conseil d'administration de l'Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains.
Mevrouw Camille Leroy die de volstrekte meerderheid heeft gekregen, is benoemd tot effectief lid van de Raad van bestuur van het Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens.

(2)
Mme Estelle Ceulemans ayant obtenu la majorité absolue, est proclamée membre effectif du Conseil d'administration de l'Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains.
Mevrouw Estelle Ceulemans die de volstrekte meerderheid heeft gekregen, is benoemd tot effectief lid van de Raad van bestuur van het Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens.

37 Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains – Nomination des membres effectifs néerlandophones du Conseil d'administration – Résultat du scrutin
37 Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens – Benoeming van de Nederlandstalige effectieve leden van de Raad van bestuur – Uitslag van de geheime stemming

Votants	122	Stemmen
Blancs ou nuls	25	Blanco of ongeldig
Valables	97	Geldig
Majorité absolue	49	Volstrekte meerderheid

Monde judiciaire
Gerechtelijke wereld

Mme Regine Claeys a obtenu 1 voix.
Mevrouw Regine Claeys heeft 1 stem gekregen.

M. Willem Debeuckelaere a obtenu 0 voix.
De heer Willem Debeuckelaere heeft 0 stemmen gekregen.

Dr. Evelien de Kezel a obtenu 1 voix.
Dr. Evelien de Kezel heeft 1 stem gekregen.

Dr. Karel Demeester a obtenu 1 voix.
Dr. Karel Demeester heeft 1 stem gekregen.

Mme Laura De Witte a obtenu 0 voix.
Mevrouw Laura De Witte heeft 0 stemmen gekregen.

Mme Nicole D'hont a obtenu 0 voix.
Mevrouw Nicole D'hont heeft 0 stemmen gekregen.

Mme Lore Geraerts a obtenu 0 voix.
Mevrouw Lore Geraerts heeft 0 stemmen gekregen.

M. Johan Heymans a obtenu 0 voix.
De heer Johan Heymans heeft 0 stemmen gekregen.

M. Pierre Lefranc a obtenu 0 voix.
De heer Pierre Lefranc heeft 0 stemmen gekregen.

M. Lieven Lenaerts a obtenu 0 voix.
De heer Lieven Lenaerts heeft 0 stemmen gekregen.

M. Bruno Lietaert a obtenu 82 voix.
De heer Bruno Lietaert heeft 82 stemmen gekregen.

Mme Evelyne Maes a obtenu 13 voix.
Mevrouw Evelyne Maes heeft 13 stemmen gekregen.

M. Tom Ruysschaert a obtenu 0 voix.
De heer Tom Ruysschaert heeft 0 stemmen gekregen.

M. Patrick Senaeve a obtenu 0 voix.
De heer Patrick Senaeve heeft 0 stemmen gekregen.

M. Walter Thiery a obtenu 0 voix.
De heer Walter Thiery heeft 0 stemmen gekregen.

Mme Catherine Van de Heyning a obtenu 74 voix.
Mevrouw Catherine Van de Heyning heeft 74 stemmen gekregen.

Mme Eve Vlemincx a obtenu 0 voix.
Mevrouw Eve Vlemincx heeft 0 stemmen gekregen.

Société civile
Maatschappelijk middenveld

M. Yves Aerts a obtenu 22 voix.
De heer Yves Aerts heeft 22 stemmen gekregen.

M. Willem Debeuckelaere a obtenu 0 voix.
De heer Willem Debeuckelaere heeft 0 stemmen gekregen.

M. Eduard Laurijssen a obtenu 0 voix.
De heer Eduard Laurijssen heeft 0 stemmen gekregen.

M. Tom Ruysschaert a obtenu 0 voix.
De heer Tom Ruysschaert heeft 0 stemmen gekregen.

Partenaires sociaux
Sociale partners

Mme Ineke De Bisschop a obtenu 0 voix.
Mevrouw Ineke De Bisschop heeft 0 stemmen gekregen.

M. Joris Verschueren a obtenu 0 voix.
De heer Joris Verschueren heeft 0 stemmen gekregen.

(1)
M. Bruno Lietaert ayant obtenu la majorité absolue, est proclamé membre effectif du Conseil d'administration de l'Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains.
De heer Bruno Lietaert, die de volstrekte meerderheid heeft gekregen, is benoemd tot effectief lid van de Raad van bestuur van het Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens.

(2)
Mme Catherine Van de Heyning ayant obtenu la majorité absolue, est proclamée membre effectif du Conseil d'administration de l'Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains.
Mevrouw Catherine Van de Heyning, die de volstrekte meerderheid heeft gekregen, is benoemd tot effectief lid van de Raad van bestuur van het Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens.

Vote nominatif (*continuation*)
Naamstemming (*voortzetting*)

38 Proposition de résolution visant à simplifier et à stimuler les travaux d'efficience énergétique dans les immeubles à appartements en copropriété forcée (2202/5)
38 Voorstel van resolutie tot vereenvoudiging en stimulering van energetische ingrepen in appartementsgebouwen in gedwongen mede-eigendom (2202/5)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 12)		
Ja	98	Oui

Nee	0	Non
Onthoudingen	28	Abstentions
Totaal	126	Total

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de résolution. Il en sera donné connaissance au gouvernement. **(2202/6)**
Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van resolutie aan. Het zal ter kennis van de regering worden gebracht. **(2202/6)**

Raison d'abstention? *(Non)*
Reden van onthouding? *(Nee)*

39 Adoption de l'ordre du jour
39 Goedkeuring van de agenda

Nous devons procéder à l'approbation de l'ordre du jour de la séance de la semaine prochaine.
Wij moeten overgaan tot de goedkeuring van de agenda voor de vergadering van volgende week.

Y a-t-il une observation à ce sujet? *(Non)*
Zijn er dienaangaande opmerkingen? *(Nee)*

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.
Bijgevolg is de agenda aangenomen.

La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 16 juin 2022 à 14 h 15.
De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 16 juni 2022 om 14.15 uur.

La séance est levée à 20 h 36.
De vergadering wordt gesloten om 20.36 uur.

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 55 PLEN 185 annexe.

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 55 PLEN 185 bijlage.

DETAIL DES VOTES NOMINATIFS DETAIL VAN DE NAAMSTEMMINGEN

Vote nominatif - Naamstemming: 001

Oui	083	Ja

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Zanchetta Laurence

Non	045	Nee

Anseeuw Björn, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Colebunders Gaby, Creyelman Steven, Daems Greet, D'Amico Roberto, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Vuyst Steven, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Hedebouw Raoul, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wollants Bert

Abstentions	003	Onthoudingen

Francken Theo, Loones Sander, Van Bossuyt Anneleen

Vote nominatif - Naamstemming: 002

Oui	081	Ja

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie,

Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Zanchetta Laurence

Non	030	Nee

Boukili Nabil, Bury Katleen, Colebunders Gaby, Creyelman Steven, Daems Greet, D'Amico Roberto, Dedecker Jean-Marie, Depoortere Ortwin, De Vuyst Steven, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Hedebouw Raoul, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry

Abstentions	019	Onthoudingen

Anseeuw Björn, Buysrogge Peter, Depoorter Kathleen, D'Haese Christoph, Francken Theo, Gijbels Frieda, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Raskin Wouter, Roggeman Tomas, Safai Darya, Van Bossuyt Anneleen, Van der Donckt Wim, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Wollants Bert

Vote nominatif - Naamstemming: 003

Oui	079	Ja

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Flahaut André, Gabriëls Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Zanchetta Laurence

Non	046	Nee

Anseeuw Björn, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Colebunders Gaby, Creyelman Steven, Daems Greet, D'Amico Roberto, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Vuyst Steven, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Hedebouw Raoul, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wollants Bert

Abstentions	007	Onthoudingen

Arens Josy, Dallemagne Georges, Fonck Catherine, Francken Theo, Loones Sander, Prévot Maxime, Van Bossuyt Anneleen

Vote nominatif - Naamstemming: 004

Oui	017	Ja

Bury Katleen, Creyelman Steven, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Non	115	Nee

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Dedecker Jean-Marie, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Ducarme Denis, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Gabriëls Katja, Gijbels Frieda, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Abstentions	000	Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 005

Oui	131	Ja

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Dedecker Jean-Marie, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Ducarme Denis, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Gabriëls Katja, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja,

Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee

Abstentions	000	Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 006

Oui	130	Ja

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Dedecker Jean-Marie, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Ducarme Denis, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Gabriëls Katja, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee

Abstentions	000	Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 007

Oui	132	Ja

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Dedecker Jean-Marie, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Ducarme Denis, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Gabriëls Katja, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix

Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee

Abstentions	000	Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 008

Oui	129	Ja

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Dedecker Jean-Marie, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Ducarme Denis, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Gabriëls Katja, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee

Abstentions	000	Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 009

Oui	017	Ja

Bury Katleen, Creyelman Steven, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Non	095	Nee

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Zanchetta Laurence

Abstentions	020	Onthoudingen

Anseeuw Björn, Buysrogge Peter, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, D'Haese Christoph, Francken Theo, Gijbels Frieda, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Raskin Wouter, Roggeman Tomas, Safai Darya, Van Bossuyt Anneleen, Van der Donckt Wim, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Wollants Bert

Vote nominatif - Naamstemming: 010

Oui	107	Ja

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, Dierick Leen, Dillen Marijke, Ducarme Denis, Flahaut André, Gabriëls Katja, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee

Abstentions	024	Onthoudingen

Anseeuw Björn, Arens Josy, Buysrogge Peter, Dallemagne Georges, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, D'Haese Christoph, Fonck Catherine, Francken Theo, Gijbels Frieda, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Prévot Maxime, Raskin Wouter, Roggeman Tomas, Safai Darya, Van Bossuyt Anneleen, Van der Donckt Wim, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Wollants Bert

Vote nominatif - Naamstemming: 011

Oui	131	Ja

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Dedecker Jean-Marie, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Ducarme Denis, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Gabriëls Katja, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee

Abstentions	000	Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 012

Oui	098	Ja

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Dedecker Jean-Marie, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Ducarme Denis, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Gabriëls Katja, Gijbels Frieda, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Laaouej Ahmed, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Metsu

Koen, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee

Abstentions	028	Onthoudingen

Boukili Nabil, Bury Katleen, Colebunders Gaby, Creyelman Steven, D'Amico Roberto, Depoortere Ortwin, De Vuyst Steven, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Hedebouw Raoul, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry